

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ 1^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
(Σάββατο 16 & Κυριακή 17 Ιανουαρίου 1999)
ΖΑΠΠΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ

Επιμέλεια Σύνταξης: Ι. Πανάρετος

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΪΟΣ 1999

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Πανεπιστημίου 67, 105 64 - Αθήνα
τηλ.: 3314495-7, fax: 3219822, e-mail: esyp@ath.forthnet.gr
web page: www.esyp.gr

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΤΗΣ 1^{ης} ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
(Σάββατο 16 & Κυριακή 17 Ιανουαρίου 1999)
ΖΑΠΠΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ

Επιμέλεια Σύνταξης: Ι. Πανάρετος

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΪΟΣ 1999

Αθήνα 1999 © Copyright: Ι. Πανάρετος

ISSN: 1108-4537

**1^η ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΤΗΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
Σάββατο 16 & Κυριακή 17 Ιανουαρίου 1999**

ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΟΝΤΕΣ

- Ιωάννης **Πανάρετος**, Καθηγητής Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας
- Αιμιλία **Μπάνου**, Εκπαιδευτικός, Γραμματέας της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας
- Βασιλική **Αράπη - Καραγιάννη**, Βουλευτής, Εκπρόσωπος Δημοκρατικού Κοινωνικού Κινήματος
- Κώστας **Ρήγας**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Εκπρόσωπος του Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου
- Κατερίνα **Δασκαλάκη**, Ευρωβουλευτής, Εκπρόσωπος της Πολιτικής Άνοιξης
- Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ. **Άνθιμος**, Εκπρόσωπος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδας
- Νίκος **Τσούλιας**, Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης
- Αντώνης **Αντωνάκος**, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Αντώνης **Νικολόπουλος**, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Κώστας **Ράμμος**, Καθηγητής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
- Χρήστος **Χρήστου**, Πρόεδρος Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας
- Ηλίας **Ηλιόπουλος**, Διδάσκαλος
- Τάσος **Παπαχαράλμπους**, Διδάσκαλος
- Νικόλαος **Αναγνωστάτος**, Πρόεδρος Ανώτατης Συνομοσπονδίας Γονέων και Κηδεμόνων Ελλάδας
- Παύλος **Γκούβας**, Εκπρόσωπος Εθνική Σπουδαστική Ένωση Ελλάδας
- Κωνσταντίνος **Βλάσης**, Εκπρόσωπος Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας
- Μιχάλης **Νοτάκης**, Εκπρόσωπος Συντονιστικής Επιτροπής Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας
- Στέφανος **Ιωακειμίδης**, Εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας
- Κωνσταντίνος **Μπιράκος**, Αντιπρόεδρος της Κεντρικής Διοίκησης και Εκπρόσωπος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδας

- Αναστάσιος **Πολίτης**, Καθηγητής ΤΕΙ Αθήνας, Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών
- Δημήτριος **Βεζυράκης**, Εκπρόσωπος Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας
- Δρακούλης **Φουντουκάκος**, Εκπρόσωπος Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου
- Σπύρος **Τζόκας**, Αντιδήμαρχος Καισαριανής, Εκπρόσωπος της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας
- Παναγιώτης **Βούτος**, Εκπρόσωπος της ΑΔΕΔΥ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ

- Νίτσα **Λουλέ**, Βουλευτής, (Αντιπροσωπία Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου)
- Πέτρος **Κουναλάκης**, Βουλευτής, (Αντιπροσωπία Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου)
- Θανάσης **Βλάχος**, Μαθηματικός, (Αντιπροσωπία Συνασπισμού της Αριστεράς και της Προόδου)
- Άννα **Αργυροπούλου**, (Αντιπροσωπία Πολιτικής Άνοιξης)
- Α. **Βασιτίση**, Ένωση Δημοκρατικού Κέντρου
- Κατερίνα **Αποστολίδου**, Σύλλογος Καθηγητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Αθηνά **Μπάστα**, Σύλλογος Καθηγητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης
- Νικ. **Δημητρίεφ**, Πρώην Εκπαιδευτικός
- Σπύρος **Διάμεσης**, Σύμβουλος, Παιδαγωγικού Ινστιτούτου
- Ρήγας **Μπουκουβάλας**, Πολιτευτής
- Κωνσταντίνος **Λάμπρου**, Εκπαιδευτικός
- Δημήτρης **Κορός**, Πανεπιστημιακός

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

- Αθηνά **Κορώνη**, Συνεργάτης Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας
- Μαίρη **Βορύλλα**, Εκπαιδευτικός
- Αργυρώ **Σμυρνάκη**, Στατιστικός
- Ελένη **Ανδρικοπούλου**, Γραμματεία

Εισαγωγή

Στην έκδοση αυτή περιλαμβάνονται τα πλήρη πρακτικά της 1ης Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας που έγινε το Σάββατο και την Κυριακή 16 και 17 Ιανουαρίου 1999 στο Ζάππειο Μέγαρο.

Παρά το γεγονός ότι η Συνεδρίαση αυτή έγινε κάτω από εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες, ο αναγνώστης μπορεί να διαπιστώσει ότι ήταν εξαιρετικά εποικοδομητική και διατυπώθηκαν απόψεις χρήσιμες για το μέλλον της Παιδείας στην χώρα μας.

Καθηγητής Ι. Πανάρετος
Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας
Ιούνιος 1999

Σάββατο 16 Ιανουαρίου 1999

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Σεβασμιώτατε, κυρίες και κύριοι, σας καλωσορίζω στην σημερινή μας συνάντηση. Συμμετέχουμε σήμερα σε ένα ιστορικό γεγονός, τόσο για την εκπαίδευση στη χώρα μας, όσο και για τους θεσμούς της: Συνεδριάζει για πρώτη φορά η Ολομέλεια του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, μιας ανεξάρτητης αρχής, που από τον νόμο έχει την υποχρέωση να εκφράζει την άποψή της για όλα τα θέματα παιδείας.

Το ΕΣΥΠ θεσμοθετήθηκε το 1995. Είναι η συνέχεια άλλων παρομοίων θεσμών κοινωνικής συμμετοχής για την παιδεία, που λειτούργησαν από τις αρχές της δεκαετίας του 80. Είναι η συνέχεια του ΕΣΑΠ (Εθνικού Συμβουλίου Ανώτατης Παιδείας) και αργότερα ΣΑΠ (Συμβουλίου Ανώτατης Παιδείας) και του ΣΤΕ (Συμβουλίου Τεχνολογικής Εκπαίδευσης).

Οι εμπειρίες εκείνες ανέδειξαν την ανάγκη για ένα όργανο κοινωνικής συμμετοχής που θα αναφερόταν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, αλλά ταυτόχρονα θα είχε και την υποδομή με τμήματα και τομείς επιστημονικά στελεχωμένα για τεκμηριωμένες εισηγήσεις προς την Ολομέλεια.

Είναι αλήθεια ότι η έναρξη της λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας καθυστέρησε υπερβολικά. Δεν νομίζω ότι θα ήταν χρήσιμο να αναζητηθούν, αυτή την στιγμή τουλάχιστον, οι αιτίες που προκάλεσαν την καθυστέρηση αυτή. Είναι επίσης ατυχές ότι η πρώτη συνεδρίαση του ΕΣΥΠ γίνεται κάτω από αντίξοες συνθήκες και συνθήκες έντασης και σκληρών αντιπαραθέσεων.

Είναι κρίμα που ο Υπουργός Παιδείας, διαφωνώντας με την ανάγκη σύγκλησής του, την συγκεκριμένη αυτή στιγμή, δεν εκπροσωπείται στην συνεδρίαση. Είναι επίσης κρίμα που η Ν.Δ. και το Κ.Κ.Ε. επέλεξαν να μην λάβουν μέρος στην σημερινή συνεδρίαση. Πιστεύω ότι, όταν τα πνεύματα ηρεμήσουν, θα φανεί πόσο χρήσιμο είναι το ΕΣΥΠ και ελπίζω ότι οι προτάσεις και τα συμπεράσματα που θα βγουν τις δύο αυτές μέρες θα είναι εποικοδομητικά. Είμαι υποχρεωμένος να αναφερθώ και σε μια γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. που χρησιμοποιήθηκε ως δικαιολογία για την μη συμμετοχή στην σημερινή συνεδρίαση αλλά και ως μέσο

πίεσης σε μέλη να μη συμμετέχουν. Είναι προφανές ότι το ουσιαστικό πρόβλημα έλλειψης κοινωνικού διαλόγου και κοινωνικής συναντίληψης δεν αντιμετωπίζεται με γνωμοδοτήσεις. Αλλά και όσο αφορά το τυπικό μέρος, είναι γνωστό ότι μια γνωμοδότηση δεν είναι δεσμευτική. Εξάλλου και η ουσία της γνωμοδότησης αναφέρεται σε διαδικαστικές λεπτομέρειες που δεν επηρεάζουν σε τίποτε την συνεδρίαση. Το ότι ο Υπουργός δεν εξέδωσε μια διαπιστωτική πράξη λήξης της λειτουργίας του ΣΑΠ και του ΣΤΕ (που έτσι και αλλιώς δεν λειτουργούσαν) δεν είναι βέβαια ευθύνη του ΕΣΥΠ, αλλά και δεν επηρεάζει σε τίποτε την συνεδρίαση του Συμβουλίου. Σε κάθε περίπτωση, το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας είναι ένα γνωμοδοτικό όργανο. Ποτέ μέχρι σήμερα η έκφραση γνώμης δεν περιορίστηκε με γνωμοδοτήσεις. Αλλοίμονο αν κάτι τέτοιο συνέβαινε.

Θα ήθελα, επίσης, να θυμίσω ότι το ΕΣΥΠ ήταν το δημιουργήμα -και το αποτέλεσμα- μιας άλλης κρίσης, αυτής των ΤΕΙ, το 1995. Τότε, δημιουργήθηκε μια επιτροπή από πέντε Πρυτάνεις και πέντε Προέδρους ΤΕΙ, που για πρώτη φορά κάθονταν στο ίδιο τραπέζι και κατέληξαν σε ομόφωνο πόρισμα. Μέρος του πορίσματος αυτού αποτελεί η αναφορά στην ανάγκη συγκρότησης Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας και μάλιστα με την συγκεκριμένη μορφή που έχει σήμερα. Δηλαδή με Ολομέλεια και τμήματα ή τομείς, τα οποία να εισηγούνται στην Ολομέλεια.

Η ανάγκη όμως για το Όργανο αυτό δεν είναι πρόσφατη. Από 20ετίας και πλέον οι αρμόδιοι Υπουργοί Παιδείας είχαν πεισθεί ότι οι αλλαγές στην Παιδεία δεν μπορούν να γίνονται μονομερώς από την εκάστοτε Κυβέρνηση γιατί τα θέματα παιδείας έχουν ευρύτατες κοινωνικές προεκτάσεις, απαιτούν συναντίληψη απόψεων μεταξύ επιστημονικών και κοινωνικών φορέων, καθώς και πολύ μεγάλη και προσεκτική προετοιμασία. Αλλαγές χωρίς τα χαρακτηριστικά αυτά δημιουργούν συνήθως αντιδράσεις και δεν γίνονται αποδεκτές από την κοινωνία. Γνωρίζουν άλλωστε, τόσο οι Υπουργοί Παιδείας όσο και οι ασχολούμενοι με θέματα παιδείας, ότι οι βραχύβιες θητείες των Υπουργών Παιδείας (μέσος χρόνος θητείας μικρότερος των 2 ετών) καθιστά αναγκαία την ύπαρξη ενός τέτοιου οργάνου.

Η παρούσα κρίση, πέρα από τις καθαρά εκπαιδευτικές της αιτίες, έχει πάρει και την μορφή κοινωνικών συγκρούσεων. Κάθε προσπάθεια για την δημιουργία κοινωνικής συναντίληψης στα προβλήματα της παιδείας είναι χρήσιμη. Το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας είναι το μόνο θεσμοθετημένο όργανο για την διενέργεια κοινωνικού διαλόγου. Είναι, επομένως, υποχρέωσή μας να ασχοληθούμε με τα προβλήματα, όχι με τρόπο γενικό και θεωρητικό αλλά ουσιαστικό. Πιστεύω ότι το πλαίσιο του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας θα δώσει την δυνατότητα να γίνει ο διάλογος αυτός.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι το πρόβλημα έχει πάρει και έντονες πολιτικές διαστάσεις. Τα κόμματα, και μετά την προχθεσινή κατάθεση μομφής από την Νέα Δημοκρατία, έχουν εγκλωβισθεί σε θέσεις από τις οποίες είναι δύσκολο να υποχωρήσουν. Θέσεις που έχουν διατυπωθεί για “απόσυρση του νόμου και μετά διάλογο” ή για “άνοιγμα των σχολείων και μετά διάλογο” εμποδίζουν την δυνατότητα σύγκλισης απόψεων. Η συνεδρίαση του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας δεν γίνεται υπό προϋποθέσεις. Επομένως, έχουν όλοι την δυνατότητα, εκμεταλλευόμενοι τον διάλογο εδώ, να απεγκλωβισθούν από τις ακραίες θέσεις τους.

Η σημερινή παρουσία σας και το ενδιαφέρον να συμβάλετε ουσιαστικά στον προβληματισμό για το ξεπέραςμα της κρίσης, αποδεικνύουν νομίζω ότι και εσείς, αλλά και πολλοί άλλοι σε αυτή τη χώρα, αγωνιούν για τα θέματα της παιδείας πέρα από σκοπιμότητες, πέρα από κομματικές δεσμεύσεις, πέρα από προσωπικούς υπολογισμούς.

Ακούστηκε το επιχείρημα ότι είναι ατυχής η συγκυρία για την σύγκληση του ΕΣΥΠ γιατί οι συνθήκες δεν είναι ώριμες για σύγκλιση απόψεων. Αν τώρα που βρισκόμαστε ένα βήμα πριν από το αδιέξοδο δεν είναι οι συνθήκες ώριμες, αναρωτιέμαι πότε θα είναι. Μήπως όταν θα έχουμε οδηγηθεί σε άλλες ανεξέλεγκτες καταστάσεις;

Στην πρώτη αυτή συνεδρίασή μας θα ήθελα να σας μεταφέρω και τον χαιρετισμό των υπευθύνων των αντιστοιχών Συμβουλίων Παιδείας των άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βρίσκονται αυτή την στιγμή στην τελευταία φάση δημιουργίας

ενός δικτύου Εθνικών Συμβουλίων Παιδείας, της Προέδρου του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας της Πορτογαλίας και των Προέδρων των Εθνικών Συμβουλίων Παιδείας του Βελγίου (Γαλλόφωνο και Φλαμανδικό), του Λουξεβούργου, της Ιρλανδίας, της Αγγλίας κ.λ.π. Όπως έγραφε μια εφημερίδα πριν από μερικές μέρες, *“όταν η μια πλευρά πιστεύει ότι περιθώρια για υποχωρήσεις δεν διαθέτει ... και όταν η άλλη πλευρά πιστεύει πως η μεταρρύθμιση πρέπει να εφαρμοσθεί ... Και τα σχολεία με κάθε τρόπο να λειτουργήσουν ... ΤΟΤΕ, όπως θα έλεγε ο Γεώργιος Παπανδρέου, η πόρτα για το τρελοκομείο έχει ανοίξει”*. Η σύγκληση του ΕΣΥΠ ανοίγει μια άλλη πόρτα. Αυτή της σύνεσης και του διαλόγου. Και δίνει στον καθένα μια δυνατότητα να διαλέξει την πόρτα που θα περάσει ...

Η απουσία ίσως επιτρέπει σε ορισμένους να αποφύγουν να λάβουν θέση στα συγκεκριμένα προβλήματα που υπάρχουν την στιγμή αυτή. Ο Martin Luther King, όμως, είχε πει ότι μέτρο αξιολόγησης κάθε ανθρώπου δεν είναι οι θέσεις και αποφάσεις που παίρνει σε στιγμές ευκολίας, άνεσης και ηρεμίας, αλλά σε στιγμές έντασης, αντιθέσεων και κρίσεων.

Ας ελπίσουμε ότι η συνεδρίαση αυτή, έστω και αν γίνεται κάτω από αντίξοες συνθήκες, θα αποδείξει ότι μπορούμε και να συζητήσουμε και να οδηγηθούμε στην αναγκαία συναντίληψη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει η παιδεία. Αν αποτύχουμε, δεν θα είναι μία αποτυχία αυτής της στιγμής μόνο, αλλά ίσως και πολλών χρόνων στο μέλλον.

Κάνω έκκληση σε όλους η σημερινή συζήτηση να γίνει σε χαμηλούς τόνους και με εποικοδομητικό πνεύμα. Να βοηθήσουμε όλοι να βγούν χρήσιμα συμπεράσματα, ώστε και η παιδεία να ωφεληθεί και η συνέχιση της λειτουργίας του ΕΣΥΠ να αποτελέσει κοινωνική απαίτηση.

Σας ευχαριστώ.

Ας έλθουμε τώρα στο πρακτικό μέρος της οργάνωσης των εργασιών μας. Η πρόταση που έχω να κάνω στα μέλη του Συμβουλίου είναι να υπάρξει μία τοποθέτηση, κατ' αρχήν από τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς αυτή την κρίσιμη στιγμή, από τα κόμματα, από τις Ομοσπονδίες, από την ΟΛΜΕ και τη ΔΟΕ και από τους γονείς, και στη συνέχεια φυσικά από όλα τα άλλα μέλη, εφόσον επιθυμούν να κάνουν μια τοποθέτηση. Θα έλεγα, αν δεν

έχετε αντίρρηση, έστω και αν δεν είναι αυτή η κρίσιμη τοποθέτηση, να ξεκινήσουμε από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Άνθιμο, τον εκπρόσωπο της Εκκλησίας, για λόγους αρχής. Στη συνέχεια, για να συμφωνήσουμε, αν θέλετε, σε μια διαδικασία, έχω να σας πω κάποιες σκέψεις: Να γίνουν οι τοποθετήσεις από τα κόμματα και τους φορείς. Θα έλεγα, αν δεν διαφωνείτε, να προσπαθήσουμε να κρατήσουμε τις τοποθετήσεις αυτές στο δεκάλεπτο, ώστε να μην προχωρήσουμε πάρα πολύ, και στη συνέχεια που είναι και η ουσία, θα ήθελα όλοι μας να προσπαθήσουμε, ακούγοντας τις τοποθετήσεις, να διαβλέψουμε ή να διαπιστώσουμε αν υπάρχουν σημεία στα οποία μπορεί να υπάρξει σύγκληση απόψεων. Θα είναι χρήσιμο, πέρα από την απλή διατύπωση θέσεων αυτή τη στιγμή, εδώ, να οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα ουσιαστικά και όχι γενικά. Είναι δύσκολο αυτό, όταν δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα. Όμως θέλω να κάνω και μια παρατήρηση: Έστω και αν υπάρχουν αρκετοί απόντες από τη σημερινή συνεδρίαση, δε νομίζω ότι όλο αυτό το διάστημα, και για πολλά χρόνια τώρα τελευταία, έχει υπάρξει περίπτωση που πολιτικά κόμματα, άμεσα εμπλεκόμενοι φορείς στην εκπαιδευτική διαδικασία, εκπρόσωποι των φοιτητών και των σπουδαστών και εκπρόσωποι κοινωνικών ομάδων που συμμετέχουν στην εκπαίδευση, να συναντώνται - και αυτό είναι θετικό. Με αυτή λοιπόν την λογική κάνω αυτή την πρόταση. Στη συνέχεια-σας παρακάλεσα να παρακολουθήσουμε τις τοποθετήσεις με προσοχή-ανάλογα με το χρόνο, να κάνουμε ένα διάλειμμα για μεσημέρι και να συζητήσουμε πια επί της ουσίας στην προσπάθεια να οδηγηθούμε σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Συμφωνείτε με αυτή την προσέγγιση; Σας ευχαριστώ πολύ. Παρακαλώ, Σεβασμιώτατε.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μου διότι μου δίδετε το λόγο αυτή τη στιγμή στο Συμβούλιο της Παιδείας και συγχρόνως να εκφράσω και την ικανοποίησή μου διότι με απόφαση της Ιεράς Συνόδου εκπροσωπώ την Εκκλησία σε αυτό το Συμβούλιο, του οποίου και εγώ την ύπαρξη αλλά και τις δυνατότητες να προσφέρει τα απαραίτητα στην υπόθεση της παιδείας θεωρώ αναμφισβήτητες. Είχα την ευκαιρία παλαιότερα να συμμετέχω στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεοράσεως για τρία

χρόνια και όχι μόνο η δική μου εμπειρία αλλά και των συναδέλφων τότε που εξεπροσωπείτο και η Εκκλησία στο Συμβούλιο Ραδιοτηλεοράσεως ήταν ικανοποιητική για όλες τις προσπάθειες που κάναμε από κοινού και από την πλευρά της Εκκλησίας είχαν πάντοτε συναινετικό και εποικοδομητικό χαρακτήρα. Ήρθα πολύ πρωί από την Αλεξανδρούπολη με πρωινή πτήση που έχει στις 6:30 για να είμαι σήμερα εδώ. Ειλικρινώς αισθάνομαι και χαρά και συγκίνηση διότι δεν είμαι και ξένος προς το αντικείμενο που έχει το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας. Αφενός μεν η Εκκλησία ασκεί πάντοτε διδακτικό έργο και έχει άμεση σχέση με τα παιδιά, με πολλούς τρόπους, αφετέρου στη διάρκεια της σταδιοδρομίας μου υπηρέτησα ως εκπαιδευτικός στη μέση παιδεία, ως φιλόλογος καθηγητής επτά χρόνια - τέσσερα χρόνια ήμουν λαϊκός και τρία κληρικός - και συνέπεσε μάλιστα να είμαι καθηγητής φιλόλογος, όπως γνωρίζετε με την παλαιά μορφή της κυριαρχίας του φιλόλογου καθηγητή στην τάξη. Όταν έγινε η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση Παπανούτσου, μπορεί να είχε μερικές δυσκολίες και απαιτήσεις προσαρμογής αλλά από ό,τι ενθυμούμαι, ποτέ δεν οδήγησε σε εικόνα όπως είναι η σημερινή. Στη συνέχεια, βέβαια, είχαμε και άλλες αλλαγές στην παιδεία ενώ δίδασκα· όμως κρατώ πολύ καλές αναμνήσεις, ιδιαίτερα του γεγονότος ότι είχα δύο τάξεις σε όλη τη διάρκεια των σπουδών τους, της εξαετούς φοιτήσεως τους στο εξατάξιο Γυμνάσιο στα φιλολογικά μαθήματα και σήμερα είναι πολλοί από αυτούς και επώνυμοι, λαμπροί επιστήμονες και πανεπιστημιακοί δάσκαλοι και το θεωρώ πολλές φορές μεγάλη χαρά και ικανοποίηση το γεγονός αυτό, πράγμα που με κάνει να συνδέομαι προσωπικά με το πρόβλημα που συζητούμε και που ήδη ετέθη από τον κ. Πρόεδρο.

Βεβαίως δεν έχω κάνει κάποια ειδική προετοιμασία στο πρόβλημα που ήδη ετέθη και που θα χρειασθεί και τοποθέτηση αλλά το θέμα το γνωρίζω αρκετά. Όπως είπατε και προηγουμένως, παρακολούθησα και από την τηλεόραση τις συζητήσεις όσο μπορούσα από την ώρα που ετέθη θέμα για τον κ. Υπουργό της Παιδείας και μπορώ να πω ότι, όσο μπορώ, το κατέχω. Δεν μπορώ να πω ότι είμαι ειδικός αυτή τη στιγμή. Εκείνο το οποίο θέλω να πω είναι ότι, με την εμπειρία την παλιά του εκπαιδευτικού ίσως και την ανάμνηση των εκπαιδευτικών χρόνων των ανθρώπων της γενιάς

μου, αισθάνομαι πάρα πολύ δύσκολα. Αισθάνομαι, ως Έλληνας πολίτης, προσβεβλημένος με όλα αυτά τα οποία γίνονται σε όλα τα επίπεδα και ιδίως με το θέμα των συγκρούσεων από την πλευρά των γονέων, των εκπαιδευτικών, των μαθητών και άλλων παραγόντων μέσα στα σχολεία και συγχρόνως από τη μεγάλη έκταση της καταστροφής της περιουσίας του δημοσίου που είναι υπόθεση όλων μας και που είναι, νομίζω, ασύλληπτη σε ό,τι αφορά τα κράτη τα ευρωπαϊκά στα οποία ανήκουμε, σαν μια πλέον οικογένεια της Ευρωπαϊκής Ενώσεως. Ξέρουμε την πρόσφατη κρίση που πέρασε η εκπαίδευση στη Γαλλία και ιδιαίτερα στο Παρίσι. Όμως εικόνες καταστροφής δεν είδαμε αλλά παρακολουθήσαμε ότι, μέσα σε κάποια πλαίσια αμοιβαίας συνεννοήσεως και υποχωρήσεων, κατέληξαν σε εκείνα που τους ήταν χρήσιμα για να σταματήσει η κρίση. Επομένως, αυτή τη στιγμή νομίζω, και αυτό είναι μια τοποθέτηση πρώτη, εκείνο που έχει σημασία είναι πώς μπορούμε να σταματήσουμε, ει δυνατόν σήμερα, ει δυνατόν τη Δευτέρα το πρωί, όλη αυτή την κρίση. Και όχι να την σταματήσουμε εννοώ εμείς, μακάρι να μπορούσαμε, αλλά με την συμμετοχή όλων των παραγόντων, των κυβερνητικών και των πολιτικών και ταυτόχρονα όμως και με κάποιες “υποχωρήσεις”, θα τις έλεγα εντός εισαγωγικών, από πλευράς του νόμου που ισχύει από το 1995 και αφορά ιδίως την ύλη για τις εξετάσεις των παιδιών και ιδιαιτέρως των παιδιών της Β΄ Λυκείου. Εάν μπορέσουν, λοιπόν, ας γίνουν μερικές τέτοιες συνεννοήσεις, ή να πούμε ότι αμέσως με την έναρξη των μαθημάτων και την ομαλοποίηση της ζωής στα σχολεία αρχίζει και η συζήτηση για να δούμε στην πράξη ποιά είναι εκείνα τα οποία μπορούν να αλλάξουν, να αναθεωρηθούν, ή να καταργηθούν ώστε να μην υπάρχει η αίσθηση ότι τα παιδιά ή αφηνιδιάστηκαν ή αδικούνται.

Δεν θα πω τίποτα περισσότερο, να ευχηθώ, πλέον ως μέλος αλλά και υπό την ιδιότητα ενός από τους εκπροσώπους της Εκκλησίας, το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας να έχει μια πολύ καλή πορεία, να έχει μια καλή συνεργασία, να πάρουμε πολύ καλές αποφάσεις, χρήσιμες, με συναίσθημα ευθύνης, που πιστεύω ότι το διαθέτουμε όλοι, προκειμένου να βοηθήσουμε την πολιτεία στη μεγάλη αυτή υπόθεση της παιδείας, που είναι υπόθεση όλων των

Ελλήνων και από αυτή εξαρτώνται πάρα πολλά για το παρόν και το μέλλον της πατρίδας μας. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Σας ευχαριστώ πολύ, Σεβασμιώτατε. Μια παράλειψη που έκανα, να κάνω μια αναφορά στα παρόντα μέλη της Ολομέλειας και στους συμμετέχοντες σήμερα: Από το Δημοκρατικό Κοινωνικό Κίνημα, συμμετέχει η κα Βασιλική Αράπη-Καραγιάννη, βουλευτής του κόμματος, από τον Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου είναι οι βουλευτές κα Νίτσα Λουλέ, κ. Πέτρος Κουναλάκης και ο κ. Κώστας Ρήγας, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και πρώην βουλευτής, από την Πολιτική Άνοιξη είναι η ευρωβουλευτής, η κα Κατερίνα Δασκαλάκη, από την Ιερά Σύνοδο ήδη γνωρίζετε ότι είναι ο Σεβασμιώτατος κ. Άνθιμος, από την Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης είναι ο Πρόεδρος της, ο κ. Τσούλιας, ο κ. Αντώνης Νικολόπουλος και ο κ. Κώστας Ράμματος, από τη Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας είναι ο Πρόεδρος της, κ. Χρήστος Χρήστου και τα μέλη της, ο κ. Τάσος Παπαχαραλάμπους, και ο κ. Ηλίας Ηλιόπουλος, από την Ανωτάτη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας είναι ο Πρόεδρος της, κ. Νίκος Αναγνωστάτος, από την Εθνική Φοιτητική Ένωση Ελλάδας είναι ο κ. Βλάσσης Κωνσταντίνος, από την Εθνική Σπουδαστική Ένωση Ελλάδας είναι ο κ. Παύλος Μπούβας, από την Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας είναι ο κ. Μιχάλης Νοτάκης, από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας είναι ο κ. Στέφανος Ιωακειμίδης, από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας είναι ο κ. Κωνσταντίνος Μπινάκος, από τους Πτυχιούχους ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών είναι ο κ. Αναστάσιος Πολίτης, από το Σύνδεσμο Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας είναι ο κ. Δημήτριος Βεζυράκης, από την Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας είναι ο κ. Σπύρος Τσόκας και από την ΑΔΕΔΥ είναι ο κ. Παναγιώτης Μπούτος. Θα παρακαλέσω την κα Αράπη να πάρει το λόγο. Παρακαλώ, κα Αράπη.

κα Β. Αράπη-Καραγιάννη (ΔΗΚΚΙ): Κύριε Πρόεδρε, κύριοι σύνεδροι, χαιρετίζω αυτή σας την ημερίδα σήμερα με πολύ μεγάλη χαρά ως εκπαιδευτικός. Είπε ο Σεβασμιώτατος νωρίτερα ότι έχει διατελέσει εκπαιδευτικός. Εγώ και οι σύνεδροι προερχόμαστε από την μαχόμενη παιδεία, ήμουν καθηγήτρια είκοσι δύο χρόνια, οπότε

γνωρίζω τα προβλήματά της, τα έχω ζήσει, και φυσικά πριν γίνω βουλευτής ήμουν εκπαιδευτικός. Ήμουν στην έδρα, είχα πολύ μεγάλη επικοινωνία και με τα παιδιά αλλά και με όλα τα θέματα που αφορούν σήμερα την παιδεία.

Η κατάσταση σήμερα στην παιδεία θα λέγαμε ότι βρίσκεται σε ένα χάος, υπάρχει ένα χάος. Η λέξη χάος ταιριάζει περισσότερο στα όσα συμβαίνουν στην παιδεία μας τους τελευταίους μήνες ιδιαίτερα στο Λύκειο, εξαιτίας της προχειρότητας, της ανευθυνότητας και της παντελούς έλλειψης εκπαιδευτικού προγραμματισμού σχετικά με τις θέσεις εργασίες και την επαγγελματική αποκατάσταση των νέων. Και εδώ θέλω να τονίσω ότι με το νέο νόμο, τον 2525, τα ΤΕΕ είναι εντελώς πρόχειρα και ανοργάνωτα. Δεν υπήρχε προγραμματισμός για τόσες πολλές αιτήσεις των παιδιών προς τα ΤΕΕ, δεν υπήρχαν καθηγητές, δεν υπήρχαν βιβλία και, το σπουδαιότερο, κάποιοι διευθυντές των ΤΕΕ, επειδή δεν είχαν ούτε βιβλία ούτε σχολεία, είχαν στείλει στο Υπουργείο και στις κατά τόπους νομαρχίες χαρτιά που ανέστειλλαν, δεν λειτουργούσαν τα σχολεία τους, χωρίς να παίρνουν απουσίες και μόνο μία μέρα την εβδομάδα, κάθε Δευτέρα, πήγαιναν. Έχω στη διάθεσή μου όλα αυτά τα χαρτιά και μπορώ να τα δώσω και στο Συμβούλιό μας, το ΕΣΥΠ. Εξαιτίας, λοιπόν, όλων αυτών έχει προκύψει ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα, αυτό των εκατοντάδων χιλιάδων ανέργων εκπαιδευτικών, οι οποίοι δεν μπορούν να απορροφηθούν στην Πρωτοβάθμια και στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Η κατάσταση αυτή σηματοδοτεί τον κατ' εξοχήν συντηρητικό χαρακτήρα του εκπαιδευτικού μας συστήματος, που επικρατεί τα τελευταία είκοσι χρόνια με όξυνση το εξεταστικό πρόβλημα και σύστημα που υπάρχει σήμερα: Δέσμες, κατευθύνσεις και κακή ποιότητα των αναλυτικών προγραμμάτων των διδακτικών βιβλίων, η κούρσα του ανταγωνισμού, η ανάγκη ύπαρξης των φροντιστηρίων με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το οικογενειακό κόστος, καθώς και οι διαφορετικές ευκαιρίες και ταχύτητες στη μάθηση ανάμεσα σε προνομιούχους και μη μαθητές. Θα ήθελα να τονίσω ότι και ο κ. Κασσωτάκης, σε μια τελευταία έρευνα που έκανε, ανέφερε ότι τα φροντιστήρια αυξήθηκαν πάρα πολύ, κατά 40 %, και το πρόβλημα των μαθητών και των γονιών σήμερα αλλά κυρίως της μέσης οικογένειας, που έχει να αντιμετωπίσει ένα

φοβερό και σοβαρό οικονομικό πρόβλημα, είναι μεγάλο. Και ενώ ήταν αίτημα και απαίτηση των γονέων και των μαθητών τόσα χρόνια να καταργηθεί η παραπαιδεία, αυτή τη στιγμή βλέπουμε ότι έχει φουντώσει. Εγώ, κ. Πρόεδρε, πιστεύω ότι αυτό γίνεται τεχνηέντως. Αφήνουν να φουντώνει η παραπαιδεία ίσως διότι στην παραπαιδεία δουλεύουν 150.000 καθηγητές, οι οποίοι είναι άνεργοι ενώ τώρα δουλεύουν σε κάποια φροντιστήρια, υπολειτουργούν ως εκπαιδευτικοί και φυσικά δε ζητούν μια θέση εργασίας στο δημόσιο και υπάρχει μια απασχόληση γι' αυτούς. Νομίζω, και προσωπική μου άποψη είναι ως εκπαιδευτικός, ότι αυτό το καλλιεργούν γι' αυτό το λόγο. Με ευθύνη λοιπόν της εκάστοτε Κυβέρνησης, γονείς σύρονται σε μια κατευθυνόμενη, μέση κατάσταση αναζήτησης αποσπασματικών γνώσεων μέσα σε όλο το αδιέξοδο της εθνικής οικονομίας και του κοινωνικού κατακερματισμού εργασίας. Οι μαθητές, μέσα σε αυτό το κλίμα, αρχίζουν να χάνουν το κίνητρο για μόρφωση, γνώση και μάθηση, αρνούνται το σχολείο διότι δεν συνδέεται πλέον με την εργασιακή τους προοπτική. Όμως η ικανοποίηση και εξισορρόπηση των νέων δεν πραγματοποιείται στο πνευματικό και στοχαστικό επίπεδο, το οποίο δεν καλλιεργείται επαρκώς, αλλά κυρίως στο υλικό και εργαστηριακό. Το πρόβλημα αυτό προκαλεί τη σύγχυση μέσα στην οποία οι μαθητές δεν μπορούν να κατανοήσουν γιατί σπουδάζουν ή τί σημασία έχουν οι σπουδές τους. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι η έκρηξη με δυναμικές διαμαρτυρίες και κινητοποιήσεις που φθάνουν μέχρι τις καταλήψεις για να δώσουν το στίγμα της διαμαρτυρίας τους και να ακουστούν περισσότερο, επιτέλους, αφού δεν μπορούν αλλιώς να καταγγείλουν ότι οι σπουδές σήμερα στο σχολείο δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των καιρών.

Εδώ θα σταματήσω και θα πω ότι σε πάρα πολλά σχολεία μου έχουν καταγγείλει - επειδή είμαι και εκπαιδευτικός έρχονται πάρα πολλοί και γονείς και μαθητές και καθηγητές, όπως και σε όλα τα άλλα τα κόμματα, δεν είναι μόνο σε μένα - ότι ενώ υπάρχει υποδομή σε κάποιες αίθουσες, στον Κολωνό συγκεκριμένα, σ' ένα σχολείο έχουν την αίθουσα, έχουν την υποδομή για να δεχθούν κάποιους Η/Υ και το Υπουργείο δεν έχει κάνει τίποτα ακόμη, ή ο δήμος αν θέλετε, μιας και τα σχολεία υπάγονται τώρα στους δήμους, δεν έχουν βάλει ακόμα Η/Υ. Και μιλάμε για τεχνολογική

εξέλιξη, ότι πάμε στην Ευρώπη, ότι πρέπει στην Ευρώπη να υπάρχει ανταγωνισμός και θα πρέπει να τους φθάσουμε και βλέπουμε ότι στα σχολεία ακόμη δεν έχουν Η/Υ. Πέρα από την Αθήνα - σας έφερα ένα παράδειγμα από σχολείο του Κολωνού, η διευθύντρια μου έφερε ένα έγγραφο και μου λέει ότι δεν έχει Η/Υ - η περιφέρεια υστερεί πάρα πολύ, όσον αφορά αυτή την υποδομή. Θα πρέπει λοιπόν η εκπαίδευση να μπει σε μία βάση από την αρχή. Θα πρέπει να αλλάξουν τα αναλυτικά προγράμματα και τα διδακτικά βιβλία, τα οποία είναι απαράδεκτα. Θα σας πω μόνο για ένα τηλεφώνημα που μου έγινε από ένα μαθητή χθες το βράδυ. Μου είπε “κα Καραγιάννη, είπε ο κ. Υπουργός ότι ετοιμάζαμε αυτό το νόμο από το 1993. Να του πείτε” μου λέει “εκεί που θα μιλήσετε, εφόσον ετοιμάζετε το νόμο αυτό από το 1993, γιατί το 1998 δεν είχαμε βιβλία στο σχολείο και δεν είχαμε και εξειδικευμένους καθηγητές;”. Μεταφέρω την αγωνία των παιδιών. Λένε ότι τα παιδιά είναι ανώριμα κ.λ.π. Δεν είναι τα παιδιά ανώριμα. Και παρακολουθούν τα τεκταινόμενα και έχουν και γνώση και κρίση πάνω σε κάποια θέματα. Τα βιβλία είναι απαράδεκτα. Δεν έχουν σχεδιασθεί και γραφεί με κριτήριο την απελευθέρωση των ατόμων και της κοινωνίας, την κριτική κατανόηση και επεξεργασία των γνώσεων και των πληροφοριών, ώστε να πραγματοποιείται μορφωτικό αποτέλεσμα. Αντίθετα, παράγουν τη μηχανιστική μάθηση και την κονφορμιστική γνώση. Θα σας πω τώρα μία προσωπική μου άποψη πάνω σε αυτό. Ήμουν σε ένα σχολείο στον Άλιμο, που θεωρείται μία περιοχή αναβαθμισμένη. Δεν είχαμε βιβλιοθήκη και για να αποκτήσουν βιβλιοθήκη τα παιδιά κάναμε χοροεσπερίδες και με τα λεφτά που μαζεύαμε πηγαίναμε και αγοράζαμε βιβλία. Αυτός ήταν και είναι ο τρόπος που λειτουργούν τα σχολεία μέχρι σήμερα. Βιβλιοθήκες δεν υπήρχαν. Άρα, λοιπόν, σε ένα χώρο που πρέπει να έχουμε ελεύθερη πρόσβαση στη μάθηση, στη γνώση κ.λ.π., δεν υπάρχει ένα βιβλίο να βρει το παιδί, ακόμη και για κίνητρο αν θέλετε, για να αναπτυχθεί η γνώση του, η κρίση του κ.λ.π. Βλέπουμε, λοιπόν, ότι η πολιτεία είναι απύσχα, η κυβέρνηση και το υπουργείο είναι απόντες. Θα πρέπει λοιπόν να δοθεί και σε αυτό πολύ μεγάλη βάση.

Η σημερινή κυβέρνηση, προκειμένου να απορροφήσει τις εντάσεις και να εκτονώσει την κρίση που επικρατεί αυτή τη στιγμή στα σχολεία εξαιτίας των δικών της χειρισμών, κινητοποίησε ολόκληρο τον κομματικό μηχανισμό και επιχείρησε κατασταλτικές μεθοδεύσεις, οι οποίες τραυματίζουν τη δημοκρατία μας και παραπέμπουν σε ολοκληρωτικές επιλογές και λογικές. Αρκετοί διευθυντές σχολείων υπήρξαν θύματα εκβιασμού, προκειμένου να εκδηλωθούν εναντίον των καταλήψεων. Εδώ θέλω να σας πω μία εμπειρία μου. Πάρα πολλοί διευθυντές σχολείων και λυκειαρχές αλλά και προϊστάμενοι γραφείων έχουν τοποθετηθεί με κομματικά και μόνο κριτήρια χωρίς να ληφθούν υπόψη τα προσόντα τους. Εδώ θέλω να πω, ότι σε μία επιθεώρηση που έστειλα κάποια χαρτιά για να μου στείλουν κάποια στοιχεία που ήθελα για τα σχολεία, μου έστειλαν ένα χαρτί με τρία ορθογραφικά λάθη: Διευθυντής πολλών σχολείων Μέσης εκπαίδευσης. Μου κίνησε την περιέργεια αυτό και κάνω ένα έγγραφο, να δω τί προσόντα είχε ο διευθυντής των σχολείων αυτών. Μέσω Βουλής όλα αυτά. Το Υπουργείο Παιδείας μου έστειλε όλα τα δικαιολογητικά και διαπίστωσα ότι σε σχολείο μέσης εκπαίδευσης ο διευθυντής των 30 σχολείων της περιοχής είχε τελειώσει κατώτατη τεχνική σχολή. Δεν το κατακρίνω, όμως θα μπορούσε στο αντικείμενό του να είναι διευθυντής και όχι σε σχολεία, λύκεια και γυμνάσια μέσης εκπαίδευσης με ένα πτυχίο συντηρητή αυτοκινήτων της Σιβιτανιδείου Σχολής. Κύριοι της ΟΛΜΕ, όταν μιλάμε για αξιοκρατία, όταν ζητούμε να πάει μπροστά η παιδεία, θα πρέπει κι αυτοί οι άνθρωποι, οι οποίοι αναλαμβάνουν τέτοιες θέσεις, να έχουν κάποια πτυχία και κάποια προσόντα για να μπορούν να ανταποκριθούν και στο έργο τους. Απλώς σας ενημερώνω, διότι κάποιοι άλλοι επιτέθηκαν πίσώπλατα εναντίον μου, ότι εγώ πάω ενάντια στην τεχνική εκπαίδευση και στους διευθυντές και ότι δεν θέλω να γίνονται οι της τεχνικής εκπαίδευσης διευθυντές. Θέλω να γίνονται αλλά στο αντικείμενό τους, στα τεχνικά σχολεία. Όχι όμως στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο, από όπου πάνε αυτή τη στιγμή άνευ εξετάσεων στο πανεπιστήμιο, με το νόμο 2525.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κα Αράπη, αν μπορείτε λίγο πιο σύντομα, γιατί έχουμε πολλούς ομιλητές.

κα Β. Αράπη-Καραγιάννη (ΔΗΚΚΙ): Ωραία. Άρα η φιλοσοφία που επικρατεί στο σημερινό σχολείο και που δεν συνδέεται με τους γενικούς σκοπούς εκπαίδευσης τροφοδοτεί τον προβληματισμό για την αυτοδύναμη λειτουργία του Λυκείου ως σχολείου που θα μορφώνει, που θα δίνει επαγγελματικό προσανατολισμό, ειδίκευση, κατάρτιση και προοπτική ένταξης σε θέσεις εργασίας. Ενός σχολείου δηλαδή, που δεν θα συντηρεί το πνεύμα της ανταγωνιστικότητας, που θα καταφέρει να συνδέσει τον τίτλο σπουδών με την εργασία, θα προασπίσει και θα κατοχυρώσει τα εργασιακά δικαιώματα των μαθητών. Η αντιμετώπιση όμως πρέπει να γίνεται μέσα από τα προγράμματα σπουδών και όχι με τις μαζικές υστερίες των ψυχοπαθητικών φαινομένων που δημιουργούνται στην κοινωνία, στα πλαίσια του ανταγωνισμού για μια θέση στα ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα χωρίς αντίκρουσμα, πράγμα που συντηρούν και επαυξάνουν τα ΜΜΕ, φυσικά και η κυβέρνηση. Και εδώ βλέπουμε ότι πάρα πολλοί μαθητές, οι οποίοι είχαν πολύ μεγάλη πίεση για να περάσουν στα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, πολλές φορές δεν άντεχαν το βάρος της πίεσης και του σχολείου, αν θέλετε και των καθηγητών αλλά και των γονιών και του οικογενειακού τους περιβάλλοντος. Στις εξετάσεις που έκαναν, ενώ ήταν πάρα πολύ καλοί μαθητές, αριστούχοι, τα έχαναν, ξεχνούσαν τα πάντα και δεν μπορούσαν να γράψουν τίποτα και έκλαιγαν τα παιδιά. Μιλάμε για μαθητές του 20. Βλέπουμε λοιπόν ότι θα πρέπει οι μαθητές να ξεφύγουν από αυτή τη νοοτροπία των συνεχών διαγωνισμάτων, των τεστ κ.λ.π., διότι όλοι οι μαθητές, κακά τα ψέματα, ακόμη και ένα μικρό τεστ να έχουν να δώσουν, έχουν πολύ μεγάλο άγχος και, ενώ τα γνωρίζουν, κάποια στιγμή τα χάνουν. Και θέλω εδώ να τονίσω κάτι που λένε οι σημερινοί της ηγεσίας μας, ότι πρέπει να δίνουν τα παιδιά εξετάσεις σε πάρα πολλά μαθήματα, διότι πρέπει να παίρνουν γνώσεις, διότι βρισκόμαστε στην εποχή των γνώσεων, ότι θα πρέπει να υπάρχει μία ανταγωνιστικότητα για να φθάσουμε τους Ευρωπαίους κ.λ.π. Κύριοι σύνεδροι, οι μαθητές οι καλοί - και το ξέρουν αυτό όσοι έχουν διδάξει - οι μαθητές οι καλοί που δίνουν εξετάσεις στα Πανεπιστήμια, κακά τα ψέματα, ήταν καλοί σε όλα τα μαθήματα. Ένας μαθητής που είχε 20 στη φυσική, τη χημεία κ.λ.π. και έδινε στην ιατρική είχε σε όλα τα μαθήματα μεγάλους

βαθμούς. Δεν ήταν μαθητές οι οποίοι έδιναν εξετάσεις και ήταν ανώριμοι και δεν έδιναν σημασία στα άλλα τα μαθήματα. Αυτό νομίζω είναι ένας προβληματισμός για να τους αντικρούσουμε και να τους πούμε ότι “κύριοι, ο τρόπος που λέτε τώρα ότι πρέπει τα παιδιά να παίρνουν γνώσεις ενώ πρώτα δεν έπαιρναν, δεν ισχύει. Και πριν έπαιρναν γνώσεις τα παιδιά και οι καλοί μαθητές που περνούσαν στα πανεπιστήμια είχαν γνώσεις και ήταν καλοί σε όλα τα μαθήματα”. Τώρα, τις θέσεις μου για την παιδεία, για τις δαπάνες που πρέπει να αυξηθούν, τη διοίκηση, την οργάνωση και όλα αυτά, θα σας τις καταθέσω γραπτά. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ την κα Αράπη και να προσθέσω ότι όποιος έχει κάποια γραπτή εισήγηση, πέρα από αυτές που έχουν ήδη κατατεθεί και είναι διαθέσιμες έξω, είναι καλό να την καταθέσει, ώστε να τις συγκεντρώσουμε. Παρακαλώ από τον Συνασπισμό της Αριστεράς και της Προόδου τον κ. Κουναλάκη, να προηγηθεί.

κ. Π. Κουναλάκης (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, εγώ θα περιοριστώ σε μερικές βασικές θέσεις και δεν θα μιλήσω για τα πιο συγκεκριμένα, τα οποία θα συζητήσουμε το απόγευμα. Πρέπει να σας πω ότι εμείς, η αντιπροσωπεία του Συνασπισμού, είμαστε εδώ γιατί πειστήκαμε όλο αυτό το διάστημα, ότι μια από τις βασικές αιτίες αυτής της αναταραχής, της σύγκρουσης, της πόλωσης, και κυρίως των μεγάλων αδυναμιών και κενών που παρουσιάζει η κυβερνητική μεταρρύθμιση οφείλεται στην παντελή έλλειψη διαλόγου προκειμένου να φθάσουμε σε αυτό τον νόμο. Αυτό το οποίο συνέβη στη χώρα μας με τον νόμο 2525 είναι πρωτοφανές. Ο κ. Αρσένης διατείνεται ότι προχώρησε σε μία ριζική μεταρρύθμιση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης - διότι επίκεινται δύο- τρία νομοσχέδια που υποσχέθηκε ότι θα φέρει τον επόμενο μήνα - χωρίς ουσιαστικά να κάνει οποιοδήποτε διάλογο ούτε στο Κοινοβούλιο αλλά και ούτε με τους φορείς της εκπαίδευσης. Ξέρετε πολύ καλά τί συμβαίνει διεθνώς. Όταν πρόκειται να υπάρξει μία μεταρρύθμιση προηγείται και επακολουθεί ένας μεγάλος διάλογος. Πριν από τη νομοθέτηση γίνεται ένας μεγάλος διάλογος ανάμεσα στους κοινωνικούς φορείς, στους διανοούμενους και στους ανθρώπους που έχουν άποψη και μετά πάντοτε υπάρχει ένα

μεταβατικό στάδιο προετοιμασίας της υλοποίησης αυτών τα οποία τα κοινοβούλια ψήφισαν. Εδώ συνέβη το εξής καταπληκτικό: Την 1η Αυγούστου του 1997, προσέξτε, ο κ. Αρσένης στέλνει κάποιες θέσεις στα κόμματα. Ξέρετε τί σημαίνει Αύγουστος. Όταν ο λαός κάνει τα μπάνια του. Κι αυτό συμβαίνει παντού. Σε όλη την Ευρώπη. Δεν είναι ελληνικό φαινόμενο. Στην Ευρώπη μάλιστα παραλύουν οι χώρες. Κλείνουν τα εργοστάσια, τα κοινοβούλια, τα μαγαζιά. Το ίδιο συμβαίνει και στην Ελλάδα. Και ζητά σε δεκαπέντε μέρες τις θέσεις των κομμάτων. Και φέρνει στα μέσα Αυγούστου το νομοσχέδιο 2525. Δεν δέχεται ουσιαστικά κανένα διάλογο. Είναι το μοναδικό νομοσχέδιο τα δύο τελευταία χρόνια που είμαι εγώ στο Κοινοβούλιο, που ο Υπουργός δεν δέχθηκε την παραμικρή πρόταση και ιδέα από τα κόμματα της αντιπολίτευσης. Έφερε ένα νομοσχέδιο, το οποίο ψήφισε χωρίς να ακούσει τίποτα. Ούτε καν στα πλαίσια της συζήτησης νομοσχεδίου. Εγώ νομίζω λοιπόν ότι αυτή διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι η βασική αιτία των δεινών που αντιμετωπίζουμε σήμερα. Διότι, αν είχε ακολουθηθεί μία διαφορετική διαδικασία, τα πράγματα θα ήταν αλλιώς. Εμείς από την πρώτη στιγμή φωνάσαμε να λειτουργήσουν οι θεσμοί που επιτρέπουν και εξασφαλίζουν τον διάλογο. Ένας από τους θεσμούς ήταν το ΕΣΥΠ. Ένας άλλος θεσμός, ο οποίος έχει αποφασισθεί και ψηφισθεί από την Βουλή και ο οποίος ποτέ δεν λειτούργησε, είναι η Διακομματική Επιτροπή για την παιδεία. Αρνήθηκε κατηγορηματικά ο Υπουργός να ανταποκριθεί σε αυτά τα αιτήματά μας. Χθες, παραδείγματος χάρη, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είπε ότι πρέπει να ξαναδούμε την μεταρρύθμιση. Πού να την ξαναδούμε όταν δεν υπάρχουν θεσμοί διαλόγου; Βλέπετε τί γίνεται στο Κοινοβούλιο. Έχει συζητήσει την τελευταία εβδομάδα δύο φορές τα θέματα της παιδείας. Τα κόμματα εκεί διατυπώνουν τις απόψεις τους και βεβαίως στην Ολομέλεια ενός Κοινοβουλίου είναι αδύνατον να υπάρξουν οι αναγκαίες ανταλλαγές απόψεων, οι αναγκαίοι συμβιβασμοί, δεν μπορούν να ακουστούν άλλοι πλην των κομμάτων κ.λ.π.. Στο Κοινοβούλιο δεν είναι δυνατόν να υπάρξει αυτό που και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είπε και με τον οποίο συμφωνούμε: Να ξαναδούμε την μεταρρύθμιση. Εμείς λοιπόν επιμένουμε ότι πρέπει να λειτουργήσουν και οι δύο αυτοί θεσμοί. Άρα χαιρετίζουμε και

θεωρούμε θετική τη σημερινή συνεδρίαση, έστω με τις ελλείψεις που έχει, και πιστεύω ότι θα αρθούν στο μέλλον.

Το δεύτερο που ήθελα να αναφέρω είναι η στάση του Υπουργείου Παιδείας απέναντι στο ΕΣΥΠ. Ήταν απαράδεκτη, για να μην πω κάτι βαρύτερο. Κατ' αρχήν, πρέπει να σας πω ότι στην προχθεσινή μου ομιλία εγώ αναφέρθηκα στο ΕΣΥΠ και ισχυρίστηκε ο Υπουργός Παιδείας ότι πριν από δύο χρόνια ο Πρωθυπουργός και ο ίδιος είχαν πει στο Κοινοβούλιο ότι πρόκειται να αναμορφώσουν το ΕΣΥΠ. Αυτό δεν ισχύει. Δεν είχαν πει τίποτα, ποτέ, γι' αυτό το πράγμα. Απλώς, από την στιγμή που ανακοινώθηκε ότι το ΕΣΥΠ πρόκειται να συνεδριάσει, ο Υπουργός Παιδείας ήρθε στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων και μας ανακοίνωσε ότι πρόκειται να το αναμορφώσει. Δεν είχε πει ποτέ προηγουμένως τίποτα. Αρνήθηκε να μετάσχει. Έστειλε επιστολές σε όλους και προσπάθησε να αποτρέψει τη συμμετοχή τους. Είπε ψέματα προχθές στη Βουλή ότι πριν από δύο χρόνια μας είχε ανακοινώσει αυτό το πράγμα. Και έκανε σήμερα μία συνέντευξη τύπου στις 11:00, εγώ πιστεύω σε αντιπαράθεση με αυτή εδώ τη συνεδρίαση, στην οποία, από ό,τι μαθαίνουμε, δεν είπε δυστυχώς τίποτα. Κράτησε δέκα λεπτά και το μόνο που είπε ήταν μία πρόταση προς την ΟΛΜΕ, να συζητήσει μαζί τους πέντε-έξι θέματα. Δηλαδή, μία περιττή κίνηση. Και αυτά, τη στιγμή που συνεδριάζει η Βουλή, που υπάρχει πρόταση μομφής υπό εξέλιξη. Θα μπορούσε στο Κοινοβούλιο μέσα να τα πει όλα αυτά. Δεν χρειαζόταν καθόλου να κάνει μία ειδική συνέντευξη τύπου. Νομίζω λοιπόν ότι υπάρχει, δυστυχώς, μία αρνητική στάση του Υπουργείου Παιδείας και της Κυβέρνησης γενικότερα απέναντι σε αυτούς τους θεσμούς διαλόγου. Ενώ θα έπρεπε να τους προωθήσει, να κάνει ό,τι είναι δυνατόν για να συγκροτηθούν και να αποδώσουν, κάνει ακριβώς το αντίθετο. Που σημαίνει ότι είναι αποφασισμένη με τρόπο αδιάλλακτο, τουλάχιστον μέχρι αυτή τη στιγμή, να προχωρήσει σε αυτά που έχει αποφασίσει και τα οποία συναντούν αυτές τις μεγάλες αντιδράσεις.

Το τρίτο που ήθελα να πω είναι οι απουσίες. Αναφερθήκατε στις απουσίες των κομμάτων. Εγώ θα αναφερθώ με πικρία και σε άλλες απουσίες, που για μένα είναι ακόμα πιο σημαντικές, αν θέλετε. Πού είναι οι Πρυτάνεις; Πού είναι οι Πρόεδροι των ΤΕΙ;

Και πρέπει να πω ότι είμαι πολύ δυσαρεστημένος από τη στάση της ηγεσίας της πανεπιστημιακής κοινότητας, η οποία έχει σιωπήσει όλο αυτό το διάστημα. Δεν έχει τοποθετηθεί πάνω στα θέματα της μεταρρύθμισης. Αλλά εγώ δεν μπορώ να φανταστώ ότι οι Πρυτάνεις και οι Πρόεδροι των ΤΕΙ απασχολούνται μόνο με αυτά που συμβαίνουν στα πανεπιστήμια και στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Πρέπει να έχουν άποψη, έτσι δεν είναι, για το σύνολο του εκπαιδευτικού προβλήματος. Και δυστυχώς δεν έχω ακούσει τίποτα ως τώρα. Και κάθε φορά που εγώ και άλλοι συνάδελφοι στη Βουλή επισημαίνουμε στον κ. Υπουργό ότι πρέπει να προχωρήσει στο διάλογο, η απάντησή του είναι στερεότυπη: “Συζητώ με τους Πρυτάνεις, οι οποίοι συμφωνούν μαζί μου”. Αλλά εγώ δεν έχω ακούσει ποτέ μου τους Πρυτάνεις να πουν οτιδήποτε σε σχέση με την μεταρρύθμιση αυτή, η οποία τρέχει, και σε σχέση με τα προβλήματα τα τεράστια που έχουν προκύψει. Τώρα, όσον αφορά τα κόμματα, ειλικρινά δεν καταλαβαίνω την απουσία ούτε της Ν.Δ. ούτε του ΚΚΕ. Εγώ είχα μία συνάντηση με την κα Ψαρούδα-Μπενάκη και προσπάθησα να την πείσω να έρθει. Η απάντησή της είναι “δεν θα έρθουμε γιατί έχουμε διαφωνίες με τον τρόπο που έχει συγκροτηθεί το ΕΣΥΠ, ότι είναι πολυμελές όργανο κ.λ.π.”. Της είπα ότι και εμείς έχουμε κάποια προβλήματα. Ας πάμε εκεί για να διατυπώσουμε τις απόψεις μας και να δούμε πώς είναι δυνατόν να βελτιώσουμε αυτό το όργανο. Αλλά δεν είναι δυνατόν κάποιες αντιρρήσεις που έχουμε για τη συγκρότησή του να μας ωθούν στην απουσία και στη μη συμμετοχή.

Το επόμενο που ήθελα να πω, έτσι πάρα πολύ σύντομα, είναι η θέση μας για τη μεταρρύθμιση. Κατ’ αρχήν, θέλω να διορθώσω μία εικόνα την οποία δημιουργεί η κυβέρνηση κάθε φορά που συζητούμε στην Βουλή. Υπάρχει μία αντίληψη από την κυβερνητική πλευρά, η οποία λέει τα εξής: “Εμείς θέλουμε την μεταρρύθμιση. Όλοι οι άλλοι θέλετε να μείνουμε εκεί που είμαστε”. Αυτό είναι μέγα λάθος. Και είναι και μία διαστρέβλωση, θα έλεγα, πολύ φθηνή των απόψεων των άλλων κομμάτων. Δε νομίζω να υπάρχει πια κόμμα στο ελληνικό κοινοβούλιο, έτσι δεν είναι, που να θέλει το εκπαιδευτικό μας σύστημα να μείνει εκεί που είναι, γιατί είναι σαφές ότι έχει τεράστια προβλήματα. Όλοι θέλουμε να κινηθούμε προς τα εμπρός. Ο καθένας βέβαια με τις απόψεις του

για το πώς είναι δυνατόν να υπάρχει αυτή η κίνηση προς τα εμπρός. Εγώ δεν πρόκειται τώρα να αναφερθώ στο γεγονός ότι εμείς, και στη διάρκεια της συζήτησης του νόμου 2525 αλλά και με πολύ σημαντικές επεξεργασίες του Συνασπισμού ολόκληρου, της Κεντρικής Πολιτικής Επιτροπής και κυρίως του Τμήματος Παιδείας, το οποίο πρέπει να σας πω ότι είναι το πιο συγκροτημένο και το πιο αποτελεσματικό τμήμα που διαθέτει το κόμμα μας, έχουμε επεξεργασθεί προτάσεις για όλα τα προβλήματα που απασχολούν την εκπαίδευση. Και θα μπορούσαμε να καταθέσουμε εδώ σειρά προτάσεων, κείμενα, προσούρες, αποφάσεις, κ.λ.π., που δείχνουν τελοσπάντων ότι στον Συνασπισμό - δεν λέω ότι είμαστε πλήρεις ότι έχουμε κάνει τα πάντα - αγωνιούμε και συνεχώς προσπαθούμε να εκσυγχρονίζουμε τις απόψεις μας. Εμείς αυτό το οποίο λέμε αυτό το διάστημα είναι ότι ανεξάρτητα από τις απόψεις που έχει ο καθένας πρέπει να υπάρξει μία διαδικασία αναστολής του νόμου και ένας ταχύς βέβαια διάλογος, όχι μία ατέρμονη συζήτηση ανάμεσα στα κόμματα, για να δούμε πώς μπορούν αυτά τα πράγματα να προχωρήσουν. Αλλά δεν θέλω να σας πω περισσότερα τώρα για να μην χρονοτριβώ, γιατί θα έχετε και την δυνατότητα να συζητήσετε περαιτέρω. Το τελευταίο που ήθελα να πω είναι ότι έχει πολύ μεγάλη σημασία να υπάρξει σήμερα μία δημιουργική συζήτηση. Το ΕΣΥΠ επικρίνεται από πολλά μέλη του. Εάν αποτύχουμε, αυτό θα είναι η ταφόπλακα, θα έλεγα, του ΕΣΥΠ αλλά και προσπαθειών μελλοντικών να συγκροτηθούν τέτοια fora διαλόγου. Με την έννοια αυτή, θα έλεγα ότι πρέπει να δοθεί μία πολύ μεγάλη προσοχή για να έχει ένα ουσιαστικό τέλος αυτή η συνεδρίαση. Η αντιπροσωπεία μας είναι έτοιμη να καταθέσει προτάσεις. Θέλω να σας πω κάτι. Εμείς είμαστε έτοιμοι, παρά το ότι έχουμε επεξεργασμένες προτάσεις σε όλα τα ζητήματα, να κάνουμε και υποχωρήσεις και συμβιβασμούς. Η λέξη “συμβιβασμός” στην Ελλάδα είναι αρνητική. Όταν κανείς ακούει τη λέξη “συμβιβασμός” σε αυτή τη χώρα σκέφτεται “οι συμβιβασμένοι, υποχωρητικοί” κ.λ.π. Ξέρετε, σε όλη την υπόλοιπη Ευρώπη, η κα Δασκαλάκη θα ξέρει και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ότι το *compromis*, ο συμβιβασμός, η αμοιβαία υποχώρηση είναι κάτι θετικό. Δηλαδή, όταν δύο άνθρωποι συζητούν και ο καθένας έχει την άποψή του είναι σαφές ότι είναι

αδιάλλακτοι και αποτυγχάνει οποιαδήποτε προσπάθεια συνεννόησης ή συμβιβάζονται. Δηλαδή, υποχωρείς αμοιβαία και βρίσκεις έναν κοινό τόπο. Αλλιώς δεν μπορεί να προχωρήσει τίποτα.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Εμείς μάλιστα έχουμε και τις λεγόμενες “Επιτροπές Συμβιβασμού”.

κ. Π. Κουναλάκης (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Εμείς λοιπόν είμαστε έτοιμοι, αφού διατυπώσουμε φυσικά τις προτάσεις μας, να κάνουμε και τις αναγκαίες υποχωρήσεις και τους αναγκαίους συμβιβασμούς, προκειμένου να καταλήξουμε εδώ πέρα σε μία κοινή θέση. Με αυτά, εγώ τελείωσα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ, κ. Κουναλάκη. Κα Λουλέ, μισό λεπτό, αν μου επιτρέπετε. Θέλω να σας κάνω γνωστό το εξής: Είναι έξω μία αντιπροσωπεία περίπου 25 φοιτητών από Γενικές Συνελεύσεις Πανεπιστημιακών Τμημάτων, προφανώς, και θέλουν να επιδώσουν ένα ψήφισμα. Να πάρω την άδειά σας;

κ. Π. Γκούβας (ΕΣΕΕ): Συγγνώμη. Οι φοιτητές και οι σπουδαστές εκπροσωπούνται με τα όργανά τους. Το όργανο αυτό έχει συγκληθεί μόνο του χωρίς να έχει καμία νομική ισχύ και χωρίς να έχει εκπροσώπηση από τους φοιτητές ή σπουδαστές. Θεωρούμε, τουλάχιστον ως ΕΣΕΕ και ΕΦΕΕ, ότι δεν είναι δυνατόν να δεχθούμε, εμείς τουλάχιστον, να εκπροσωπηθεί στο ΕΣΥΠ ένα όργανο όπου κάθισαν κάπου δεκαπέντε άνθρωποι ...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, δεν είπα να εκπροσωπηθεί.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Δεν είπα να εκπροσωπηθούν. Ψήφισμα θέλουν να δώσουν και νομίζω ότι πρέπει να το δεχθούμε. Δεν είναι σωστό αυτό.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν είναι κακό να πάρουμε ένα ψήφισμα.

κ. Π. Γκούβας (ΕΣΕΕ): Υπάρχει ένα όργανο όμως. Συγγνώμη, αλλά υπάρχει ένα όργανο.

κα Β. Αράπη-Καραγιάννη (ΔΗΚΚΙ): Μα ψήφισμα θέλουν να δώσουν.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εντάξει, δεν πειράζει. Είναι μία άποψη. Νομίζω ότι μπορούμε να συνεχίσουμε.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας): κ. Πρόεδρε, μου επιτρέπετε; Διαδικαστικά,

θέλω να πω ότι φορείς που εκπροσωπούνται με περισσότερους του ενός στην πρώτη τοποθέτηση δεν νομίζω ότι θα έχουν πολλά να προσθέσουν, οι περισσότεροι. Δηλαδή, η πρότασή μου είναι, να μιλάει ένας όταν είναι περισσότεροι από ένας εκπρόσωποι σε κάθε φορέα και όχι όλοι. Σε αυτό το στάδιο, τουλάχιστον.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι. Να το αντιμετωπίσουμε στη συνέχεια αυτό. Να πάρουμε μία στιγμή το ψήφισμα αυτό και να τελειώσουμε με αυτό το θέμα; Έκανε μία παρατήρηση ο κ. Αναγνωστάτος. Νομίζω ότι είναι λογική.

κα Ν. Λουλέ (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Εγώ έτσι κι αλλιώς δεν θα μιλήσω περισσότερο από δέκα λεπτά, κ. Πρόεδρε. Θα έλεγα μονάχα για τη σημερινή συνάντηση, ποιά είναι η άποψή μου, για να προχωρήσει η συζήτηση. Αν όμως ο κ. Αναγνωστάτος διαφωνεί.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδος): Για να μην χασομεράμε. Διότι δε νομίζω ότι έχει πολλά να προσθέσει σε πρώτη τοποθέτηση ένα δεύτερο ή τρίτο μέλος της ίδιας ομάδας. Με αυτή την έννοια.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι. Δεν πειράζει. Να δώσω τότε τον λόγο στην κα Δασκαλάκη. Α, κα Λουλέ, πείτε κάτι τότε.

κα Ν. Λουλέ (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Όχι. Δεν κατάλαβα τώρα γιατί αυτή η παρέμβαση του κ. Αναγνωστάτου. Σε τελική ανάλυση, εσείς είστε Πρόεδρος, εσείς θα πρέπει να αποφασίσετε. Αν ο καθένας από εμάς καθορίζει τί θα γίνει...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Λοιπόν, εντάξει, να το αποφασίσω εγώ και να δώσω το λόγο στην κα Δασκαλάκη.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Ευχαριστώ πολύ για το λόγο. Θα είμαι πολύ σύντομη, κ. Πρόεδρε. Εγώ δεν είμαι εκπαιδευτικός. Δεν υπήρξα ποτέ εκπαιδευτικός. Ήμουν πάρα πολύ καλό μέλος της φοιτητικής και της μαθητικής κοινότητας και οι μόνες προσωπικές εμπειρίες που έχω να κομίσω είναι από εκείνη την εποχή, που δυστυχώς είναι και πολύ μακρινή. Άρα δεν θα αναφερθώ σε τέτοια πράγματα. Θα ήθελα να σας πω ότι η Πολιτική Ανοιξη συμμετέχει στη συνάντηση του ΕΣΥΠ για τους ίδιους λόγους που ήδη αναλύθηκαν: Γιατί εμείς πιστεύουμε ότι είναι σωστό και εποικοδομητικό να βρισκόμαστε οπουδήποτε γίνεται

ένας διάλογος ή έστω μία προσπάθεια διαλόγου και πιστεύουμε ότι η παιδεία χωρίς διάλογο είναι εντελώς αδύνατο να βρει το δρόμο της σε μία εποχή που ίσως είναι η πιο προβληματική, η πιο ερωτηματική και η πιο περίεργη εποχή στην οποία ανοίγεται η ανθρωπότητα. Και θα μου επιτρέψετε να κάνω μία κατάθεση προσωπικής άποψης αυτή τη στιγμή: Πιστεύω, ίσως επειδή μεταφέρω και εμπειρίες λίγο εκτός των τειχών, ότι αν δεν συνειδητοποιήσουμε ότι βρισκόμαστε στο άνοιγμα ενός αιώνα που έχει ειδικές, αυξημένες και πολύ περίεργες απαιτήσεις, τα παιδιά μας αύριο, σε σύγκριση με τα παιδιά όπως ετοιμάζονται εκτός των στενών ελληνικών τειχών - των μεγαλειωδών αν θέλετε, αλλά και στενών, γεωγραφικώς τουλάχιστον - δεν θα είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν σε τίποτα τον αγριότατο ανταγωνισμό τον οποίο έχουν να γνωρίσουν. Και τώρα, αν αυτό μας αρέσει ή δεν μας αρέσει, ποιά είναι τα συστήματα, ποιές είναι οι ιστορικές συγκυρίες που οδήγησαν ως εδώ, είναι αντικείμενο άλλης συζητήσεως και σε άλλες συναντήσεις. Το καυτό μέρος είναι ότι θα αντιμετωπίσουν αύριο έναν τεράστιο και αγριότατο ανταγωνισμό, που με τα σημερινά δεδομένα δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν. Αυτό δεν το είπα για να δώσω άφεση αμαρτιών στον Υπουργό Παιδείας. Κάθε άλλο. Έκανα μία γενικότερη τοποθέτηση. Κ. Πρόεδρε, θα συμφωνήσω μαζί σας ότι είναι ατυχές το γεγονός ότι η πρώτη συνεδρίαση του ΕΣΥΠ γίνεται υπό το κλίμα αυτής της αγριότατης αντιπαράθεσης. Δεν θα συμφωνήσω μαζί σας στη λίγο μεγαλόστομη, θα μου επιτρέψετε, διαπίστωση ότι είναι ιστορικό γεγονός. Δεν είναι ιστορικό γεγονός, όταν λείπουν πολύ σημαντικοί άνθρωποι, φορείς και κόμματα ...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ίσως και γι' αυτό είναι ιστορικό γεγονός.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Ναι, ναι. Και δεν θα συμφωνήσω επίσης μαζί σας στη γενικότερη τοποθέτηση "ατυχές", γιατί υπάρχει και αυτή η σύμπτωση που με μπερδεύει πάρα πολύ, της χρονικής σύγκλησης. Όλα αυτά τα πράγματα όμως πρέπει να τα δούμε. Συμφωνώ απολύτως με τον κ. Κουναλάκη, ότι έτσι κι αλλιώς πρέπει να κάνουμε ό,τι μπορούμε για να επιτύχει αυτή η συνάντηση, να μην είναι λόγια μόνο ή τουλάχιστον να είναι λόγια που να είναι κάπως εποικοδομητικά. Και θα ήθελα να σας πω ότι

θεωρώ ότι είναι υπερβολικό να συγκαλείται το ΕΣΥΠ μετά από δέκα χρόνια περίπου που έχει αποφασισθεί η λειτουργία του και ουδέποτε συνεκλήθη. Δεν θα μπω στο πολύ λεπτό νομικό ζήτημα του αν έχει δίκιο ή δεν έχει δίκιο το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Θα ήθελα όμως να έχουμε υπόψη μας ότι είναι κι αυτό ένα σημείο που πρέπει να του δώσουμε μία σημασία. Και θα ήθελα επίσης, για να τελειώσω με τις λεπτομέρειες που αφορούν την σημερινή συνάντηση, να πω ότι χρειάζεται κάπως να το ξαναδούμε αυτό το ΕΣΥΠ. Είναι όντως, δεν θυμάμαι ποιός το είχε πει πριν, ένα δυσκίνητο όργανο. Δεν είναι δυνατόν να συνέρχονται όλα τα μέλη τα οποία υποτίθεται ότι το απαρτίζουν. Δεν θα χωρούσε αυτή η αίθουσα για να συζητήσουν. Κι αν έρχονταν, που θα ήταν πάρα πολύ ωραίο, θα συνέβαινε αυτό που λέμε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: “Είμαστε 626, γι’ αυτό χωριζόμαστε σε επιτροπές”. Γιατί είναι τελείως αδύνατο να βάλεις 626 ανθρώπους σε μία αίθουσα να γίνει μία συζήτηση και αυτή η συζήτηση να έχει στοιχειώδεις απαιτήσεις αποτελεσμάτων ή σοβαρότητας. Άρα, θα πρέπει να κάνουμε και κάτι που να αφορά αυτό καθεαυτό το ΕΣΥΠ.

Τώρα, θα ήθελα να πω δύο πράγματα σχετικά με τα θέματα που εθίγησαν. Εμείς στηρίζουμε, και το επαναλαμβάνω, απολύτως στο θεωρητικό επίπεδο, τους λόγους, τους σκοπούς, τις επιδιώξεις τέλος πάντων αυτού του ΕΣΥΠ, με την προϋπόθεση ότι θέλουμε να το δούμε να οργανώνεται σε κάτι πιο θετικό. Είναι γεγονός ότι η κρισιμότητα και η σοβαρότητα των καταστάσεων, το αδιέξοδο θα έλεγα, και αυτή τη στιγμή δεν είναι υπερβολική λέξη “το αδιέξοδο”, κάνουν επιτακτικότερο παρά ποτέ τον διάλογο. Όση ώρα μιλούσε ο κ. Κουναλάκης για διάλογο, έλεγα ότι αυτή είναι η μόνη λέξη που μπορεί να έχει ισχύ αυτές τις μέρες. Παρά ποτέ είναι επιτακτικότερος ο διάλογος και ιδίως για τα θέματα παιδείας. Συμμερίζομαι απολύτως την άποψη ότι σε ένα τέτοιο όργανο θα έπρεπε να βρίσκονται οι Πρυτάνεις και άλλοι ταγοί του πνεύματος γιατί εμείς μπορεί να έχουμε όλες τις καλές προθέσεις, μπορεί να είμαστε εγγράμματοι, με συγχωρείτε θεωρώ πολύ εγγράμματο τον εαυτό μου, αλλά δεν θεωρώ ότι είμαι ταγός του πνεύματος. Λείπουν αυτά τα στοιχεία. Κάθε φορά που γίνεται μία σοβαρή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, το ίδιο ισχύει και για τους καθηγητές, πρώτον δεν γίνεται εν μηνί Αυγούστω σε καμία περίπτωση, όπως

είπε ο κ. Κουναλάκης πολύ σωστά, και δεύτερον κάθε τόπος ψάχνει να βρει ποιοί είναι οι άνθρωποι του πνεύματος, των οποίων η άποψη με αφορά, της δίνω σημασία και τη σέβομαι. Και το ποιοί είναι άνθρωποι του πνεύματος, εμένα αλλά όχι μόνο εμένα, και την Πολιτική Άνοιξη, και μπορώ να σας το πω μετά λόγου γνώσεως, δεν ενδιαφέρει αν ο τάδε πολιτικός άνθρωπος ψηφίζει τη Ν.Δ., το ΠΑΣΟΚ, το Συνασπισμό ή την Άνοιξη, με ενδιαφέρει ποιά είναι η πνευματική του κατάσταση σε αυτό τον τόπο. Αυτό σπανίως το κάνουμε. Έγινε μία φορά επί Παπανούτσου. Έγινε αργότερα, γιατί αξίζει να το πει κανείς, επί Γ. Ράλλη. Εγώ δεν θα κρίνω αυτή τη στιγμή τη μεταρρύθμιση του Γ. Ράλλη. Ξέρω όμως την ιστορική συγκυρία. Όταν θέλησε να κάνει εκείνη τη μεταρρύθμιση, είπε στον τότε Πρωθυπουργό: “Κοιτάξτε να δείτε, εγώ δεν αναλαμβάνω αυτό το έργο, εάν δεν μου επιτρέψετε να μιλήσω με όλους τους άλλους”. Και κάλεσε όλους τους άλλους. Εκπαιδευτική μεταρρύθμιση χωρίς διάλογο, χωρίς συναίνεση, χωρίς το πνευματικό κεφάλαιο αυτού του τόπου που υπάρχει - και επαναλαμβάνω εμένα, αλλά όχι μόνο εμένα, καρφί δεν μου καίγεται τί ψηφίζει και ποιόν υποστηρίζει - δεν μπορεί να γίνει ποτέ. Δυστυχώς, είμαστε στα πλέγματα μιας ιδεολογίας ανοήτων και μικροκομματισμού και σε αυτό το ρεύμα πάντοτε θυσιάζεται η παιδεία. Και αυτό, με συγχωρείτε, ισχύει και για τα όργανα.

Λοιπόν, διάλογο, θέλουμε διάλογο. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση χρειάζεται. Και χρειάζεται για τον λόγο που υπαινίχθηκα πριν. Αύριο το πρωί, αν δεν γίνει μία σοβαρή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση σε αυτό τον τόπο, τα παιδιά μας δεν θα έχουν θέση σε αυτή την Ευρώπη που ανοίγεται, που επεκτείνεται. Και ας αφήσουμε στην άκρη την Ευρώπη γιατί μπορεί να μπλεχτούμε ανάμεσα σε φιλοευρωπαίους, σε ευρωσκεπτικιστές και άλλα περίεργα όντα. Δυστυχώς, καλώς ή κακώς, ο κόσμος παγκοσμιοποιείται. Είναι μία λέξη πάρα πολύ της μόδας. Μπορεί να ηχεί σε φιλολογικά αυτιά λίγο ως ένας νεολογισμός, λίγο παράξενος. Εν πάση περιπτώσει, πέρασε στη ζωή μας, “παγκοσμιοποιείται”. Δεν γίνεται χωρίς εκπαιδευτική μεταρρύθμιση αλλά οπωσδήποτε δεν είναι αυτός ο τρόπος που γίνεται μία εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Θα ήθελα να πω, χωρίς να είμαι εκπαιδευτικός και χωρίς να ισχυρίζομαι ότι η άποψή μου είναι

χρυσ αφένια. Εγώ τον διάβασα πάρα πολύ προσεχτικά αυτό τον νόμο. Πιστεύω ότι πιστεύουμε ότι ο νόμος έχει θετικά στοιχεία. Όμως είναι τελείως αδύνατο να εφαρμοσθεί ο νόμος, όχι επειδή έχουν σπάσει τα σχολεία και τα σχολεία τελούν υπό κατάληψη αλλά γιατί ο νόμος αυτός έχει και τεράστιες αδυναμίες. Γιατί έγινε με τον τρόπο που έγινε. Γιατί είναι βιαστικός. Γιατί επιβάλλεται, γίνεται προσπάθεια να επιβληθεί, λίγο με το έτσι θέλω, αποφασίζουμε και διατάζουμε. Και επομένως η μόνη λύση που υπάρχει, και αυτή τη στιγμή καταθέτω την άποψή μας, είναι να αποσυρθεί ο νόμος ή όπως το είπε πολύ κομπά ο κ. Κουναλάκης, χρησιμοποίησε μία φράση που μου άρεσε: “μία διαδικασία αναστολής του νόμου”. Λέμε περίπου τα ίδια πράγματα, με διαφορετικά λόγια. Και να καθίσουμε όλοι μαζί, είτε στο ΕΣΥΠ ή μάλλον και στο ΕΣΥΠ και στη Διακομματική Επιτροπή της Βουλής και να φωνάξουμε όλους τους ανθρώπους που όλοι μας τέλος πάντων ή κάποιοι που ξέρουν καλύτερα από μας θεωρούμε ότι αποτελούν, επαναλαμβάνω, το πνευματικό κεφάλαιο αυτού του τόπου, ασχέτως κομματικών σκοπιμοτήτων, και να δούμε τί μπορούμε να κάνουμε γιατί τα πράγματα στενεύουν πάρα, πάρα πολύ. Η άποψή μας είναι ότι η πολιτικοκομματική λύση του να παραιτηθεί ο Υπουργός δεν είναι λύση. Εμείς δεν ζητάμε να παραιτηθεί ο Υπουργός. Καθόλου μάλιστα. Γιατί θεωρούμε ότι όλη αυτή η κίνηση δεν είναι ευθύνη ενός ανθρώπου. Υπάρχει συλλογική κυβερνητική ευθύνη και με το να παραιτηθεί ο Υπουργός και να βρεθεί δηλαδή άλλη μία φορά ένα, έστω κατ’εξοχήν υπεύθυνο, αν θέλετε εξιλαστήριο, θύμα δεν λύνεται το πρόβλημα. Εχθές παρακολούθησα τη συζήτηση από την τηλεόραση στη Βουλή. Γιατί και ο κ. Αρσένης έλεγε “απόφαση κυβερνητική είναι”. Είναι εύκολο να λέμε. Λοιπόν, εμείς δεν θέλουμε να παραιτηθεί ο Υπουργός. Θέλουμε να αποσυρθεί ο νόμος, θέλουμε να γίνει διάλογος πάρα πολύ σοβαρός και με άλλους ανθρώπους και επίσης σε ό,τι αφορά τα πολύ ειδικότερα ζητήματα, αυτά θα τα συζητήσουμε αργότερα.

Δεν θέλω να πάρω άλλο χρόνο. Ξέρετε πολύ καλά ότι δεν υπάρχει καμία περίπτωση, νομίζω ούτε κομματικά αλλά ούτε κι εγώ προσωπικά, να συμφωνήσω με βανδαλισμούς, καταστροφές κι αυτά τα πράγματα. Όμως υπάρχει ένα λεπτό ερώτημα κι εδώ. Λοιπόν,

δεν συμφωνούμε με κανένα τρόπο σε όλο αυτό το πράγμα που έγινε και, στο κάτω-κάτω της γραφής, και τα σχολειά μας είναι περιουσία όχι μόνο υλική αλλά ψυχική και πνευματική αυτού του τόπου. Πάλι εμείς θα τα πληρώσουμε. Αλλά δεν συμφωνούμε επίσης και με την προσπάθεια που γίνεται να δοθεί δικαστική διέξοδος στο πρόβλημα. Άκουσα πάρα πολύ καλά τον κ. Κολιοκώστα. Έκανε δηλώσεις σε μία δημοσιογράφο στο ραδιόφωνο και είπε “προσπαθούμε να σπρώξουμε στην εισαγγελία το πρόβλημα”. Αμ, δεν γίνεται. Δεν θα λύσει η εισαγγελία το πρόβλημα της παιδείας αυτού του τόπου. Και όπως και στην προληπτική ιατρική, είμαι υπέρ της πρόληψης των καταστροφών, στην οποία ουδέποτε επιτυγχάνουμε επίσης. Φυσικά δεν είμαστε ούτε υπέρ των βανδαλισμών ούτε υπέρ των καταλήψεων. Ξέρετε, σε ό,τι αφορά τις θέσεις για την παιδεία, ότι εμείς έχουμε καταθέσει από πάρα πολύ νωρίς, βεβαίως αυτή τη στιγμή δεν έχουμε φωνή στη Βουλή, πρόγραμμα για την παιδεία, έχουμε θίξει πολύ σημαντικά θέματα, όπως είναι της επετηρίδας και άλλα.

Και τελειώνω εδώ κ. Πρόεδρε για να πάρουν και άλλοι το λόγο. Θέματα όπως είναι η παραπαιδεία τα έθιξε η κα Καραγιάννη. Θέματα όπως είναι το πρόβλημα το τεράστιο των καθηγητών - τεράστιο, έχουν τεράστια προβλήματα οι καθηγητές, οικονομικά, εκπαιδευτικά, θεσμικά, τα πάντα - όλα είναι αντικείμενα συζητήσεων σε ένα όργανο όπως το ΕΣΥΠ. Δεν μπορούμε να τα αναλύσουμε τώρα αλλά στη διάρκεια της συζήτησης που θα ακολουθήσει. Και επαναλαμβάνω ότι η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι αναγκαία αλλά η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση δεν γίνεται ούτε τα καλοκαίρια ούτε είναι ενός ανδρός αρχή. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ, κα Δασκαλάκη. Θα μου επιτρέψετε να κάνω μία παρατήρηση. Είπατε ότι δεν έχει συγκληθεί το ΕΣΥΠ για δέκα χρόνια. Είναι φυσικό να υπάρχει μία παρανόηση γιατί ίσως αναφέρεσθε στο Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας που είχε θεσμοθετηθεί το 1985 και αναφερόταν στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το ΕΣΥΠ με αυτή τη μορφή, δηλαδή με την συμμετοχή ή την αναφορά σε όλες τις βαθμίδες, θεσμοθετήθηκε το 1995 και ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες θεσμοθέτησής του το 1996. Και να πω και ένα σχόλιο και για

όλους όσους είναι εδώ. Ξέρετε, λένε πολλοί ότι είναι πολυπρόσωπο και δυσκίνητο αυτό το όργανο, έτσι όπως είναι. Θέλω να κάνω δύο παρατηρήσεις. Η μία είναι ότι είναι οι συνθήκες τέτοιες που μας αναγκάζουν και συνεδριάζουμε έτσι. Η λογική του ΕΣΥΠ είναι ότι υπάρχει η Ολομέλεια, η οποία συνεδριάζει μία φορά το χρόνο και αναφέρεται στα γενικά θέματα και υπάρχουν τα τμήματα και οι τομείς, που κάνουν την επιστημονική δουλειά και τεκμηρίωση. Αλλά να σας κάνω και μία παρατήρηση που έχει ενδιαφέρον. Πολλοί από αυτούς που σήμερα ισχυρίζονται ότι το ΕΣΥΠ είναι πολυπρόσωπο, όταν συζητούσαν στη Βουλή τη συγκρότησή του, πρότειναν πρόσθετους φορείς από αυτούς που είχαν υποδειχθεί. Και να μου θυμηθείτε, ότι όταν ποτέ γίνει συζήτηση στο Κοινοβούλιο για αναμόρφωση του ΕΣΥΠ, θα δείτε ότι θα αυξηθεί μάλλον παρά θα μειωθεί ο αριθμός.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Είναι και κάποιοι νομικοί που θα πουν “να βάλουμε τους δικούς μας”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι “δικούς μας”. Ξέρετε, να σας πω, αν μου επιτρέπετε, πού βρίσκεται η διαφορά. Είναι δύσκολο να αποκλείεις φορείς, οι οποίοι έχουν κάτι να πουν. Και γι’ αυτό είναι λάθος να θεωρούμε ότι σε μία Ολομέλεια μπορούν να λυθούν τα προβλήματα. Στην Ολομέλεια οδηγούμαστε, ή μπορούμε να οδηγηθούμε, σε κάποια συμπεράσματα, όταν βέβαια τα πράγματα εξελίσσονται φυσιολογικά. Μία παρατήρηση να κάνω και ως στατιστικός. Έχει περάσει μία ώρα και έχουν μιλήσει μέχρι στιγμής μόνο τρεις φορείς. Καταλαβαίνετε ότι θα πρέπει και εμείς οι ίδιοι να προσπαθήσουμε να κρατήσουμε τα χρονικά όρια, ώστε να μην ξεφύγουμε με τρόπο που στη συνέχεια κάποιοι θα κουραστούν και δεν θα περιμένουν να διατυπώσουν απόψεις και κάποιοι δεν θα έχουν καθόλου χρόνο. Θέλετε να προσθέσετε κάτι, κα Λουλέ εσείς στις παρατηρήσεις του κ. Κουναλάκη;

κα Ν. Λουλέ ((Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Ναι. Εγώ δεν θα επαναλάβω αυτά που είπε ο κ. Κουναλάκης. Άλλωστε, ό,τι είπαμε στην Βουλή, έστω, είναι γνωστά, τα ακούσατε ή τα διαβάσατε. Δεν θα πω τίποτα για τις προτάσεις που έχει κάνει ο Συνασπισμός γιατί αυτά θα τα πει ο κ. Ρήγας που έχει έρθει εδώ ως απεσταλμένος του κόμματος. Θέλω να σταθώ μονάχα στη σημερινή συνεδρίαση και να πω ότι δεν είναι καθόλου τυχαίο που ο

κ. Αρσένης έκανε σήμερα και αυτή την ώρα τη συνέντευξη. Εσείς ξέρετε ότι είχαμε ζητήσει από κάποιον να μας πει τί έγινε τελικά. Δεν έγινε τίποτα. Ο κ. Αρσένης απλώς έκανε, ας πούμε, ένα βήμα πίσω ζητώντας διάλογο με την ΟΛΜΕ. Ουσιαστικά όμως δεν είπε τίποτα. Η συνέντευξη κράτησε μόνο δέκα λεπτά. Προσπάθεια του Υπουργείου Παιδείας λοιπόν ήταν να υποβαθμίσει αυτή τη σημερινή συνάντηση και γι' αυτό πιστεύω ότι εμείς όλοι εδώ θα πρέπει να ξεχάσουμε την πολιτική μας ταυτότητα και θα πρέπει να βγούμε από εδώ μέσα με κάποια συνεννόηση. Θα πρέπει να βγούμε από εδώ μέσα με συγκεκριμένες απόψεις. Με ένα ψήφισμα, ας το πω έτσι, στο οποίο θα συμφωνήσουμε κατά το δυνατόν, γιατί δεν είναι βέβαια εύκολο να συμφωνήσουμε απόλυτα όλοι γιατί υπάρχουν διάφορες γνώμες αλλά, κατά το δυνατόν, ξεχνώντας από πού προέρχεται ο καθένας. Να σημειώσουμε σε αυτό το ψήφισμα, να δείξουμε σε αυτό το ψήφισμα την αναταραχή που έχει επέλθει στην κοινωνία αλλά και στην οικογένεια. Και το λέω αυτό γιατί πολλοί γονείς πλέον τα βάζουν με τα παιδιά, επειδή πιστεύουν ότι όλο αυτό το κάνουν γιατί δεν θέλουν τάχα να διαβάσουν κ.λ.π.. Δεύτερον, να δείξουμε ξεκάθαρα τί πρόβλημα αντιμετωπίζουν τα παιδιά των δύο τελευταίων τάξεων. Και το λέω "να το δείξουμε ξεκάθαρα" γιατί και εμείς ακόμα οι βουλευτές δεν ξέρουμε πολλά πράγματα, που τα ξέρουν οι καθηγητές. Εγώ έμαθα κάποια πράγματα λίγο πριν ξεκινήσει αυτή η συζήτηση: Πόσο δύσκολο είναι να περάσει ένα παιδί τελικά, σε αντίθεση με αυτά που λέει ο κ. Αρσένης, πόσο δύσκολο είναι να περάσει στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και πόσο μικρός θα είναι τελικά ο αριθμός που πρόκειται να μπει σε αυτά. Πρέπει να το κάνουμε αυτό ξεκάθαρα σε αυτό που θα γράψουμε, που θα ψηφίσουμε τέλος πάντων, για να το καταλάβει και ο κόσμος. Να το καταλάβουν και οι γονείς. Τα παιδιά, πιστεύω ότι είναι τα μόνα τελικά που το έχουν καταλάβει.

Δεν θέλω να σας κουράσω περισσότερο γιατί πράγματι πρέπει να ακούσουμε όλους τους φορείς - αν και πολλούς από αυτούς τους έχουμε ακούσει και στην Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων στη Βουλή. Όμως θέλω να τονίσω και πάλι, και κάνω έκκληση σε όλους μας, να ξεχάσουμε από πού προερχόμαστε και να φύγουμε από εδώ μέσα με κοινούς στόχους, με μια κοινή απόφαση

για να μην πάει χαμένη αυτή η συνεδρίαση. Δεν είναι για το πείσμα ενάντια στο Υπουργείο Παιδείας. Είναι γιατί πιστεύω ότι μέσα από αυτή την αναταραχή που έχει δημιουργηθεί και μέσα από αυτή τη συνάντηση μπορεί να βγει κάτι θετικό. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ την κα Λουλέ, που ήταν και σύντομη. Θα ήθελα να δώσω το λόγο στον Πρόεδρο της ΟΛΜΕ. Ήθελα να κάνω το εξής. Θα ήθελα να προτείνω το εξής, για να μην θεωρηθεί ότι ξεφεύγουμε κάπως από την δομή της συζήτησης με τον τρόπο που θα ήταν, πιστεύω, χρήσιμο να γίνει: Να πάρουν το λόγο ο Πρόεδρος της ΟΛΜΕ και ο Πρόεδρος της ΔΟΕ. Στη συνέχεια να πάρουν το λόγο και οι άλλοι εκπρόσωποι των καθηγητών και των δασκάλων και μετά να έρθουμε και στα υπόλοιπα μέλη των ομοσπονδιών της ΟΛΜΕ και της ΔΟΕ, γιατί θα περιοριστεί η δυνατότητα της έκφρασης και των υπολοίπων μελών του Συμβουλίου χωρίς αυτό να αφαιρεί, βέβαια, την δυνατότητα και από τα υπόλοιπα μέλη να πάρουν τον λόγο.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Δεν έχουμε έλθει ως σωματείο, έχουμε έλθει και ως εκπρόσωποι της ΟΛΜΕ. Μεταξύ μας δεν υπάρχει Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος, Γραμματέας. Έχουμε έλθει ως εκπρόσωποι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Επιτρέψτε μου, όχι. Δεν είναι ακριβώς έτσι. Ο νόμος λέει το εξής: Υπάρχει εκπρόσωπος της ΟΛΜΕ και υπάρχουν και τέσσερις εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Συμμετέχει εκπρόσωπος της ΔΟΕ και τέσσερις δάσκαλοι ή νηπιαγωγοί. Με αυτή την έννοια είπα προηγουμένως ότι είναι χρήσιμο να πάρουν το λόγο οι εκπρόσωποι πρώτα. Στη συνέχεια, άλλωστε, θα έχετε το λόγο. Επειδή ο κ. Τσούλιας δεν είναι εδώ, θα παρακαλέσω τον κ. Χρήστου να πάρει το λόγο.

κ. Χ. Χρήστου (Πρόεδρος ΔΟΕ): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, θεωρώ πολύ θετική την κίνηση σύγκλησης του ΕΣΥΠ και μάλιστα σήμερα, που η κατάσταση στην παιδεία δεν είναι καθόλου ευχάριστη. Εμείς, ως ΔΟΕ, έχουμε να δούμε τον Υπουργό ενάμιση χρόνο παρά τα έγγραφά μας και παρά τις αιτήσεις μας. Ευτυχώς που υπάρχει το Κοινοβούλιο και μας έδωσε τη δυνατότητα για μία ώρα να ακουστούν οι απόψεις μας στην Βουλή και, ευτυχώς, υπάρχει και το ΕΣΥΠ. Όποιος καλόπιστος μελετήσει τη σύνθεσή του, θα καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το ΕΣΥΠ έγινε για να

εξυπηρετήσει την υπόθεση της παιδείας και όχι για να εξυπηρετήσει άλλη σκοπιμότητα.

Δεν διαφωνεί κανένας ότι αλλαγές στην παιδεία πρέπει να γίνουν. Η κοινωνία εξελίσσεται, άρα χρειάζεται προσαρμογή του εκπαιδευτικού συστήματος προκειμένου να ανταποκριθεί στις καινούργιες ανάγκες, στα καινούργια προβλήματα. Δεν θα αναφερθώ στα επιμέρους ζητήματα. Δεν θα αναφερθώ στη βαρύτερη σημασία της παιδείας. Τη γνωρίζουμε όλοι. Αναφέρομαι όμως στο νόμο 2525. Ειπώθηκε κατ' επανάληψιν, και από προηγούμενους ομιλητές, ότι δεν έγινε συζήτηση. Δεν έγινε διάλογος. Ψηφίστηκε βιαστικά από τη Βουλή ένα τόσο σημαντικό νομοσχέδιο που αφορούσε την παιδεία και πρέπει να τονίσουμε ότι δεν είναι εσωτερική υπόθεση της κυβέρνησης ούτε προσωπική υπόθεση του κάθε υπουργού. Είναι εθνική υπόθεση και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπισθεί. Η ιστορία επίσης μας λέει ότι όποιες αλλαγές έγιναν στην παιδεία χωρίς να προηγηθεί διάλογος, χωρίς να υπάρξει διακομματική συναίνεση, χωρίς τέλος πάντων οι νόμοι να είναι προϊόν διακομματικής συναίνεσης και διαλόγου των φορέων που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, δεν έχουν πετύχει. Όλοι αυτοί οι νόμοι δεν έχουν τελεσφορήσει. Εμείς, από την πρώτη στιγμή, καταθέσαμε την διαφορετική μας άποψη γιατί είδαμε ότι το νομοσχέδιο αυτό δεν συμβάλλει στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος. Φυσικά, ο χρόνος είναι λίγος και δεν θα αναφερθώ στις λεπτομέρειες. Αντί, όπως λέει το Υπουργείο, να δίνεται η δυνατότητα σε όλους να εισάγονται στα πανεπιστήμια, το φιλτράρισμα αρχίζει από το λύκειο και πολλοί μαθητές δεν θα παίρνουν απολυτήριο λυκείου. Εμείς θεωρούμε την έλλειψη δυνατότητας απεριόριστων ευκαιριών εγκληματική. Δεν έχει την δυνατότητα ο μαθητής, ο νέος ηλικίας 16 και 17 χρόνων, να διορθώσει το λάθος. Ναι, στην αντικειμενικότητα. Ναι, στην αξιοκρατία. Δεν μιλάμε για έκπτωση γνώσης. Και θα είναι λάθος του Υπουργείου Παιδείας αν πει “μειώνω την ύλη”. Πρέπει, όμως, το νομοσχέδιο, το Υπουργείο Παιδείας, η Κυβέρνηση, να δώσει απεριόριστες δυνατότητες σε έναν υποψήφιο. Αν είναι άξιος, να μπει στη σχολή που του αναλογεί. Εμείς διαφωνούμε και με άλλες διατάξεις του νόμου. Φυσικά, συμφωνήσαμε στο ολόημερο δημοτικό σχολείο και νηπιαγωγείο αλλά έχει μείνει στα χαρτιά και

λειτουργεί χάρη στον πατριωτισμό - και το είπα και αυτό στη Βουλή και χαμογέλασαν κάποιοι - χάρη στον πατριωτισμό των δασκάλων, και το εννοώ αυτό το πράγμα. Δεν υπάρχει υποδομή. Έγιναν συμπτύξεις τμημάτων με τεράστιες παιδαγωγικές παρενέργειες στο έργο του σχολείου. Εφέτος, ενώ διατυμπανίζεται ότι έχουν διοριστεί χιλιάδες εκπαιδευτικοί, έχουμε δύο χιλιάδες λιγότερους εκπαιδευτικούς από πέρυσι στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Παραπληροφορείται η κοινωνία σχετικά με την αξιολόγηση. Ποιός υπεύθυνος πολίτης, ποιός εργαζόμενος αρνείται την αξιολόγηση; Αλλά την αξιολόγηση και που θα ελέγχει τον εκπαιδευτικό και που θα τον βοηθάει και που θα αναβαθμίζει το εκπαιδευτικό σύστημα. Ασφαλώς διαφωνούμε με το μοντέλο της αξιολόγησης του ν.2525. Είναι ένα αυταρχικό μοντέλο, συγκεντρωτικό, με μονοπρόσωπα όργανα, που δεν εξυπηρετούν την υπόθεση της παιδείας αλλά επαναφέρουν τον αυταρχισμό στην εκπαίδευση και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ο μηχανισμός αυτός, και ιδιαίτερα εννοώ το σώμα μόνιμων αξιολογητών, ως προσωποπαγής μηχανισμός του εκάστοτε Υπουργού Παιδείας. Διότι από αυτόν θα διορίζονται και από κανέναν άλλο. Και θα χρησιμοποιηθεί και στην πρόσληψη του εκπαιδευτικού προσωπικού.

Σχετικά με την πρόσληψη του εκπαιδευτικού προσωπικού: Διαφωνήσαμε με το διαγωνισμό του ΑΣΕΠ, διότι και το ίδιο το Υπουργείο Παιδείας είχε έρθει σε μια μεγάλη αντίφαση. Όταν κατήργησε τις προηγούμενες εξετάσεις, ένα από τα επιχειρήματα της ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας ήταν το εξής: Ότι δεν μπορεί σε τρεις ώρες να διαπιστωθεί η ικανότητα του υποψήφιου φοιτητή. Η πολιτική ηγεσία μετά καθιέρωσε το διαγωνισμό του ΑΣΕΠ και μέσα σε τρεις ώρες υποστηρίζει ότι μπορεί να διαπιστωθεί η ικανότητα του υποψήφιου εκπαιδευτικού. Φυσικά, δεν γνωρίζουμε τους βαθμολογητές, δεν γνωρίζουμε τα προσόντα τους, δεν γνωρίζουμε την παραγωγικότητά τους. Απλώς το ΑΣΕΠ, σε συνάντηση που έκανε με τη ΔΟΕ και την ΟΛΜΕ, μας είπε το εξής: Ότι τα γραπτά βαθμολογήθηκαν στο Μετοχικό Ταμείο Στρατού. Εμείς είμαστε υπέρ της αξιοκρατίας και δεν μπορούμε να θεωρήσουμε ποτέ τον διαγωνισμό ικανό για να διαπιστωθεί η ικανότητα του υποψήφιου εκπαιδευτικού. Έχουμε δε και εξουσιοδότηση από τη Γενική Συνέλευση, να βρούμε ένα σύστημα

αντικειμενικό και αξιοκρατικό του διδακτικού προσωπικού. Τέλος πάντων. Για να αποφευχθεί η σημερινή κρίση που υπάρχει στο χώρο της παιδείας, οπωσδήποτε πρέπει να ανασταλεί η λειτουργία του νόμου και να γίνει ένας ουσιαστικός και ειλικρινής διάλογος. Και τα κόμματα και οι φορείς που εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία να λάβουν μέρος στον διάλογο με αυστηρό χρονοδιάγραμμα. Η οποιαδήποτε μεταρρύθμιση δεν αρχίζει από την κορυφή. Αρχίζει από τα θεμέλια, αρχίζει από τη βάση, αρχίζει από το νηπιαγωγείο. Διότι ό,τι και να γίνει στην κορυφή, εάν δεν υπάρχει η βάση, δεν μπορούν να πετύχουν οι αλλαγές. Εν τάχει, θα αναφερθώ σε κάποια σημεία που, αν αντιμετωπισθούν, μπορούμε να πετύχουμε κάτι καλό στην παιδεία μας. Δεν νοείται παιδεία με απογευματινή εργασία, με διπλοβάρδιες. Η αφομοιωτική ικανότητα του μαθητή της πρωινής και της απογευματινής βάρδιας είναι διαφορετική. Διαφέρει όσο η μέρα με τη νύχτα. Άρα δεν μπορούμε να μιλάμε για σωστό σχολείο, όταν έχουμε διπλοβάρδιες και κάπου-κάπου και τριπλοβάρδιες. Χρειάζεται υλικοτεχνική υποδομή, επιστημονική αντίληψη του εκπαιδευτικού και ικανή μεταβατική περίοδος για να μην υπάρχουν τα πειραματόζωα. Μία μεταρρύθμιση δεν γίνεται εδώ και τώρα. Ακούσαμε, διαβάσαμε ότι στη Γερμανία ψηφίστηκε ένας νόμος το 1995, ο οποίος θα εφαρμοσθεί το 2003, για να δοθεί η δυνατότητα προετοιμασίας και προσαρμογής προς τις νέες αλλαγές στις οποίες αναφέρεται το σύστημα.

Κλείνω, κ. Πρόεδρε, για να μην καταχραστώ το χρόνο. Πρέπει σήμερα από εδώ, από το ΕΣΥΠ, να δοθεί το μήνυμα ότι χωρίς αναστολή του νόμου και χωρίς ουσιαστικό και ειλικρινή διάλογο η παιδεία δεν θα βρει την ηρεμία. Δηλαδή, δεν θα δούμε τί θα γίνει αύριο, εάν οι μαθητές πάνε στα σχολεία. Πρέπει το θέμα να το δούμε μακροπρόθεσμα: εάν αυτός ο νόμος, εάν αυτό το εκπαιδευτικό σύστημα ευνοεί την κοινωνία μας, ευνοεί την παιδεία μας. Και κλείνω με μία πικρή αναφορά στους σημερινούς απόντες. Μου δημιουργεί έκπληξη το γεγονός ότι απουσιάζει η πανεπιστημιακή κοινότητα. Περιμένουμε και προσδοκούμε πολλά από την πανεπιστημιακή κοινότητα. Και για εμένα δημιουργούνται και ερωτηματικά. Γιατί, λοιπόν, απουσιάζουν οι πανεπιστημιακοί; Γιατί απουσιάζει το Υπουργείο Παιδείας που, τέλος πάντων, μέχρι

τόρα ισχυρίζεται ότι είναι υπέρ του διαλόγου, είναι υπέρ της συνεργασίας με τους φορείς και ήταν η μεγάλη ευκαιρία σήμερα να έρθει ο Υπουργός, να έρθουν και οι πανεπιστημιακοί για να κάνουμε μία ουσιαστική, μία ειλικρινή κουβέντα; Νομίζω, ότι έχουν περιπέσει σε μία μεγάλη αντίθεση. Φυσικά, δεν θα μπορέσουν να δικαιολογήσουν ούτε στον εαυτό τους την σημερινή απουσία τους. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ, κ. Πρόεδρε. Εγώ δεν έκανα ευθεία αναφορά στην απουσία των Πρυτάνεων για λόγους προφανείς, όπως αντιλαμβάνεσθε. Αλλά νομίζω ότι υπάρχει ένα θέμα που αναφέρθηκε και από προηγούμενους ομιλητές. Τα θέματα της παιδείας, άλλωστε γι' αυτό το ΕΣΥΠ έχει και αυτή τη σύνθεση, δεν περιορίζονται στα προβλήματα των Πανεπιστημίων. Αναφέρονται σε όλες τις βαθμίδες. Θα παρακαλούσα τον Πρόεδρο της ΟΛΜΕ, τον κ. Τσούλια, να πάρει το λόγο.

κ. Ν. Τσούλιας (Πρόεδρος ΟΛΜΕ): Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε. Να ζητήσω συγγνώμη για τα διαλείμματα παρουσίας και απουσίας.

κ. Πρόεδρε, Σεβασμιώτατε, κυρίες και κύριοι, εμείς πιστεύουμε στο διάλογο. Το εκπαιδευτικό κίνημα είναι και κίνημα διαλόγου. Ο διάλογος πάντα έχει περιεχόμενο, αξίες, προσανατολισμούς, κατευθύνσεις. Είναι στοιχείο δημιουργικό για κάθε κοινωνία, για κάθε σύγχρονη και δημοκρατική πολιτεία και θεωρώ ότι το ΕΣΥΠ μπορεί να συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση. Εμείς ήρθαμε σε αυτή την συνεδρίαση πιστεύοντας και στον θεσμό, σεβόμενοι και όλους εσάς, και τις απόψεις που ήδη μεταφέρατε, και αυτούς που απουσιάζουν, βέβαια, και προσδοκώντας μια λογική σύνθεσης κάποιων απόψεων, έστω και επιμέρους, που θα έδιναν και ένα μήνυμα, ότι όλοι αυτοί οι κοινωνικοί εταίροι, τα κόμματα κ.λ.π. μπορούν να δώσουν ένα στίγμα πάνω σε κάποια βασικά χαρακτηριστικά στο ζήτημα της παιδείας και ιδιαίτερα στη σημερινή συγκυρία.

Εμείς, κυρίες και κύριοι, έχουμε εκφράσει την αντίθεσή μας στη μεταρρύθμιση. Θεωρούμε ότι το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας πρέπει να δεχθεί σοβαρές αλλαγές, αλλαγές που θα εστιάζουν κυρίως στο περιεχόμενο του σχολείου και που θα καθορίσουν και τη συμπεριφορά της πολιτείας στα επιμέρους σημεία. Το λέω αυτό, γιατί και αυτή τη φορά βλέπουμε να

ξετυλίγεται το ίδιο σκηνικό. Δηλαδή, να ζητούνται αλλαγές στο πλαίσιο της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με κοινό αίτιο, με μοχλό τις εξετάσεις. Και τελικά, τί γίνεται; Ούτε αλλαγές στο τρέχον σχολείο συμβαίνουν, αλλά ούτε και το όποιο εξεταστικό σύστημα φτιάξουμε έχει βιωσιμότητα. Ίσως το έχουμε αλλάξει περίπου τέσσερις-πέντε φορές μέσα στα είκοσι χρόνια περίπου της μεταπολίτευσης. Πρέπει να πω ότι, μιας και κυριαρχεί το σύστημα πρόσβασης των μαθητών της Δευτεροβάθμιας προς την Τριτοβάθμια εκπαίδευση, ίσως κάποιος, ίσως ο ιστορικός του μέλλοντος, επιχειρώντας κάποια προσέγγιση, αν θέλει να καταλάβει τί ακριβώς συμβαίνει σήμερα στη χώρα μας, αξιολογώντας και τις μεγάλες αντιφάσεις που παρουσιάζουν τα ξένα πρακτορεία ειδήσεων όταν δίνουν κάποιες συνεντεύξεις, θα μπορούσε να καταλήξει και στην εξής διαπίστωσή: Ότι υπάρχει το Υπουργείο Παιδείας που υπόσχεται στους μαθητές “ελεύθερη πρόσβαση” στα Πανεπιστήμια και οι μαθητές του Λυκείου κάνουν καταλήψεις. Κάποιος, αν θέλει να δώσει μια εξήγηση, δεν θα μπορέσει να τη δώσει σε καμία περίπτωση. Και θεωρώ ότι δεν μπορεί να πει κάποιος ότι επειδή οι μαθητές δεν έχουν καταλάβει ότι τους δίνει μια δεύτερη πρόσβαση, εναντιώνονται σε αυτή την κατεύθυνση. Γιατί αυτή είναι κυρίως η αντίληψη του Υπουργείου Παιδείας. Πιστεύω ότι εδώ γίνονται αρκετές στρεβλώσεις πάνω ακριβώς και στις πολιτικές επιλογές, γιατί δεν θέλουν να παρουσιασθούν μερικά πράγματα με το όνομά τους.

Εγώ θα ξεκινήσω μεθοδολογικά από την εξής αρχή: Ότι όταν προσπαθείς να κάνεις αλλαγές, να φτιάξεις δομές στην εκπαίδευση που να υπηρετούν τις λειτουργίες, πρέπει να ξεκινήσεις μεθοδολογικά από το πώς παρουσιάζονται σήμερα οι εκπαιδευτικές τάσεις στους κόλπους της ελληνικής κοινωνίας. Εμείς αξιολογούμε ότι υπάρχουν τρεις βασικές τάσεις: Η πρώτη είναι η καθολίκευση της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ήδη πάνω από το 73% των μαθητών μας τελειώνουν το Λύκειο, (συνολικά Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, Λύκειο και Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές). Η δεύτερη τάση μέσα στους κόλπους της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι να μετατοπίζεται όλο και μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών προς την τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση. Ο αριθμός των μαθητών που πήγαιναν μέχρι τώρα στα ΤΕΛ και στα ΕΛΠ ήταν

αρκετά μεγάλος, μια εντυπωσιακή τάση, και αν μάλιστα είχαμε Πολυκλαδικά σε όλη τη Ελλάδα, θα έλεγε κάποιος ότι τα Πολυκλαδικά Λύκεια θα είχαν τον μεγαλύτερο αριθμό μαθητών και το κύριο βάρος της αγωγής της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η τρίτη τάση είναι η διεύρυνση του αριθμού των εισερχομένων στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ. Δηλαδή, όλο και περισσότεροι νέοι ζητούν να μπουν στις πανεπιστημιακές βαθμίδες. Πιστεύω, λοιπόν, ότι το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας πρέπει να επενδύσει σε αυτές τις τάσεις, σε αυτές τις ανάγκες και έτσι πρέπει να δημιουργηθούν οι δομές και οι λειτουργίες του. Το Υπουργείο Παιδείας δηλώνει ότι στον τομέα της ελεύθερης πρόσβασης ισχύει η σχέση “ένα προς ένα” ανάμεσα στους αποφοίτους του Λυκείου και στους εισαγόμενους στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ και με βάση αυτή την αντίληψη προσπαθεί να κάνει το εξής: Για να πάει σε αυτή τη σχέση, δημιουργεί ένα εξεταστικό σύστημα το οποίο θα οδηγήσει τα παιδιά από τον Ιούλιο προς την τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση, η οποία όμως δεν θα δίνει την δυνατότητα πρόσβασης προς την Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Έτσι “το ένα προς ένα” σημαίνει μια μείωση των παιδιών που τελειώνουν το Λύκειο, πράγμα που, κατά την γνώμη μας, αποτελεί και μια μορφωτική υποχώρηση, η οποία μάλιστα είναι και επιβαλλόμενη νομικά, κανονιστικά, δεν είναι απόρροια άλλων επιλογών. Και βέβαια, το “ένα προς ένα” το εννοεί το Υπουργείο Παιδείας ως προς τον συνολικό ενδεχόμενο αριθμό, δηλαδή των 80.000, αφού μειωθεί ο αριθμός των αποφοίτων Λυκείου γιατί δεν μπορεί να νοηθεί σε σχέση με τις ανταγωνιστικές σχολές, όπως Ιατρική, Νομική, Πολυτεχνείο, που είναι περιζήτητες. Αλλά σχέσεις “ένα προς ένα” και μάλιστα καλύτερα από “ένα προς ένα” υπάρχουν, για παράδειγμα, αν σκεφθεί κανείς το ΤΕΙ Κλωστοϋφαντουργίας - το λέω όχι απαξιωτικά αλλά ως στοιχείο προσέγγισης. Υπάρχουν σχέσεις “ένα προς ένα”, αφού μπορεί να είναι δέκατη πέμπτη επιλογή κάποια τμήματα ΤΕΙ. Νομίζω ότι αυτός ο μύθος προκαλεί όλες αυτές τις στρεβλώσεις και τις παρενέργειες μέσα στην κοινωνία. Δηλαδή, σήμερα οι αντιδράσεις έχουν υπόστρωμα πραγματικό, έχουν αγωνία, δεν πρόκειται για προσχήματα. Ο νέος έχει αισθητήριο για να καταλάβει πώς πάνε τα εκπαιδευτικά πράγματα, ανεξάρτητα από το αν μπορεί να τα μορφοποιήσει ως αίτημα. Άλλωστε, τα

κοινωνικά κινήματα τις περισσότερες φορές λειτουργούν χωρίς τη λογική ενός συνδικάτου, όπως ενδεχόμενα η ΟΛΜΕ, με ένα, δύο, τρία, πέντε νέα αιτήματα κ.λ.π.

Εμείς λοιπόν λέμε, και είναι από τις βασικές πολιτικές θέσεις της ΟΛΜΕ, ότι πρέπει να μιλήσουμε πλέον για δωδεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση. Δεν απέχουμε πολύ από την πραγματικότητα, όταν έχουμε πάνω από 70 % των παιδιών μας να τελειώνουν το Λύκειο. Επομένως, πρέπει να μιλήσουμε για δωδεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση πρώτον, δεύτερον πρέπει στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση να δώσουμε ιδιαίτερο βάρος στην τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση, που είναι το κλειδί για να εκλογικευθεί το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. Και να αναφέρω ενδεικτικά κάποια στοιχεία: Εάν κάποιος θέλει να δει τις κύριες δομικές διαφορές του δικού μας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος σε σχέση με το αντίστοιχο των Ευρωπαϊκών χωρών, θα παρατηρήσει το εξής: Ότι στην Ελλάδα δεν υπάρχει ανεπτυγμένη επαγγελματική εκπαίδευση και η αναλογία των μαθητών είναι εντελώς δυσανάλογη με αυτό που συμβαίνει στην Ευρώπη. Αυτό βέβαια συνδέεται και με το μοντέλο ανάπτυξης της χώρας, όχι μόνο το οικονομικό αλλά και το πολιτισμικό μοντέλο και έχει και θετικές πλευρές. Το εντοπίζω ως μια διαφορά. Εμείς, τί λέμε; Ότι το έλλειμμα της επαγγελματικής εκπαίδευσης προκαλεί σοβαρές παρενέργειες. Ποιές; Τα παιδιά του Λυκείου αναγκάζονται πλέον, μη έχοντας επαγγελματικά εφόδια και διεξόδους στην αγορά εργασίας για μια δημιουργική κοινωνική εξέλιξη, να αυτοπροσδιορίζονται σε ένα ποσοστό πέραν της πραγματικής ζήτησης και ως υποψήφιοι για ΑΕΙ και ΤΕΙ. Σε καμία χώρα της Ευρώπης δεν έχουμε ποσοστό 83 % των αποφοίτων του Λυκείου να είναι υποψήφιοι για ΑΕΙ και ΤΕΙ. Από αυτό το ποσοστό, ένα σαφώς μεγάλο μέρος είναι πραγματικής πανεπιστημιακής ζήτησης και πρέπει να ενισχυθεί με τον τρόπο που είπα: Να διευρυνθεί ο αριθμός των εισαγομένων στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ. Ένα άλλο μέρος, όμως, είναι απόρροια του ότι το Λύκειο, η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο σύνολό της, δεν δίνει επαγγελματικά εφόδια για να έχει το παιδί μια διέξοδο στην αγορά εργασίας και το παιδί παίρνει παράταση του μορφωτικού στόχου, του επαγγελματικού στόχου. Αυτό, στη συνέχεια, οδηγεί σε ένα άλλο πρόβλημα: Στο εξεταστικό

σύστημα, το οποίο γίνεται τρομερά ανταγωνιστικό, από τη στιγμή που έχεις ένα μεγάλο αριθμό υποψήφιων και μπορείς να ικανοποιήσεις ένα μικρό αριθμό στις πρώτες σχολές ζήτησης, γιατί εκεί υπάρχει το ενδιαφέρον, όχι στις τελευταίες, που δεν τις παρακολουθούν - γιατί έχουμε και διαρροή πλέον στα Πανεπιστήμια, και επαναφορά και για δεύτερη φορά. Αυτό λοιπόν δημιουργεί το μείζον πρόβλημα του ανταγωνισμού που σημαίνει ότι πρακτικά, οποιοδήποτε εκπαιδευτικό σύστημα και αν φτιάξει η χώρα μας δεν μπορεί να σταθεί στα πόδια του λόγω του υψηλού ανταγωνισμού κυρίως. Εάν δηλαδή δεν εκλογικευθεί η πανεπιστημιακή ζήτηση μέσα από την επαγγελματική εκπαίδευση, πιστεύω ότι το πρόβλημα θα παραμείνει. Δηλαδή, μετά από τέσσερα-πέντε χρόνια, όποιο εκπαιδευτικό σύστημα και να φτιάξουμε τώρα, θα ξανακουβεντιάσουμε το εξεταστικό σύστημα. Και το τρομερό είναι ότι ποτέ νομοθέτης δεν ασχολήθηκε στη χώρα μας με το εξής απλό ερώτημα: Γιατί το προηγούμενο εξεταστικό σύστημα έπεσε, κατέρρευσε; Έχει ενδιαφέρον μάλιστα να εξετάσει κάποιος η σημειολογία των σκοποθεσιών όλων των εξεταστικών συστημάτων: Είναι λίγο πολύ τα ίδια πράγματα βασικά, ότι θα αναπτύσσουν την κριτική σκέψη - δηλαδή όλες τις μεγάλες τομές θα τις δει κανείς στο εξεταστικό σύστημα - ότι θα μειωθεί η παραπαιδεία κ.λ.π.. Όλα τα εξεταστικά συστήματα αυτούς έχουν ως κεντρικούς στόχους, πέραν των άλλων. Επομένως, πιστεύω ότι με γνώμονα την επαγγελματική εκπαίδευση, την άμβλυνση του ανταγωνισμού, η πολιτεία θα μπορεί να φτιάξει ένα εξεταστικό σύστημα το οποίο θα μπορεί να έχει και μια περαιτέρω βιωσιμότητα.

Ένα άλλο στοιχείο - παρενέργεια του ελλείμματος επαγγελματικής εκπαίδευσης, της στρεβλής, κατά την γνώμη μου, διάρθρωσης του εκπαιδευτικού συστήματος, είναι και η ανάπτυξη αυτού του φαινομένου παραπαιδείας, το οποίο είναι πρωτόγνωρο διαχρονικά και παγκόσμια, εκτός ίσως από την Ιαπωνία, όπου οι μαθητές πάνε στα φροντιστήρια έξι με οκτώ το πρωί, πριν πάνε στα σχολεία. Αυτό το ζήτημα της παραπαιδείας προκαλεί πολλές παρενέργειες. Όταν η ελληνική κοινωνία δίνει άλλο ένα 40% του κρατικού προϋπολογισμού μέσα από τα οικογενειακά θυλάκια για κάθε είδους φροντιστήρια, αυτό είναι σοβαρό ποσό. Αυτό

δημιουργεί πολλά προβλήματα. Όπως είναι γνωστό, εντείνει τις κοινωνικές ανισότητες, δηλαδή το δόγμα ότι “όποιος έχει χρήματα σπουδάζει” σαφώς ενισχύεται, με τρομερή ένταση. Και αυτό είναι ένα πρόβλημα ταξικό, που βέβαια η εκπαιδευτική κοινότητα δεν μπορεί να το λύσει αλλά πρέπει να το θέσει, κατά την γνώμη μου, ως σοβαρό ζήτημα κάθε σύγχρονης κοινωνίας. Δηλαδή, ο καθηγητής, ο παιδαγωγός, δεν μπορεί να κάνει αθώα το μάθημα στο πίνακα, στην αίθουσα, όταν ξέρει ότι η εκπαιδευτική πορεία του νέου, η εξέλιξή του η κοινωνική, θα καθορισθεί σε μεγάλο βαθμό όχι από τα συμβαίνοντα στη σχολική αίθουσα αλλά από τις δυνατότητες που θα έχει η οικογένεια να κάνει το παιδί της φροντιστήριο. Η άλλη παρενέργεια είναι ότι δεν παρέχονται σοβαρά μορφωτικά αποτελέσματα από την παραπαιδεία. Κανένας - και αυτό είναι το εντυπωσιακό στοιχείο, που κατά την γνώμη μου δεν έχει βγει έξω ως στοιχείο που να προκαλέσει μια έκρηξη - κανένας γονέας δεν στέλνει εξ ορισμού το παιδί του στο φροντιστήριο για κανενός είδους διαπαιδαγώγηση. Δηλαδή δεν του περνά ούτε καν αμυδρά ένα μήνυμα, ότι “θα πας να γίνεις καλός πολίτης, κάποιες αξίες θα προαχθούν στο φροντιστήριο”. Του λέει “πήγαινε να μάθεις”. Αυτός είναι ο σκοπός όλων των καθηγητών των φροντιστηρίων, των συναδέλφων, των γονέων κ.λ.π., που ουσιαστικά αγωνιούν να μάθουν την τεχνική των εξετάσεων, των εξετάσεων που ουσιαστικά οδηγούν στο πανεπιστήμιο. Και πιστεύω ότι αυτό οδηγεί σε μορφωτική ήττα. Κατά τη γνώμη μου, η παραπαιδεία δεν θα πάψει να υφίσταται ως ένα πρόβλημα, όπως θέλει το Υπουργείο Παιδείας να το εμφανίζει. Και υπάρχει φαινόμενο παραπαιδείας όχι γιατί το δημιουργούν οι καθηγητές αλλά επειδή δημιουργείται από τις παρενέργειες του εκπαιδευτικού συστήματος. Πάντως, πλέον, το πρόβλημα της παραπαιδείας έχει οξυνθεί όχι μόνο ως εκπαιδευτικό πρόβλημα αλλά έχει πάρει διαστάσεις και χαρακτηριστικά κοινωνικού προβλήματος, όταν βλέπουμε ότι η ανάγκη για φροντιστήριο στο Λύκειο αγγίζει την ίδια την ανάγκη για σχολείο. Δηλαδή, δηλώνουν στις δημοσκοπήσεις οι γονείς και οι μαθητές ανάγκη για φροντιστήριο γύρω στο 90%, ανεξάρτητα αν μπορούν να το κάνουν - είναι ίδια με την ανάγκη για σχολείο. Επίσης, για να έλθω στις παρατηρήσεις, πιστεύω ότι τελικά το κλειδί είναι και η επαγγελματική εκπαίδευση.

Πιστεύω ότι πραγματικά θα δώσει προοπτικές και λύσεις και βέβαια θα περιλάβει και το μεγάλο ζήτημα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και αρχικής κατάρτισης, αυτής που ακολουθεί δηλαδή μετά την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Για να το κάνουμε αυτό πιο χειροπιαστό, μιλάμε για το σύστημα των ΙΕΚ. Εμείς λέμε ότι αυτό πρέπει να ενταχθεί μέσα στο δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα και αυτό βέβαια να μπορεί να ενισχύσει και τους αποφοίτους. Ανεξάρτητα από το αν πάνε στην τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση, και οι απόφοιτοι Λυκείου πρέπει να μπορούν να έχουν τη δυνατότητα διεξόδου στην αγορά εργασίας, όπως λίγο-πολύ συμβαίνει και στα άλλα εκπαιδευτικά συστήματα.

Εμείς, τώρα, στις επιμέρους παρατηρήσεις, πέρα από την αντίθεση με τον 2525, είμαστε σαφώς αντίθετοι σε μια λογική μείωσης των παιδιών που τελειώνουν το Λύκειο, αυτή είναι δηλαδή μια κύρια αιχμή. Κι αυτό, γιατί η μείωση αυτή γίνεται όχι για την ανάπτυξη της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης, δηλαδή για να αποκτήσει ένα περιεχόμενο ελκυστικό για τα παιδιά, οπότε κάποιος δεν θα είχε παράπονα, αλλά δημιουργεί αυτή τη ροή κάτω από τη λογική του εξεταστικού συστήματος, δηλαδή αναγκάζει τα παιδιά να πάνε, γι' αυτό και δεν θέλουν την τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση. Εμείς λέμε, για να κλείσω με το θέμα της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης, ότι η τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση θα πρέπει να είναι ισοδύναμη εναλλακτική εκπαιδευτική πρόταση με το Λύκειο. Δεν θα είναι για τους παρακατιανούς μαθητές, δεν θα είναι για τους μαθητές των φτωχών μόνο στρωμάτων, δεν θα είναι απαξιώτικη, δηλαδή “μπείτε σε αυτά”. Και κατά την γνώμη μου, αυτό έχει να κάνει με σοβαρές πτυχές, ακόμα και κουλτούρας. Πιο συγκεκριμένα, χρειάζεται, πρώτον, εκπαιδευτικό περιεχόμενο στην τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση, να μην αποκλείουν τις τάσεις κατάρτισης. Δεύτερον, υποδομή, εργαστήρια σύγχρονα και όλα αυτά τα πράγματα, γιατί ξέρουμε ότι το πρόβλημα υποδομής που υπάρχει κάνει την τεχνικοεπαγγελματική εκπαίδευση να είναι μια θεωρητική εκπαίδευση τελικά, και το τρίτο, το βασικό στοιχείο, θα πρέπει να επιτρέπει εξέλιξη των παιδιών στην επόμενη βαθμίδα. Σε κανένα εκπαιδευτικό σύστημα της Ευρώπης δεν υπάρχει φραγή, κανονιστική φραγή, νομοθετική. Άλλο πράγμα αν υπάρχει ταξική,

οικονομική, κοινωνική φραγή- μπορεί να υπάρχει, να μην έχει ο μαθητής την δυνατότητα να εκπαιδευτεί - αλλά να υπάρχει κανονιστική φραγή, να μην μπορεί ο μαθητής να εξελιχθεί στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, θεωρείται εκπαιδευτικός παραλογισμός. Εμείς λέμε “ναι”, πρέπει να υπάρχει δυνατότητα και αυτόνομης εκπαιδευτικής οδού, όχι αυτή που θέτει το Υπουργείο Παιδείας μέσα από την δεκαοκτάμηνη απασχόληση: Αυτόνομη εκπαιδευτική οδός για τα παιδιά, βέβαια για ΤΕΙ, όμως με ένα αξιόπιστο εξεταστικό σύστημα. Για το ενιαίο Λύκειο, πρέπει να πω ότι η πρόταση της ΟΛΜΕ είχε να κάνει με ένα μοντέλο που ουσιαστικά ενοποιούσε τους προϋπάρχοντες τύπους Λυκείων, δηλαδή εμείς μιλούσαμε για ένα ενιαίο Λύκειο που θα περιελάμβανε, με την ευρεία έννοια, τα γνωστικά αντικείμενα, γνωστικές περιοχές, ας το πω έτσι, των προϋπαρχόντων τύπων Λυκείων, δηλαδή του Γενικού Λυκείου, του Πολυκλαδικού Λυκείου και του Τεχνικού Λυκείου.

Το Ενιαίο Λύκειο που έφτιαξε το Υπουργείο Παιδείας είναι ένα Λύκειο που μοιάζει μάλλον με το Γενικό, έχει ένα πασάλειμμα από τα άλλα και πάντως δεν είναι το Ενιαίο Λύκειο που θέλει η εκπαιδευτική κοινότητα. Αυτό θα οδηγηθεί σε αδιέξοδο τις επόμενες περιόδους. Βεβαίως, όσον αφορά το εξεταστικό σύστημα, ξέροντας ότι η δική μας πρόταση δεν είναι απαλλαγμένη αμαρτημάτων, δηλαδή και η δική μας πρόταση θα έχει παραπαιδεία - γιατί λέμε ότι αν δεν λυθεί το ζήτημα της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης αλλά και της ποιότητας της εκπαίδευσης, δεν πρόκειται να ξεμπερδέψουμε από αυτόν τον παραλογισμό της παραπαιδείας - εμείς λέμε ότι δεν πρέπει να υπάρχουν εξετάσεις γενικού χαρακτήρα στη Β΄ Λυκείου. Και ο λόγος είναι και παιδαγωγικός - και δυστυχώς το Υπουργείο Παιδείας δεν θέλει να τον ακούσει - δεν είναι συνδικαλιστικός. Χρησιμοποιούμε το εξής απλό επιχείρημα: Στη Β΄ Λυκείου το κριτήριο των εξετάσεων που θέτει ο εκπαιδευτικός είναι να διαπιστώσει αν έχει την επάρκεια της Β΄ Λυκείου ο μαθητής για να πάει στη Γ΄ Λυκείου, αυτό είναι το παιδαγωγικό κριτήριο. Εάν το εμπνεύσει κάποιος αυτό το κριτήριο ταυτόχρονα με το σύστημα επιλογής, καλώς. Κυριαρχεί όμως το σύστημα επιλογής. Δηλαδή, δεν πας να διαπιστώσεις ποιός έχει τα μορφωτικά εφόδια χωρίς να σε ενδιαφέρει πώς θα περάσει, αλλά σε

ενδιαφέρει κυρίως να κάνεις επιλογή γιατί το σύστημα πρόσβασης στα πανεπιστήμια είναι επιλεκτικός μηχανισμός και πρέπει να κάνεις ξεκαθάρισμα. Και πιστεύω ότι αυτό δεν μπορεί να σταθεί σε καμία περίπτωση. Αυτό δηλαδή το θέμα κατάργησης των εξετάσεων στη Β΄ Λυκείου, κ. Πρόεδρε, ως ένα σημείο παιδαγωγικού χαρακτήρα, είναι ένα σημείο αιχμής και όσον αφορά τη διαδικασία, ενδεχομένως, σύνθεσης των απόψεων όπως και το άλλο σημείο που ανέφερα, της τεχνικοεπαγγελματικής εκπαίδευσης.

Να πω λίγα για τον διαγωνισμό του ΑΣΕΠ, μιας και πιστεύω ότι οι φορείς που συμμετέχουν εδώ πρέπει να έχουν μια γνώμη. Εμείς εδώ και μια δεκαετία αγωνιζόμαστε να δημιουργηθούν επιτέλους και στη χώρα μας σχολές εκπαιδευτικών. Μιλώ για τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, για τις σχολές της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γιατί στην Πρωτοβάθμια υπάρχουν τέτοιες σχολές. Εδώ οι λεγόμενες καθηγητικές σχολές είναι κατ'επίφασιν καθηγητικές, δηλαδή προσδιορίζονται τυχαία, δεν έχουν εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Ο εκπαιδευτικός στην Ελλάδα δυστυχώς, και ευτυχώς ταυτόχρονα, αυτοπροσδιορίζεται, αυτοδιαμορφώνεται. Αυτό που έχουμε ζητήσει εμείς εδώ και μια δεκαετία είναι παιδαγωγική κατάρτιση ολοκληρωμένη, ένα σύστημα ολοκληρωμένης παιδαγωγικής κατάρτισης. Μιλούσαμε για πέμπτο έτος, ώστε όσοι εκ των φοιτητών θέλουν να ενταχθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία να περάσουν από αυτό το πέμπτο έτος και εκεί να υπάρχει ένα αξιόπιστο εκπαιδευτικό σύστημα, όπου θα μπορούσαν να μπουν και κάποια άλλα κριτήρια ποιοτικά για να οδηγήσουν, αν θέλετε, σε σύστημα πρόσληψης. Αντ' αυτού, το Υπουργείο Παιδείας τί έκανε; Έφτιαξε πέρυσι στρατούς για να παρακολουθήσουμε ανθρωπομάχες, λίγο πριν το 2000, κοινωνικές συγκρούσεις, γύρω από ένα ζήτημα που τελικά δεν ήταν μείζον και μάλιστα χωρίς να αγγίζει την ουσία του. Γιατί πρέπει να πω ότι ο διαγωνισμός του ΑΣΕΠ είχε ως στόχο, εκτός των άλλων, να πλήξει το κύρος του εκπαιδευτικού. Το ότι βγήκαν συμπεράσματα του τύπου, ότι από τους 1.600 φυσικούς, οι οκτώ ξέρουν, αυτό νομίζω ότι πλήττει πολλούς θεσμούς πλέον, δηλαδή θα έπρεπε κάποιος να αρχίσει να ανησυχεί για τα πανεπιστήμια και δεν ξέρω για τί άλλο. Αλλά να σας πω το εξής ενδιαφέρον: Απορρίφθηκαν οι περισσότεροι φυσικοί στο επιστημονικό αντικείμενο, το οποίο

είναι από τα καλύτερα προγράμματα που έχει το δικό μας πανεπιστήμιο σε σχέση με τα άλλα ευρωπαϊκά και πέτυχαν σε μεγάλο βαθμό στα παιδαγωγικά, τα οποία δεν κάνουν καθόλου. Ενώ υπάρχει έλλειμμα παιδαγωγικής κατάρτισης, εκεί οι φυσικοί βγήκαν σε μεγάλο βαθμό καταρτισμένοι. Βέβαια, αυτά είναι τα “στημένα”, ας το πω έτσι, να μου επιτρέψετε την έκφραση, “στημένα παιχνίδια”, να σε κάνουν να πεις “να, είναι τελικά αμόρφωτοι” και όλα αυτά τα πράγματα. Και πιστεύω και θέλω να πω κάτι: Το Υπουργείο Παιδείας διαμόρφωσε μια στρατηγική σύγκρουσης και αυτό έχει δημιουργήσει, πέρα από τις επιλογές, και έναν δευτερογενή λόγο όξυνσης, έντασης στα εκπαιδευτικά πράγματα. Και αυτό το παρακολούθησαμε και με την τρίμηνη απεργία των καθηγητών το '97 και με την διαδικασία του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ και το παρακολουθούμε και φέτος. Και θα μπορούσα να πω, και ελπίζω να μην παρεξηγηθώ, ότι “εντάξει, όταν έχεις ένα κλάδο ας πούμε ότι μπορεί να είναι και η σύγκρουση καλή, ας πούμε, αλλά όταν έχεις μαθητές, νεολαία, νέα γενιά, το αύριο της κοινωνίας, μπορείς να προχωρήσεις με λαϊκές συγκρούσεις;”. Αυτό πλέον, κατά τη γνώμη μου, συνιστά ένα στοιχείο πολιτικής οπισθοδρόμησης στον πολιτισμό της χώρας. Εμείς πιστεύουμε απόλυτα ότι ο εκπαιδευτικός δεν πρέπει να στηριχθεί ως ένα παθητικό σώμα, για να στηρίζει τις επιλογές του Υπουργείου Παιδείας. Το Υπουργείο Παιδείας έπρεπε να ανακαλύψει την ΟΛΜΕ, τα οργανωμένα τμήματα των καθηγητών, ακριβώς για να έχουν βασικό λόγο στις αλλαγές. Εγώ μάλιστα λέω, “φανταστείτε έναν εκπαιδευτικό τον οποίο παίρνουμε μόνο για να διεκπεραιώνει τις αποφάσεις τις κεντρικές, που δεν έχει δώσει καθόλου τον δικό του λόγο, το δικό του παιδαγωγικό λόγο για τα εκπαιδευτικά πράγματα της χώρας”. Θα μπορούσε αυτός ο εκπαιδευτικός να διαπαιδαγωγήσει τους πολίτες; Μπορεί ο εκπαιδευτικός να είναι ένας υπάλληλος, διεκπεραιωτής μόνο επιλογών άλλων; Εγώ λέω ότι ακόμα και αν οι εκπαιδευτικοί δεν ήθελαν να πουν την άποψή τους, θα έπρεπε να επιβληθεί αυτό από την ίδια την κοινωνία. Εμείς λοιπόν θέλουμε έναν εκπαιδευτικό τέτοιας μορφής που αγωνιά και διαμορφώνει και επηρεάζει τις εκπαιδευτικές εξελίξεις. Δεν λέμε να νομοθετήσει. Δεν ακυρώνουμε, για όνομα του Θεού, τις λειτουργίες μιας πολιτείας

αλλά λέμε να έχουμε σοβαρό λόγο, ζητούμε ο λόγος μας να μετράει. Αυτό είναι μια υποχρέωση όχι συνδικαλιστική αλλά μια υποχρέωση παιδαγωγική που έχουμε απέναντι στη νέα γενιά. Εγώ θεωρώ ότι ο εκπαιδευτικός στην Ελλάδα είναι ένα από τα πιο ζωντανά τμήματα της ελληνικής κοινωνίας και ότι το εκπαιδευτικό κίνημα είναι από τα πιο ενεργά κοινωνικά κινήματα στη χώρα μας οφείλεται και στους εκπαιδευτικούς. Και δεν είναι μόνο το αίτημα του 15% για την παιδεία αλλά είναι και τα ζητήματα που τίθενται τώρα, στις νέες κοινωνίες της μάθησης.

Ας πάω στη σημερινή δυσμενή συγκυρία, για να ολοκληρώσω την δική μου τοποθέτηση. Θέλω να πω ξεκάθαρα, ότι δεν μπορεί να αντιμετωπίζονται τα όποια ζητήματα του σχολείου με φαινόμενα ή με εκφράσεις βίας ή με σκέψεις βίας. Με τρομάζει η ιδέα ότι μπορεί μέσα από λογικές αντιπαλότητας γονέων, μαθητών, καθηγητών, παρατάξεων, κομμάτων να δοθεί λύση σε ένα πρόβλημα κοινωνικό, που έχει σαφή πολιτικά χαρακτηριστικά και η ηγεσία από πάνω να λέει “εγώ επέλεξα μόνιμα αυτά”, χωρίς να παίρνει τις ευθύνες βέβαια για τις αναταραχές, και “θα τα εφαρμόσω ανεξάρτητα από το τί λέει η κοινωνία”. Πιστεύω ότι αυτό - δεν θέλω να το δραματοποιήσω - αποκτά και κάποια χαρακτηριστικά οργουελιανής ενδεχομένως προσέγγισης, που κατά την γνώμη μου θίγουν ολόκληρη την εκπαιδευτική λειτουργία. Το σχολείο πρέπει να παραμένει χώρος ελευθερίας, δημιουργίας και μέσα από λειτουργίες διαλόγου να υπάρχουν σαφώς και διακινήσεις ιδεών και οποιεσδήποτε διαφορετικές προσεγγίσεις. Εμείς δεν λέμε το σχολείο να χαρακτηρίζεται από συνεχή αλλαγή αλλά εκείνο που έχει σημασία είναι τώρα, έστω και αυτή τη στιγμή, το Υπουργείο Παιδείας να αντιληφθεί ότι υπάρχουν σαφώς λανθασμένες επιλογές και ότι ο μόνος δρόμος για διέξοδο από την κρίση είναι η Κυβέρνηση να αναθεωρήσει τις επιλογές της.

Αυτή είναι η δική μας πρόταση. Εγώ θα έλεγα - και θέλω να το προσέξετε αυτό - ότι ακόμα και αν σταματούσε η ένταση στο χώρο της παιδείας χωρίς να έχει κάνει υποχώρηση η Κυβέρνηση, θα ήταν μέγα λάθος. Πρώτον, το πρόβλημα θα ξαναεμφανιζόταν με μεγαλύτερη ένταση και δεύτερον θα υπήρχε ένα κλίμα διαρκούς αντιπαράθεσης, το οποίο δεν θα επέτρεπε στην εκπαιδευτική κοινότητα να ησυχάσει όχι φέτος αλλά ούτε του χρόνου. Εμείς

πιστεύω ότι χαρακτηριζόμαστε από μια μετριοπάθεια και θέλω να κλείσω με τούτο: Στην τελευταία συνάντηση που είχαμε με τον Υπουργό Παιδείας, η οποία ήταν η πρώτη μετά από 21 μήνες, δεν υπήρχε καμία διαδικασία διαλόγου με την ΟΛΜΕ αλλά φαντάζομαι και με άλλους φορείς - ίσως είναι από τα στοιχεία που θεωρώ ότι αξιολόγησαν και οι ξένες εφημερίδες που το έθεσαν, τους φαινόταν περίεργο πώς αυτό που είναι αυτονόητο και θέμα τρεχούσης επικαιρότητας, να συναντιέται ο Υπουργός Παιδείας με τους εκπαιδευτικούς, εδώ αποτελούσε είδηση στις πρώτες σελίδες - προσήλθαμε με μια λογική μετριοπάθειας και διάθεσης σύνθεσης των απόψεων, να υπάρξουν σημεία σύγκλισης, να βρούμε εκείνα τα σημεία. Και μάλιστα και οι δηλώσεις που έκανε ο Πρόεδρος ήταν μετριοπάθειας δηλώσεις. Και μετά είδαμε μια επίθεση του Υπουργού Παιδείας κατά της ΟΛΜΕ με μια δριμύτητα για την οποία πραγματικά απορήσαμε. Είναι φανερό λοιπόν ότι υπάρχει το στοιχείο της σύγκρουσης στην πρωτογενή πολιτική σκέψη που κατά την γνώμη μου είναι κι αυτό ένα σοβαρό ζήτημα.

Ελπίζω να σας βοήθησα. Υπάρχει η σκιά, θα έλεγα, μιας συγκυρίας αυτή τη στιγμή, παίζουν τα μέσα ενημέρωσης με κάποιες κινήσεις του Υπουργού Παιδείας. Παρά το γεγονός αυτό, εμείς θα συνεχίσουμε να συμβάλλουμε στη συνεδρίαση του ΕΣΥΠ. Πιστεύω στο θεσμό, σε όλους εσάς, στις θέσεις σας, προσδοκώντας βέβαια κάποιες συνθέσεις. Εγώ παραδειγματικά ανέφερα δύο αιχμές δικές μας, θα υπάρξει και υπόμνημα ολοκληρωμένο για να καλύψουμε περισσότερα ζητήματα. Ευχαριστώ, δεν κοίταξα καθόλου το ρολόι μου, ελπίζω να μην έκανα κατάχρηση του χρόνου.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ κ. Πρόεδρε, και νομίζω ότι θα ήσαστε ο τελευταίος άνθρωπος από τον οποίο θα ζητούσαμε να κοιτάξει το ρολόι του αυτές τις μέρες. Αν μου επιτρέπετε να κάνω μια παρατήρηση στα όσα είπατε, όχι στα ουσιαστικά άλλα σε ένα ίσως θέμα εκπαιδευτικό. Αναφερθήκατε στο παράδειγμα της Ιαπωνίας και νομίζω ότι έχετε δίκιο. Είναι η μόνη χώρα που έχει παρόμοια λογική με τη δική μας αλλά έχει και μερικά άλλα χαρακτηριστικά, τα οποία δεν πιστεύω ότι θα θέλαμε εμείς να τα πάρουμε ως παράδειγμα. Δηλαδή, πρώτα απ' όλα η λογική και ο τρόπος σκέψης και το εκπαιδευτικό σύστημα στην

Ιαπωνία οδηγεί τα παιδιά και τον λαό ολόκληρο - είναι μια παράδοση αυτή - σε μια προσέγγιση απλής παράθεσης γνώσεων και όχι σε καλλιέργεια του σπινθηροβόλου, αν μπορώ να το πω έτσι για να το καταλάβουμε όλοι, πνεύματος που έχουμε εμείς εδώ στην Ελλάδα. Έχει όμως οδηγήσει και σε άλλα προβλήματα αυτή η προσέγγιση στην Ιαπωνία. Επειδή τα πανεπιστήμια τα οποία είναι “καλά” είναι λίγα και οι ενδιαφερόμενοι είναι πολλοί, έχει οδηγήσει σε ένα σύστημα ελίτ εκπαίδευσης, όπου τα παιδιά πια εντάσσονται από το νηπιαγωγείο σε ένα σύστημα, που εάν μπορέσουν και μουν στο συγκεκριμένο νηπιαγωγείο θα εξασφαλίσουν την εισαγωγή τους στο Πανεπιστήμιο του Τόκιο, ας πούμε, που είναι το καλύτερο. Αυτό δείχνει μια έντονη κοινωνική διαφοροποίηση και έναν έντονο κοινωνικό διαχωρισμό που ξεκινάει από τα πρώτα στάδια της ηλικίας του νέου ανθρώπου. Γι’ αυτό λοιπόν, πέρα από τους λόγους που εσείς αναφέρατε, πιστεύω ότι είναι περισσότεροι οι λόγοι που το παράδειγμα της Ιαπωνίας θα έπρεπε να το αποφύγουμε.

κ. Ν. Τσούλιας (ΟΛΜΕ): Αν μου επιτρέπετε, επειδή μου έκανε εντύπωση, είχε έρθει πριν τρία χρόνια, αν θυμάμαι καλά, το Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα της Ιαπωνίας, μάλλον η Επιτροπή Παιδείας, και είχε μια συνάντηση μαζί μου και συζητούσαν το εξής: Πώς θα αμβλύνουν κάπως τον ανταγωνισμό στο εκπαιδευτικό τους σύστημα και ήθελαν να δουν δομές λειτουργίας, σκέψεις, αντιλήψεις, και κυρίως την αρχαιολογική παιδεία, για να μιλήσουν με την παιδαγωγική έννοια και όχι με την έννοια τη γνώσης της πληροφόρησης. Και μου είχε κάνει εντύπωση ότι ήταν ζητούμενο πολιτικό “πώς θα αμβλύνουμε τον ανταγωνισμό που έχει το εκπαιδευτικό σύστημα”, που παίρνει άγριες μορφές βαρβαρότητας. Υπάρχουν αυτοκτονίες, είναι πολλά τα στοιχεία.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Πάλι θα προσθέσω ένα στοιχείο. Ίσως ξεφεύγουμε από την καθαρά τυπική μορφή της συζήτησης αλλά έχει, νομίζω, ενδιαφέρον. Πριν από τρία ή τέσσερα χρόνια είχα την ευκαιρία να επισκεφθώ το καλύτερο ίσως σχολείο της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Τόκιο, όπου υπήρχαν μέσα 40 μαθητές. Ο καθηγητής ανέβηκε στην έδρα, σε στάση προσοχής το κάθε παιδί σηκώθηκε και είπε το όνομα του, παρουσίες ας πούμε, και σε όλη τη διάρκεια της ώρας ο καθηγητής έγραφε στον πίνακα

και μιλούσε. Όταν ρώτησα στο τέλος “δεν έχουν τα παιδιά απορίες”, η απάντηση ήταν ότι απαγορεύεται στο μαθητή να κάνει την οποιαδήποτε ερώτηση, εφόσον ο καθηγητής μιλάει. Μπορεί σε κάποια άλλη στιγμή να πάει ή στο γραφείο του ή σε συνεργάτες του για να συζητήσει. Να μη μείνω όμως περισσότερο σε αυτά, να παρακαλέσω τον Πρόεδρο της Συνομοσπονδίας Γονέων Μαθητών Ελλάδας κ. Αναγνωστάτο να πάρει τον λόγο.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας): κ. Πρόεδρε, επιτρέψτε μου να συμπληρώσω κάτι γύρω από τα ιαπωνικά πράγματα. Την ξέρω την Ιαπωνία. Η Ιαπωνία δεν είναι ούτε παράδειγμα προς μίμηση ούτε προς αποφυγήν, είναι ένας άλλος κόσμος τελείως. Και δεν έχει κανένα νόημα σε όποια συζήτηση του δυτικού κόσμου. Όταν σκεφτείτε ότι ο Ιάπωνας απεργώντας εντατικοποιεί την εργασία του για να φέρει σε δύσκολη οικονομική θέση τον εργοδότη, από κει και πέρα σκεφτείτε τα υπόλοιπα. Λοιπόν στα δικά μας.

κ. Πρόεδρε, Σεβασμιώτατε, κυρίες και κύριοι, μέλη του ΕΣΥΠ, θέλω και εγώ να χαιρετίσω την σύγκληση αυτή του ΕΣΥΠ, γιατί πιστεύω ότι είναι χρήσιμη έτσι κι αλλιώς, παρόλο που προκλήθηκε από αναταραχή στη παιδεία. Φαίνεται ότι υπήρχε “γενετική” παρόρμηση διότι και η ίδρυσή του έγινε μέσα από μια αναταραχή στην παιδεία. Η αναταραχή είναι πάρα πολύ σοβαρή, όπως όλοι συμφωνούμε, και θα έλεγα ότι έχει ξεφύγει από τα όρια των καταλήψεων ή των διαδηλώσεων ή των όποιων εκδηλώσεων. Είναι πλέον μια εξέγερση και ως τέτοια πρέπει να την δούμε, διότι μόνο αν κάνουμε το σωστό χαρακτηρισμό και τη σωστή εκτίμηση μπορεί κανείς να βρει λύση χρήσιμη και εποικοδομητική. Θα έλεγα λοιπόν ότι επειδή ακριβώς υπάρχει αυτή η αναταραχή, νομίζω ότι οι όποιες άλλες γενικότερες απόψεις και θέσεις για θέματα παιδείας, δεν αντιμετωπίζονται σε βάθος αυτή την στιγμή ή αν θέλετε δεν θα έπρεπε ίσως να υπεισέλθουμε σε τέτοιες λεπτομέρειες, ίσως να είναι άλλης στιγμής. Η άποψή μου είναι, και μπορείτε να την εκλάβετε και ως πρόταση, να περιοριστούμε στο τί συμβαίνει σήμερα στην παιδεία και στο τί μέτρα πρέπει να ληφθούν για να μπορέσει να εξομαλυνθεί η κατάσταση σε αυτό το στάδιο, για να μπορέσουμε σε άλλη στιγμή με ηρεμία και νηφαλιότητα να βρούμε τις αναγκαίες λύσεις για τα γενικότερα θέματα παιδείας. Σύμφωνα

με αυτήν τη σκέψη, ίσως χρειάζεται ένα πλαίσιο της παιδείας στο οποίο όμως να μπορούν να ενταχθούν οι όποιες σκέψεις θα υπάρξουν ή θα προταθούν για την επίλυση αυτού του οξυμένου προβλήματος.

Με βάση αυτό το σκεπτικό, το πρώτο που θα έλεγα είναι ότι θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι για να περάσουμε το όποιο εκπαιδευτικό σύστημα μέσα στο σχολείο, πρέπει να υπάρχει ένα σωστό σχολείο, μια σωστή υποδομή κυρίως στα πλαίσια της σχολικής ατμόσφαιρας. Θέλω να σας πω με μεγάλη μου λύπη, ότι όποιοι ασχολούνται με το να καταρτίσουν εκπαιδευτικά συστήματα αγνοούν πλήρως τί συμβαίνει μέσα στα σχολεία σήμερα. Αν αυτό το είχαν υπόψη τους, θα ήταν τελείως διαφορετικές οι σκέψεις τους και οι προτάσεις τους, διότι πριν ακριβώς προτείνεις το οτιδήποτε, για να μπορέσεις να οικοδομήσεις την παιδεία χρειάζονται θεμέλια. Όταν λοιπόν τα θεμέλια είναι σαθρά, δεν μπορεί να σταθεί ούτε το τελειότερο εκπαιδευτικό σύστημα. Και πιστεύω ότι τα θεμέλια της παιδείας αυτή τη στιγμή δεν είναι τόσο γερά που θα μπορεί να σταθεί κάποιο εκπαιδευτικό σύστημα. Πρέπει λοιπόν, παράλληλα με κάποιες σκέψεις για εκπαιδευτικό σύστημα, να δυναμώσουμε τα θεμέλια της παιδείας. Και τα θεμέλια της παιδείας δυναμώνουν με το να αποκαταστήσουμε το κύρος του σχολείου, το σεβασμό του χώρου, ώστε όποιος μπαίνει μέσα στο σχολείο, ο μαθητής κυρίως, να σέβεται το χώρο, να σέβεται τον καθηγητή, ο δε καθηγητής να φροντίζει και να ενδιαφέρεται για τα παιδιά και την παιδεία, διότι όλα αυτά δεν υπάρχουν σήμερα. Μόνο όταν αυτά επανέλθουν - και υπάρχουν προτάσεις, σε μια άλλη συζήτηση, για το πώς μπορεί αυτό να γίνει - θα μπορέσει να σταθεί κάποιο εκπαιδευτικό σύστημα που είναι τόσο αναγκαίο ακριβώς τώρα που μπαίνουμε στην Ενωμένη Ευρώπη και ο ανταγωνισμός, όπως είπε η κα Δασκαλάκη, θα είναι πάρα πολύ έντονος, για να μην καταντήσουμε να είμαστε οι παρίες της Ευρώπης και να διαμαρτυρόμαστε μετά και να ψάχνουμε για φταίχτες οπουδήποτε αλλού, όπως συνήθως κάνουμε εδώ στην Ελλάδα. Θα έλεγα λοιπόν, ότι το πρώτο πράγμα που λείπει από το Υπουργείο είναι μια γνώση για το τί συμβαίνει μέσα στο σχολείο. Το δεύτερο που λείπει, και το βλέπουμε πάρα πολύ έντονα αυτό το διάστημα, είναι η εκπαιδευτική συνείδηση του υπεύθυνου Υπουργού ή της Κυβέρνησης. Η όποια απόφαση, η

όποια ενέργεια, η όποια σκέψη γύρω από θέματα παιδείας πρέπει απαραίτητως να εμπεριέχει παιδαγωγικό χαρακτήρα. Και αρχίζοντας λίγο από το τέλος να σχολιάσω όλα αυτά που ακούστηκαν και που ξέρουμε όλοι ότι προσπαθούν να καταστείλουν την αναταραχή αυτή και όχι να την ηρεμήσουν - η λέξη δηλαδή της καταστολής εμπεριέχει την έννοια της βίας, την έννοια της δυναμικής παρέμβασης: Αυτό είναι λάθος, για να μην αναφέρω εισαγγελείς και αστυνόμους αλλά τη σκέψη ότι ο Υπουργός παρότρυνε π.χ. τους γονείς να συγκρουστούν μεταξύ τους και με τα παιδιά. Λέω χαρακτηριστικά ότι συναγωνίζεται αυτή τη στιγμή ο Υπουργός να καταρρίψει κάθε ρεκόρ λανθασμένης ενέργειας στην κυριολεξία και συνεχίζει και σήμερα, και χθες - ελπίζω όχι αύριο: Ή να το καταλάβει ή να μην αποφασίζει ο ίδιος. Μιλάμε για υποχώρηση της Κυβέρνησης και το δεχόμαστε ως ακριβώς φυσιολογική έννοια. Λάθος. Στην παιδεία δεν υπάρχουν ούτε συμβιβασμοί ούτε υποχωρήσεις ούτε επιθέσεις. Υπάρχουν κάθε φορά τρόποι και διαδικασίες για το καλύτερο της παιδείας και το καλύτερο των παιδιών. Επιμένω σε αυτές τις έννοιες, διότι αν γίνουν αντιληπτές από τους εμπλεκόμενους θα είναι οπωσδήποτε διαφορετική η προσέγγιση των θεμάτων έτσι κι αλλιώς. Είναι σωστό ότι κάθε λεγόμενη μεταρρύθμιση του κάθε Υπουργού - όχι κάθε Κυβέρνησης, εδώ έχουμε και κάθε Υπουργό να έχει την δική του μεταρρύθμιση - επικεντρώνεται στον τρόπο εισαγωγής στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Αυτό είναι ένα πρώτο λάθος που ειπώθηκε και δεν θέλω να σταματήσω εκεί αλλά θέλω να πω το εξής: Ψάχνουν όλοι να βρουν αδιάβλητο τρόπο εξετάσεων. Δεν τους ενδιαφέρει δηλαδή αν ο τρόπος είναι παιδαγωγικός, αν είναι αξιοκρατικός, αν είναι κοινωνικά δεκτός και σωστός αλλά αδιάβλητος, γιατί; Διότι βλέπουν γύρω-γύρω διαβλητούς ανθρώπους και αυτό πρέπει να προβληματίσει όλους και ιδίως τους εκπαιδευτικούς. Θεωρούν τους εκπαιδευτικούς αναξιόπιστους να εξετάσουν τα παιδιά και να τα βαθμολογήσουν. Το λυπηρό είναι ότι το δεχόμαστε όλοι ότι κάπως έτσι είναι - και ενδέχεται να είναι - και το τί φταίει βέβαια είναι ένα άλλο θέμα. Η γνώμη μου είναι ότι δεν φταίνε οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί, φταίει μια νοοτροπία ετών που τους ώθησε προς τα εκεί. Αλλά αν δεν έχουμε αξιόπιστους εκπαιδευτικούς, ζητούμε από εκεί και πέρα να φτιάξουμε παιδεία,

μιλάμε για εκπαιδευτικά συστήματα, για μεταρρυθμίσεις και τα
τοιαύτα; Χωρίς εκπαιδευτικούς; Και θέλω να το τονίσω αυτό, και
θέλω αυτό το πράγμα να έχει την βαρύτητα του σήμερα, την
επίδραση του πάνω στους εκπαιδευτικούς. Θα πρέπει λοιπόν να
αντιληφθούμε ότι θέλουμε καλούς εκπαιδευτικούς. Άλλωστε αυτός
ήταν και ο λόγος που κατάργησε το Υπουργείο την επετηρίδα και
καλά έκανε, αλλά αυτό το σκεπτικό πρέπει να προχωρήσει, να
διορθώσει όπου χρειάζεται και όσο χρειάζεται τους υπάρχοντες
εκπαιδευτικούς. Πρέπει λοιπόν η κάθε σκέψη, η κάθε πρόταση
μέσα στη μεταρρύθμιση να τείνει στην θεραπεία αυτού του
προβλήματος αν υπάρχει, γιατί για να υπάρχει είναι πρόβλημα. Εδώ
όχι μόνο δεν βλέπουμε να τείνει, όχι μόνο δεν βλέπουμε να
προσπαθεί να το θεραπεύσει αλλά το τονώνει, που σημαίνει το
εξογκώνει. Το παρακάμπτει εν πρώτοις αγνοώντας ότι υπάρχει αυτό
το πρόβλημα και ψάχνει να βρει τους αδιάβλητους τρόπους με τρεις
τέταρτους και πέμπτους φορείς αλλά το θεσμοθετεί κιόλας, δηλαδή
δέχεται επισήμως και με το νόμο ότι οι καθηγητές είναι
αναξιόπιστοι. Και γιατί το λέω αυτό; Διότι βάζει αυτό το όριο των
τριών μονάδων μεταξύ γραπτών και προφορικών εξετάσεων.
Χωρίς να λέει ότι θα ψάξουμε ποιός από τα δύο είναι σωστός και τί
φταίει, όταν ο ένας είναι σωστός και ο άλλος είναι λάθος. Δηλαδή,
πάλι το παρακάμπτει και το επισημοποιεί κιόλας, ότι “κύριε είσαι
αναξιόπιστος”. Έβαλες παραπάνω από τρεις βαθμούς, τον αγνώω
το βαθμό σου και δεν ψάχνει το γιατί, καθόλου. Θα πρέπει,
επομένως, ακριβώς αυτά τα σημεία να μας απασχολήσουν στο
άμεσο μέλλον, γιατί όποια συζήτηση και να θέλουμε όλοι να
κάνουμε γύρω από την ουσία της μεταρρύθμισης, θα βρίσκονται
όλα μετέωρα και έωλα εάν δεν μπορούμε να τα τοποθετήσουμε σε
μια γερή βάση, σε γερά θεμέλια, όπως προείπα. Το λάθος λοιπόν
του Υπουργού, η ευθύνη του Υπουργού υπάρχει. Ειπώθηκε ότι δεν
υπάρχει ευθύνη Υπουργού και ότι υπάρχει κυβερνητική ευθύνη.
Υπάρχει η συλλογική ευθύνη ως προς την πρόταση και το νόμο
αλλά ο Υπουργός κατά την διαδικασία εφαρμογής του νόμου και
μέσα στον ορυμαγδό των αναταράξεων έχει μια προσωπική ευθύνη,
την αδιαλλαξία του. Δεν προσεγγίζει και δεν βλέπει τα θέματα
αυτά από την εκπαιδευτική, από την παιδαγωγική τους πλευρά,
όπως έχει υποχρέωση από τη θέση του. Και αυτή τη στιγμή η

Κυβέρνηση η ίδια φοβάμαι ότι έχει πρόβλημα με τον Υπουργό, και δεν ξέρω πώς θα μπορέσει, ας πούμε, να ξεφύγει από αυτό το πρόβλημα αλλά δεν βλέπω, αν θέλετε, η όποια λύση του προβλήματος να μπορεί να συνυπάρχει με τον συγκεκριμένο Υπουργό. Φοβάμαι ότι έχει ξεφύγει από κάθε όριο υπευθυνότητας Υπουργού Παιδείας και συνεχώς πίπτει από το ένα λάθος στο άλλο.

Εμείς είμαστε αντίθετοι με κάθε είδους κινητοποιήσεων μέσα στα σχολεία και το έχουμε δηλώσει επανειλημμένως και πιστεύω ότι αυτό εκφράζει τη μεγάλη πλειοψηφία των γονέων, διότι κάθε αναταραχή διαταράσσει την ομαλή λειτουργία του σχολείου, τόσο την εκπαιδευτική όσο και την παιδαγωγική. Διαταράσσεται ο χώρος του σχολείου - ο οποίος αυτή τη στιγμή ενδεχομένως να μην διαταράσσεται ιδιαιτέρως, διότι δεν υπάρχει τέτοιος χώρος ανάλογος όπως θα έπρεπε να είναι, όπως είπα πριν - όμως σαν γενική αρχή πρέπει αυτό να το έχουμε υπόψη μας και μέσα σε αυτές τις αναταραχές εμείς τοποθετούμε και τις απεργίες των εκπαιδευτικών. Και η απεργία των εκπαιδευτικών δημιουργεί αναταραχές στην παιδεία, ιδιαίτερα όταν αυτή δεν βλάπτει τον όποιο εργοδότη αλλά βλάπτει τα παιδιά και την παιδεία. Και αν ρωτήσει κανείς τί πρέπει να κάνουν οι εκπαιδευτικοί όταν αδικούνται - και υπάρχουν τέτοιες περιπτώσεις - θα έλεγα ότι θα έπρεπε είτε ο Υπουργός είτε η Κυβέρνηση να φροντίζει με κάποια διαδικασία έστω διακομματική, κοινωνική να προλαμβάνει κάτι τέτοιο. Αν σκεφτόταν ακριβώς το μέγεθος της σημασίας της παιδείας, θα έπρεπε κάποιος εκπαιδευτικός να διαμαρτύρεται για υπερβολική προστασία, για υπερβολική προσοχή. Δείτε την υπερβολή για να δείτε τί θέλω να πω: Δηλαδή θα έπρεπε να ήταν η φροντίδα της Κυβέρνησης τόσο πλήρης στα θέματα παιδείας, που δεν θα έδινε περιθώριο σε κανέναν εκπαιδευτικό να διαμαρτυρηθεί εκτός και αν ήταν τρελός, οπότε θα φαινόταν.

Επειδή λοιπόν, κ. Πρόεδρε, είπα ότι η άποψη μου είναι και ως πρόταση να περιοριστούμε στα θέματα που αυτή τη στιγμή διαταράσσουν την παιδεία και σε σκέψεις που μπορούν να την ηρεμήσουν, διότι καθετί άλλο ούτως ή άλλως είναι στον αέρα, πιστεύω ότι πρέπει εκεί να επικεντρώσουμε τη συζήτηση και αν μου επιτρέπετε μια συμπληρωματική πρόταση - επειδή το χαρακτήρισα εξέγερση, και το λέω εξέγερση κοινωνική πλέον αυτό το θέμα και

θέλει πολύ προσεκτική αντιμετώπιση - να αναλωθούμε στο τί μπορεί αυτή τη στιγμή ως ελάχιστο να απαλειφθεί από το νόμο, να ανασταλεί από το νόμο, θα έλεγα καλύτερα, για να μπορέσουν να ηρεμήσουν τα πράγματα στην παιδεία. Και συγχρόνως η πρότασή μου είναι να γίνει αυτό πριν από το μεσημέρι, εντός της ημέρας επειδή είναι σε εξέλιξη η συζήτηση στη Βουλή. Αν μπορέσουμε, δηλαδή, να παρέμβουμε ή να βοηθήσουμε σε κάτι πριν έρθει η ώρα της ψηφοφορίας, πιθανόν να είναι το μέγιστο του σκοπού που μπορούμε να επιτελέσουμε αυτή τη στιγμή. Αν λοιπόν μπορέσουμε να βρούμε τα σημεία που, αν αυτή τη στιγμή ανασταλούν από το νομοσχέδιο θα ηρεμήσουν τα πράγματα στη παιδεία, να φτιαχτεί μία ολιγομελής επιτροπή και να επισκεφθεί τον Υπουργό Παιδείας - δεν ξέρω αν θα είναι πολύ χρήσιμο ή εποικοδομητικό - αλλά και τον Πρωθυπουργό οπωσδήποτε και νομίζω να μην αρνηθεί κάτι τέτοιο εν όψει της σοβαρότητας του θέματος. Ελπίζω και πιστεύω, ο Πρωθυπουργός που είναι ο τελικά υπεύθυνος μιας κυβέρνησης μιας χώρας να μην περιοριστεί σε μικροσκέψεις, αν θα ενοχληθεί ο Α ή ο Β ή αν θα θεωρήσει αυτό έτσι ή αλλιώς και να θελήσει ακριβώς να ακούσει τις απόψεις, έστω και αν είναι λανθασμένες έστω και αν δεν πρόκειται να φέρουν τίποτα, από τη στιγμή που δέχεται και ο ίδιος ότι αυτή τη στιγμή υπάρχει μεγάλη αναταραχή.

Και η δική μου η πρόταση σε αυτά τα θέματα που θα μπορούσαν ενδεχομένως να ηρεμήσουν την κατάσταση είναι δύο σημεία του νομοσχεδίου να ανασταλούν. Το ένα είναι το σημαντικότερο, το θέμα των εξετάσεων. Οτιδήποτε έχει σχέση με αυτού του είδους τις εξετάσεις και τα παρεπόμενα, δηλαδή επανεξέταση αν θέλετε, να ανασταλεί, διότι αυτό είναι το κυριότερο που έχει αυτή τη στιγμή δημιουργήσει την οξύτητα την μεγάλη. Τα παιδιά όταν ακούν πανελλήνιες εξετάσεις τα πιάνει πυρετός και έχουν δίκιο. Οι όποιες μορφής πανελλήνιες εξετάσεις που είναι ανταγωνιστικές, όπως ακούστηκε, και όχι διαπιστωτικές, ή εμπεδωτικές, είναι ψυχοφθόρες, είναι πολυδάπανες και δημιουργούν τεράστιο ψυχολογικό και κοινωνικό πρόβλημα και στα παιδιά και στην οικογένεια. Όταν λοιπόν μέχρι πρότινος που ήταν να δώσουν σε τέσσερα μαθήματα στην Γ' Λυκείου, από την Α' ξεκινούσαν πώς θα μπορέσουν να προετοιμαστούν γι' αυτά τα τέσσερα μαθήματα - με τέτοια αγωνία και με τέτοια σκέψη που

παραμελούσαν οτιδήποτε άλλο υπήρχε - σκεφτείτε τώρα να πρέπει να δώσουν 12 μαθήματα και σε δύο τάξεις. Όπως και να έχει το πράγμα, το χειρότερο από όλα θα έλεγα, που και αυτό είναι μια από τις λανθασμένες κινήσεις του Υπουργού, είναι που έδωσε δείγματα των εξετάσεων εύκολα, που ενδέχεται αυτό να σημαίνει μια παγίδευση, “ένα ξεγέλασμα”, τάχα ότι δεν είναι τίποτα σπουδαίο αυτό, διότι αν δεν είναι σπουδαίο αυτό που θέλει να κάνει, τότε ποιά είναι η αναβάθμιση της παιδείας, ποιά είναι η εντατικοποίηση των γνώσεων, αν ισχυρίζεται ότι οι εξετάσεις θα είναι εύκολες και “μην ανησυχείτε”; Οι εξετάσεις πρέπει να είναι δύσκολες αλλά οι εξετάσεις πρέπει να είναι διαπιστωτικές και εμπεδωτικές μέσα στο σχολείο: Αυτή είναι η διαφορά και αυτό είναι το πιστεύω μας. Κατήγγησε την επανεξέταση, η γνώμη μας είναι διότι δεν είναι εύκολο να ενταχθεί μέσα στο πανελλήνιο σύστημα των εξετάσεων, όχι διότι τις θεωρεί ότι είναι λάθος ή περιττές. Αλλά έρχεται να τις αιτιολογήσει και να πει “πριν είχε δικαίωμα επανεξέτασης όποιος είχε από 13,5 και πάνω, τώρα εγώ σας βάζω μόνο 10, που είναι πολύ χαμηλότερο”. Αυτό μπορεί να σημαίνει δύο πράγματα: Ή ότι κάνεις ελαφρύτερες τις εξετάσεις, ελαφρύτερο το σύστημα, μαλακότερο το σύστημα, άρα αντιφάσκεις πάλι με τον εαυτό σου, ότι θέλεις να εντατικοποιήσεις την παιδεία για να μπορέσει να γίνει ανταγωνιστική στην αυριανή Ευρώπη ή αυτό το 10 δεν έχει καμία σχέση με το 13,5, είναι πολύ αυστηρότερο και πολύ χειρότερο, άρα πάλι κρύβει παγίδες, άρα πάει κάποιος να ξεγελάσει κάποιον. Δεν υπάρχει ειλικρίνεια αυτή τη στιγμή. Η κα Λουλέ είπε ότι όλοι εδώ πρέπει να αφήσουν τις κομματικές τους ταυτότητες, αυτό είναι αυτονόητο, τελείως αυτονόητο. Σήμερα ασχολούμαστε με αυτονόητα πράγματα στην Ελλάδα γενικότερα, δε λέω. Εδώ ασφαλώς και θα πρέπει να φύγουν κάθε άλλες σκέψεις εκτός από σκέψεις που αποσκοπούν στο καλό της παιδείας. Και αυτή είναι η μεγάλη ευθύνη όσων ασχολούνται με την παιδεία κι εδώ θέλω να κάνω και μια έκκληση στις Ομοσπονδίες των εκπαιδευτικών: Να είναι συνεχώς σε εγρήγορση και να μην επηρεάζονται και πολλές φορές κυριαρχούν συνδικαλιστικές σκέψεις και αιτήματα παρά θέματα παιδείας, όσο και όπου αυτά επιδρούν.

Ένα δεύτερο θέμα, το οποίο είναι εξίσου σημαντικό αλλά δεν έχει αυτή τη στιγμή αναδειχθεί, είναι ακριβώς η Τεχνολογική

Εκπαίδευση, η οποία έγινε τελείως απροετοίμαστα και δεν πρόκειται με κανένα τρόπο να προχωρήσει έτσι κι αλλιώς. Οι αντιδράσεις και οι οξύτητες θα φανούν σε κάποιο άλλο στάδιο.

Εκείνο όμως που δεν πρέπει ποτέ να γίνει είναι με οποιοδήποτε τρόπο να αναγκάσουμε τα παιδιά να γυρίσουν στα σχολεία μας. Διότι τότε απλώς το ξαναεπουλώσαμε το πρόβλημα και θα ξαναξεσπάσει είτε αργότερα είτε τον άλλο χρόνο και είναι μια ευκαιρία τώρα, μιας και υπάρχει αυτή η γενικότερη αναταραχή, να μπορέσουμε να σκεφθούμε όλοι πιο υπεύθυνα και να βρεθούν λύσεις πιο μόνιμες και πιο ουσιαστικές.

Η δική μου λοιπόν πρόταση είναι να ανασταλούν δύο σημεία του νομοσχεδίου, τα θέματα των εξετάσεων και τα θέματα της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης. Εάν οι κύριοι φορείς, γιατί αυτή τη στιγμή αυτοί έχουν κύρια σημασία, και τα κόμματα συμφωνήσουμε σε ένα *minimum* σημείο προσέγγισης, αυτή η πρόταση ενδεχομένως να γίνει δεκτή από τον Πρωθυπουργό, αν όχι από τον Υπουργό, και να σταματήσει αυτή τη στιγμή η αναταραχή. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Πρόεδρε, σας ευχαριστώ. Θα ήθελα να μείνουμε λίγο σε αυτή την τελευταία παρατήρηση του κ. Αναγνωστάτου, όχι παρατήρηση αλλά πρόταση. Πρότασή του είναι να προσπαθήσουμε να οδηγηθούμε σήμερα, αν είναι δυνατό, σε κάποια σύγκλιση απόψεων σε ένα ή δύο ή τρία βασικά σημεία. Δεν ξέρω πόσο εύκολο είναι αυτό και αν είναι εφικτό. Θα ήθελα να κάνω και μία δεύτερη παρατήρηση που συνδέεται εμμέσως με την πρότασή του, ότι ίσως θα ήταν σκόπιμο να κάνουμε ένα διάλειμμα αυτή τη στιγμή. Υπάρχει έξω φαγητό, ώστε να αναλάβουμε δυνάμεις. Εάν συμφωνείτε, να κάνουμε αυτό το διάλειμμα αυτή την στιγμή και να κάνουμε μια συζήτηση, εάν νομίζουμε ότι υπάρχει δυνατότητα. Εγώ δεν έχω αντίρρηση να συνεχίσουμε, αν θέλετε, απλώς, εξαρτάται από εσάς, δεν έχω καμία αντίρρηση. Τους ρυθμούς, ξέρετε, δεν μπορώ να τους επιβάλω ούτε καν στην τάξη που διδάσκω.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Πρόεδρε, συγγνώμη, επί της διαδικασίας. Μήπως πάνω σ' αυτή την σκέψη τη δική σας αν θέλετε, που είναι μια συνέχεια της δικής μου, να τοποθετηθούν και οι υπόλοιποι επί

τροχάδην, μόνο πάνω σε αυτήν, για να δούμε αν υπάρχει τέτοια δυνατότητα και μετά κάνουμε το διάλειμμα, για να βρούμε κάποιο σημείο σύγκλισης ενδεχομένως.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν έχω αντίρρηση και σ' αυτό, υπάρχουν αρκετοί εδώ από τους βασικούς παράγοντες - πρέπει να έχουμε και τους βασικούς παράγοντες της διαδικασίας αυτής. Υπάρχουν και από την ΟΛΜΕ, εάν θέλετε να κάνουμε μία τέτοια τοποθέτηση. Ορίστε.

κ. Κ. Μπιράκος (Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Τοποθετήθηκαν και οι δύο ομοσπονδίες και είπαν να ανασταλούν.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κοιτάξτε, τώρα μπαίνουμε λίγο στα πιο δύσκολα. Είναι ένα πράγμα να υπάρχει μία τοποθέτηση "να ανασταλεί ο νόμος" ή "να ανασταλούν άρθρα". Αυτό δεν θα είναι και εύκολο να το πούμε εδώ πέρα και δεν ξέρω αν θα συμφωνήσουμε και όλοι σε κάτι τέτοιο αλλά δεν ξέρω και αν είναι εφικτό να το πούμε. Πρέπει να πούμε πράγματα που να είναι εφικτά. Ο κ. Αναγνωστάτος μιλάει για πιο συγκεκριμένα σημεία, εγώ δεν κάνω αναφορά στις συγκεκριμένες προτάσεις που έκανε αλλά η σκέψη του είναι κοντά στη δική μου την πρόταση: Στην αρχή, να δούμε συγκεκριμένα σημεία στα οποία μπορούμε να έχουμε σύγκλιση απόψεων. Εγώ δεν αναφέρομαι στο να πούμε να ανασταλεί το άρθρο 1 ή το άρθρο 2 ή ο νόμος ή εκείνο ή το άλλο, αναφέρομαι όμως σε κάποιες επισημάνσεις. Έχω αρχίσει να κρατάω σημειώσεις και προσπαθώ να βρω σημεία στα οποία θα μπορούσε να υπάρχει μία σύγκλιση, για παράδειγμα το «όχι μια ευκαιρία» το άκουσα από πάρα πολλούς ομιλητές. Εμείς δεν θα πούμε τώρα ότι το άρθρο 3, παράγραφος 2 που λέει ότι η εξέταση είναι μία πρέπει να αλλάξει και να γίνει έτσι. Αν όμως μπορούμε να συμφωνήσουμε ότι το «όχι μια ευκαιρία» αποτελεί ένα σημείο σύγκλισης απόψεων, τότε αυτό είναι ένα θέμα. Είναι λίγο πιο δύσκολο να μιλήσουμε για σύγκλιση απόψεων γιατί ...

κ. Κ. Μπιράκος (Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Μου επιτρέπετε, κ. Πρόεδρε, μία παρέμβαση διαδικαστική, για να φύγουμε από το αδιέξοδο;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ένα λεπτό να τελειώσω και θα σας δώσω αμέσως το λόγο, απλώς να πω και κάτι ακόμα. Ένα θέμα που απασχολεί όχι μόνο τα μέλη του Συμβουλίου αλλά έχει

απασχολήσει όλη την κοινωνία είναι το εξεταστικό. Τώρα, το τι σημαίνει εξεταστικό και πώς αντιμετωπίζεται είναι άλλο θέμα. Παρακαλώ.

κ. Κ. Μπιράκος (Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Νομίζω ότι το ΕΣΥΠ στη διήμερη συνδιάσκεψή του σκόπευε να κουβεντιάσει το σύνολο των προβλημάτων της Παιδείας και να βγάλει λίγα συμπεράσματα. Το θέμα που έθεσε ο κ. Αναγνωστάτος ρωτάτε εσείς αν χρήζει άμεσης αποφάσεως και προώθησης στη Βουλή και στον Πρωθυπουργό. Επί της προτάσεως του κ. Αναγνωστάτου, μπορούμε κάλλιστα να προχωρήσουμε και έτσι, τί να πούμε; Εδώ διάχυτη είναι τουλάχιστον η εντύπωση, από όσους έχουν τοποθετηθεί και πιθανόν και από τους επόμενους ομιλητές, ότι πρέπει να ανασταλούν οι νόμοι, δεν έχει σημασία ποιά άρθρα, χωρίς να πούμε ποιά θα μπουν στη θέση τους με έναν στόχο και μόνο: Να γίνει διάλογος με συγκεκριμένη οριοθέτηση χρόνου και συγκεκριμένο πλαίσιο. Αυτό είναι, νομίζω, το κυρίαρχο που μπορεί να βγει μόνο. Από εκεί και πέρα τί θα πει το ΕΣΥΠ να μπει στη θέση του, τί θα πουν τα κόμματα, τί θα πουν οι εμπλεκόμενοι φορείς είναι αντικείμενο προόδου στη συζήτηση και εδώ και εκεί.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Η κα Δασκαλάκη έχει το λόγο.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Ναι, κύριε Πρόεδρε. Εγώ συμφωνώ με αυτή την τοποθέτηση. Εγώ σας είπα ότι κρίνω πως υπάρχουν και θετικά σημεία στο νόμο, όμως αυτή τη στιγμή με την όξυνση που υπάρχει, με το τωρινό κλίμα, με τα σχολεία που είναι κλειστά, με όλο αυτό που συμβαίνει, που δεν χρειάζεται να το περιγράψω και άλλο, ούτε καν πιστεύω ότι μπορούμε να πούμε να ανασταλεί το τάδε σημείο ή το δείνα. Αποσύρεται ολόκληρος ο νόμος, γίνεται ο διάλογος και μετά βρίσκεται μία άκρη. Και αν μπορούμε στη λογική να αρχίσουμε εμείς απλά να υποδεικνύουμε ποιά υποπαράγραφος πρέπει να ανασταλεί, εκείνο ή το άλλο, πιστεύω ότι πάλι δεν υπάρχει άκρη. Δεν σημαίνει, όταν λέει κανείς να αποσυρθεί ένα κείμενο, ότι όλο το κείμενο είναι για πέταμα. Σημαίνει ότι η συγκυρία και η κατάσταση είναι τέτοια που δεν μπορούμε να πούμε εμείς σε τέτοιες λεπτομέρειες. Εμείς θέλουμε από την Κυβέρνηση να το αναστείλει για να ξαναγίνει μία συζήτηση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Παρακαλώ, ο κ. Πολίτης έχει το λόγο.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): Στο σημείο αυτό που βρισκόμαστε θα πρέπει να βάλουμε το ζήτημα στη βάση των αμοιβαίων συμβιβασμών και υποχωρήσεων. Αν λοιπόν ζητήσουμε με βάση τα σημερινά δεδομένα πλήρη αναστολή του νόμου, είναι πιθανόν ο οποιοσδήποτε Υπουργός της Κυβέρνησης να μη το δεχθεί. Αν όμως ως Συμβούλιο τοποθετηθούμε τεκμηριωμένα με βάση τις αποφάσεις, με βάση τις προτάσεις όλων των συμμετεχόντων σε συγκεκριμένα σημεία - εξεταστικό και τεχνολογική εκπαίδευση, όπως το έθεσαν και ο κ. Αναγνωστάτος και ο κ. Τσούλιας - και μπορούμε να βρούμε τις κατάλληλες διατυπώσεις και ζητήσουμε αναστολή αυτών των διατάξεων τεκμηριωμένα, δίνουμε τη δυνατότητα στο Υπουργείο να πάρει μία τέτοια απόφαση και παράλληλα να οδηγηθούμε σε άρση του άμεσου αδιεξόδου, που είναι η κατάληψη των σχολείων και οι κινητοποιήσεις. Ταυτόχρονα, το Συμβούλιο στην αυριανή ημέρα θα μπορεί να πάρει απόφαση και σήμερα ή αύριο να καταλήξουμε σε συγκεκριμένη πρόταση διαλόγου, έτσι ώστε να βγούμε από εδώ εμείς ως αυτοί οι οποίοι θα θέσουν τη βάση για ουσιαστικό διάλογο - και αυτό είναι πολύ σημαντικό. Μπορούμε να ζητήσουμε κάτι, να το ζητήσουμε όμως έτσι ώστε να περάσει. Αυτός είναι ο στόχος και όχι το αν θα ανασταλεί ο νόμος στο σύνολό του, που είναι μια διεκδίκηση θεμιτή από κάποιο κόμμα ή από κάποιο φορέα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Τώρα θα δώσω το λόγο στον κ. Νικολόπουλο.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΑΜΕ): Χωρίς να διαφωνώ με την κα Δασκαλάκη, είναι σαφές ότι αυτή τη στιγμή η κοινωνική αναταραχή, περί κοινωνικής αναταραχής πρόκειται, έχει προκληθεί από συγκεκριμένες διατάξεις του νόμου και μάλιστα από μία συγκεκριμένη διάταξη νόμου, αυτή των εξετάσεων. Άρα αυτό που προέχει για μας, μιας και κατά την αντίληψή μου το ΕΣΥΠ δεν δίνει λύσεις, οδηγεί σε λύσεις μάλλον, είναι να ανασταλεί αυτή η διάταξη, η διάταξη δηλαδή των εξετάσεων στην Β' Λυκείου, να επανέλθει τόσο η εκπαιδευτική όσο και η σχολική - επιτρέψτε μου και την απλούστευση, και η οικογενειακή ηρεμία, γιατί εδώ απειλείται και ο οικογενειακός ιστός όχι μόνο ο κοινωνικός ιστός -

και από 'κει και πέρα τη δεύτερη μέρα μπορούμε να δούμε και πιο συγκεκριμένες λύσεις. Άμεσα όμως επείγει να επανέλθει η εκπαιδευτική και κοινωνική ηρεμία. Αυτό μπορεί να γίνει σαφέστατα μόνο από το Υπουργείο Παιδείας. Η συμβολή μας θα είναι να ζητήσουμε από το Υπουργείο Παιδείας να αναστείλει το συγκεκριμένο δεύτερο άρθρο, τα άρθρα 1, 2, τα άρθρα δηλαδή των Πανελληνίων διαγωνισμών, όχι εξετάσεων - ντρέπομαι να τις πω εξετάσεις - στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Βεζυράκης έχει ζητήσει το λόγο και δεν έχει τοποθετηθεί καν. Είναι εκπρόσωπος των Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδας. Παρακαλώ, κ. Βεζυράκη.

κ. Δ. Βεζυράκης(Εκπρόσωπος ΣΚΛΕ): Μου δίνετε το δικαίωμα να τοποθετηθώ ή να πω κάτι σε αυτά; Γιατί εγώ θέλω να συνεχίσουμε. Δεν θέλω μια αυτοαναίρεση της διαδικασίας.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κ. Βεζυράκη, το καταλαβαίνω και έχετε δίκιο. Απλώς, επειδή υπάρχουν πολλοί που δεν έχουν τοποθετηθεί και τίθεται ένα θέμα - για παράδειγμα, η κα Δασκαλάκη θα χρειαστεί να φύγει γιατί έχει μια ανειλημμένη υποχρέωση μετά.

κα Κ. Δακαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Θα έρθω πάλι.

κ. Δ. Βεζυράκης (Εκπρόσωπος ΣΚΛΕ): Θα μπορούσε να είναι κάποιος άλλος στη θέση της κυρίας Δασκαλάκη, να το είχε φροντίσει γιατί η έννοια, όπως είπατε και εσείς, του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας που για πρώτη φορά συγκλήθηκε...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, ας τα αφήσουμε αυτά, ας πάμε στην ουσία.

κ. Δ. Βεζυράκης (Εκπρόσωπος ΣΚΛΕ): Έχει και την έννοια ότι εφόσον είναι γνωμοδοτικό όργανο, πρέπει να γνωμοδοτήσει στο σύνολο και όχι αποσπασματικά, όπως αποσπασματικός ήταν και ο νόμος. Γιατί, αν τυχόν πέσουμε σε έναν κυκεώνα, κάποιος καταθέτει μία πρόταση και δεν περιμένουμε το σύνολο των τοποθετήσεων, θα κάνουμε και μία αποσπασματική δουλειά και στο τέλος θα έχουμε κάνει μία ψυχοθεραπεία εδώ μέσα και δεν θα έχουμε κάνει τίποτα. Εάν αυτός είναι ο στόχος, νομίζω ότι χάνουμε το χρόνο μας. Θα έπρεπε, λοιπόν, το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας επί του συνόλου να έχει στο τέλος μια γνωμοδότηση - που θα έπρεπε στην αρχή βέβαια, πριν ψηφιστεί ο νόμος να το είχε κάνει,

αλλά έστω και στο και πέντε όπως λέει ο λαός, δεν είναι άσχημο - αλλά επί του συνόλου και όχι μία πρόταση και να επανερχόμαστε. Πιστεύω ότι έχουμε πολλά πράγματα να πούμε, ακούστηκαν πολύ χρήσιμα πράγματα και το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας πρέπει να έχει μια τοποθέτηση στο σύνολο της Εκπαίδευσης και όχι μόνο επειδή κατατέθηκε ένας νόμος, που για μένα είναι αποσπασματικός.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να κάνω ένα σχόλιο στην παρατήρηση του κ. Βεζυράκη. Νομίζω ότι όλοι συμφωνούμε ότι θα ήταν αυτό χρήσιμο και εποικοδομητικό. Εάν μάλιστα το ΕΣΥΠ λειτουργούσε κανονικά, όπως θα έπρεπε να λειτουργεί, ως νομοσχέδιο θα έπρεπε να έχει υποβληθεί στο ΕΣΥΠ, οι αρμόδιες επιτροπές του να έχουν συνεδριάσει, να έχουν κάνει μία εισήγηση στην ολομέλεια και από εκεί και πέρα να διατυπωθεί άποψη. Αυτή τη στιγμή, δυστυχώς, βρισκόμαστε σε μία φάση που η συνολική τοποθέτηση σε όλα τα σημεία του νόμου - που εν πάση περιπτώσει δεν είναι και ένας, είναι περισσότεροι από ένας - είναι μάλλον δύσκολη και ίσως, εάν κάνουμε αυτό που είναι επιστημονικά σωστό όπως λέτε, θα είναι και χρονικά άνευ σημασίας κάποια στιγμή. Γι' αυτό, εγώ νομίζω - θα ακούσουμε βέβαια και τους άλλους παρισταμένους - ότι το να επισημάνουμε κάποια σημεία αυτή τη στιγμή η κοινωνία το περιμένει. Η κοινωνία περιμένει κάποια συμβολή, δεν περιμένει από εμάς μία ακόμη ακραία θέση. Αν εμείς εδώ, τριάντα - σαράντα άνθρωποι, δώσουμε ακόμη μία ακραία θέση ή μία θέση η οποία θα ήταν ίσως ενδιαφέρουσα ως μία ανάλυση ενός νόμου αλλά όχι ουσιαστική, νομίζω ότι δεν θα έχουμε συμβάλει σε τίποτα. Έκανα μία παρατήρηση, εγώ θα ήθελα να συνεχίσουμε αυτή την κουβέντα αλλά η κυρία Δασκαλάκη θέλει να προσθέσει κάτι.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Συμφωνώ με τον κύριο Βεζυράκη, συμφωνώ και με εσάς, όσο και αν φαίνεται αστείο. Η πρόταση που έκανα δεν ήταν να δώσουμε μία ακραία θέση. Και εμένα δεν μου αρέσουν οι ακρότητες σε κανένα σημείο. Απλώς αναρωτιέμαι, και να το πω λίγο ωμά, το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας όπως συνέρχεται σήμερα, κουτσοσυρεμένο, κακά τα ψέματα, προτείνει να ζητήσουμε να αποσυρθούν οι διατάξεις που αφορούν το θέμα των εξετάσεων και των διορισμών, όπως είπατε. Αυτό θα μπορεί από κάποιους να θεωρηθεί ακραίο, είναι αυτό το

ακανθώδες σημείο. Τα άλλα όλα είναι κάπως πιο μαλακά. Λοιπόν, το ερώτημα είναι τί είδους απήχηση θα έχει όταν, για να το πω πολύ ωμά, λείπει το ΠΑΣΟΚ, λείπει η Νέα Δημοκρατία. Και επομένως, εγώ δεν είπα την πρότασή μου ως ένδειξη αδιαλλαξίας και ακρότητας και να σας ακολουθήσω και σε συμβιβαστικές λύσεις, δε λέω αυτό a priori, λέω μόνο ότι έτσι που είναι τα πράγματα, το μόνο που μπορούμε να τους πούμε είναι “κοιτάξτε, κάνετε λίγο πίσω μέχρι να συζητήσουμε” - και αυτό δεν το είπα ως ακραία τοποθέτηση. Με συγχωρείτε που θα φύγω για λίγο, σας είπα για ποιό λόγο, και θα ξαναγυρίσω. Ευχαριστώ πολύ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ για τη διευκρίνηση την κυρίας Δασκαλάκη. Νομίζω ότι θα επανέλθω στον προβληματισμό που διατύπωσα προηγουμένως, ότι με την δεδομένη αδυναμία αυτή τη στιγμή της προσέγγισης όλων των θεμάτων λεπτομερειακά, το άρθρο τάδε , το άρθρο τάδε - εμένα δεν μ’ αρέσει και το άρθρο 2, γιατί το άρθρο 2 έχει, για παράδειγμα, μία διάταξη η οποία αναφέρεται, αν θυμάμαι καλά, στα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής. Εγώ διαφωνώ με τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής, αλλά δεν είναι αυτή τη στιγμή αυτό το θέμα που συζητάμε. Θέλω να πω το εξής: Ότι με δεδομένο ότι εμείς δεν έχουμε την υποστήριξη, ούτε τη νομική ούτε την επιστημονική, για να αναφερθούμε στο τί σημαίνει ή να καταλάβουμε τί σημαίνει “αναστολή του άρθρου 1 ή του άρθρου 2 ή του οποιουδήποτε άρθρου”, εμείς ως μία εκπροσώπηση κοινωνικών φορέων αυτή τη στιγμή μπορούμε να αναφερθούμε στις ανησυχίες που μπορούμε εμείς να μεταφέρουμε, ο καθένας από το χώρο που εκφράζει, για το πρόβλημα που υπάρχει. Για να το καταλάβει και η υπόλοιπη κοινωνία, αν θέλετε.

Υπάρχει, για παράδειγμα, ένα θέμα, το εξής: Υπάρχει πρόβλημα στο εξεταστικό σύστημα ή όχι; Εγώ από όλους τους ομιλητές, ξεκινώντας από τον Σεβασμιώτατο, αν κατάλαβα καλά, νομίζω ότι υπάρχει μία εντύπωση διάχυτη εδώ μέσα, ότι υπάρχει πρόβλημα στο εξεταστικό σύστημα. Τώρα, το να πούμε εμείς ότι το πρόβλημα υπάρχει για το εάν θα πρέπει οι εξετάσεις να είναι έντεκα ή αν θα είναι επτά ή αν θα λαμβάνεται υπόψη η βαθμολογία η εσωτερική περισσότερο ή λιγότερο, νομίζω ότι ούτε μπορούμε να το κάνουμε αυτή τη στιγμή αλλά ούτε και έχει και

έννοια. Αυτό που εμείς πρέπει να προσπαθήσουμε, αν θέλετε έξω από την γενικότερη λογική, είναι να αποτυπώσουμε έναν γενικότερο προβληματισμό της κοινωνίας και των κοινωνικών ομάδων που εκπροσωπούμε σε κάποια συγκεκριμένα σημεία. Αυτό βλέπω αυτή τη στιγμή ως αναγκαίο. Έθεσα εγώ ένα ερώτημα: Αν θα πρέπει να γίνει σήμερα αυτό ή αν μπορεί να γίνει αύριο. Γιατί, να κάνω και ένα σχόλιο, κ. Βεζυράκη, δεν μπορούμε να τοποθετηθούμε σε όλα τα θέματα. Δηλαδή, αν κατάλαβα καλά, ήταν απέξω φοιτητές διαμαρτυρόμενοι, που διαφωνούν στη δημιουργία νέων τμημάτων και στη λειτουργία των Προγραμμάτων Σπουδών Επιλογής. Αν πάρουμε και αυτό το θέμα, είδατε ότι ξεκινήσαμε για τα φλέγοντα θέματα και ακόμα δεν έχουμε καταφέρει να κάνουμε έναν ολόκληρο κύκλο. Είναι δύσκολο, και εμείς ποιό είναι αυτή τη στιγμή το πλεονέκτημα που έχουμε; Είναι η πρώτη φορά, θα το ξαναπώ, που τόσοι πολλοί κοινωνικοί φορείς μαζεύονται και τους δίνεται η δυνατότητα να ανταλλάξουν απόψεις και να διατυπώσουν μια άποψη. Αυτή τη δυνατότητα είναι χρήσιμο να την εκμεταλλευτούμε, εάν μπορούμε φυσικά. Δεν μπορούμε να πειθαρχήσουμε και να πούμε ότι αυτή είναι η άποψη και αυτό λέμε, εάν μπορούμε, θα το κάνουμε αυτό το πράγμα και θα είμαστε εποικοδομητικοί. Έχει ζητήσει το λόγο και ο κύριος, πείτε και το όνομα σας, με συγχωρείτε, γιατί δεν το έχω.

κ. Σ. Τζόκας (Εκπρόσωπος ΚΕΔΚΕ): Είμαι εκπρόσωπος της Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων και μάχιμος εκπαιδευτικός, στο Πανεπιστήμιο. Θα ήθελα να πω - έχω καταθέσει βέβαια την εισήγησή μου, δεν είναι το ζήτημα να την ξαναπώ και να τρώω το χρόνο πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα - ότι καταλήγω στην εισήγησή μου ότι πρέπει να ανασταλούν οι διαδικασίες λειτουργίας του νόμου. Και το βασικό επιχείρημα είναι ότι έχει προκληθεί μια κοινωνική αναταραχή. Έχουμε απέναντι μας μια αδιαλλαξία από την πλευρά της κυβέρνησης. Θα ήθελα να τονίσω δύο πράγματα μέσα σε ένα λεπτό, γιατί το λέω αυτό. Πρώτον: Ο νόμος είναι πράγματι, όπως είπε πριν ο κ. Βεζυράκης, αποσπασματικός, διακατέχεται από έναν έντονο φορμαλισμό. Ο φορμαλισμός είναι το εξεταστικό σύστημα. Αν και εμείς αυτοπαγιδευτούμε στο να πούμε ότι καταργούμε τις εξετάσεις της Β' Λυκείου, τότε νομίζω ότι και εμείς παγιδευόμαστε στον ίδιο φορμαλισμό, σε αυτή την

επιφάνεια, και χάνουμε την ουσία του πράγματος. Μπορεί να μην μπορούμε να συζητήσουμε όλα τα προβλήματα εδώ αλλά, ωστόσο, ο νόμος αυτός περιέχει και τα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής, ο νόμος αυτός περιέχει και άλλες διατάξεις, οι οποίες βέβαια και αποσπασματικές είναι και έχουν προκαλέσει. Μην ξεχνάτε ότι υπήρχε και η ανάλογη αντίδραση στο πανεπιστήμιο - δεν έχουν μιλήσει ακόμα οι εκπρόσωποι της ΕΦΕΕ και της ΕΣΕΕ, υπήρχαν καταλήψεις, ανάλογες καταλήψεις. Δηλαδή αυτό το θέμα θα το παραβλέψουμε; Με αυτή την έννοια, λέω το εξής - δεν είναι ούτε ακραία ούτε κακοπροαίρετη η θέση μου, την εξέφρασε και χθες, περίπου έμμεσα πλην σαφώς, και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας: Ο νόμος παύει να ισχύει για ένα χρονικό διάστημα και καθορίζεται μια πορεία διαλόγου. Και να διευκρινίσουμε εδώ το εξής: Αν θέλουμε να ορίσουμε το διάλογο, ας πούμε ότι ο διάλογος στην προκειμένη περίπτωση είναι πράγματι μια επίπονη και επίμονη διαδικασία σύνθεσης αντιτιθέμενων απόψεων - δεν σημαίνει ότι συμφωνήσαμε. Άρα, λοιπόν, ο διάλογος θα έχει αυτά τα στοιχεία και θα προέρχεται από ετερόκλητες κατευθύνσεις. Άρα - καταλήγω, για να μην μακρηγορώ - και λέω γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους που προανέφερα ότι το σωστότερο, αν εμείς καταλήγαμε κάπου εδώ, θα ήταν να ανασταλεί η λειτουργία του νόμου ώστε ήρεμα, ψύχραιμα και μέσα σε ένα χρονικό περιθώριο να συζητήσουμε αυτά τα πράγματα, τα θετικά, τα αρνητικά του νόμου.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να δώσω και το λόγο στον κ. Ιωακειμίδα - τον είχε ζητήσει προηγουμένως - και μετά στον κ. Μπιράκο και στον κ. Ράμμα.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (ΤΕΕ): Κατ' αρχήν, κ. Πρόεδρε, προτού αρχίσω τη σύντομη παρέμβασή μου, θέλω να εκφράσω την έκπληξή μου για το ότι ο Υπουργός Παιδείας συνάντησε την ηγεσία της ΟΛΜΕ ύστερα από 21 μήνες. Δηλαδή εμένα, δεν ξέρω αν άκουσα καλά, μου φαίνεται απίστευτο το γεγονός και εξηγεί πάρα πολλά πράγματα.

Λοιπόν, κ. Πρόεδρε, η κατάσταση στο χώρο της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι κυριολεκτικά εκρηκτική. Παρά το γεγονός ότι η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση εισήγαγε ορισμένα σωστά νέα στοιχεία, όπως αυτό της ανασυγκρότησης του Λυκείου ως αυτόνομης βαθμίδας γενικής παιδείας, ενός Λυκείου που έπασχε

σοβαρά στο παλιό εκπαιδευτικό σύστημα, είναι φανερό ότι είναι αδύνατη η όποια μεταρρύθμιση στην παιδεία χωρίς τη θετική συμπόρευση και όχι την αντίθεση των δύο βασικών παραγόντων της εκπαίδευσης, των μαθητών και των εκπαιδευτικών. Δεν υπάρχει άλλος λογικός δρόμος από τον διάλογο και την ευρεία συναίνεση πάνω στα σημεία των αλλαγών που προκαλούν δικαιολογημένα ή αδικαιολόγητα φόβο στους μαθητές. Και τέτοια φαίνεται ότι είναι καταρχήν τα έχοντα σχέση με τα εξεταστικά θέματα της Β΄ Λυκείου, χωρίς να είναι τα μοναδικά. Η άποψή μας, του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, είναι ότι οφείλει η Κυβέρνηση να αναστείλει την ισχύ των συγκεκριμένων σημείων που προκαλούν προβλήματα και να οργανώσει ευρύ διάλογο πάνω σε αυτά, ώστε να προκύψουν λύσεις αποδεκτές από όλους. Δεν δεχόμαστε καμιά έκπτωση στο θέμα των αναγκαίων γνώσεων. Ο διάλογος αυτός είναι λογικό να διεξαχθεί στα πλαίσια του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας, είναι όμως δυνατό να οργανωθεί και με άλλο τρόπο, αν έτσι θεωρηθεί προτιμότερο από τους ενδιαφερομένους. Παράλληλα, είναι επιτακτικό να αυξηθούν τα κονδύλια που κατευθύνονται στην παιδεία, να οργανωθεί η ταχύτερη απορρόφηση πόρων από κοινοτικά κονδύλια, να επιταχυνθεί ο εκσυγχρονισμός της υλικοτεχνικής βάσης της παιδείας και να επιλυθούν τα πάμπολλα προβλήματα, ελλείψεις π.χ. σε βιβλία, εργαστήρια κ.λ.π., που παρουσιάζονται στο νέο θεσμό των ΤΕΕ, δηλαδή των Τεχνικών Επαγγελματικών Εκπαιδευτηρίων. Και όλα αυτά τα παραπάνω πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διαλόγου. Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, ως ο νομοθετημένος τεχνικός σύμβουλος της Ελληνικής Πολιτείας που εκπροσωπεί σήμερα 80.000 επιστήμονες διπλωματούχους μηχανικούς όλων των ειδικοτήτων, εξετάζει από δεκαετίες με ειδικές επιστημονικές επιτροπές όλα τα θέματα της τεχνικής εκπαίδευσης, νευραλγικού τομέα για την οικονομική ανάπτυξη και παραγωγική διαδικασία της χώρας μας. Σκοπεύει λοιπόν, στα πλαίσια του εθνικού διαλόγου για την παιδεία, να παρουσιάσει εμπεριστατωμένα όλες τις πλευρές των θεμάτων: Δομή, περιεχόμενο σπουδών, ρόλο στην παραγωγή, αρμοδιότητες, επιμόρφωση κ.λ.π. Σας ευχαριστώ πολύ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ, κ. Ιωακειμίδη. Θα πρότεινα το εξής: Ή να κάνουμε διάλειμμα τώρα ή να μιλήσει ο κ.

Μπιράκος και ο κ. Ράμμας, που έχουν ζητήσει τον λόγο. Ναι, εντάξει, συμφωνούμε για λόγους διαδικαστικούς, ξέρετε είναι εύκολο να ξεφύγουμε, είναι και δική μου ευθύνη βέβαια να μην πάω λίγο έτσι λίγο αλλιώς. Αλλά ο κ. Ιωακειμίδης, ως μηχανικός, είδατε ότι ήταν σαφής, επιγραμματικός και σε μικρό χρονικό διάστημα διατύπωσε τις απόψεις του. Κ. Ράμμα, θέλετε να πείτε κάτι διαδικαστικά;

κ. Κ. Ράμμας (ΟΛΜΕ): Όχι διαδικαστικά. Σε αυτό που συζητούσαμε προηγουμένως, είχα μια εισήγηση πάλι. Αυτή τη στιγμή κοιτούσα τον κατάλογο και νομίζω ότι είναι σωστή η σύνθεση του ΕΣΥΠ, με την έννοια ότι εδώ είναι οι κοινωνικοί φορείς ή όλοι οι κοινωνικοί φορείς. Αυτό εμένα με ενθουσιάζει, διότι μέσα από ένα τέτοιο όργανο πρέπει να εκφράζεται η κοινωνία και να μην εκφράζονται κυβερνήσεις με τη μορφή των Υπουργείων. Γιατί, όπως ξέρετε κ. Πρόεδρε, στο ΕΣΥΠ προβλέπεται και το Υπουργείο Βιομηχανίας και εκπρόσωποι όλων των Υπουργείων και των Γεν. Γραμματειών κ.λ.π. Νομίζω, λοιπόν, ότι αυτή η σύνθεση είναι η καταλληλότερη για να συζητήσουμε θέματα που αφορούν την κοινωνία μας. Λοιπόν, θα έλεγα ότι δύο πράγματα, δύο δυνατότητες έχει αυτό το Συμβούλιο: Ή να διαπιστώσει αυτό που διαπιστώνει όλη η ελληνική κοινωνία, μία γενική αντίδραση εναντίον του νόμου από τις τοποθετήσεις των μελών είτε με τον ένα είτε με τον άλλο τρόπο εκδηλώνεται αυτή η αντίθεση. Άρα το Συμβούλιο βλέπει ότι ο νόμος αυτός, οι δύο νόμοι, έχουν πρόβλημα και συνεπώς πρέπει να συζητηθούν, σε απάντηση του Υπουργού Παιδείας που λέει ότι δεν υπάρχει πρόβλημα κανένα και συνεπώς δεν χρειάζεται συζήτηση. Και χωρίς να μπορούμε σε λεπτομέρειες, ποιά είναι το επιμέρους πρόβλημα. Λοιπόν, εγώ θα έλεγα, όσοι μιλάμε περί αναστολής, επειδή είμαι και εκπαιδευτικός, δηλαδή είμαι μέλος του Δ.Σ. της ΟΛΜΕ, να δούμε τί σημαίνει “αναστολή”. Αναστολή σημαίνει ότι λειτουργούμε πλέον εν κενώ; Τί σημαίνει, αναστέλλεται το άρθρο 1, π.χ.; Παύουν να υπάρχουν στα σχολεία οι κατευθύνσεις και οι κύκλοι; Παύουν να υπάρχουν τα ΤΕΕ; Τί γίνεται; Δηλαδή τα μαθήματα επιλογής που πήρε ο μαθητής που στο προηγούμενο σύστημα δεν υπήρχαν στη Β΄ Λυκείου τα καταργούμε; Γι’ αυτό λέω λοιπόν ότι εμείς πρέπει να πούμε ότι υπάρχει πρόβλημα, ενδεχομένως να εντοπίσουμε, αν είναι δυνατόν,

τα κοινά σημεία που νομίζουμε ότι είναι το πρόβλημα, όχι δηλαδή το άρθρο 1, το άρθρο 2, το άρθρο 5. Αν μπορέσουμε κι εμείς ως ομοσπονδία θα εκφράσουμε την άποψή μας - και εγώ και όλα τα μέλη δεν μπορούμε να εκφράσουμε προσωπικές απόψεις, εκτός από την προσωπική χροιά που θα δώσει ο καθένας, τον τόνο του, θα εκφράσουμε την ομοσπονδία μας. Εμάς λοιπόν, οι αποφάσεις μας είναι οι εξής: Ο νόμος αυτός δεν πρέπει να εφαρμοσθεί, πρέπει να αποσυρθεί, να καταργηθεί. Προσέξτε τώρα πολύ φρόνιμα τί λέμε, επειδή γνωρίζουμε το κενό που θα προκύψει: Ένα πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση, και το λέμε αυτό, είναι ότι πρέπει να καταργηθεί για οποιοδήποτε θετικό μετασχηματισμό του εκπαιδευτικού συστήματος. Δηλαδή, μέσα σ' αυτό το πλαίσιο δεν επιδέχεται μικροδιορθώσεις για να έχουμε σωστή κατεύθυνση στην παιδεία μας, αλλά σαν πρώτο βήμα εφέτος, τώρα, λέμε “κατάργηση των εξετάσεων στη Β΄ Λυκείου, αναβάθμιση της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης”. Αυτό, διότι βλέπουμε, συζητώντας με τους μαθητές μας, εκφράζοντας τις αγωνίες τους, ότι το εξεταστικό πλέγμα είναι που τους δημιουργεί μία από τις αιτίες που τους οδηγεί σε αυτή την αναταραχή. Είπαμε, ως πρώτο βήμα. Πιστεύουμε ότι θα υπάρξει ηρεμία, αφού όμως η Κυβέρνηση αποδεχθεί ότι αυτός ο νόμος θα ανασταλεί και θα συζητηθούν από μηδενική βάση πλέον τα προβλήματα της παιδείας. Αποδέχομαι δε εφέτος να παραμείνει, δεν γίνεται διαφορετικά. Να αρχίσει ένας ουσιαστικός διάλογος για την επόμενη χρονιά, να μπορέσουμε να τα βάλουμε σε μια σωστή βάση. Ξέρετε, δεν ανατρέπεται τίποτα στην εκπαιδευτική διαδικασία, εάν του χρόνου π.χ. πούμε “δεν θα υπάρχουν τρεις κύκλοι στα σχολεία, θα υπάρχει ένας”. Οι γνώσεις που πήραν οι μαθητές μας είναι ικανές για να μπορέσουν σε οποιοδήποτε τεχνικό σύστημα δομής να προσαρμοσθούν. Λοιπόν, αυτά ήθελα να πω, για να ξεκαθαρίσουμε και τι λέει η Ομοσπονδία των Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ θα ήθελα να παρακαλέσω το εξής: Επειδή με την παρατήρηση που έκανα πριν από 20 λεπτά, να πάμε έξω να φάμε κάτι και να κάνουμε ένα διάλειμμα έχουν ετοιμάσει ήδη οι υπεύθυνοι το φαγητό, θα παρακαλούσα να το κάνουμε αυτό το διάλειμμα και αν θέλετε, να πούμε στις 14:30 να

επιστρέψουμε εδώ. Ή είναι πολύ νωρίς; 14:30 είναι καλά; Εντάξει, ευχαριστώ.

Σάββατο, 16 Ιανουαρίου. Απογευματινή Συνεδρίαση

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Λοιπόν, ας ξεκινήσουμε την απογευματινή συνεδρίαση. Ναι, κ. Ρήγα.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Νομίζω ότι έχει μείνει εκκρεμές ένα θέμα απόφασης επί της διαδικασίας, με το οποίο θα έλεγα ότι είναι καλό αυτή τη στιγμή να τελειώσουμε. Κατά τη γνώμη μου, είναι χρήσιμο και απαραίτητο το ΕΣΥΠ να έχει μία έγκυρη τοποθέτηση, να καταθέσει μία άποψη για την διαδικασία διεξόδου από το αδιέξοδο στο οποίο έχουν οδηγηθεί σήμερα τα πράγματα. Αυτό έχει μία προτεραιότητα και νομίζω ότι αυτό πρέπει να το κάνουμε τώρα, σήμερα. Να αρχίσουμε τώρα αυτή τη συζήτηση για την διατύπωση μιας θέσης. Έχουμε το χρόνο όμως, αύριο να συζητήσουμε ειδικότερα επί των αξόνων τουλάχιστον μιας εναλλακτικής αντίληψης για μια επανατοποθέτηση του θέματος της αναγκαίας μεταρρύθμισης. Προτείνω λοιπόν ότι εκείνο που είναι μία διαδικασία και ευέλικτη και αποτελεσματική είναι τώρα να συζητήσουμε ένα ψήφισμα ή ένα σχέδιο πρότασης για τη διέξοδο από το αδιέξοδο και σε δεύτερη φάση να επεκταθούμε στη συζήτηση του περιεχομένου μιας εναλλακτικής αντίληψης για την παιδεία.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ κ. Ρήγα. Ο Σεβασμιώτατος θέλει να κάνει μια παρατήρηση.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Σε συνάρτηση με αυτά που είπατε και που ελέχθησαν προηγουμένως, θέλω να πω απολύτως περιληπτικά δύο-τρεις θέσεις. Η πρώτη είναι ότι το Συμβούλιό μας βέβαια θα εμφανισθεί ότι ως πρώτο θέμα έχει την κατάσταση αυτή τη στιγμή στην παιδεία. Νομίζω ότι θα πουν ότι καλώς κάνουμε διότι αυτό είναι ένα κρίσιμο πρόβλημα και δεν μπορούμε να συζητούμε για άλλα θεωρητικά ή μεγάλα ζητήματα που είναι για άλλες περιόδους. Δεύτερον, υπάρχει αυτή τη στιγμή μία σκληρή ένταση, όπως ξέρετε, σε πολιτικό επίπεδο και σε επίπεδο κοινωνικό που αφορά τα παιδιά μας, τους γονείς τους και τους δασκάλους μας. Βλέπω λοιπόν, αν μπορώ να κρίνω και από

την πείρα μου πάνω στα θέματα αυτά - κι εμείς στην Εκκλησία ξέρετε τί έχουμε αντιμετωπίσει - ότι αν μέχρι το βράδυ ο κ. Πρωθυπουργός ή ο κ. Υπουργός δεν δημοσιοποιήσουν μια οπισθοχώρηση στις απόψεις τους και στις θέσεις τους, θα είναι πάρα πολύ δύσκολο μετά να δεχθούν προτάσεις δικές μας σαν αυτή που είπαμε πριν, επί παραδείγματι, να ανασταλεί όλος ο νόμος, σε μια ή δύο λέξεις. Δηλαδή, δεν πιστεύω ότι η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου, αν δεν έχουμε εξέλιξη μέχρι το βράδυ, θα βγει και θα πει εύκολα ότι αποδέχεται προτάσεις, οι οποίες ζητούν ουσιαστικά πλήρη οπισθοχώρηση της πολιτικής πλευράς. Μια Κυβέρνηση είναι και Κυβέρνηση. Τρίτον, φρονώ ότι αντί όλων αυτών που λέμε και που θέλουν και διαδικασίες, διότι δεν είναι εύκολο αυτά να γίνουν αμέσως, θα μπορούσαμε εμείς στην πρότασή μας - μια άποψη λέω εγώ, ό,τι πει η πλειοψηφία, αυτό θα γίνει - να ανταποκριθούμε και στο γενικό αίτημα και αίσθημα του ελληνικού λαού, που θέλει τα παιδιά τη Δευτέρα στα σχολεία. Εγώ αυτό ζω, αυτό ακούω, αυτό διαβάζω, αυτό βλέπω. Να μπουν τα παιδιά τη Δευτέρα στα σχολεία και οι καθηγητές να διδάξουν, με ταυτόχρονη δέσμευση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου και όχι με αοριστολογία, ότι άμεσα το Υπουργείο με τα αρμόδια όργανα της ΟΛΜΕ, του Συμβουλίου μας, δεν ξέρω ποιού άλλου οργάνου, θα συζητήσει τις τροποποιήσεις εκείνες του νόμου - γιατί και αυτό απαιτεί λίγο χρόνο - που θα ικανοποιήσουν το αίτημα των παιδιών, για να μην αισθάνονται τόσο βαριά επάνω τους όλη αυτή την ιστορία της εκπαιδευτικής μεταρρυθμίσεως, και που αυτές βεβαίως θα αφορούν κυρίως το εξεταστικό, που εξειδικεύεται ακόμη περισσότερο στη Β' Λυκείου. Εάν αυτά, τα λέγω τώρα προφορικά, τα τοποθετήσουμε σωστά και γίνει μια τέτοια πρόταση με ό,τι άλλο νομίζετε, θεωρώ ότι είναι πιο πραγματοποιήσιμα και πιο εφικτά από το να προτείνουμε ή την πλήρη αναστολή εφαρμογής του νόμου ή την κατάργηση διατάξεων. Πολύ ωραία ελέγχθη πριν, την επομένη ποιά θα είναι η κατάσταση; Θα υπάρχει κενό. Αυτή τη στιγμή υπάρχει ένας νόμος. Πώς θα γίνει, τί άλλο θα είναι στη θέση του εάν ανασταλεί απόψε ή αύριο για να γυρίσουν τα παιδιά στα σχολεία; Νομίζω λοιπόν ότι προς αυτή την κατεύθυνση θα είναι καλύτερα τα πράγματα. Εάν κάνω λάθος, ό,τι λεχθεί εδώ και πλειοψηφήσει, αυτό θα γίνει και δεκτό.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ, Σεβασμιώτατε. Μια στιγμή, έχω αδικήσει τον κ. Μπινάκο, ο οποίος από προηγουμένως επρόκειτο να μιλήσει, πριν κάνουμε το διάλειμμα. Θα παρακαλέσω να μιλήσει ο κ. Μπινάκος και μετά να επανέλθουμε στη διαδικαστική πρόταση. Ναι.

κ. Κ. Ράμμος (ΟΑΜΕ): Θα παρακαλούσα, έστω και για ένα δευτερόλεπτο, να διατυπώσω μία πρόταση που κατά την άποψή μου η ΟΑΜΕ θα την κάνει, θεωρώ μετά βεβαιότητας, αποδεκτή. Γιατί πρέπει να αποχωρήσω - ήδη με πήραν τηλέφωνο, στις 15:00 έχουμε συμβούλιο. Για ένα λεπτό, απλώς να ακουστεί.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Μπινάκο, συμφωνείτε;

κ. Κ. Μπινάκος (Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Ναι, εντάξει. Εγώ είμαι ήδη μισή ώρα πίσω.

κ. Κ. Ράμμος (ΟΑΜΕ): Ένα πλαίσιο κοινής αποδοχής, είναι πρόχειρα γραμμένο. Οι νόμοι 2525 και 2640 αναφέρονται στο νόμο πλαίσιο για την Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια εκπαίδευση και ο άλλος είναι για την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση, σας πληροφορώ. “Οι νόμοι” λοιπόν “2525 και 2640 παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα σε όλες τις διατάξεις για όλες τις βαθμίδες παιδείας. Είναι αναγκαίο, μετά από διάλογο όλων των φορέων, η διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου. Άμεσης προτεραιότητας θέμα είναι η επανεξέταση του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου, με πρώτο βήμα την κατάργηση των εξετάσεων της Β΄ τάξης με την μορφή η οποία προβλέπεται σήμερα” - για να μη νομίσει κανένας ότι δεν θέλουμε εξετάσεις καθόλου στη Β΄ τάξη - “καθώς και για επανεξέταση της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης με σκοπό την αναβάθμισή της”. Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, εμείς είμαστε πρόθυμοι να συμφωνήσουμε. Βέβαια, μας συγχωρείτε που θα φύγουμε, θα επανέλθουμε όμως κ. Πρόεδρε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, να επανέλθετε γιατί έτσι κι αλλιώς, έστω και αν οδηγηθούμε σε κάποια συμπεράσματα, αν εσείς δεν είστε εδώ, θα τα πούμε εμείς.

κ. Κ. Ράμμος (ΟΑΜΕ): Θα επανέλθουμε, συγχωρήστε μας, αφού ο Υπουργός μας αφιχνιδιάζει ανά πάσα στιγμή.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εντάξει, καταλαβαίνω.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας): Το κλειδί είναι η ΟΛΜΕ, πρέπει να το ξέρουμε όλοι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Καταλαβαίνω.

κ. Κ. Ράμμας (ΟΛΜΕ): Εγώ θα σας δώσω αυτό, (απευθυνόμενος στον κ. Νικολόπουλο) θα το δώσω και στο Διοικητικό Συμβούλιο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να μου το δώσετε, ναι. Κύριε Μπινιάκο, παρακαλώ.

κ. Κ. Μπινιάκος (Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε. Όλα γίνονται με εμπόδια, τί να κάνουμε. Θα ξεκινήσω λοιπόν και θα φτάσω, καταλήγοντας, σε αυτό το θέμα που τέθηκε, γιατί πήρα και θέση προηγουμένως. Κατ' αρχήν, έχει γίνει αποδεκτό και τουλάχιστον φραστικά συμφωνούν όλοι, ότι η παιδεία είναι η καλύτερη επένδυση για ένα κράτος που έχει δυναμική και αποτελεσματικότητα. Επίσης, όλοι φραστικά συμφωνούν ότι είναι υπερκομματικής, μείζονος σημασίας θέμα και εγώ θα προχωρούσα και θα έλεγα ούτε καν διακομματικής, με την έννοια ότι είναι εθνικής σημασίας, και το δέχονται αυτό, ζητούμενο. Γιατί δημιουργούνται λοιπόν συχνά-πυκνά εξεγέρσεις μέχρι και εκρήξεις, όπως συμβαίνει σήμερα; Προσωπική μου άποψη είναι ότι όλα αυτά λέγονται υποκριτικά, υποκρύπτουν σκοπιμότητες και κυρίαρχο στοιχείο είναι να αναδειχθούν αναμορφωτές, μεταρρυθμιστές, πρωτοπόροι κ.λ.π. Μέσα λοιπόν από αυτό το πλέγμα παρουσιάζεται και το φαινόμενο, Υπουργοί της ίδιας Κυβέρνησης να κάνουν παρεμβάσεις στην παιδεία που έχουν πολύ μεγάλα και δυσάρεστα αποτελέσματα για τα παιδιά και για την παιδεία. Θα πρέπει λοιπόν να φύγει αυτή η υποκρισία και όχι όποιος συντάσσεται εναντίον θέσεων ή τροποποιημένων θέσεων των μεταρρυθμιστών ή των αναμορφωτών να θεωρείται εχθρός της παιδείας. Αυτό το φαινόμενο ζούμε σήμερα. Εκτιμώ λοιπόν ότι θα πρέπει να σταματήσει η υποκρισία και να σκύψουμε όλοι με διάθεση να βοηθήσουμε.

Το πρώτο θέμα που θα ήθελα να θίξω είναι το ίδιο το ΕΣΥΠ, το όργανο δηλαδή που ξεκίνησε σε συνεργασία με την κοινωνία, το Υπουργείο και τη Βουλή να θέσει θέματα τα οποία θα βοηθήσουν την παιδεία. Κύριε Πανάρετε, προηγουμένως είπατε ότι το ΕΣΥΠ λειτούργησε, θεσμοθετήθηκε το 1995. Εγώ, επειδή έχω την

εμπειρία του ΣΑΠ, θα σας πω ότι δεν είμαι αισιόδοξος. Όχι για τα τυχαία γεγονότα τα σημερινά, τις συμπτώσεις, γιατί και αυτό έχει πέσει θύμα σκοπιμοτήτων μέσα στη συνολική ένταση. Το ΣΑΠ λοιπόν, στο οποίο μετείχα, είχε και αυτό πολύ αργές συνεδριάσεις και όταν γίνονταν συνεδριάσεις, οι συζητήσεις ήταν γενικές και αόριστες, ο καθένας έβγαζε τα εσώψυχά του, εξέφραζε τις προσωπικές του θέσεις και πάντως δεν έβγαине συμπέρασμα και δεν έβγαине απόφαση - εγώ δεν είχα δει ποτέ απόφαση, μόνο τις καθοδηγούμενες, τις υποδεικνυόμενες, τις ποδηγετημένες από την πολιτική ηγεσία του Υπουργείου. Ήταν ένα ποδηγετημένο όργανο που έφερνε σε ημερήσια διάταξη ό,τι πρότεινε το Υπουργείο. Το ΕΣΥΠ υποτίθεται ότι με τη νέα ρύθμιση είναι ένα ελεύθερο όργανο - κι εγώ ρωτάω καλόπιστα: Έστω ότι δεν θα πάρουμε καμία απόφαση παρέμβασης σήμερα, αν και κάτι τέτοιο, κατά την εκτίμησή μου, θα δικαιώσει, αν θέλετε, και την επιμονή να γίνει ή, αν θέλετε, και την ελπίδα ότι θα είναι κάτι άλλο. Και αν δεν πάρουμε καμία απόφαση και τελειώσουμε αύριο, έστω όπως είμαστε τώρα, με ολιγομελή σύνθεση, και σας ρωτήσουν “τί αποφασίσατε, κ. Πανάρετε”; “Τίποτα, επί παντός επιστητού απόψεις”, οι οποίες τελικά θα γίνουν και ένας στόχος και θα λέει ο καθένας “εγώ είπα εκεί το ένα, εγώ είπα το άλλο”. Αυτό είναι ένα συλλογικό όργανο. Υπάρχει λοιπόν διαδικασία να είναι ευέλικτο; Υπάρχει διαδικασία να είναι αποτελεσματικό; Εκτιμώ, κατ’ αρχήν, ότι για να γίνει αυτό πρέπει να έχει τμήματα, όπως είπατε προηγουμένως, αλλά εγώ δεν κατάλαβα, κι αν κατάλαβα λάθος διορθώστε με, κατάλαβα ότι έχετε επιτροπές που βοηθούν το ΕΣΥΠ. Εγώ δεν είδα όμως κάτι τέτοιο προσωπικά. Εννοώ ότι θα πρέπει να είναι επιτροπές από τα ίδια τα μέλη του ΕΣΥΠ μεγαλύτερες και να υπάρχει και ολομέλεια. Και να υπάρχουν τεχνικοί σύμβουλοι, επιστήμονες, ειδικοί σε κάθε θέμα, να υποστηρίζουν αυτό το θέμα. Να συνέρχεται δύο φορές το χρόνο, οίκοθεν θέματα να θέτετε εσείς ως προεδρείο ή μέλη αλλά και κατά ανάθεση από την Κυβέρνηση, από το Υπουργείο, οτιδήποτε, για να πούμε ότι κάτι αλλάζει. Διαφορετικά, πιστεύω ότι και ως Οικονομικό Επιμελητήριο αλλά και οι άλλοι φορείς, δεν έχει νόημα να μετέχουμε. Μάλιστα, χαρακτηριστικά στο ΣΑΠ γινόταν και το εξής - που δεν ξέρω αν θα επαναλαμβανόταν πιθανόν σήμερα, δεν

μετέχουν και οι κύριοι Πρυτάνεις και δεν πολυκατάλαβα αυτό που είπατε πριν, ότι για ευνόητους λόγους δεν μας είπατε γιατί δεν μετείχαν. Εγώ δεν καταλαβαίνω κανέναν ευνόητο λόγο που να μη λέγεται και σωστά, προηγουμένως, ελέχθη ότι έχουμε φτάσει σε μια εποχή, τα αυτονόητα να τα κάνουμε ζητούμενα. Καθετί λοιπόν θα πρέπει να το λέμε. Παρουσιαζόταν λοιπόν το φαινόμενο, ενώ είχε το ΣΑΠ κάποια αναλογία όπως είναι σήμερα του ΕΣΥΠ, να ξεκινούν να μιλούν οι κύριοι Πρυτάνεις όλοι και να περιμένουμε στωικά να πούμε και εμείς την όποια θέση μας, την όποια διαμαρτυρία μας, οτιδήποτε. Έλεος, δεν υπάρχει Συμβούλιο Πρυτάνεων που συνεργάζεται με το Υπουργείο Παιδείας; Εδώ λοιπόν, θα πρέπει να ανατραπούν οι ιστορίες. Θα πρέπει να μιλάμε εμείς που δεν είμαστε άμεσα, με τη στενή έννοια του όρου, πανεπιστημιακή κοινότητα. Το Οικονομικό Επιμελητήριο είναι ο θεσμοθετημένος οικονομικός σύμβουλος της Πολιτείας, έχει 60.000 οικονομολόγους επιστήμονες, δηλαδή τουλάχιστον ο χειρότερος έχει ένα πτυχίο πανεπιστημίου, και συνεργαζόμαστε με τα οικονομικά πανεπιστήμια και με τα τμήματα για θέματα προγραμμάτων αποκατάστασης, άρα έχουμε επαφή με την παιδεία. Δεν το λέω για να δικαιολογήσουμε γιατί είμαστε εδώ αλλά δεν έχει νόημα να είμαστε όταν απλώς είμαστε μία φωνή διαμαρτυρίας και όχι διαρκούς εργασίας και συνεργασίας, με μια μεθοδική δουλειά. Νομίζω, λοιπόν, ότι αυτή η πρόταση θα πρέπει να γίνει εκ μέρους σας ένα αντικείμενο διερεύνησης και ουσιαστικής διαρρύθμισης και ευελιξίας του ΕΣΥΠ, για να έχει αυτό αποτέλεσμα.

Να αναφερθούμε τώρα σε ένα άλλο θέμα: Τί είναι αυτό που στην παιδεία, επιγραμματικά εντελώς, δημιουργεί διάφορα προβλήματα; Πρώτα-πρώτα είναι η υποχρηματοδότηση, εξ επαγγέλματος, συγχωρείστε τό μου, πολύ επιγραμματικά. Γράφει στους εθνικούς λογαριασμούς ότι διατίθεται τελικά το 3,5 % του ΑΕΠ για την παιδεία. Βέβαια, με έρευνες οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι 2,9 %. Ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι πάνω από 5,3 %. Άρα, πρέπει να δοθούν λεφτά, αυτά που ανήκουν στην παιδεία, ώστε να λυθούν τα θέματα υποδομών και θεωρώ ότι είναι εκ των ων ουκ άνευ να προταχθεί αυτό το θέμα. Γιατί εάν δεν γίνει, είναι άνευ αντικειμένου και η συζήτηση. Δεύτερον, νομίζω ότι ένα σημαντικό θέμα είναι αυτή η υποκρισία της Πολιτείας και η

μετάθεση του προβλήματος σ' αυτή την περιβόητη, αν θέλετε, μετατροπή της διαβάθμισης της παιδείας σε στοιχειώδη, μέση, ανωτέρα και ανωτάτη και στη συνέχεια, ως δια μαγείας, σε Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια. Τί είναι η Τριτοβάθμια; Η τέως Ανωτέρα και Ανωτάτη. Και η ίδια η Πολιτεία θέλησε να έχει προγράμματα διακριτού επιπέδου σπουδών, τα έβαλε η ίδια η Πολιτεία. Και φέρνει σε σύγκρουση τα παιδιά των ΤΕΙ με τα παιδιά των ΑΕΙ σε θέματα επαγγελματικά και κάνει πως δεν καταλαβαίνει και τα αφήνει στο έλεος εκεί χωρίς να τα ρυθμίζει και όταν τα ρυθμίζει έρχεται σε αντίφαση με αυτό το διακριτό επίπεδο σπουδών. Αυτό το τοπίο πρέπει να αλλάξει, γιατί οι συγκρούσεις είναι μετάθεση των ευθυνών της Κυβέρνησης και της Πολιτείας στους ώμους εκείνων που δεν έχουν ούτε τη δυνατότητα να νομοθετήσουν ούτε τη δυνατότητα να το λύσουν. Έτσι, για να συνεννοηθούμε, αν θέλετε, και να υπάρχει διάλογος κ.λ.π., πρέπει να καταλήξουμε κάπου και τα θέτω, αν θέλετε, ως θέματα σε μελλοντικές συνεδριάσεις, γιατί, όπως σας είπα και πριν, νομίζω ότι τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο και με διαρκή λειτουργία των τμημάτων πρέπει να λειτουργήσει το ΕΣΥΠ. Τρίτον, ανακοινώθηκε, και με βάση τον 2525 νόμο αλλά και ως πρόθεση του κ. Αρσένη, η δημιουργία και άλλων τμημάτων στη λογική να υπάρχουν θέσεις υποδοχής για την αυξημένη έως διπλάσια εισαγωγή φοιτητών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, σύμφωνα με την αντίληψη του “ένα προς ένα” που είπαν προηγουμένως οι κύριοι της ΟΛΜΕ, δηλαδή όσοι βγαίνουν από το λύκειο να μπαίνουν και στο πανεπιστήμιο. Ειλικρινά, πιστέψτε με, και το ξέρετε όλοι, ότι μερικά τμήματα φτιάχνονται μόνο και μόνο για να επανέλθει ενδεχομένως εκείνη η παλιά ρήση που έλεγαν στην εποχή του Μεσοπολέμου, “είναι καλή η κόρη με τα γαλλικά της και το πιάνο της”, δηλαδή ως προίκα για να παντρευτεί, ως μόρφωση. Κανείς δε λέει όχι στη μόρφωση. Συνδεδεμένη με την παραγωγή είναι η μόρφωση; Συνδεδεμένη με την αγορά είναι η μόρφωση; Έχει αντικείμενο αυτό το ψυχοφθόρο και δαπανηρό σύστημα που θέλει το παιδί να βγάλει ένα πανεπιστήμιο, έχει ανταπόκριση στο χώρο της εργασίας; Αυτό δεν συζητήθηκε ποτέ, αυτό δεν ελέγχθη ποτέ. Έτσι, αυτή τη λογική τη θεωρώ πολύ λαϊκίστικη, πρόχειρη και, αν θέλετε, ανατρεπτική της ισορροπίας, όπως σωστά την τοποθέτησε η ΟΛΜΕ προηγουμένως

και για την τεχνική παιδεία και για την έξοδο με μόρφωση των παιδιών από το Λύκειο και με ένα στάδιο επαγγελματικού προσανατολισμού, πόσοι είναι για τα πανεπιστήμια ή πόσοι δεν είναι. Και όσον αφορά τις διαδικασίες βεβαίως, διατιθέμεθα όλοι να βοηθήσουμε να βρεθούν οι καλύτερες.

Επίσης, ήθελα να σταθώ στο θέμα του σημερινού νόμου και να κλείσω με αυτό: Ότι, επειδή ακούστηκε από όλους, και νομίζω ότι είναι διάχυτη η αντίληψη ότι εφόσον το ΕΣΥΠ θέλει η πρώτη του συνεδρίαση αυτή η καθυστερημένη, η ελλιπής να μην είναι και η τελευταία και για να μην εγκαταλειφθεί, εκτιμώ ότι πρέπει να βγει μια απόφαση που να έχει σχέση με το νόμο και με την κρίση. Υπάρχει έκρηξη και θα σας πω κάτι. Μπορεί όλοι στον περίγυρο ή στο σπίτι μας να έχουμε και ένα παιδί που πάει στη Β΄ Λυκείου. Εγώ έχω στο περίγυρό μου αρκετά παιδιά φίλων και συγγενών. Ένα παιδί στη Β΄ Λυκείου σήμερα για να αντεπεξέλθει με το νέο νόμο έχει περί τις 10 ώρες υποχρεωτικό μάθημα την ημέρα, 7 ή 6 στο σχολείο και 3 στο φροντιστήριο, γύρω στις 2 ώρες πήγαινε-έλα χαμένο χρόνο, γύρω στις 3-4 ώρες διάβασμα. Άμα τα αθροίσετε, θα είναι γύρω στις 15-16 ώρες για ένα παιδί 15-16 χρονών. Σκεφθείτε το, και 100.000 εκροή στο φροντιστήριο. Αυτή είναι η μεταρρύθμιση; Εγώ δεν θέλω να σταθώ κριτικά, νομίζω όμως ότι είναι επιβεβλημένο γιατί αυτή είναι η αιτία της όξυνσης και αυτής της συμπεριφοράς: Οι εξετάσεις στη Β΄ Λυκείου. Οφείλουμε εμείς να συμβάλουμε στην εκτόνωση μεταξύ των εμπλεκομένων, που σε τελική ανάλυση διαφαίνεται να είναι και είναι η Κυβέρνηση δια του Υπουργού της, του κ. Αρσένη, από τη μια και η ΟΛΜΕ, η ΔΟΕ κ.λ.π., οι καθηγητές από την άλλη και στη μέση είναι τα παιδιά και οι γονείς. Τώρα γιατί έγιναν και αυτά μέρη του προβλήματος, αυτό είναι μία άλλη ιστορία. Νομίζω ότι αυτό που διάβαζε ο κ. Ράμμας έχει βάση να ψηφιστεί και να γίνει, αν θέλετε, θέση αρχική του ΕΣΥΠ, αλλάζοντας μία λέξη, για λόγους, αν θέλετε, καλύτερης υποδοχής, το “κατάργηση” αυτών των διατάξεων σε “αναστολή”. Γιατί, επί της ουσίας, να μην κρυβόμαστε, κατάργηση θα γίνει με μια τροποποίηση, έτσι; Αλλά είναι πιο εύηχο, πιο λεπτό και συμβάλλει περισσότερο στην αποδοχή ή στον διάλογο, εφόσον θελήσουν. Αυτή, λοιπόν, είναι μια ενδιάμεση πρόταση επί της ουσίας, δεν παίρνει θέση αναλυτική το ΕΣΥΠ, ώστε να έχει άλλη

κρίση. Και εν πάση περιπτώσει θα πρέπει να δείξουμε και αντανακλαστικά. Και κάτι τελευταίο, για την ευθύνη της Κυβέρνησης και του Υπουργού προσωπικά: Όταν αποτύχει ένας μανάτζερ σε μία επιχείρηση, ΔΕΚΟ, ό,τι θέλετε, φεύγει ο μανάτζερ, δεν φεύγουν οι υπάλληλοι. Όταν γίνει αιτία, αν θέλετε, μεγάλης κόντρας με απεργίες κ.λ.π. δεν αλλάζει όλο το προσωπικό, αλλάζει ο Υπουργός. Εάν οι συνομιλούντες, γιατί άκουσα απίθανα πράγματα, 20 μήνες η ΔΟΕ, η ΟΛΜΕ ή η ΔΟΕ περισσότερο, δύο χρόνια, κάτι τέτοιο, δεν έχουν δει τον Υπουργό και πάνω στην όξυνση δείχνει και ένα πείσμα παιδικό, για να μην το χαρακτηρίσω αλλιώς, θα είναι αξιόπιστος συζητητής; Δεν το βάζω ως θέση εγώ για το ΕΣΥΠ, κάνω τη δική μου, αν θέλετε, τοποθέτηση. Εκτιμώ λοιπόν ότι εμείς θα πρέπει να ασχοληθούμε με θέματα ουσίας οργανωμένα, μεθοδικά, προγραμματισμένα, για να πάρουμε θέση. Όμως, άμεσα, η παρέμβαση αυτή που έχει ζητηθεί σχεδόν από το σύνολο των μελών του ΕΣΥΠ πρέπει να γίνει σήμερα, ούτε καν αύριο. Και να αποδοθεί σκοπιμότητα, γιατί με σκοπιμότητα το κάνουμε κι εμείς ακριβώς την κρίσιμη ώρα, πριν βγουν αποφάσεις από την Βουλή. Με την καλή έννοια “σκοπιμότητα”, ώστε να πάμε να τους πούμε αυτό περίπου που λέει το κείμενο της ΟΛΜΕ. Δηλαδή, να τεθούν σε αναστολή αυτά τα επίμαχα στοιχεία, αρχική πρόταση που ήταν του κ. Αναγνωστάτου αλλά που έχει γίνει αποδεκτή σχεδόν από όλους. Έτσι νομίζω θα δικαιωθεί το ΕΣΥΠ και έτσι θα δικαιώσει,, αν θέλετε και την επιμονή να συγκληθεί σήμερα.

Κύριε Πανάρετε, κύριε Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι νομίζω ότι δεν χρειάζεται να ανακυκλώνουμε τα ίδια. Προσωπικά, σας ευχαριστώ για την υπομονή που δείξατε και διαδικαστικά συμφωνώ με αυτή την πρόταση, γιατί λόγοι πιεστικοί θα με αναγκάσουν να λείπω για λίγο, για δύο ώρες. Αν, εν τω μεταξύ, προκύψει κάποια ψηφοφορία προς αυτή την κατεύθυνση, εγώ καταθέτω την άποψή μου και την ψήφο μου προς αυτή την κατεύθυνση με αυτή την παρατήρηση της λήξης.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων Μαθητών Ελλάδας): Με όποια αναγκαία τροποποίηση;

κ. Κ. Μπιδάκος (Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Αναγκαία τροποποίηση προς αυτή την κατεύθυνση, για την αναστολή. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κι εγώ ευχαριστώ. Ναι, παρακαλώ, ο εκπρόσωπος της ΑΔΕΔΥ.

κ. Π Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Εκπροσωπώ στο ΕΣΥΠ την Εκτελεστική Επιτροπή της ΑΔΕΔΥ και θα ήθελα, παρά το γεγονός ότι έχουμε βρεθεί αυτή τη στιγμή σε εμβόλιμη και επιτακτική ανάγκη να υπάρξει μία εξειδίκευση της συζήτησής μας, να καταστήσω γνωστή, πολύ περιεκτικά, τη στάση της τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης των δημοσίων υπαλλήλων σε σχέση με το συζητούμενο και τόσο οξυμένο στις μέρες μας θέμα της παιδείας και της εκπαίδευσης. Κατ' αρχήν, οφείλω να ανακοινώσω αυτό που ήδη πήρε δημοσιότητα και δια του Τύπου, ότι η ΑΔΕΔΥ παγίως συμμετέχει και αξιοποιεί όλες τις θεσμοθετημένες μορφές ουσιαστικού διαλόγου. Εξ αυτής της πάγιας θέσης νομιμοποιούμαι, Σεβασμιώτατε, κ. Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, να καταθέσω, ως εξουσιοδοτημένος άλλωστε, την ένστασή μας τουλάχιστον για την χρονική υστέρηση σύγκλησης του ΕΣΥΠ. Και είναι αυτή η κατάθεση απολύτως ειλικρινής, υπό την έννοια ότι πραγματικά θα θέλαμε και θέλουμε από εδώ και πέρα να ενισχυθεί όσο γίνεται περισσότερο αυτό το σημαντικό βήμα κοινωνικού διαλόγου, ουσιαστικού κοινωνικού διαλόγου που είναι το Συμβούλιό μας. Το τρίτο, το οποίο θα πρέπει να πω, είναι το εξής: Ότι αυτή η λειτουργία, η δική μας, η σημερινή γίνεται κάτω από το βάρος αυτής της ατμόσφαιρας και της πραγματικότητας της κοινωνικής και κατά συνέπεια, θα έλεγα, ότι αυτό μας δεσμεύει να έχουμε έναν λόγο απολύτως απελευθερωμένο, ο οποίος κάτω από διαφορετικές συνθήκες άνεσης χρόνου και κοινωνικής, θα έλεγα, ηρεμίας θα μπορούσε να είναι περισσότερο αποτελεσματικός. Εν πάση περιπτώσει, παραμένει όμως ως ζητούμενο αυτή τη στιγμή, τουλάχιστον κατά προτεραιότητα, να καταθέσουμε τις απόψεις μας, ενταγμένες βέβαια στη λογική της τρέχουσας σκληρής πραγματικότητας. Επίσης, θέλω να γνωρίζετε ότι ως τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση έχουμε μία συναντίληψη, εκ των πραγμάτων επιβεβλημένη αλλά και επί της ουσίας, απολύτως συμβατή με τις δύο συνδικαλιστικές οργανώσεις, με την ΟΛΜΕ και

με την ΔΟΕ που αποτελούν μέλη όπως γνωρίζετε της ΑΔΕΔΥ. Κατά συνέπεια, οι θέσεις μας λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τα όσα προέρχονται, υποστηρίζονται και προτείνονται από τις δύο συγκεκριμένες ομοσπονδίες. Το τελευταίο, επί των εισαγωγικών παρατηρήσεων: Είχαμε παρακολουθήσει όλη την εξέλιξη των πραγμάτων από τότε που πρωτοεμφανίστηκε ως σχέδιο νόμου η πρόθεση του Υπουργού να προχωρήσει στη λεγόμενη εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και είχαμε προειδοποιήσει και είχαμε συμβάλει, αν θέλετε, υπό τύπο προσφοράς καλών υπηρεσιών, σε συνεργασία πάντοτε με τις δύο ομοσπονδίες, με το να προσπαθήσουμε να επισημάνουμε τις αδυναμίες και να προλάβουμε τις εξελίξεις. Δυστυχώς δεν το πετύχαμε, όπως άλλωστε δεν το πέτυχαν, όχι από δική τους υπαιτιότητα, και οι εκπαιδευτικές ομοσπονδίες από τη στιγμή που είναι καταγεγραμμένη πλέον η πρωτοφανής στα δεδομένα άρνηση διαλόγου εκ μέρους του συγκεκριμένου Υπουργού της Παιδείας, ο οποίος δυστυχώς, παρά την εποχή και παρά τις ανάγκες της, επιμένει σε μία πρακτική η οποία είναι εντελώς ακατανόητη και σε κάθε περίπτωση αρνητικότερη. Αυτή η πορεία του ενδιαφέροντός μας έφτασε μέχρι του σημείου να ζητήσουμε, όταν τα πράγματα είχαν πάλι πάρει μία οξυτήτα, να υπάρξει μία νηφαλιότητα. Δυστυχώς, και τότε η απόπειρά μας δεν πέτυχε και φτάσαμε στο συνέδριο, το πρόσφατο συνέδριο της ΑΔΕΔΥ, το οποίο πραγματοποιήθηκε στο τέλος Νοεμβρίου. Και εκεί, κ. Πρόεδρε, ιδιαίτερα συζητήσαμε όλα τα δρώμενα στο χώρο της εκπαίδευσης, ιδιαίτερα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας, και καταλήξαμε σε ένα κείμενο απόφασης του τριακοστού συνεδρίου της ΑΔΕΔΥ, το οποίο θα καταθέσω και θα το θέσω στη διάθεσή σας. Αυτό με διευκολύνει να μην υπεισέλθω σε ιδιαίτερες λεπτομέρειες. Θα έχετε το κείμενο, το οποίο, όπως σας είπα, έχει ενσωματώσει και τις γενικότερες παρατηρήσεις μας αλλά και ειδικότερα θέματα, τα οποία αυτή τη στιγμή αποτελούν την αιχμή της μεγάλης ρήξης και της κρίσιμης κατάστασης που έχει διαμορφωθεί στον ευαίσθητο χώρο της εκπαίδευσης.

Όμως είμαι υποχρεωμένος εντελώς επιγραμματικά να σας πω ότι έρχεται ως απαίτηση από όλους τους φορείς και είναι μία θετική καταγραφή και αναγνώριση εκ μέρους μας - αν θέλετε, αυτό που βρίσκεται εναρμονισμένο με την απαίτηση των καιρών και της

ελληνικής κοινωνίας έχει συμπεριληφθεί και στον δικό μας προβληματισμό - καταθέτοντας ως προκαταρκτική θέση το γεγονός, εκτός των άλλων σημαντικών - θέματα υποδομών, θέματα εναρμόνισης με τις ευρωπαϊκές εξελίξεις, ανταγωνιστικότητα της εργασίας - της ισχυροποίησης της παρουσίας του ανθρώπου και με τη διάσταση του εργαζόμενου, είτε αυτός είναι επιστήμονας είτε προσφέρει την εργασία του σε οποιοδήποτε άλλο τομέα. Όλα αυτά που ακούγονται και λέγονται είναι πάρα πολύ σημαντικά, όμως το κριτήριο που, κατά την εκτίμησή μας, πρέπει ιδιαίτερος να μας απασχολήσει σε όλα τα συζητούμενα θέματα είναι αν όλα αυτά υπακούουν στη μεγάλη ανάγκη ότι αυτός ο τόπος ως μεγαλύτερο, ως συγκριτικό πλεονέκτημα είχε την παιδεία του και τον πολιτισμό. Και αυτό τίθεται εν αμφιβόλω αυτή τη στιγμή. Δεν θα έλεγα βέβαια ότι σήμερα προέκυψε το πρόβλημα - για να το πω διαφορετικά, έχουμε μία φοβερή υστέρηση - όμως αυτή τη στιγμή τίθεται με μεγαλύτερη οξύτητα το ζήτημα ότι το μεγαλύτερο κεφάλαιο, η μεγαλύτερη αντίσταση του ελληνισμού βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε αμφιβολία και σε αμφισβήτηση. Και αντιλαμβάνεστε, ότι αν χαθεί αυτός ο μείζων στόχος, όλα τα άλλα τα επιμέρους, όσο σημαντικά και να 'ναι, θα έρθουν σε δεύτερη μοίρα και δεν θα έχουν και νόημα, από εκεί και πέρα, εφαρμογής. Ένα δεύτερο στοιχείο το οποίο θα πρέπει να βρίσκεται πάντα στο προβληματισμό μας είναι το εξής: Ποιά είναι, πέραν των άλλων που ακούστηκαν και δεν θα τα επαναλάβω, η παθογένεια, αν θέλετε, και η κεντρική αδυναμία των προτεινόμενων ή των ψηφισμένων, μάλλον, ρυθμίσεων στους δύο αυτούς νόμους; Είναι το γεγονός ότι μια ευνομούμενη πολιτεία οφείλει να παρέχει σε όλα τα μέλη της, και ιδιαίτερα στους νέους, αυτό που λέμε "ίσες ευκαιρίες". Δυστυχώς, αυτή η ανάγκη των ίσων ευκαιριών ανατρέπεται από τη νομοθεσία που αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη και μακάρι να βρεθεί τρόπος να μην προχωρήσει η εφαρμογή της στο σύνολό της, διότι αντιλαμβάνεστε αυτό το οποίο και άλλοι εκλεκτοί συνάδελφοι είπαν: Ότι θα υπάρχει ένα σημαντικότατο φιλτράρισμα, το οποίο, όμως, δεν θα είναι φιλτράρισμα αξιοκρατίας και μείζονος προσπάθειας, έννοιες στην πραγματικότητα συμβατές σε μία καλώς εννοούμενη εκπαιδευτική πολιτική, αλλά θα είναι ένα φιλτράρισμα που θα έρχεται ως καταναγκασμός από τα πάντα. Και αυτός ο

καταναγκασμός είναι που θα δημιουργήσει κοινωνικές ανισότητες μεγάλες, θα διευρύνει τις κοινωνικές ανισότητες, όταν μάλιστα ιδιαίτερα στη χώρα μας εκείνο για το οποίο μπορεί να μην είμαστε απολύτως υπερήφανοι αλλά πρέπει να είμαστε ικανοποιημένοι είναι το γεγονός ότι και σε προβληματικότερες περιόδους, μέσα από την εκπαίδευση, μέσα από το εκπαιδευτικό σύστημα μπορούσε κανείς, με πολλή προσπάθεια, σε άλλες περιπτώσεις δυσκολότερη και σε άλλες πιο ήπια, κοινωνικά να ανέβει και μέσα από αυτή την ατομική και κοινωνική εξέλιξη να συμβάλει στη γενικότερη πρόοδο και εξέλιξη της κοινωνίας. Δυστυχώς, είναι ένα ιδιαίτερο σημείο το οποίο το επισημαίνει η ΑΔΕΔΥ, όπως επίσης επισημαίνει την ανάγκη ότι δεν μπορείς μέσα σε ένα τέτοιο σύστημα καταναγκασμού και μέσα στις ραγδαίες εξελίξεις που ζούμε και στις ανατροπές τις μεγάλες που γίνονται στα πρόθυρα του 21ου αιώνα να περιμένεις ότι θα έχεις όχι μόνο μία ανταγωνιστική προσωπικότητα αλλά ούτε και μία αυτοδύναμη προσωπικότητα με την κλασική έννοια της εκπαίδευσης, που θέλει όχι στενή αποδοχή και ενσωμάτωση των γνώσεων, οι οποίες γνώσεις ούτως ή άλλως όπως γνωρίζετε στην εποχή μας ανατρέπονται από τις ραγδαίες εξελίξεις και ξεπερνιούνται, που να ξέρει πώς να μαθαίνει και πώς να αντιμετωπίζει κάθε φορά τις δυσκολίες και τα προβλήματα, τα οποία εμφανίζονται. Δεν δίνει θετική απάντηση και σε αυτόν τον τομέα η συγκεκριμένη και φερόμενη ως εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Εκείνο το οποίο ιδιαίτερος επισημαίνει η ΑΔΕΔΥ είναι το γεγονός ότι, όλα αυτά, δυστυχώς, οφείλονται σε ένα και αποκλειστικό λόγο: Στο γεγονός ότι υπάρχει μία ξεπερασμένη πρακτική και μία ξεπερασμένη αντίληψη - όχι αναίρεσης της κυβερνητικής ευθύνης, διότι βεβαίως η Κυβέρνηση είναι εκείνη η οποία και έχει, αν θέλετε, στα πλαίσια της λαϊκής κυριαρχίας, την ευθύνη λογοδοσίας για το έργο της απέναντι στον ελληνικό λαό - τη στιγμή που σε μία δημοκρατική κοινωνία εκείνο το οποίο θα πρέπει να αποτελεί το προϊόν τελικώς νομοθετικών ρυθμίσεων και εφαρμογών είναι ο εναρμονισμός με τα κάθε φορά κοινωνικά δεδομένα και με τις ανάγκες της κοινωνίας. Και δυστυχώς αυτός ο εναρμονισμός αυτή τη στιγμή όχι απλώς κάμπτεται, αλλά έχει τρωθεί, κατά τη γνώμη μου, σε σημείο ανεπανόρθωτο.

Επομένως, για να καταλήξω και να έρθω στην εμβόλιμη, όπως είπα, διαδικασία που προτείνετε, δεν έχω αντίρρηση. Αυτή τη στιγμή, αν θέλουμε κάτω από αυτές τις συγκυρίες υπό τις οποίες συγκαλείται το Συμβούλιό μας, να συμβάλουμε όσο γίνεται περισσότερο - θα έλεγα, όχι απελευθερωμένα αλλά τουλάχιστον όσο γίνεται, να καταγράψουμε, αν όχι τίποτα άλλο, τουλάχιστον μία υπεύθυνη αυτή τη στιγμή στάση - θα πρέπει να κάνουμε το εξής: Αφού περιγραφούν όλες αυτές οι αδυναμίες να καταλήξουμε και στην αναφορά μιας διπλής ανάγκης. Είτε ο Σεβασμιότατος, και το συμμερίζομαι απολύτως, ότι θα πρέπει να ανοίξουν τα σχολεία. Είναι γεγονός ότι πέρα από τις επιμέρους απόψεις που μπορεί να έχει ο καθένας από εμάς, ακραίες μορφές τις οποίες ζούμε καθημερινά όλο αυτό το διάστημα, όσο κι αν δικαιολογούνται από τις περιστάσεις, δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση, σε ένα όργανο όπως είναι το δικό μας, να βρουν μία επίσημη αναγνώριση. Κατά συνέπεια, δεν λέγω να καταδικάσουμε τίποτα αλλά μπορούμε να συνδυάσουμε την πρότασή μας, και θα πω κατά τη γνώμη μου πώς πρέπει να οριοθετείται, με την ανάγκη ότι όσο τα σχολεία παραμένουν κλειστά, τόσο τα σημαντικά προβλήματα που υπάρχουν θα οξύνονται και εξ αυτού του λόγου. Κατά συνέπεια, πρέπει να αποκατασταθεί ένα κλίμα ηρεμίας, να επανέλθουν οι μαθητές στο σχολείο - και αυτό θα πρέπει να συνδυασθεί στην απόφασή μας - σκέψεις καταθέτω προς αξιοποίηση, δεν είναι τίποτα θέσφατο - με την ιεράρχηση των τομέων των νομοθετικών ρυθμίσεων που δημιουργούν ιδιαίτερα προβλήματα αυτή τη στιγμή. Και εκ των τοποθετήσεων όλων των συναδέλφων φάνηκε ποιοί είναι ιδιαίτερος αυτοί οι τομείς, οι οποίοι αυτή τη στιγμή φαίνεται ότι δημιουργούν την έκρηξη, χωρίς να σημαίνει ότι θα νομιμοποιήσουμε την όλη νομοθετική διαδικασία και ως προς το περιεχόμενό της και ως προς την πρακτική, η οποία ακολουθήθηκε. Ιεράρχηση των θεμάτων αιχμής όπως ακριβώς έχουν καταγραφεί, επαναφορά της ηρεμίας στα σχολεία, έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, ούτως ώστε να αντιμετωπιστεί στο σύνολό του όλο το νομοθετικό πλαίσιο. Αυτές τις σκέψεις ήθελα να καταθέσω, κ. Πρόεδρε, και σας ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κι εγώ σας ευχαριστώ πολύ. Ο εκπρόσωπος των δικηγόρων.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος): Εκπροσωπώ τον Δικηγορικό Σύλλογο Αθήνας, ο οποίος παρίσταται για την Συντονιστική Επιτροπή Συντονιστικών Συμβουλίων των Δικηγορικών Συλλόγων του κράτους. Κύριε Πρόεδρε του ΕΣΥΠ, Σεβασμιώτατε, κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι των κοινωνικών φορέων που συμμετέχουν στο ΕΣΥΠ, θεωρώ ότι με βάση την τροπή που έχει πάρει η συζήτηση και λόγω του ότι συντάσσομαι απολύτως με τη θέση του Σεβασμιώτατου, ότι δηλαδή όποιες απόψεις, όποιες εισηγήσεις στις οποίες θα καταλήξουμε καλό είναι σήμερα να εκφραστούν, διότι θα πιάσουν περισσότερο τόπο - δηλαδή μετά τη λήξη της συνεδρίασης της Βουλής, μήπως θα μπορούσε κάπως να διευκολύνει την επίλυση του όλου θέματος, του εκπαιδευτικού θέματος που έχει ανακύψει στις μέρες μας, -δεν θα μακρηγορήσω, πέραν του ότι έχει ήδη διανεμηθεί εισήγηση, αλλά και επειδή μόνο τα θέματα της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι αυτά τα μείζονος σημασίας αυτή τη στιγμή που συζητούμε, παρόλο που το ΕΣΥΠ επεκτείνεται και σε θέματα Ανωτάτης και Ανωτέρας εκπαίδευσης. Θα περιορισθώ στα θέματα της Δευτεροβάθμιας. Λοιπόν, έχουμε δύο νόμους, τον 2525 του 1997 και τον 2640 του 1998, ο ένας είναι για το Ενιαίο Λύκειο ως γνωστόν, και ο άλλος, ως γνωστόν επίσης, είναι για την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση. Η προβληματική είχε ως βάση και για τα δύο νομοθετήματα ότι κατά την εφαρμογή τους επεκράτησε η σπουδή, η οποία έχει δύο παραμέτρους: Η μία παράμετρος είναι η έλλειψη, στο βαθμό που θα έπρεπε, της κοινωνικής συναίνεσης, διότι δεν έχει νόημα εάν ένας διάλογος παίρνει την Α ή την Β μορφή, σημασία έχει το αποτέλεσμα του διαλόγου, δεν είναι αυτοσκοπός ο διάλογος. Η μία παράμετρος λοιπόν είναι η έλλειψη της ευρείας κοινωνικής συναίνεσης, γιατί μιλάμε για εκπαιδευτική διαδικασία και μάλιστα μεταρρυθμιστική εκπαιδευτική διαδικασία. Και το δεύτερο είναι ότι υπήρξε μεγάλη σπουδή όσον αφορά την εφαρμογή προαναγγελθεισών ρυθμίσεων χωρίς να συνοδεύονται από τις αντίστοιχες νομοθετικές παρεμβάσεις. Επ' αυτού του θέματος, θα ήθελα να επιμείνω. Συζητούμε γι' αυτό το θέμα τόση ώρα θεωρώντας, συνειδητά ή ασυνειδητά, ότι το νομοθετικό πλαίσιο είναι δεδομένο.

κ. Μ. Νοτάκης (Συνονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): Το νομικό πλαίσιο δεν είναι δεδομένο. Το νομικό πλαίσιο, δυστυχώς, αυτή τη στιγμή που μιλάμε, σε πάρα πολλά θέματα είναι ανύπαρκτο. Και αυτό γιατί το θέτω στο τραπέζι; Το θέτω για τον εξής λόγο: Διότι προβληματιζόμαστε όσον αφορά το εάν πρέπει να προτείνουμε αναστολή ή απόσυρση και αν η αναστολή των σχετικών νομοθετημάτων είναι μερική ή ολική. Μα υπάρχουν πολλά θέματα: Ειδικώς ο νόμος 2640 δεν υφίσταται, όσον αφορά την δυνατότητα εφαρμογής. Και αναφέρω 2-3 απλά παραδείγματα: Γνωρίζουμε ότι τα ΤΕΕ προήλθαν από τις ΤΕΣ και τα ΤΕΛ, έτσι; Οι μεν ΤΕΣ μετατράπηκαν αυτοδικαίως σε ΤΕΕ, τα δε ΤΕΕ που προήλθαν από τα ΤΕΛ ιδρύονται - που σημαίνει τί; Αρχίζουν από μηδενική βάση. Λοιπόν, ακόμη τη στιγμή που μιλάμε, παρά το ότι είμαστε στον Ιανουάριο, δεν έχει δημοσιευθεί - έχει εκδοθεί απόφαση από το Υπουργείο Παιδείας, αλλά δεν έχει δημοσιευθεί - απόφαση στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως για την ίδρυση των ΤΕΛ, που σημαίνει ότι όλα όσα έχουν γίνει μέχρι σήμερα, από την εγγραφή στα ΤΕΕ εκείνων οι οποίοι ήταν μέχρι χθες στα ΤΕΛ, μέχρι και οποιαδήποτε άλλη διοικητική πράξη, ατομική ή συλλογικού διοικητικού οργάνου - που σημαίνει απόφαση διευθυντή, απόφαση υποδιευθυντή, απόφαση συλλόγου διδασκόντων - είναι νομικά ανυπόστατη. Βέβαια αυτά είναι τα νομικά, υπάρχουν επίσης και κάποια άλλα θέματα, όπως για παράδειγμα η αντιστοιχία μεταξύ των ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών και των μαθημάτων που διδάσκουν στο Ενιαίο Λύκειο. Και μάλιστα στην εισήγηση που έχει διανεμηθεί, στη σελίδα 3, εκεί που λέει για το ωρολόγιο πρόγραμμα - στα περισσότερα το έχω διορθώσει - γίνεται αναφορά στις αναθέσεις μαθημάτων του Ενιαίου Λυκείου. Λοιπόν, αυτή τη στιγμή - από ό,τι γνωρίζω ως δικηγόρος, φυσικά μόνο ως δικηγόρος μιλάω - πολλοί έχουν προσφύγει στα δικαστήρια, διότι υπάρχει μεγάλη πιθανότητα να δικαιωθούν, με την έννοια ότι έγιναν αναθέσεις, στην πραγματικότητα όχι αναθέσεις αλλά μοίρασμα, χωρίς να συνδέονται τα μαθήματα με τους κλάδους, οι απόφοιτοι των οποίων μπορούν να τα διδάξουν, σε αναντιστοιχία δηλαδή προς την πιστοποιημένη γνώση που είναι τα αναλυτικά προγράμματα των σχολών.

Θα μπορούσαμε να βρούμε και πολλά άλλα θέματα, αλλά επειδή σκοπός φυσικά του ΕΣΥΠ, κατά την άποψη τουλάχιστον του φορέα που εκπροσωπώ, δεν είναι να προβάλλει νομικά επιχειρήματα προς το Υπουργείο - με την έννοια ότι “ξέρεις κάτι, εάν δεν ακολουθήσεις αυτό το οποίο σου λέω, μπορούμε να επικαλεστούμε εισήγηση του ΕΣΥΠ”, θα μπορούσαμε να επικαλεστούμε πολλά, ότι, για παράδειγμα, θα μπορούσαν να υποβληθούν σωρηδόν μηνύσεις, κυρώσεις και προσφυγές, εξαρτάται σε ποιο όργανο απευθύνεται και από ποιο όργανο μάλλον έχει εκδοθεί διοικητική πράξη που αφορά όλη τη διαδικασία - δεν θα ήθελα να αφήσω να εννοηθεί κάτι τέτοιο. Αυτό που θα ήθελα να πω και να καταστεί σαφές είναι το εξής: Ότι δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο το νομικό πλαίσιο αυτή τη στιγμή, δεν έχει ολοκληρωθεί, αντιθέτως προηγείται η εφαρμογή της νομοθετικής ρύθμισης, άρα ο προβληματισμός μας όσον αφορά την αναστολή, μερική ή ολική, αυτός ο προβληματισμός ίσως να μην έχει και βάση, ούτε λογική ούτε νομική βάση και περισσότερο γιατί το Υπουργείο έδωσε το στίγμα του με το να προηγείται της νομοθετικής ρύθμισης.

Λοιπόν, υπ’ αυτή την έννοια, αφού προηγουμένως ευχαριστήσω τον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ για την πρόσκληση και δηλώσω, ως εκπρόσωπος του φορέα που εκπροσωπώ, ότι σε όλα τα θεσμοθετημένα όργανα, και το παρόν όργανο αλλά και σε άλλα, φυσικά και θα παρεμβαίνουμε διότι δεν αποτελούμε παθητικό παράγοντα της ελληνικής κοινωνίας αλλά συμμετέχουμε ενεργώς στα δρώμενα, θα ήταν θετική η στάση μας έναντι - γιατί αυτό είναι το μείζον αυτή τη στιγμή - μιας αναστολής του νόμου, και θα δούμε πώς θα το διατυπώσουμε: Αναστολή μερική του 2525 και να γίνουν και διορθωτικές παρεμβάσεις, αν δεν υπάρχει θέμα αναστολής για τον 2640.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ για τις τοποθετήσεις. Όπως βλέπετε, έχουμε μείνει λίγοι τώρα και αυτό δημιουργεί πρόβλημα, γιατί ακόμα και αυτή η προσπάθεια που είπαμε για σύγκλιση απόψεων, έστω και αν υπάρξει αυτή η σύγκλιση των απόψεων μεταξύ μας εδώ, θα πρέπει να επιβεβαιωθεί και από τους απόντες - παρόντες, σημερινούς απόντες - παρόντες. Εγώ, ακούγοντας τις τοποθετήσεις που έγιναν και τις παρατηρήσεις, την

διαδικαστική πρόταση του κ. Ρήγα και τις προτάσεις, την πρόταση που είχε γίνει προηγουμένως από τον κ. Αναγνωστάτο και το σημείωμα με το σχέδιο απόφασης που έδωσε προηγουμένως ο κ. Ράμμος, έχω διαμορφώσει - αν συμφωνείτε να οδηγηθούμε σε ένα τέτοιο προβληματισμό - ένα λίγο διαφορετικό κείμενο από αυτό που η πρόταση περιλαμβάνει, προσπαθώντας να κάνω αναφορά και στα άλλα σημεία και στις άλλες σκέψεις που διατυπώθηκαν εδώ όπως επίσης και στην επισήμανση του Σεβασμιωτάτου για την ανάγκη να γίνει αναφορά και στο άνοιγμα των σχολείων. Δεν ξέρω πόσο επιτυχής ήταν αυτή η προσπάθεια, αλλά θα σας διαβάσω αν θέλετε. Θέλετε;

Μιλούν πολλοί μαζί: Ναι, ναι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, ξεκινάμε. Με συγχωρείτε, έχετε δίκιο, ο κ. Βεζυράκης δεν έχει τοποθετηθεί. Παρακαλώ, κ. Βεζυράκη. Και ο κ. Πολίτης, ναι. Μόνο σας παρακαλώ να φροντίσετε, όσο είναι δυνατόν, για ό,τι δεν κάναμε οι άλλοι, να κρατήσουμε δηλαδή κάποιο χρόνο, γιατί καταλαβαίνετε, εάν θέλουμε να πάρουμε κάποια απόφαση θα είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο αργότερα. Διότι και ο Σεβασμιώτατος χρειάζεται να φύγει, πρέπει να προλάβει την πτήση, γι' αυτό παρακαλώ να είστε σύντομοι. Κύριε Βεζυράκη.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Ελπίζω η παρατήρηση να μην έχει να κάνει με τα όσα θα κατατεθούν, όσον αφορά το σκοπό της χρονικής διάρκειας πάντως θα είμαι σύντομος γιατί η ουσία μετράει και όχι ο χρόνος. Καταρχήν, κάποιες παρατηρήσεις που είναι αντίθετες με τις αρχικές. Ασφαλώς και καλά κάνουν και απουσιάζουν τα κόμματα. Είμαι Πρόεδρος του Συνδέσμου Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος. Καλά κάνουν και απουσιάζουν τα κόμματα. Τα κόμματα ό,τι είχαν να καταθέσουν το κατέθεσαν στη διαδικασία που ορίζει η εκλογή τους στο Ελληνικό Κοινοβούλιο. Βέβαια, ασφαλώς θα πρέπει να τονίσω ότι και στο και 10 που συγκαλείται το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας έχει να επιτελέσει έργο, αλλά θα έπρεπε να έχει συγκληθεί πριν - και εκεί θα έβλεπα ουσιαστική την παρουσία των κομμάτων. Από 'κει και πέρα ο λόγος πρέπει να δοθεί - και καλώς δόθηκε - σε όλους τους κοινωνικούς φορείς. Αυτός είναι για όλους και ο χαρακτήρας του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. Ειλικρινά, βρισκόμαστε σε μια

κοινωνία πατρώνων, όπου ο καθένας προσπαθεί να πει ότι “αυτό είναι το σωστό και όλοι οι άλλοι είναι λάθος”. Για μας, επειδή δεν ισχύει αυτό - λόγω επαγγέλματος προσπαθούμε να ακούμε όλες τις απόψεις και να τις συνθέτουμε, αν θέλετε, ο καθένας σε οποιοδήποτε στάδιο της ζωής του βρίσκεται έχει και τις ιδιαιτερότητές του και τις ανάγκες του - θα πρέπει να επισημάνουμε την απουσία των άμεσα ενδιαφερομένων. Πάλι συζητούμε χωρίς τους ενδιαφερομένους. Και αν τυχόν οι όποιοι ενδιαφερόμενοι, που είναι πιο κοντά στο πρόβλημα, ήταν εδώ, έφυγαν και αυτοί. Και πολύ φοβάμαι ότι αύριο δεν θα χρειαστεί να συνεδριάσει το ΕΣΥΠ, καθότι, κατά πως φαίνεται, ο καθένας έρχεται να καταθέσει την όποια άποψη και να φύγει. Δεν ενδιαφέρει η συζήτηση, εκτός κι αν αυτό είναι μέλημα του Προέδρου, δεν το γνωρίζω.

Πρέπει να ξέρουμε όλοι ότι τα παιδιά, οι νέοι, εξαργυρώνουν αυτό που εισπράττουν μέσα στην οικογένεια, μέσα στην κοινότητα, μέσα στο σχολείο ακόμη και μέσα στο Ελληνικό Κοινοβούλιο. Μη σας φαίνεται λοιπόν παράξενο. Και ζητούμε όλοι σε κάποια στιγμή να κάνουν κάτι άλλο, αυτό που θέλουμε εμείς, ενώ σε κάποια άλλη χρονική στιγμή εμείς θέλουμε κάτι χειρότερο από αυτό που κάνουν εκείνοι. Και με ποιό σκεπτικό δηλαδή θα μπορούσε να πει κανείς, εάν τυχόν δεν επικρατήσει η άποψή του, γιατί, όπως φαίνεται, όλοι το ίδιο λέμε - περί αναστολής αυτού του νόμου, καθότι δεν εξυπηρετεί - και θα συμφωνήσω στο σύνολο των προτάσεων όπως κατατέθηκαν από την ΟΛΜΕ. Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί ζητούμε από κάποιους να ανοίξουν το σχολείο, το οποίο δεν έχει προοπτική, όπως φαίνεται, σύμφωνα με όσα ελέγχθησαν. Εκτός και αν μας φαίνεται παράξενο το ότι δεν μας ακούνε τα παιδιά μας. Είναι τραγικό το Υπουργείο Παιδείας να ονομάζει εκπαιδευτική μεταρρύθμιση ένα νόμο που θα έπρεπε να τον λέει αλλιώς, τρόπο επιλογής μαθητών για τα ΤΕΙ και τα ΑΕΙ. Άρα η πρώτη κίνηση που πρέπει να κάνει το ΕΣΥΠ είναι να δωρίσει ένα λεξικό στο Υπουργείο της Παιδείας. Η πρώτη κίνηση, αν θέλουμε να μιλήσουμε για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, θα πρέπει να είναι να μπουν όλα στο τραπέζι. Διότι δεν φταίει το παιδί ή ο νέος, ο αυριανός πολίτης, χρήσιμος υποτίθεται, που θα περάσει μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία ενός ΑΕΙ, να περνάει από μια διαδικασία στρόφιγγας, τη στιγμή που όλα τα εργαλεία του

εκπαιδευτικού συστήματος έχουν ελλείψεις. Δεν μπορώ να μη δεχθώ την άποψη του Προέδρου της ΟΛΜΕ, ο οποίος καταθέτει ότι επιτέλους δεν μπορεί κάποιος να αυτοπροσδιορίζεται ως καθηγητής. Ποιός είναι αυτός λοιπόν, ο οποίος θα εκπαιδεύσει, θα παιδεύσει τον αυριανό νέο; Και εμάς, ποιός μας εκπαίδευσε και ποιός μας παίδευσε; Τα ίδια δεν ίσχυαν; Τα ίδια θα ισχύουν; Και τέλος, γιατί δεν βλέπουμε την κοινωνική διάσταση της προτεινόμενης αλλαγής αλλά και την κοινωνική διάσταση της υπάρχουσας κατάστασης, χωρίς αυτή την αλλαγή; Ουσιαστικά δεν αλλάζει τίποτα, ουσιαστικά ικανοποιείται ένα αίτημα, ένα “θέλω” των ανεξάρτητων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, και γι’ αυτό απουσιάζουν: Να υπάρχει συγκεκριμένος αριθμός σ’ αυτά τα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Από την άλλη, δεν άκουσα από κανέναν εάν τυχόν οι απόψεις του 1978 για ελεύθερη εκπαίδευση, άσχετα αν δουλέψει ή δεν δουλέψει αυτός ο οποίος θα αποφοιτήσει, είναι υπαρκτές - γιατί και τότε είχαν γίνει καταλήψεις. Δηλαδή, θα πρέπει να συμφωνήσουμε ίσως και στη φιλοσοφία μας. Γιατί δεν μπορεί τελικά να θέλουμε να συμφωνήσουμε με την τωρινή κατάσταση χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη τις τάσεις, όπως τις ονόμασε ο Πρόεδρος της ΟΛΜΕ, τις διαθέσεις θα πω εγώ, της σημερινής νεολαίας, και το πώς θέλει να διαφεντεύσει το αύριό της. “Ευρώπη του 21ου αιώνα” μας λένε όλοι και σε καμία περίπτωση δε βλέπουμε το κύτταρο που λέγεται ελληνική οικογένεια, παρά μόνο βλέπουμε ένα κομμάτι της που έρχεται στο σχολείο, ανεξάρτητα από το τί κουβαλάει, και θέλουμε να το εντάξουμε σε ένα σύστημα απόρριψης - άλλη μία απόρριψη στη ζωή του. Γιατί; Γιατί έτσι θέλουμε εμείς προφανώς ή έτσι θέλει ο Υπουργός της Παιδείας. Όπως φαίνεται όμως, ο άμεσα ενδιαφερόμενος δεν το θέλει και είναι ένα ζήτημα. Ποιός αξιολογεί λοιπόν το όποιο γνωστικό αντικείμενο του μαθητή, που κάποιος του το μεταδίδει, που κατατέθηκε μάλιστα ότι είναι ελλιπές το γνωστικό αντικείμενο των λειτουργών μέσης εκπαίδευσης; Ποιός θα τον αξιολογήσει λοιπόν όταν αυτός δεν μπορεί να δώσει, να βγάλει στην επιφάνεια το όποιο γνωστικό αντικείμενο; Κανείς. Παρά μόνο βρίσκει τρόπους πώς θα τον αποκλείσει. Έτσι λοιπόν, μάλλον έτσι πρέπει να ονομαστεί αυτός ο νόμος, για να μπορέσουμε να συζητήσουμε μόνο γι’ αυτόν τον νόμο. Σίγουρα όμως δεν είναι εκπαιδευτική

μεταρρύθμιση. Και σε κάποια στιγμή δηλαδή, μήπως αλλάζει τίποτα σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια που όλοι ξέρουμε ότι για άλλα πηγαίναμε και άλλα γίναμε; Τί αλλάζει δηλαδή; Πότε επιτέλους ο σημερινός νέος, μιας και εμείς δεν το καταφέραμε, θα μπορέσει να εκπληρώσει τα όνειρά του και να κάνει με χαρά και δημιουργία ό,τι έχει μάθει, πότε; Έτσι λοιπόν, χρειάζεται να ειπωθεί το ζήτημα της εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα και όχι αποσπασματικά, σήμερα, επειδή δημιουργούνται αυτές οι αναταραχές. Το ξαναλέω, εξαργυρώνει αυτό που εισπράττει ο νέος και το εξαργυρώνει πολύ καλά. Γιατί δεν είδα κανέναν να διαμαρτυρηθεί για τις όποιες κινητοποιήσεις οποιωνδήποτε άλλων συλλόγων ή ομοσπονδιών. Θα μου πείτε, παίρνεις το μέρος των μαθητών; Κάθε άλλο, δεν έχω αυτή την άποψη, των σκληρών, θα έλεγα, κινητοποιήσεων. Έχω την άποψη του διαλόγου, όμως αυτό τον διάλογο κάπως πρέπει να τον επιβάλει κάποιος άλλος. Το ΕΣΥΠ, για μένα, πρέπει να έχει μια ολοκληρωμένη άποψη για το θέμα που λέγεται “εκπαίδευση, νέος, κοινωνία, επαγγελματική αποκατάσταση”. Αλλά από ’κει και πέρα, αν τυχόν το θέλετε, επειδή έξω υπάρχει μια έκρυθμη κατάσταση, αυτό το οποίο θα οδηγήσει σε λύσεις είναι η συνεχής, παράλληλη λειτουργία του ΕΣΥΠ - όχι να μην ξανασυνεδριάσει ποτέ! Για αύριο δεν το βλέπω βέβαια, φαντάζομαι, από ό,τι βλέπω, που ο καθένας έρχεται και φεύγει, ότι δεν θα έρθουν. Παράλληλη λοιπόν λειτουργία του ΕΣΥΠ, έτσι ώστε να είναι πραγματικά γνωμοδοτικό όργανο, άσχετα αν το θέλει ή δεν το θέλει η Κυβέρνηση που το έστειλε στο Συμβούλιο της Επικρατείας, άσχετα αν το θέλουν ή δεν το θέλουν τα κόμματα. Ασφαλώς, αυτό που θα πρέπει να προτείνει είναι η αναστολή όλου του νόμου, χωρίς να υπάρχει κανένα κενό, έτσι ώστε να ειπωθεί η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στο σύνολό της ή, αν θέλετε, κάποια άρθρα. Θα πρέπει όμως να το πούμε ανοικτά ότι δεν είναι εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, είναι τρόπος επιλογής ή διαδικασία επιλογής των μαθητών προς τα ΤΕΙ και τα ΑΕΙ. Σας ευχαριστώ πολύ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ. Ο κ. Πολίτης πάλι έχει ζητήσει σειρά κι εγώ τον ξέχασα, δεύτερη φορά.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): Το πρόβλημα δεν είναι να τοποθετηθώ, κ. Πρόεδρε, και να πω την

άποψή μου. Πιστεύω ότι, με βάση την διαδικασία που έχει ξεκινήσει όχι μόνο πρέπει σήμερα να βγάλουμε ψήφισμα - θα ῥθω στο πρακτικό μέρος - το οποίο θα πρέπει να πάει σήμερα σε κάποιον στην Βουλή ή στον Υπουργό αλλά αύριο όσοι ενδιαφέρονται για την εκπαίδευση, για την παιδεία και τα παιδιά πρέπει να είναι εδώ. Για να συζητήσουμε τη βάση, όπως ανέφερε ο κ. Βεζυράκης και όλοι όσοι βρίσκονται εδώ, τη συνέχεια αυτού του οργάνου, ώστε να δώσει αυτό για το οποίο συστάθηκε. Κάνοντας ένα βήμα παραπέρα - δεν θα πω όλα τα άλλα που έχω γράψει, δεν υπάρχει θέμα - πέρα από το ψήφισμα το οποίο θα πρέπει να βγει, πιστεύω ότι αύριο θα πρέπει να συζητήσουμε ζητήματα ή να βάλουμε τη βάση για συζήτηση ζητημάτων που αφορούν, ενδεικτικά λέω, το εννιάχρονο ή το δωδεκάχρονο υποχρεωτικό σχολείο, την Τριτοβάθμια εκπαίδευση στο σύνολό της και τις μεταπτυχιακές σπουδές, την παιδαγωγική εκπαίδευση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, τις δομές της αρχικής και της συνεχιζόμενης κατάρτισης και επιμόρφωσης, τη σχέση του εκπαιδευτικού συστήματος με τις ανάγκες για ουσιαστικές γνώσεις, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, των μαθητών καταρχήν, και με τις ανάγκες της κοινωνίας και του παραγωγικού ιστού της χώρας, τις δομές της πιστοποίησης εκπαίδευσης, τις δομές αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος και από εκεί και πέρα μια σειρά άλλα ζητήματα, όπως τη διαδικασία πλήρωσης θέσεων διδακτικού προσωπικού και τις νέες δομές της εκπαίδευσης στη λογική της δια βίου εκπαίδευσης και στη λογική του “μαθαίνω πώς να μαθαίνω”. Ένα σωρό ζητήματα θα μπορούσαν να συμπληρώσουν αυτόν τον κατάλογο, όπως τα ζητήματα αναγνώρισης των σπουδών, τα επαγγελματικά δικαιώματα, οι περιγραφές των επαγγελμάτων, ο επαγγελματικός προσανατολισμός και η ιδιωτική εκπαίδευση. Όλα αυτά τα ζητήματα μπορούν να ιεραρχηθούν ή σήμερα μετά το ψήφισμα ή αύριο από τις 10:00, 10:30. Κατά τη γνώμη μου, όσοι ενδιαφέρονται πρέπει να έρθουν εδώ πέρα - όσοι δε μπορούν να συμμετέχουν για διάφορους λόγους είναι άποψή τους - έτσι ώστε να θέσουμε τη βάση συνέχισης της λειτουργίας αυτού του οργάνου στα πλαίσια όλων των τοποθετήσεων που εκφράστηκαν από όλους τους συμμετέχοντες.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ πολύ, κ. Πολίτη. Κύριε Ρήγα, θέλετε να πείτε κάτι;

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Ναι, θα ήθελα να πω κ. Πρόεδρε. Φαντάζομαι ότι τώρα θα προχωρήσετε σε μία προσπάθεια να συνθέσετε τις απόψεις μας για την έκδοση μιας τοποθέτησης, ενός ψηφίσματος. Επειδή εγώ αναφέρθηκα στη διαδικασία και όχι στο περιεχόμενο μιας τέτοιας απόφασης, πρέπει να μου επιτρέψετε να πω ορισμένες σκέψεις πάνω σε αυτό, οι οποίες άλλωστε είναι, νομίζω, σε μια κοινή πλεύση με αυτά που ήδη ακούσαμε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κύριε Ρήγα να πείτε αλλά απλώς απευθύνομαι τώρα και στην πανεπιστημιακή σας οξυδέρκεια της ισορροπίας ανάμεσα στο χρόνο που θα πείτε τις απόψεις σας και στο χρόνο που θα χρειαστεί να ανταλλάξουμε απόψεις επί του σχεδίου της απόφασης.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Εντάξει. Νομίζω λοιπόν ότι εμείς σήμερα χρειάζεται να πούμε δύο πράγματα: Μία εκτίμηση για την κατάσταση, μια έκφραση της ανησυχίας μας για την κατάσταση αυτή και μία πρόταση για την απεμπλοκή. Για να μην μακρηγορήσω, θα σας διαβάσω ένα σύντομο κείμενο που και εγώ, παράλληλα με ό,τι έκαναν οι κύριοι της ΟΛΜΕ, και σε ανάλογες γραμμές, έχω συντάξει και ευχαριστώ τις κυρίες που τώρα το δακτυλογράφησαν. Ένα σχέδιο λοιπόν θα ήταν το εξής, κατά τη γνώμη μου: “Το ΕΣΥΠ εκφράζει τη βαθύτατη ανησυχία του για την κατάσταση που πυροδότησαν στην εκπαίδευση οι ιδέες του Υπουργείου Παιδείας. Το εκπαιδευτικό μας σύστημα χρειάζεται συνολική μεταρρύθμιση, η οποία αναφέρεται κυρίως στους προσανατολισμούς και στο περιεχόμενο της μόρφωσης ώστε να ανταποκριθεί στις σύγχρονες απαιτήσεις ποιότητας. Η πολιτική όμως του Υπουργείου Παιδείας δεν λύνει αυτό το πρόβλημα. Αντίθετα, εξαιτίας του περιεχομένου της, της απουσίας διαλόγου, των αποτελεσμάτων τα οποία δημιούργησε ήδη και της υποδοχής της οποίας έτυχε, επιταχύνει την αποδιάρθρωση του εκπαιδευτικού συστήματος και επιφέρει καταστροφή του παιδαγωγικού κλίματος στα σχολεία. Η εξέγερση των μαθητών υπογραμμίζει το πρόβλημα με τον πιο καθαρό τρόπο. Εκ των πραγμάτων, αποδεικνύεται ότι η επιμονή σε μονομερείς επιλογές

είναι αδιέξοδη και συσσωρεύει επικίνδυνη εκρηκτική ύλη. Λογικές μετωπικής σύγκρουσης με τα παιδιά, ενθάρρυνσης του κοινωνικού αυτοματισμού, καλλιέργειας αλληπάλληλων αντιπαραθέσεων και καταστολής δεν είναι αποδεκτές και αποτελούν στοιχείο οπισθοχώρησης του πολιτικού πολιτισμού της χώρας. Και δεν πρέπει να καταβάλει η ελληνική κοινωνία ένα βαρύτατο τίμημα υπέρ ενός αμφίβολου κομματικού γοήτρου ή πολιτικών τακτικισμών. Επιβάλλεται τώρα να δοθεί διέξοδος με τον πιο υπεύθυνο τρόπο ώστε να λειτουργήσουν τα σχολεία. Το ΕΣΥΠ θεωρεί ότι διέξοδο προσφέρει το εξής πλαίσιο: Πρώτον, η Κυβέρνηση εγκαταλείπει την αδιαλλαξία, ανακοινώνει την αναστολή του νέου θεσμικού πλαισίου, και πάντως των επίμαχων διατάξεών του, αποσύρει τη ρύθμιση περί πανελλαδικών εξετάσεων στη Β΄ Λυκείου. Δεύτερον, αρχίζει άμεσα οργανωμένος διάλογος με αντικείμενο τη συνολική επανατοποθέτηση του προβλήματος της μεταρρύθμισης μέσα σε τακτό και εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να ρυθμιστούν έγκαιρα όσα πρέπει να ρυθμιστούν για την επόμενη σχολική χρονιά. Και τρίτον, Κυβέρνηση, εκπαιδευτικοί και μαθητές αναζητούν τρόπους ομαλοποίησης της κατάστασης και αναπλήρωσης του χαμένου χρόνου ανά εκπαιδευτική περιφέρεια και σχολείο ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι συνέπειες”. Νομίζω ότι οφείλω μία διευκρίνιση στο σημείο που αναφέρεται “στην αναστολή του νέου θεσμικού πλαισίου, και πάντως των επίμαχων διατάξεών του”. Χρησιμοποιώ αυτή την διατύπωση γιατί θεωρώ ότι αν κανένας αναφερθεί σε πολύ συγκεκριμένες, με το όνομά τους, ρυθμίσεις και μόνο σ’ αυτές, θα κινδυνεύει ν’ αφήσει έξω σοβαρότατες παραμέτρους του προβλήματος. Δεν είναι μόνο οι εξετάσεις στη Β΄ λυκείου. Δεν είναι μόνο το σύστημα, ο τρόπος επιλογής για την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση. Είναι και πολλά ακόμα: Π.χ. ότι με το συνολικό πλέγμα και τη φιλοσοφία του ο νόμος αυτός έχει εξωθήσει, παρά τη θέλησή τους, πολλές δεκάδες χιλιάδες παιδιών σε μια πολύ υποβαθμισμένη τεχνολογική επαγγελματική εκπαίδευση, π.χ. ότι, ανεξάρτητα από προθέσεις, το κλίμα που δημιούργησε το θεσμικό αυτό πλαίσιο έστρεψε πολλές χιλιάδες παιδιών σε μια ακόμα μεγαλύτερη προσπάθεια αξιοποίησης της ιδιωτικής εκπαίδευσης, στα φροντιστήρια κ.λ.π., ή στα Προγράμματα Σπουδών Επιλογής. Δε νομίζω λοιπόν ότι

χρειάζεται να αναφερθούμε στις επιμέρους αρνητικές πλευρές αλλά να αναφερθούμε στις επίμαχες και αμφισβητούμενες διατάξεις γενικά. Μια τέτοια διατύπωση δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχει τίποτα στον νόμο που να είναι χρήσιμο ή που θα πρέπει να παραμείνει. Δεν σημαίνει ότι όταν λέμε “συνολική αναστολή” δεν υπάρχουν ορισμένες διατάξεις που μπορεί να είναι καλές ή και άλλες που είναι αναγκαίο να παραμείνουν για να μην υπάρξει κενό. Πιστεύω ότι αυτή η διατύπωση λύνει το πρόβλημα, κάνει και μια αναφορά στο ιδιαίτερα οξύ θέμα των εξετάσεων πανελλαδικού χαρακτήρα στη Β΄ Λυκείου και ίσως θα μπορούσε να μας καλύψει.

κ. Ν. Αναγνωστάτος Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδας): κ. Πρόεδρε, ένα επιγραμματικό σχόλιο για την υποβολή των διαδικασιών. Θέλω να πω ότι εγώ προσωπικά δέχομαι αυτό και οποιοδήποτε άλλο στην ουσία του, όμως θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας δύο πράγματα, και το κάνω σαν προτροπή, αν μου επιτρέπεται η έκφραση, σε ό,τι φτιάξουμε: Πρώτον, να γίνει δεκτό από το Υπουργείο ή από την Κυβέρνηση, άρα πρέπει να κόψουμε ορισμένες “γωνίες”, ενδεχομένως ορισμένες εκφράσεις, στο όποιο κείμενο φτιαχτεί. Και δεύτερον, να το δεχτούν και τα παιδιά, δηλαδή να το δεχτούν έστω και με την βοήθεια των καθηγητών μεθαύριο, να είναι μέσα στο πνεύμα των παιδιών. Η Β΄ Λυκείου, μόνο στη Β΄ Λυκείου, που άκουσα τους περισσότερους, δεν νομίζω πως καλύπτει γιατί μεταφέρουμε το πρόβλημα του χρόνου στη Γ΄, αναστέλλουμε τις εξετάσεις....

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ακούστε, αν θέλετε, κ. Αναγνωστάτο, τη δική μου τη σκέψη, τη διατύπωση, που νομίζω ότι κάνει αυτό που λέτε ή ελπίζω τουλάχιστον ότι κάνει αυτό που λέτε, περιλαμβάνοντας όλες τις πλευρές που ακούστηκαν. Ίσως κάποια σημεία της διατύπωσης, λόγω της βιασύνης της διατύπωσης, να μην είναι πολύ καλά αλλά μπορούν να βελτιωθούν. Λέω το εξής: “Στη σημερινή συνεδρίαση του ΕΣΥΠ έγινε ανταλλαγή απόψεων για τα άμεσα προβλήματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή την εκπαίδευση και την κοινωνία. Επίσης, διαπιστώθηκε η ανάγκη για ουσιαστική και συνεχή λειτουργία του ΕΣΥΠ ώστε να αποφεύγεται να καταλήγουν τα προβλήματα στην κατάσταση που έχουν οδηγηθεί σήμερα. Όλα τα μέλη συμφώνησαν ότι υπάρχει ανάγκη να ασχοληθεί το ΕΣΥΠ με όλα τα θέματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή την

εκπαίδευση. Στη σημερινή συνεδρίαση όμως τονίστηκε από όλους η ανάγκη να τοποθετηθεί το ΕΣΥΠ στο κρίσιμο πρόβλημα που απασχολεί αυτή τη στιγμή την κοινωνία. Πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν για τις αδυναμίες των νόμων 2525 και 2640. Θεωρήθηκε ότι είναι ανάγκη να εξεταστούν νηφάλια τα προβλήματα που έχουν προκληθεί από την εφαρμογή των νόμων αυτών. Για την άμεση όμως αντιμετώπιση της κρίσης υπήρξε ταύτιση απόψεων για την άμεση επανεξέταση του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου με έμφαση στις εξετάσεις της Β' τάξης. Επίσης θεωρείται αναγκαία η επανεξέταση των θεμάτων της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, με στόχο την αναβάθμισή της. Ταυτόχρονα, τονίστηκε η ανάγκη να ανοίξουν τα σχολεία και να αποφευχθεί περαιτέρω όξυνση των προβλημάτων". Αυτά είναι .

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδας): Όχι “εφαρμογή των νόμων”, “περιεχόμενο των νόμων”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Θα το δω αυτό που λέτε, αλλά επί της ουσίας. Σεβασμιώτατε, πώς το βλέπετε εσείς;

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Είναι ένας συγκεκριασμός όλων αλλά η άποψή μου είναι, πιο εμφαντικά να πούμε για την ανάγκη της ειρηνεύσεως και της έναρξης των μαθημάτων στα σχολεία αλλά και για την δέσμευση της πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου ότι άμεσα με τους αρμοδίους φορείς θα συζητήσει τις αναγκαίες αναθεωρήσεις αυτών των σημείων που προκάλεσαν την κρίση. Νομίζω ότι μέχρι εκεί, διότι - να πω και μια συμπληρωματική σκέψη - μετά από λίγες ώρες θα γίνει μια ψηφοφορία στην πρόταση δυσπιστίας κατά του Υπουργού Παιδείας. Κατά τεκμήριο, όχι ότι παίρνω θέση αλλά κατά τεκμήριο, θα απορριφθεί διότι έχει την πλειοψηφία η Κυβέρνηση. Αυτός ο Υπουργός θα κληθεί αύριο το πρωί από εμάς να απορρίψει όλο το νόμο, όταν απόψε θα πάρει ψήφο εμπιστοσύνης;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ βέβαια δεν λέω αυτό το πράγμα.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Όχι, δεν αντιλέγω, εγώ το λέω συμπληρωματικά.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ συμφωνώ με την άποψή του Σεβασμιωτάτου για τον εξής λόγο: Ανεξάρτητα από τις επιμέρους απόψεις, μερικές από τις οποίες είναι και έντονες όπως

αντιλαμβάνομαι - αλλά δεν είναι και παράξενο να είναι έντονες γιατί έχει υπάρξει τόσο μεγάλη αντιπαλότητα αυτή την εποχή που είναι φυσικό και οι απόψεις και η πίστη στις απόψεις να είναι έντονες - εδώ έρχομαι και συμφωνώ με την άποψη που διατύπωσε ο ο Σεβασμιώτατος. Γιατί πιστεύω ότι είναι σημαντικό, η όποια απόφαση εμείς δεχτούμε να είναι τέτοια που να φανεί ότι είναι εποικοδομητική και στο πνεύμα αυτού που είπε ο κ. Αναγνωστάτος αλλά και στο πνεύμα όλων. Δηλαδή, πέρα από τις έντονες απόψεις που νιώθουν πάρα πολλοί εδώ μέσα, και είναι φανερό ότι τις νιώθουν αυτές τις απόψεις - νομίζω ότι μόνο αν κάποιος δεν είναι ήρεμος και ειλικρινής δεν αντιλαμβάνεται ότι υπάρχουν έντονες απόψεις - πρέπει να βρούμε αυτό που ελέχθη με το έναν ή τον άλλο τρόπο: Πρέπει να βρούμε ένα τρόπο διατύπωσης, με τον οποίο και το άμεσο ουσιαστικό πρόβλημα να αντιμετωπίζεται και να αποτυπώνεται αυτή η ανησυχία. Γι' αυτό έγραψα για τις αδυναμίες των νόμων κ.λπ., και την ανάγκη να εξεταστούν νηφάλια τα προβλήματα αυτά. Μάλιστα, εγώ θα προσέθετα και μια ακόμα φράση σε αυτά που έγραψα προηγουμένως, ότι "προκειμένου να εξεταστούν από το ΕΣΥΠ οι λοιπές πλευρές που αφορούν την Πρωτοβάθμια και την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση καθώς και την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση αποφασίστηκε να συγκροτηθεί επιτροπή ειδικών για το σκοπό αυτό". Και έχω να σας κάνω πρόταση, αν θέλετε, για την επιτροπή αυτή. Να δείξουμε, δηλαδή, ότι δεν μας απασχόλησε μόνο αυτό - υπάρχει και ένα άλλο θέμα, το τί θα κάνουμε αύριο, αυτό θα το δούμε μετά - δεν μας απασχόλησε μόνο η ανάγκη και η επιθυμία και η αγωνία να βγάλουμε μια απόφαση σήμερα για να πούμε κάτι σήμερα αλλά έχουμε διάθεση να κάνουμε αυτό που πρέπει να κάνουμε, να έχουμε μια πιο ουσιαστική παρέμβαση και μια πιο ουσιαστική τοποθέτηση. Γι' αυτό λέω ότι είναι ανάγκη να γίνει και μια επιτροπή για την οποία θα σας κάνω πρόταση αλλά αν συμφωνήσουμε στο πλαίσιο μπορούμε να φτάσουμε και εκεί πέρα. Να ξεκινήσω από τον κ. Αναγνωστάτο, παρακαλώ τώρα να είναι λίγο πιο σύντομες οι τοποθετήσεις.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδας): Μια και υπάρχει έκδηλη η τάση του αυτοχαρακτηρισμού, επιτρέψτε μου να αυτοχαρακτηριστώ ως

οιονεί κατ' εξοχήν εκπρόσωπος της κοινωνίας, ως γονέας, και να πω το εξής: Φοβάμαι ότι αυτό το κείμενο, με το να περιοριστούμε στη Β' Λυκείου....

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, κ. Αναγνωστάτο, ένα λεπτό δεν έχετε δίκιο, λέω το εξής, “για την άμεση επανεξέταση του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου με έμφαση...”

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδας): Όχι, γιατί “έμφαση”; Θέλω να πω το εξής: Προσπαθώ να μπω στο πνεύμα των παιδιών, τα οποία αυτή τη στιγμή είναι επαναστατημένα και δεν υπακούν σε λογικές. Πρέπει να είναι κάτι έντονο, για να μπορέσουν να ηρεμήσουν και τα παιδιά - ξέρετε, ούτε σκοπιμότητες ξέρουν ούτε χάνουν λεφτά όταν είναι στο δρόμο και ο βρεμένος την βροχή δεν την φοβάται. Θέλω να πω το εξής: Αν περιοριστούμε στη Β' Λυκείου, δεν έχουμε αλλάξει τίποτα στην ουσία από τη στιγμή που της Γ' Λυκείου το πρόβλημα παραμένει του χρόνου και όχι φέτος και μέχρι του χρόνου πρέπει να έχει ολοκληρωθεί η όποια επανεξέταση και η όποια επανασυμφωνία στο όλο σύστημα, έτσι κι αλλιώς. Γιατί λοιπόν να τους μεταφέρουμε το πρόβλημα στη Γ' Λυκείου; Γιατί δεν θα σκεφτούν ότι μέχρι του χρόνου θα το έχουν επανεξετάσει. Θα πούνε “α, της Β' είναι περίπου σαν αυτό που είπε ο Αρσένης, ότι για φέτος κ.λ.π.”. Ας μη τους δώσουμε αφορμή να κάνουν τέτοιες σκέψεις, ότι περιορίζουμε το θέμα και ότι θα έχουν του χρόνου το πρόβλημα - και που ενδέχεται να το έχουν του χρόνου αν δεν το ξεκαθαρίσουμε από τώρα. Εγώ, λοιπόν, πιστεύω ότι πρέπει να πούμε όχι “έμφαση”, “αναστολή”, ξεκάθαρη αναστολή και της διαδικασίας αυτού του είδους των εξετάσεων μέχρι να επανεξεταστεί βέβαια το όλο θέμα από την επιτροπή. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ποιός άλλος σήκωσε το χέρι, ο κ. Χρήστου.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): κ. Πρόεδρε, δεν διαφωνούμε ότι άμεση προτεραιότητα πρέπει να έχει το εξεταστικό, πλην όμως υπάρχουν και άλλα σοβαρά προβλήματα μέσα στο νόμο που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Έχουμε πει ότι το ΕΣΥΠ πρέπει να λειτουργεί ως γνωμοδοτικό όργανο και όχι ως πολιτικό όργανο. Για μας μπαίνει σημαντικό θέμα και ιδεολογίας στο νόμο 2525. Όταν στην πρωτολογία μου αναφέρθηκα στην αξιολόγηση, σε καμία

περίπτωση δεν εννοούσα να μην αξιολογείται ο εκπαιδευτικός και το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. Οπωσδήποτε όμως δεν μπορούμε εμείς να συναινέσουμε σε ένα μοντέλο αξιολόγησης που φέρνει την εκπαίδευση στον Μεσαίωνα, που αμφισβητεί τους πάντες και τα πάντα, που θέλει να επιλέξει ένα σώμα μόνιμων αξιολογητών, οι 400 που τους λέμε, που διαθέτει το Υπουργείο 6,5 δισεκατομμύρια για τους 400 και 2,7 δισεκατομμύρια για το διήμερο δημοτικό σχολείο, το οποίο αφορά 600 χιλιάδες μαθητές. Άρα, δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε εμείς ως Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας σε ένα κείμενο, το οποίο αφήνει όλα τα άλλα έξω και αναφέρεται μόνο στο εξεταστικό, για το οποίο συμφωνώ ότι είναι άμεσης προτεραιότητας. Είναι πολλά τα θέματα. Γι' αυτό ζητούμε με πλήρη συναίσθηση της ευθύνης, να δούμε το θέμα της παιδείας μακροπρόθεσμα, δηλαδή το θέμα της παιδείας δεν είναι να ανοίξουν αυτή τη στιγμή τα σχολεία. Προσωπικά, εγώ θα ανησυχούσα βαθύτατα εάν δεν υπήρχαν διαμαρτυρίες των μαθητών. Θα ανησυχούσα και πού θα πήγαινε αυτή η δουλειά, ο αυταρχισμός, η αλαζονεία, οι μονομερείς λειτουργίες “δεν ρωτάμε κανένα, προχωράμε” - λες και η παιδεία είναι προσωπική υπόθεση. Συμφωνούμε, εν μέρει, με το κείμενο το οποίο έχετε γράψει, αλλά πρέπει οπωσδήποτε να αναφερθούμε και στα υπόλοιπα θέματα του νόμου 2525, για τα οποία χρειάζεται να αρχίσει ουσιαστικός διάλογος του Υπουργείου Παιδείας με τους εμπλεκόμενους φορείς.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Πολίτης ήθελε να διατυπώσει μια άποψη.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): Είναι σημαντικό να φύγουμε σήμερα από εδώ με ένα ψήφισμα. Αυτό που θα πρέπει να γίνει ίσως - θα συμφωνήσω σε όλα τα ψηφίσματα, θα συμφωνούσα σε ένα πιο οξύ ψήφισμα αλλά ο στόχος δεν είναι να βγάλουμε ψήφισμα οξύ ή πιο οξύ - είναι να πετύχουμε το στόχο που είναι να λειτουργήσει ένα πλαίσιο διαλόγου για να πάει μπροστά όλο αυτό το πράγμα για το οποίο πονάμε. Άρα, λοιπόν, μια παρατήρηση στο κείμενό σας θα ήταν, εκεί που αναφέρεστε στα προβλήματα που δημιουργούν τα δύο νομοθετικά διατάγματα, οι δύο νόμοι, να προσθέσετε ότι τα προβλήματα δημιουργούνται και από τη φιλοσοφία, η οποία είναι αυτή ακριβώς που είπε ο κ. Βεζυράκης, εξεταστικό σύστημα και όχι εκπαιδευτική

μεταρρύθμιση, και το περιεχόμενο που δημιουργεί μια σειρά προβλήματα και συγκεκριμένα η εφαρμογή τους που δημιουργεί τα προβλήματα για τα οποία αντιδρούν τα παιδιά. Είναι μια προσθήκη που θα μπορούσε να βοηθήσει και να καλύψει και να φύγει ομόφωνα το ψήφισμα. Αυτό είναι πολύ σημαντικό.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Θα επανέλθω στη βασική μου τοποθέτηση και θα σας πω ότι είναι εύκολο και νομίζω ότι όλοι, αφού εκπροσωπείτε κοινωνικούς φορείς, ξέρετε πώς μπορεί να ξεκινήσει μια διελκυστίδα του να φτιάξει κανείς ένα σχέδιο απόφασης και να προσθέτει και να αφαιρεί και όταν βάζει κάτι μετά να υποχρεώνεται να αφαιρέσει κάτι ή να προσθέσει κάτι. Δεν προσπαθώ να αποφύγουμε αυτά που λέτε αλλά σε όσο περισσότερες λεπτομέρειες μπαίνουμε αυτή τη στιγμή τόσο πιο δύσκολο είναι να φτιάξουμε κάτι. Εγώ, από όλους που μίλησαν το άκουσα τα εξής: Εμείς εκφράζουμε μια αγωνία της κοινωνίας, ας μην μπούμε σε λεπτομέρειες που εκφράζουν και τις αγωνίες της συγκεκριμένης άποψης ή της συγκεκριμένης κατεύθυνσης που μας απασχολεί. Δηλαδή δεν είναι συντεχνιακό το θέμα, είναι ουσιαστικό. Τί είναι ουσιαστικό στο νόμο, τί αγωνίες άλλες δημιουργεί, όπως είπε η ΔΟΕ, εγώ δεν έχω κανένα λόγο να μην το συζητήσουμε. Αντίθετα είναι φυσικό, δεν μπορείς να μιλάς για αξιολόγηση, καταλαβαίνω την άποψη που εξέφρασε ο κ. Χρήστου, πώς μπορείς να μιλάς για αξιολόγηση όταν έχεις μια άρνηση από αυτούς που αξιολογούνται. Ότι και να κάνεις θα καταλήξεις το ίδιο αποτέλεσμα που παρατηρείται με τις εξετάσεις των μαθητών: Ότι και να κάνεις, δεν θα πετύχει αυτή η δουλειά. Χρειάζεται λοιπόν συζήτηση, δεν υπάρχει αμφιβολία. Όμως μετά την γενική διατύπωση δεν αποκλείεται σε ένα άλλο κείμενο, λεπτομερέστερο να πούμε ότι αυτό είναι μια περίληψη των απόψεων, άλλωστε θα καταγραφούν και οι απόψεις ειδικότερα. Νομίζω ότι το να προσθέσουμε και άλλα πράγματα - εγώ προσπάθησα από αυτά που άκουσα να κρατήσω εκείνα στα οποία υπάρχει σύγκλιση απόψεων - θα το κάνει πιο δύσκολο και δεν θα μπορέσουμε να το κάνουμε. Εγώ δεν έχω αντίρρηση, άλλωστε εγώ αυτή τη στιγμή συντονίζω μια συζήτηση, δεν έχω αντίρρηση, αν θέλετε, να μην βγάλουμε σήμερα κάτι και να βρεθούμε πάλι αύριο το πρωί και να επιμείνουμε είτε στην έκδοση μιας απόφασης είτε σε μια συζήτηση

επί περισσότερων λεπτομερειών. Όπως όμως καταλάβω την σκέψη του κ. Αναγνωστάτου, έχει σημασία εκείνο που λέγεται ότι “τώρα, σιγά θα μαζευτούν εκεί πέρα, θα κουβεντιάσουν, θα λέει ο καθένας τις απόψεις του και άντε να βγει κάτι” - έχει σημασία να φανεί ότι υπάρχει - και υπάρχει - μια σύγκλιση απόψεων σε αυτό το σημείο. Υπάρχει, είναι βέβαιο ότι υπάρχει, φαίνεται ότι υπάρχει. Υπάρχει μια αγωνία γι’ αυτό το πράγμα. Δεν σημαίνει ότι τα άλλα δεν έχουν σημασία, γι’ αυτό ακριβώς και η διατύπωση. Εσείς θέλετε να δώσετε έμφαση σε ένα πράγμα και λογικό είναι, η ΟΛΜΕ, φαντάζομαι, θα ήθελε να δώσει έμφαση σε κάτι άλλο. Κάποιος άλλος φορέας θα έδινε έμφαση κάπου αλλού, αλλά πού θα σταματήσουμε για να φτιάξουμε ένα κείμενο που θα είναι και αποτελεσματικό από την άποψη αυτού που θα το διαβάσει, να πει ότι “τούτοι εδώ κάτι είπαν”; Με δεδομένο ότι προσέθεσα στο τέλος ότι αποφασίζουμε να δημιουργηθεί και μια επιτροπή που θα εξετάσει όλα αυτά τα θέματα, εκεί μπορούμε - να βάλουμε και όλα αυτά τα θέματα που λέτε. Θα είναι μια συνέχεια, αν θέλετε, η οποία δεν θα είναι αποκομμένη από την σημερινή απόφαση. Αυτό θα είναι σίγουρα ένα έναυσμα, δίνεται συνέχεια αλλά ταυτόχρονα εκφράζουμε και αυτό που είπε ο Σεβασμιώτατος προηγούμενος: “Υπάρχει μια αγωνία στην κοινωνία, πείτε κάτι τελοσπάντων”. Η κριτική που γίνεται είναι ότι όλοι λένε γενικά πράγματα. Ας είναι η δική μας πρόταση μια πρόταση που να μην θεωρείται ότι έχει ταυτιστεί με μια από τις ακραίες θέσεις που έχουν διατυπωθεί μέχρι σήμερα και είναι εκ των πραγμάτων εξίσου αδιέξοδη όπως και οι προηγούμενες. Αυτό νομίζω. Ορίστε, αν θέλετε, σε αυτό που είπατε προηγούμενος, το πήρα από της ΟΛΜΕ την πρόταση, το κομμάτι αυτό είναι η πρόταση της ΟΛΜΕ, εν πάση περιπτώσει έλεγε το εξής: “Του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου με βήμα” λέει “την κατάργηση των εξετάσεων της Β΄ τάξης με την νομοθεσία που καθορίζει ο νόμος”. Μπαίνει σε λεπτομέρειες. Εάν θέλετε και αν συμφωνούμε να μείνουμε απλώς στην επανεξέταση του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου, χωρίς να βάλουμε το “με έμφαση στις εξετάσεις της Β΄ τάξης”, εγώ δεν έχω καμιά αντίρρηση, το θέμα θίγεται εκεί πέρα.

Ναι, κ. Ιωακειμίδη.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος): Ως προς αυτό το σημείο, κ. Πρόεδρε, εγώ έχω διαφορετική άποψη. Εγώ έχω την άποψη που είχαν και οι εκπρόσωποι της ΟΛΜΕ, ότι πρέπει να επιμείνουμε στη Β΄ Λυκείου. Έχει μεγάλη σημασία να είμαστε πάρα πολύ σαφείς. Και στην ουσία αυτό είναι το αίτημα αυτή τη στιγμή, γιατί οι μαθητές της Α΄ Λυκείου εφόσον έχουν αντιμετωπισθεί αλλιώς από της Β΄ Λυκείου έχουν μετά τρία χρόνια να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα, οι φετινοί της Γ΄ Λυκείου θα δώσουν εξετάσεις με το παλιό σύστημα. Επομένως, επιλύουμε το πρόβλημα. Είμαστε παρά πολύ σαφείς, μα έχουμε μετά καιρό και να συζητήσουμε, θα ανοίξει και η συζήτηση. Αυτά νομίζω είναι αλληλένδετα, δηλαδή ο διάλογος που θα γίνει είναι εκ των ων ουκ άνευ, αλλιώς δεν κάνουμε τίποτα, αν μιλήσουμε μόνο γι' αυτά τα θέματα. Το θέμα της αξιολόγησης που έθεσε ο κύριος της ΔΟΕ είναι τρομακτικής σημασίας. Κι εκεί έχουμε να πούμε πάρα πολλά πράγματα και οι ίδιοι βέβαια πρώτα αλλά και εμείς έχουμε γνώση αυτών των πραγμάτων. Αυτά θα τα συζητήσουμε μετά. Θα ήθελα συγχρόνως και στο δεύτερο θέμα που έβαλε η ΟΛΜΕ να τοποθετηθούμε με μια σύντομη διατύπωση, ότι πρέπει να ληφθούν τάχιστα όλα τα αναγκαία μέτρα, έστω και με τέτοιου τύπου διατύπωση, ώστε στοιχειωδώς να λειτουργήσουν φέτος τα ΤΕΕ. Πραγματικά, υπάρχει μια τέτοια ασυναρτησία και τέτοιο χάος, θα μπορούσα να πω, που είναι δυνατόν να μην λειτουργήσουν φέτος. Επομένως, “να ληφθούν επειγόντως κάποια μέτρα”, ως διατύπωση. Να έχουμε αυτά τα τρία σημεία: Πρώτον, για τη Β΄ Λυκείου, δεύτερον, για τα ΤΕΕ, αυτά που είπε δηλαδή η ΟΛΜΕ, και τρίτον ότι ζητούμε αμέσως να ανοίξει εθνικός διάλογος για όλα τα θέματα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ιωακειμίδη, δύο παρατηρήσεις. Για την επαγγελματική εκπαίδευση έχω πάρει ακριβώς το κείμενο που έδωσε ο κ. Ράμμας, δηλαδή, “αναγκαία η επανεξέταση των θεμάτων της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, με στόχο την αναβάθμισή της”. Αυτή ακριβώς είναι η διατύπωση και για το διάλογο μιλάμε, πιστεύω, επίσης. Εγώ τώρα, κ. Αναγνωστάτο, θα συμφωνήσω με τον κ. Ιωακειμίδη, δηλαδή, αυτό που λέτε εσείς, το γενικό εξεταστικό, υπάρχει. Το ότι υπάρχει έμφαση στη Β΄ Λυκείου, δεν σημαίνει ότι αγνοούνται τα άλλα. Και το ότι και η κοινωνία αυτή τη στιγμή νιώθει ότι η Β΄ Λυκείου είναι το κρίσιμο

σημείο είναι επίσης γεγονός. Και με δεδομένο επίσης - γι' αυτό πρόσθεσα αυτή τη φράση στο τέλος - ότι, “προκειμένου να εξεταστούν από το ΕΣΥΠ οι λοιπές πλευρές που αφορούν τη Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια και την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, αποφασίστηκε να συγκροτηθεί επιτροπή ειδικών”, για να κάνει κάποια εισήγηση. Αυτό δείχνει ότι δεν έχουμε τελειώσει εμείς, δεν είπαμε μια άποψη για τα θέματα αιχμής και τελειώσαμε. Θέλουμε να επανέλθουμε στα ουσιαστικά θέματα.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, δεν το λέω εγώ, δεν επιμένω προσωπικά ούτε το λέω ως προσωπική μου άποψη, το λέω με την ελπίδα ότι θα γίνει καλύτερα δεκτό από τους μαθητές - για κανέναν άλλο λόγο. Διότι θα είναι κρίμα, λόγω αυτού του θέματος, να “πετύχει η εγχείρηση και να πεθάνει ο ασθενής”.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): Αν το δεχθεί αυτό ο Υπουργός και κάνει πίσω, γιατί αυτός ήταν ο στόχος, τότε λύνεται αυτό γιατί θα συζητήσουμε μετά όλα τα προβλήματα, πιστεύω. Αν είναι σημείο αιχμής που λέει ο κ. Ιωακειμίδης, και είναι πολύ σωστό, πρέπει να παραμείνει.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ νομίζω ότι ένα τέτοιο κείμενο δίνει την ευχέρεια, αν θέλετε κάνω χρήση και της εμπειρίας μου από την άσκηση διοίκησης, και στη διοίκηση, αν έχει καλή διάθεση. Το είπα και το πρωί, από την αρχή, αυτή τη στιγμή έχουμε και ένα πολιτικό πρόβλημα. Τώρα μιλώ με την εμπειρία άσκησης διοίκησης, έχουμε, για οποιοδήποτε λόγο, να μην το κρίνουμε αυτή τη στιγμή, μια δεδομένη εμμονή σε κάποιες απόψεις. Η οποιαδήποτε αλλαγή πάνω σε αυτές τις θέσεις και η υιοθέτηση κάποιας άλλης θέσης έχει άλλες προεκτάσεις, τις οποίες προφανώς δεν είναι διατεθειμένοι αυτή τη στιγμή είτε η ηγεσία του Υπουργείου είτε η Κυβέρνηση να τις δεχθεί. Εμείς δίνουμε μία διέξοδο και πιστεύω ότι κάθε καλοπροαίρετος αναγνώστης θα αντιληφθεί ότι αυτή είναι η πρόθεσή μας. Δεν είναι ούτε να δημιουργήσουμε περαιτέρω πρόβλημα στον Υπουργό ή στην Κυβέρνηση ούτε να προκαλέσουμε άλλα προβλήματα ή να αγνοήσουμε άλλους προβληματισμούς. Γι' αυτό σας λέω ότι είναι εύκολο να καθίσουμε εδώ μέχρι αύριο το βράδυ και να συζητούμε άλλες παραγράφους, δεν θα καταφέρουμε όμως αυτό που μπορούμε

να καταφέρουμε αυτή τη στιγμή. Θέλετε να προσθέσετε κάτι, κ. Ρήγα;

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): κ. Πρόεδρε, να πω ότι ασφαλώς ένα από τα μελήματα μας θα πρέπει να είναι με ποιό τρόπο και ποιές διατυπώσεις η πρότασή μας θα έχει την δυνατότητα, ή θεωρητικά την ελπίδα, να γίνει αποδεκτή ή να επηρεάσει τις αποφάσεις της διοίκησης. Αυτή όμως δεν είναι η μόνη πλευρά, την οποία πρέπει να λάβουμε υπόψη μας. Πολύ σοβαρό επίσης είναι το θέμα, τούτο το όργανο να αποκτήσει κύρος και να καταξιωθεί έναντι της ελληνικής κοινωνίας και αν αυτό το αμελήσουμε νομίζω ότι θα έχουμε αυτοκαταστρέψει το λόγο ύπαρξης αυτού του οργάνου έναντι της ελληνικής κοινωνίας. Και νομίζω ότι από αυτή την άποψη θα πρέπει να βρούμε έναν ελάχιστο κοινό παρονομαστή που υπηρετεί και τους δύο στόχους, προς την πλευρά της διοίκησης και προς την πλευρά της κοινωνίας.

Θεωρώ λοιπόν ότι ο ελάχιστος παρονομαστής που εσείς ως τώρα έχετε διαμορφώσει δεν υπηρετεί και τους δύο αυτούς στόχους. Αντίθετα προς την πλευρά της κοινωνίας αφήνει πάρα πολύ εκτεθειμένο αυτό το όργανο και το εμφανίζει περίπου σαν να θεωρεί ότι με μια ή δύο επιμέρους ρυθμίσεις λύθηκε το πρόβλημα, πράγμα που κανένας εδώ δεν το υποστήριξε, εξάλλου. Δεν το υποστήριξαν τα κόμματα, δεν το υποστήριξαν οι φορείς της εκπαίδευσης, αν κατάλαβα την τοποθέτησή τους. Αντίθετα, αν αντελήφθην σωστά, ειπώθηκε ότι σε κατάργηση του νόμου πρέπει να οδηγηθούμε, όχι σε αναστολή του νόμου και των επίμαχων διατάξεών του, κάτι πολύ περισσότερο. Κατά συνέπεια, και από την άποψη των τοποθετήσεων αυτού του σώματος, ο ελάχιστος κοινός παρονομαστής είναι λίγο, όχι πιο προχωρημένος αλλά εν πάση περιπτώσει, λίγο πιο κοντά στο πρόβλημα και πιστεύω ότι αυτός ο κοινός παρονομαστής θα είναι και πιο κοντά στη συνείδηση της ελληνικής κοινωνίας και των παιδιών που πρέπει να μας απασχολήσουν. Γιατί δεν πρέπει τα παιδιά με την απόφασή μας να βρουν σε αυτή έναν ακόμα αντίπαλο. Χρειάζεται να δοθούν γέφυρες, πού θα αναζητηθούν αυτές; Όλες οι γέφυρες κόβονται, η σύγκρουση γίνεται όλο και πιο μετωπική. Αν σε ένα όργανο που συμμετέχουν η Εκκλησία, τα κόμματα, οι εκπαιδευτικοί δεν βρει η ελληνική κοινωνία ένα σύμμαχο, και βρει σύμμαχο μόνο η

διοίκηση, είμαστε άραγε κοντά στο ρόλο που θέλουμε να παίξουμε; Πρέπει να τα συνδυάσουμε λοιπόν και τα δύο.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Να το ξαναδιαβάσουμε, να δούμε αν είναι ένα ή δύο, είπατε ότι είναι ένα ή δύο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ δεν νομίζω ότι είναι αυτό, αλλά να..

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Είναι δύο, το εξεταστικό σύστημα και η τεχνολογική επαγγελματική εκπαίδευση. Και μάλιστα το εξεταστικό σύστημα με έναν τρόπο όχι σαφή.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ρήγα, θα σας πω το εξής, και θα το διαβάσω γιατί το να ερμηνεύσω απλώς αυτό που γράφω δεν έχει έννοια. Λέμε ότι αυτά είναι τα σημεία αιχμής, λέμε όμως ότι “για τις αδυναμίες και του νόμου 2525 και του νόμου 2640”, δεν το έχω παραλείψει, να το ξαναδιαβάσω, αν θέλετε.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Μα το άκουσα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Και δεν το θεωρείτε αρκετό αυτό.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Όχι, δε νομίζω ότι αντανακλά τις τοποθετήσεις που λέει και ο κ. Αναγνωστάτος. Δεν νομίζω ότι σταθήκαμε στις αδυναμίες, σταθήκαμε σε μια συνολική αντίληψη που διαπνέει τον νόμο. Δε λέει κανένας να πούμε “εντάξει, εδώ γίνεται, μπορεί να βρεθεί ένας παρονομαστής” ή ότι “εντάξει, δεν θα πούμε κατάργηση του νόμου αυτή τη στιγμή”, αλλά θα μιλήσουμε για αναστολή του, τουλάχιστον στο σύνολο των επίμαχων διατάξεων, αυτό το θεωρώ αναγκαίο.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Θέλω να πω, κ. Πρόεδρε, ότι ο προβληματισμός του κ. Ρήγα είναι σωστός βέβαια και ιδιαίτερα σαν πολιτικό πρόσωπο της Βουλής. Όμως η πλευρά της κοινωνίας δεν θα κάτσει να αναλύσει το κείμενο. Θα δει αν λύσαμε το πρόβλημα ή όχι. Και αν το λύσουμε με οποιοδήποτε κείμενο θα είναι ικανοποιημένη η κοινωνία. Εγώ ανησυχώ πιο πολύ για τα παιδιά, δεν είναι μόνο το Υπουργείο και η κοινωνία σαν κοινωνία κριτική γενικά, είναι τα παιδιά που πρέπει να τους προσφέρουμε διέξοδο,

πρόσχημα έστω, να πάνε πίσω στα σχολεία τους. Θα σκεφτούν ότι αυτή η εξέγερση - και εγώ την λέω εξέγερση και νομίζω ότι όσο ξεφεύγουμε από την έννοια της εξέγερσης ίσως ξεφεύγουμε και από την προσπάθεια να λύσουμε κάτι, διότι η εξέγερση είναι προχωρημένο πρόβλημα, άρα θέλει μεγαλύτερη προσπάθεια - μπορεί να γίνει και του χρόνου. Θα σκεφτούν “του χρόνου, που θα έχουμε της Γ΄ Λυκείου τις εξετάσεις θα μπορούμε να ξαναδημιουργήσουμε αυτή την έντονη ατμόσφαιρα και αυτή την κινητοποίηση για να το ξαναπετύχουμε το χρόνο, αν δεν μας το φτιάξουν εν τω μεταξύ”. Δηλαδή, εγώ εκεί περισσότερο έχω ανησυχία, στα παιδιά. Η κοινωνία, αν λυθεί το πρόβλημα θα πει “μπράβο τους, τα καταφέρανε”, δεν θα τους νοιάζει το κείμενο, το κείμενο δεν θα το διαβάσει κανένας. Το Υπουργείο είναι η μια πλευρά που είναι, σε εισαγωγικά, “ο εχθρός μας” και τα παιδιά η άλλη, που πρέπει να ηρεμήσουμε, παιδιά που ακόμα δεν έχουν ευθύνες τέτοιες που να σκεφτούν άλλες σκοπιμότητες για να υποχωρήσουν. Και το επισημαίνω αυτό άλλη μια φορά για να κλείσω, ότι θα σκεφτούν πέραν του ότι το μυαλό του καθενός έχει πάρει και ξεχωριστό αέρα - υπάρχει ενιαίος προβληματισμός αλλά δεν υπάρχει ενιαία στάση αντίδρασης, υπάρχουν οι πιο ζωηροί κ.λ.π. - “του χρόνου θα μπορέσουμε να ξαναδημιουργήσουμε αυτή την ατμόσφαιρα αν κάτι από αυτά που τώρα δεν μας είπαν τα διορθώσουν εν τω μεταξύ ή όχι”.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Να πω κάτι εδώ, αν μου επιτρέπετε, αν διευθετηθεί το θέμα της Β΄ Λυκείου εφέτος, δεν μπορεί να υπάρχει στη Γ΄ του χρόνου.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Δηλαδή, τα παιδιά της Β΄ θα είναι στη Γ΄ του χρόνου.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Ναι.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Και θα έχουν πάει σε εξετάσεις για 12 μαθήματα αντί για 4 ή αντί για κάτι άλλο, που μπορεί να βρούμε εν τω μεταξύ.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Όχι, θα έχουν την συνέπεια που θα προκύψει από την τροποποίηση.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Μα αυτό λέω, ότι αν δεν το τροποποιήσουμε ικανοποιητικά θα πούνε “θα είμαστε ξανά όλοι στο δρόμο για να το πετύχουμε”, έναν προβληματισμό εκφράζω.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Μα αναγκαστικά θα το ρυθμίσουν έτσι, θα το αλλάξουν.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Για την Γ΄ Λυκείου είναι πολύ δύσκολο. Εγώ έκανα διάλογο στο ραδιόφωνο προχθές με τα παιδιά και είπαν όχι. Βέβαια όταν τους είπα “τί άλλο θέλετε να αλλάξει, πού αλλού προβληματιζέστε” δυσκολεύτηκαν να μου βρουν σημεία αλλά δεν έχει σημασία, πολλές φορές να μιλάς με παιδιά. Δεν είναι πάντα κάτι σίγουρο, ότι θα πείσεις τα παιδιά, ιδιαίτερα σε αυτή την φάση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν έχει μιλήσει ο κ. Ηλιόπουλος.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): κ. Πρόεδρε, έχω την εντύπωση ότι το πρόβλημα αντιμετωπίζεται όταν πάψει να υπάρχει η πηγή εκείνη, η οποία προκαλεί το πρόβλημα. Όταν πάρουμε μια απόφαση περιορισμένη για ένα μόνο ζήτημα κουκουλώνοντας, επιτρέψτε μου την έκφραση, το θέμα, αφήνοντας την πληγή από κάτω να υπάρχει, είναι βέβαιο ότι όχι μόνο δεν θεραπεύουμε την πληγή αλλά θα επανέλθει πολύ χειρότερη μετά από λίγο χρονικό διάστημα. Είπε προηγουμένως ο κ. Ρήγας, και έτσι είναι, ότι οι εκπαιδευτικές ομοσπονδίες έχουν απόφαση πανελλήνιων συνεδρίων για κατάργηση του συγκεκριμένου νόμου. Εμείς ερχόμαστε και λέμε να τον αναστείλουμε, σε προτεραιότητα να γίνει αυτό που λέτε για να σταματήσει η κρίση και να πάνε τα παιδιά στο σχολείο όπως είπε ο Σεβασμιώτατος. Και είναι σεβαστή η άποψη αλλά δεν μπορούμε να μείνουμε εδώ για να έχει έννοια και η αυριανή συνάντησή μας εδώ και να έχει έννοια και η λειτουργία του Συμβουλίου. Το Συμβούλιο δεν είναι ένα τυχαίο όργανο που σε μια τυχαία κρίση μαζεύεται για να δει πώς θα την εκτονώσει, αλλά πώς θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις εκείνες για να συμβάλει ουσιαστικά και θετικά σε μια πραγματική μεταρρύθμιση. Και αυτό θέλουμε εμείς οι εκπαιδευτικοί, θέλουμε την μεταρρύθμιση, θέλουμε τις αλλαγές. Έκανε ευρεία ανάλυση και ο Πρόεδρος της ΟΛΜΕ και ο Πρόεδρος της ΔΟΕ, για το περιεχόμενο των σπουδών και όλα τα ζητήματα που αφορούν την εκπαίδευση. Γι’ αυτό θέλουμε να τα

συζητήσουμε αύριο και δεν μπαίνουμε στο ζήτημα ότι ενδεχομένως κακώς ή από κακή εκτίμηση έχει φανεί ότι ο Πρόεδρος της ΔΟΕ έβαλε το θέμα της αξιολόγησης ή να προσθέσουμε και κάποια άλλα. Δεν το θέτουμε έτσι εμείς το ζήτημα, απλώς για να μπει, να βάλουμε όλα τα ζητήματα στο έγγραφο. Το θέτουμε με την έννοια ότι σταματάμε αυτό το νόμο ως προτεραιότητα αλλά μπαίνουμε και στην ουσία της συζήτησης και του διαλόγου. Εξάλλου, το κορυφαίο ζήτημα είναι ότι όλοι οι φορείς, μηδενός εξαιρουμένου, μηδενός κόμματος, μηδενός φορέα, πιστεύουν ότι έλλειψη σοβαρότατη, και μία από τις πανενέργειες και τα λάθη του νόμου αυτού, είναι η έλλειψη διαλόγου. Δεν πρέπει σε καμία περίπτωση αυτό το πράγμα να το βάλουμε στο περιθώριο. Ο διάλογος είναι απαραίτητη προϋπόθεση, ο διάλογος είναι σημαντικώτατο στοιχείο που θα μπορέσει να αντιμετωπίσει συνολικά τα προβλήματα που υπάρχουν και να μην επανέλθουμε. Δεν είναι το θέμα να λύσουμε μια κατάσταση, να εκτονώσουμε μια κατάσταση αυτή τη στιγμή, αν και τελικά θα γίνει αποδεκτή, ούτε βεβαίως να φτιάξουμε ένα κείμενο που θα γίνει απόλυτα αρεστό στο κ. Υπουργό. Στον Υπουργό να πούμε την αλήθεια, όπως και στον Πρωθυπουργό να πούμε την αλήθεια, όπως και στα κόμματα της βουλής που συζητούν απόψε για τελευταία βραδιά να πούμε ποιά είναι η πραγματικότητα, και αν θέλουν πραγματικά να συμβάλουν στην εκτόνωση και στην αντιμετώπιση της κατάστασης, πρέπει συνολικά να δούμε το ζήτημα και να συζητήσουμε δίνοντας ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και συγκεκριμένα θέματα. Το χρονοδιάγραμμα θα πρέπει να λήξει πολύ σύντομα για να μπορέσουμε να φτάσουμε σε ουσιαστική λύση, για μην επανέλθουμε συζητώντας πάλι τα ίδια. Δεν διαφωνούμε ως προτεραιότητα να γίνει αυτό που λέτε, αλλά δεν πρέπει να αποκλειστεί το ουσιαστικότερο σημείο που είναι μετά.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Μα μετά από την παρατήρηση του Σεβασμιωτάτου, έχω γράψει “με άμεση δέσμευση της πολιτείας για έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με τους εμπλεκόμενους φορείς”.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Άρα να μας το διαβάσετε συνολικά το κείμενο πάλι για να δούμε συνολικά τί λέει.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, βεβαίως.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Για να δούμε τί προσθέσατε, τί αφαιρέσατε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κ. Βεζυράκη, απλώς θέλω να σας πω το εξής: Να σκεφτούμε χρονικά εάν θα πρέπει να το αφήσουμε για αύριο, γιατί φαίνεται ότι είναι δύσκολο να συμφωνήσουμε. Όλοι έχουμε να προσθέσουμε ή να αφαιρέσουμε κάτι. Υπάρχει και το ενδεχόμενο να το αφήσουμε για αύριο, να πούμε ότι δεν μπορούμε τώρα να καταλήξουμε, να το αφήσουμε για αύριο. Είμαι αυτής της άποψης, αυτός είναι ο χαρακτήρας μου, άμα ήταν να παίρνω αποφάσεις μόνος μου δεν θα συζητούσαμε τόση ώρα.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Ναι, επειδή κι εγώ συμφωνώ ότι πρέπει σήμερα να αποφασίσουμε - εγώ πιστεύω ότι αύριο δεν θα έρθει κανείς, το είπα και πριν, το πιστεύω αυτό - κατ' αρχήν, ασφαλώς θα πρέπει στο κείμενο να δοθεί έμφαση περί της αναστολής μιας και όλοι συμφωνούν ότι δεν περιλαμβάνει σοβαρά ζητήματα, όπως τα καταθέτουν και η ΟΛΜΕ και η ΔΟΕ. Από εκεί και πέρα, πιστεύω ότι επιγραμματικά πρέπει να αναφερθούν ποιά είναι αυτά τα σοβαρά ζητήματα έτσι ώστε να τεκμηριωθεί η άποψη του ΕΣΥΠ περί της αναστολής, για μην φανεί ότι είναι υπέρ του ενός ή του άλλου, για να μην έχουμε νικητές και ηττημένους και να ξεκινήσει διάλογος ή να συνεχιστεί διάλογος, στα πλαίσια όμως του ΕΣΥΠ.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Όποιος κυνηγάει δύο λαγούς, χάνει και τον ένα. Εμείς έχουμε κύριο στόχο.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Επιτρέψτε μου, εγώ δεν είπα για δύο λαγούς.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Εγώ το λέω, η παροιμία το λέει και η παροιμία ισχύει για όλους μας. Θέλω να πω λοιπόν ότι κύρια ο στόχος μας και το πρόβλημά μας είναι αυτό. Εμείς δεν θα πάψουμε αύριο, θα ξαναλειτουργήσουμε, δηλαδή το θέμα αυτό των δύο ομοσπονδιών, της ΟΛΜΕ και της ΔΟΕ, είναι ένα θέμα το οποίο αν μπει εδώ έτσι ονομαστικά, θα ερεθίσει την κατάσταση και φοβάμαι μήπως χάσουμε και το κύριο ζήτημά μας, που τουλάχιστον εγώ ως πνευματικός άνθρωπος συζητώντας με τους ανθρώπους, με τους γονείς και με τα παιδιά και με παρά πολλά παιδιά, είναι, πιστεύω, πώς θα δώσουμε μια διέξοδο για να γυρίσουν τα παιδιά στο σχολείο και ταυτόχρονα να δεσμευτεί η

πολιτική ηγεσία ότι θα κάνει τις τροποποιήσεις. Αυτή η διπλή, ας το πούμε, λύση είναι αυτή η οποία αυτή τη στιγμή κυριαρχεί. Η γενική διατύπωση που έχει ο κ. Πρόεδρος, ότι οι νόμοι αυτοί θα πρέπει γενικότερα να - κάπως το λέτε εκεί - να ελεγχθούν, ή να εξεταστούν, μας δίνει το περιθώριο αύριο να πούμε και τα άλλα. Αν τα πούμε όλα απόψε θα πουν “εσείς τί πήγατε εκεί για να συνεδριάσετε, για να πείτε τα πάντα εναντίον όλης της μεταρρυθμίσεως”; Επομένως, με συγχωρείτε που θα το πω, εκφράσαμε και απόψεις οι οποίες είναι συνδικαλιστικών οργάνων.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, κ. Βεζυράκη, επιτρέψτε μου τώρα εμένα να κάνω αυτό που είπε ο Πρόεδρος, της συννομοσπονδία Γονέων, να γίνω λίγο πιο αποφασιστικός. Είναι φυσικό να υπάρχουν οι επιμέρους απόψεις, οι οποίες είναι πιο έντονες. Εγώ το δέχομαι, έχω πεισθεί ότι είναι χρήσιμο να βγάλω μια απόφαση απόψε. Εγώ θα σας ξαναδιαβάσω το κείμενο. Έχω βγάλει και άλλες λέξεις που ήταν πιο ήπιες, αν θέλετε: *“Στη σημερινή συνεδρίαση του ΕΣΥΠ έγινε ανταλλαγή απόψεων για τα άμεσα προβλήματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή την εκπαίδευση και την κοινωνία. Επίσης, διαπιστώθηκε η ανάγκη για ουσιαστική και συνεχή λειτουργία του ΕΣΥΠ ώστε να αποφεύγεται να καταλήγουν τα προβλήματα στην κατάσταση που έχουν οδηγηθεί σήμερα. Όλα τα μέλη συμφώνησαν ότι υπάρχει ανάγκη να ασχοληθεί το ΕΣΥΠ με όλα τα θέματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή την εκπαίδευση. Στη σημερινή συνεδρίαση όμως τονίστηκε από όλους η ανάγκη να τοποθετηθεί το ΕΣΥΠ στο κρίσιμο πρόβλημα που απασχολεί αυτή τη στιγμή την κοινωνία. Πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν για τις αδυναμίες των νόμων 2525 και 2640”. Όχι “για αδυναμίες”, “για τις αδυναμίες”, αυτό έμμεσα αποδίδει τους προβληματισμούς που λέτε εσείς. “Θεωρήθηκε ότι είναι ανάγκη να εξεταστούν τα προβλήματα αυτά, οι αδυναμίες αυτές, τα προβλήματα αυτά. Για την άμεση όμως αντιμετώπιση της κρίσης υπήρξε ταύτιση απόψεων για την άμεση” λέω ότι είναι δύο φορές το “άμεση” “επανεξέταση του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου με έμφαση στις εξετάσεις της Β΄ τάξης. Επίσης, θεωρείται αναγκαία η επανεξέταση των θεμάτων της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με στόχο την αναβάθμισή της. Ταυτόχρονα, τονίστηκε η ανάγκη να ανοίξουν τα σχολεία και να αποφευχθεί περαιτέρω όξυνση των προβλημάτων με άμεση δέσμευση*

της πολιτείας για έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με τους εμπλεκόμενους φορείς”. Έναρξη “ουσιαστικού διαλόγου”, “ουσιαστικού” όχι “διαλόγου” με τους εμπλεκόμενους φορείς”. “Προκειμένου να εξεταστούν από το ΕΣΥΠ οι λοιπές πλευρές”, αυτές όλες που θέτουμε εμείς τώρα, δεν λέμε “εκείνη κι εκείνη”, “που αφορούν την Α/θμια και τη Β/θμια εκπαίδευση καθώς και την πρόσβαση στη Γ/θμια εκπαίδευση, αποφασίστηκε να συγκροτηθεί επιτροπή ειδικών για το σκοπό αυτό”. Έχει όλες τις πλευρές που θέλετε. Να σας πω κάτι, επιτρέψτε μου να πω και κάτι άλλο, δεν θα ήταν δόκιμο να περιμένετε να είναι μια ανακοίνωση που θα βγάλετε εσείς γιατί ο κάθε φορέας θα βγάζατε την δική του ανακοίνωση. Εδώ πρέπει να είναι μια τέτοια ανακοίνωση που να περιλαμβάνει όλες τις πλευρές χωρίς να αποκλείει την εκδήλωση των ανησυχιών και των προτεραιοτήτων και των προβλημάτων που κάθε φορέας ουσιαστικά έχει. Να το δούμε αυτό, να τελειώσουμε με την πρόταση και θα σας πω πώς θα επιδοθεί, θα το βρούμε τώρα.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Πολύ βιάζεστε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Και να σας πω αν θέλετε γιατί, ναι κ. Ρήγα,

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Ναι, τελειώσατε;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, άλλο ήθελα να πω.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Πείτε το.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να μου κάνετε μια χάρη, να μην φέρνετε αντιρρήσεις.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Δεν μπορώ να μην φέρνω αντιρρήσεις. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχουν ορισμένοι από τους συμμετέχοντες εδώ που δήλωσαν ότι θα επιστρέψουν και φαντάζομαι ότι θα ήταν χρήσιμη και απαραίτητη η συμμετοχή τους σε αυτή τη φάση της συζήτησης. Έχω και εγώ την γνώμη ότι πρέπει απόψε να καταλήξουμε σε κάτι, θα έλεγα λοιπόν ότι δεν πρέπει να το κάνουμε χωρίς την παρουσία τους. Γι’ αυτό, είτε να μπούμε σε μια άλλη συζήτηση είτε να μην διακόψουμε στις 17:00, να επιμηκύνουμε τη συνεδρίαση σήμερα, να επικοινωνήσουμε με τους εκπροσώπους των φορέων, οι οποίοι

μας ζήτησαν κατά κάποιο τρόπο να αναμένουμε την παρουσία τους..

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Το καταλαβαίνω αυτό που λέτε.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Διαφορετικά, φαντάζομαι ότι ...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ρήγα, το καταλαβαίνω αυτό που λέτε και ιδιαίτερα για τους εκπροσώπους της ΟΛΜΕ. Θα πω το εξής όμως, πρακτικά πάλι.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Και των κομμάτων.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, η κυρία Αράπη μου είπε λίγο πολύ τις απόψεις της και της κυρίας Δασκαλάκη τις ακούσαμε. Το θέμα είναι το εξής: Αν το κάνουμε αυτό, εγώ δεν έχω αντίρρηση, εγώ δεν βιάζομαι να πάρω μια απόφαση, δεν ήμουν εγώ εκείνος που το είπα, αντίθετα στη δική μου λογική, την πανεπιστημιακή, πάει περισσότερο να το κουβεντιάσουμε πιο πολύ αύριο και να βγάλουμε αύριο μια απόφαση. Αλλά ποιός είναι ο κίνδυνος; Ο κίνδυνος είναι να πούμε συνεχίζουμε αύριο την συζήτηση και να μην είναι πάλι η κυρία Δασκαλάκη και η κυρία Καραγιάννη και να μην είναι ενδεχομένως και άλλοι, τώρα εσείς ξέρετε πολύ περισσότερο από εμένα την πολιτική. Αυτή τη στιγμή γίνονται διάφορες ζυμώσεις, υπάρχουν προβλήματα, υπάρχουν εξελίξεις που ενδεχομένως βρίσκονται σε μια διαμόρφωση. Εγώ για να το τονίσω και να κάνουμε, αν θέλετε, πιο ισχυρή την πρόταση και το κείμενο που έφτιαξα να σας πω τα ονόματα αυτών που έχω υπόψη. Δεν έχω επικοινωνήσει με κανέναν, εκτός από έναν, από αυτούς που έχω υπόψη να απευθυνθούμε για να συμμετέχουν σε μια επιτροπή. Για να γίνει αντιληπτό ότι μιλάμε σοβαρά, θα σας πω τα ονόματα.

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Σε μια προσπάθεια να βοηθήσω να βγούμε από το μικρό αδιέξοδο, θα ήθελα να σας παρακαλέσω να συμμαριστείτε την άποψη ότι υπάρχουν σοβαρότατα προβλήματα, τα οποία δικαιολογούν την καλοπροαίρετη και γενική αίσθηση από την πλευρά της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας, όταν λέει ότι θα πρέπει να αποτυπωθεί η απάντηση σε αυτό το σχέδιο απόφασης που θα πάρουμε. Βλέπω μπροστά μου την ημερήσια διάταξη, όπως την προσδιορίσατε “Οι προοπτικές της Παιδείας όπως διαμορφώνονται μετά τις πρόσφατες αλλαγές στο εκπαιδευτικό σύστημα”. Πιστεύω

ότι συγκλίνουμε άπαντες ότι οι προοπτικές αυτές στο σύνολό τους είναι ανησυχητικές, είναι αρνητικότερες. Με αλλά λόγια, ισχυρίζεται, από ό,τι καταλαβαίνω η Διδασκαλική Ομοσπονδία να υπάρξει μια συνεκτίμηση όσο γίνεται περισσότερο περιεκτική και με την ανάλογη γλώσσα, που να μην προκαλεί αλλά να ανοίγει πόρτες διαλόγου ούτως ώστε να καλυφθεί και αυτό το θέμα. Γιατί όπως ακριβώς τοποθετείτε την κατακλείδα του κειμένου - μην με παρεξηγήσετε, αλλά, δυστυχώς, υπάρχει κακή εμπειρία από παραπομπή θεμάτων σε επιτροπές ειδικών - όσο καλό και αν είναι. Γι' αυτό σας διέκοψα πριν ανακοινώσετε τα θέματα και με φέρετε σε δύσκολη θέση, να μην κάνω αυτή την τοποθέτηση. Δεν γνωρίζω τα ονόματα, δεν αμφισβητώ ότι θα είναι αξιόλογοι, αλλά επιτρέψτε μου να πω ότι λόγω της οξύτητας των προβλημάτων η παραπομπή αυτή τη στιγμή κατά την γνώμη μου δεν θα ήταν η πιο ενδεδειγμένη κίνηση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να σας πω κάτι, αν θέλετε τώρα μιλάω με την εμπειρία μου και σας μιλάω με ειλικρίνεια, όσοι με ξέρετε, ξέρετε ότι όταν λέω κάτι τέτοιο δεν προσπαθώ ούτε να κερδίσω μια υποστήριξη σε μια άποψη, δεν με πειράζει καθόλου. Αγωνιό και εγώ, όπως αγωνιάτε όλοι, ότι, αν δεν κάνουμε κάτι σήμερα, ίσως αύριο να μην είναι και τόσο σημαντικό. Υπάρχουν, σας είπα και το επαναλαμβάνω, όλες οι δυνατότητες εξέτασης των άλλων προβλημάτων, στα οποία αναφερθήκατε. Εγώ σας είπα ότι δέχομαι ότι θα μπορούσε, αν είχαμε χρόνο, να υπήρχε και καλύτερη διατύπωση που να εκφράζει ακόμα περισσότερο αυτές τις αγωνίες. Δεν είναι εύκολο, και αυτό που έγινε, κάτω από τις συνθήκες που έγινε, νομίζω ότι έχει αυτή τη διάσταση. Τώρα για την επιτροπή που λέτε, “τα παραπέμπουμε σε μια επιτροπή”. Δεν παραπέμπουμε, δεν λέμε ότι μπορεί να υπάρχει κάποιο πρόβλημα, λέμε ότι υπάρχουν επιμέρους απόψεις για τις αδυναμίες των νόμων και θεωρήθηκε ανάγκη να εξεταστούν τα προβλήματα αυτά. Αν θέλετε να τον καταγράψουμε, να πούμε τεχνικά πια ότι η ΟΛΜΕ και η ΔΟΕ λένε “αυτά τα σημεία”, οι γονείς λένε “αυτά τα σημεία”, ο Δικηγορικός Σύλλογος λέει “αυτά τα σημεία”, το Τεχνικό Επιμελητήριο λέει κάποια άλλα, κάποια στιγμή χανόμαστε. Γι' αυτό λέω ότι χρειάζεται μια επιτροπή, δεν επιμένω και πάλι, απλώς και εδώ έχω λάβει υπόψη μου ότι όλες οι πλευρές, αλλά η κάθε μια

με την δική της οπτική γωνία, λέει για επιτροπές. Όλοι μιλάνε για επιτροπές, δεν είναι κακό, κάπως θα πρέπει και εμείς, αφού δεν έχουμε τα τμήματα και τους τομείς αυτή τη στιγμή που θα μπορούσαν να κάνουν την επιστημονική εισήγηση, να οδηγηθούμε σε αποφάσεις που να στηρίζονται σε στοιχεία. Είδατε, ελέχθη προηγουμένως “μα υπάρχουν νομικά προβλήματα, γιατί μιλάμε για αναστολή του νόμου που να μην μπορεί να εφαρμοστεί έτσι και αλλιώς”. Τώρα, το να το πούμε εμείς αυτή τη στιγμή δεν έχει έννοια. Εγώ δεν έχω καμία αμφιβολία ότι ένας έγκριτος νομικός ξέρει καλύτερα τα πράγματα από τους υπόλοιπους, από εμάς, για τις επιμέρους λεπτομέρειες. Και βέβαια, συμφωνώ και με την άποψη του κ. Ρήγα, ότι εδώ έχουμε έναν άλλο κίνδυνο: Θα ξεκινήσουμε μια διαδικασία με την ΟΛΜΕ, και όπως ξέρετε βέβαια θα είναι και δύσκολο, θα πει η ΟΛΜΕ ενδεχομένως μια φράση από εδώ μια φράση από εκεί. Επομένως νομίζω ότι αν εμείς συμφωνήσουμε σε αυτό το κείμενο και διαφωνεί βέβαια η ΟΛΜΕ τότε δεν θα πρέπει να βγάλουμε τίποτα. Αν η ΟΛΜΕ πει ότι εμείς διαφωνούμε και θέλουμε εκείνο ή θέλουμε να μπει το άλλο, αυτό είναι πρόβλημα. Εγώ σας λέω, έλαβα υπόψη μου την άποψη όλων. Μην ξεχνάτε και είμαστε όλοι παρόντες, ένα μέλος ήταν της ΟΛΜΕ, δεν είναι οι απόψεις όλες ταυτισμένες στην ΟΛΜΕ, υπάρχουν διαφορετικές απόψεις.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, η ΟΛΜΕ για μένα είναι καθοριστικό κομμάτι, έτσι κι αλλιώς, διότι είναι οι καθηγητές που θα πείσουν τα παιδιά και λοιπά και λοιπά. Υπάρχουν δύο τρόποι να τους αντιμετωπίσουμε: Ή αν δεν έλθει εγκαίρως η ΟΛΜΕ, θεωρούμε ότι περίπου τα ίδια λέει και το προχωράμε το κείμενο χέρι-χέρι που λέει ο λόγος ή την φωνάζουμε κατεπειγόντως με το τηλέφωνο. Όχι να πει στο τέλος “όχι, το παρατάμε”, γιατί τότε πάει όλη η προσπάθεια και όλη η ιστορία. Ή το ένα ή το άλλο: Ή θεωρούμε ότι έχουν κατά βάση δεχθεί γιατί μας έκαναν πρόταση και προχωρούμε ή τους φωνάζουμε κατεπειγόντως εδώ όλους γιατί αυτοί πρέπει να συνεδριάσουν για να αποφασίσουν.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Πρόεδρε, μια ερώτηση.

- κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος):** Ναι, ποιός κάνει την ερώτηση, συγγνώμη, ναι.
- κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ):** Αν βγει αυτό το κείμενο και υπάρξει ερώτηση, παρότι γράφουμε άμεση επανεξέταση, πώς θα γίνουν οι εξετάσεις, τί απαντάει η Κυβέρνηση;
- κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος):** Μα το βέβαιο είναι ότι οι εξετάσεις δεν μπορούν να γίνουν, όπως λέει ο νόμος. Γι' αυτό όταν λέμε εμείς "επανεξέταση" εμείς δεν μπορούμε να προτείνουμε οι εξετάσεις να γίνουν έτσι, εμείς όμως αυτό που λέμε, και το λέμε με ένα τρόπο προσεκτικό, είναι ότι οι εξετάσεις δεν μπορούν να γίνουν όπως προβλέπει ο 2525. Αυτό λέμε, εγώ τουλάχιστον έτσι το καταλαβαίνω, δεν θα λέω ότι καταλαβαίνω ότι θα γίνουν εξετάσεις έτσι. Ορίστε.
- κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ):** Συγγνώμη, γιατί εγώ δεν το κατάλαβα.
- κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος):** Απλώς, εντάξει...
- κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ):** Φοβάμαι ότι και οι έξω από εδώ δεν θα το καταλάβουν.
- κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος):** Αν συμφωνούμε σε αυτό όπου χρειαστεί διευκρίνιση, εγώ θα δώσω αυτή την διευκρίνιση ότι αυτό λέμε.
- κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος):** Θα την δώσει ο Υπουργός αυτή την διευκρίνιση στο τέλος, αν χρειαστεί. Όταν το δεχθεί, θα βγει έξω και θα λέει ιστορίες.
- κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος):** Εγώ θα σας πω το εξής: Θα συνεχίσω όσο θέλετε την συζήτηση, θα φύγει ο Σεβασμιώτατος ο οποίος επίσης έχει μια εικόνα γενικότερη και πιο νηφάλια.
- κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος):** Ένα δευτερόλεπτο....
- κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος):** Ναι.
- κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος):** Θεωρώ αυτονόητο ότι όλοι οι εκπρόσωποι των φορέων που ήταν στην έναρξη της σημερινής συνεδρίασης έπρεπε να είναι μέχρι το τέλος. Διότι π.χ. στο τάδε κόμμα, δεν θέλω να αναφερθώ σε συγκεκριμένο, εάν πάρουμε ένα τηλέφωνο τώρα και δεν είναι το ίδιο πρόσωπο, μπορεί να πουν άλλα, άλλες απαντήσεις, δεν είναι δυνατόν να γίνει έτσι η διαδικασία.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ συμφωνώ σε αυτό, απλώς για την ΟΛΜΕ μίλησα ιδιαίτερα. Για τους άλλους εκπροσώπους δεν μπορούμε να μιλήσουμε και για τον εξής λόγο: Υποτίθεται ότι εμείς έχουμε την ικανότητα να συνθέσουμε αυτά που ακούστηκαν. Αν δεν την έχουμε και έχουμε πέσει έξω, τότε αλλοίμονο σε εμάς. Πρόεδρε, κ. Χρήστου.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Ναι, συγγνώμη, εμείς ασφαλώς λέμε “ανοικτά σχολεία”. Και πιστεύω ότι όλοι οι Έλληνες πολίτες αυτό εύχονται. Εστιάσατε κ. Πρόεδρε, στο εξεταστικό. Συμφωνούμε, ότι έχει προτεραιότητα των εξεταστικό των μαθητών να λυθεί εδώ και τώρα για να πάνε τα παιδιά στα σχολεία τους. Εμείς θα συμφωνήσουμε. Διαφορετικά θα διαφωνήσουμε με οποιοδήποτε άλλο κείμενο, εάν δεν διατυπωθούν οι λέξεις “αναστολή των διατάξεων” και “ουσιαστικός διάλογος”. Δεν μπορούμε δηλαδή να κάνουμε πίσω. Αντιλαμβανόμαστε τη σύνθεση, την αναγκαιότητα, την κρισιμότητα και όλα, την αναταραχή που υπάρχει στον χώρο της παιδείας, παίρνουμε όμως την ευθύνη γιατί ο κλάδος μας έχει δώσει άλλη εντολή και λέμε “αναστολή των διατάξεων” και “ουσιαστικός διάλογος”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Το “ουσιαστικό” υπάρχει.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): “Ουσιαστικός”, “αναστολή των διατάξεων”, αν δεν γραφεί “αναστολή των διατάξεων”, εμείς εδώ θα εκληφθεί ότι ήρθαμε, προδώσαμε τον κλάδο, διαφοροποιηθήκαμε και συμφωνήσαμε με τα όσα το Υπουργείο έχει κάνει. Δηλαδή, ότι καλώς έχει πράξει το Υπουργείο Παιδείας. Δηλαδή τί θα πουν, όχι εσείς, τί θα πει ο κλάδος τον οποίο εκπροσωπούμε;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι. Ξέρετε, μπορεί να έχουμε και ένα παράρτημα της απόφασης - οτιδήποτε που να καταγράφουμε και αυτές τις απόψεις τις δικές σας. Έτσι κι αλλιώς, δεν σημαίνει ότι με την αποδοχή ενός αντικειμένου εσείς απεμπολείτε τις θέσεις αυτές. Θα σας πω όμως το εξής που ετέθη προηγουμένως, νομίζω ετέθη από τον Σεβασμιώτατο. Αναστολή - και μιλάω και με την πείρα της διοίκησης - αναστολή μιας διάταξης, αναστολή μάλλον ενός νόμου ολόκληρου, αφήνει μια σειρά από πράγματα κενά τα οποία δεν επιτρέπουν, όπως είπε κάποιος προηγουμένως, την λειτουργία του συστήματος αυτή τη στιγμή. Δεν λέω εγώ ότι εσείς

δεν πρέπει να επιμείνετε στην άποψή σας και ούτε σε αυτό το κείμενο. Όταν λέμε - και αν θέλετε να το σημειώσουμε - ότι “ορισμένοι από τους φορείς”, αν θέλετε να πούμε ότι ορισμένοι υποστηρίζουν ή ...

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Συγγνώμη που διακόπτω, αλλά δεν εννοεί κάτι τέτοιο ο κ. Χρήστου. Εκεί που λέτε “επανεξέταση” εκείνος λέει “αναστολή”. Είναι το ίδιο πράγμα στην ουσία, στην ουσία, αν δεν ...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, κ. Αναγνωστάτο δεν είναι το ίδιο πράγμα..

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Στην ουσία είναι το ίδιο πράγμα, αν δεν επανεξετάσεις κάτι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Αναγνωστάτο, να σας πω κάτι, να σας δώσω και την εμπειρία μου τη διοικητική, “αναστολή” σημαίνει ότι αύριο ψηφίζεται στη βουλή μια διάταξη που λέει ότι αναστέλλεται ο νόμος αυτός και αφήνει ένα πλήρες κενό. Αφήστε με να σας πω, δεν μπορεί να πει κανείς έτσι γενικά εξεταστικό, θα πρέπει να πει αναστέλλονται οι διατάξεις αυτές και αυτές και ταυτόχρονα να πει ότι στις θέσεις τους μπαίνουν αυτές. Όταν λέμε “επανεξέταση”, τί σημαίνει; Σημαίνει ότι γίνεται δεκτό - και όπως το διευκρινίσαμε με τον κ. Βεζυράκη - ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί αυτό εξεταστικό σύστημα αλλά χρειάζεται και ένα χρόνο η διοίκηση να βρει έναν άλλο τρόπο που θα αντικαταστήσει αυτό που θα βγάλει. Γι’ αυτό λέω ότι “αναστολή” και “επανεξέταση”, σας το λέω χωρίς να θέλω να απαλύνω το κείμενο αυτό, είναι μια τεχνική παρατήρηση και έχει και μια σημασία, εδώ υπάρχουν μεταξύ μας και νομικοί. Από άποψη εφαρμογής δεν είναι ταυτόσημες. Ορίστε.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος): Γιατί πρέπει να πούμε τί αρχίζει να ισχύει.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Το παλιό σύστημα, άρα υπάρχει πρόβλημα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αυτό σας λέω ότι δεν είναι θέμα. Όχι, κοιτάξτε κ. Αναγνωστάτο, όχι δεν ισχύει το παλιό. Τί λέμε;

Υπάρχει η πολιτική δέσμευση. Η πολιτική δέσμευση λέει ότι αυτό δεν εφαρμόζεται και εξετάζει τώρα τί θα εφαρμοσθεί.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Εγώ δεν επιμένω, προσπαθώ να γεφυρώσω το θέμα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Μην επιμένετε, όχι γιατί εγώ επιμένω, μην επιμένετε γιατί είναι τεχνικό και ουσιαστικό όμως το θέμα και αυτοί οι οποίοι έχουν μια πείρα ξέρουν ότι η απλή διατύπωση μιας άποψης για αναστολή είναι μη εφαρμόσιμη. Να σας το πω και διαφορετικά, κάποιος ο οποίος δεν θέλει να εφαρμόσει κάτι τέτοιο είναι εύκολο να πει “μα τί μου λέτε τώρα, τί σημαίνει αναστολή και τί θα κάνουμε”; Γι’ αυτό λέω ότι η επανεξέταση, όταν κανείς δεσμεύεται ότι το επανεξετάζει, σημαίνει ότι αυτό δεν ισχύει.

κ. Άνθιμος (Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως): Ήρθε η ώρα για το αεροπλάνο, έφυγα όπως είπα το πρωί. Θα πρέπει να είμαι απόψε εκεί γιατί αύριο είναι Κυριακή. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ, ψηφίζω πάντως την πρόταση, όπως την έχει διατυπώσει ο κ. Πρόεδρος.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Σεβασμιώτατε, σας ευχαριστούμε πολύ για τη παρουσία σας και για τη συμμετοχή σας. Εγώ, πριν φύγει ο Σεβασμιώτατος, θέλω να σας κάνω και την πρόταση, αν δεν έχετε αντίρρηση να ακούσετε για την επιτροπή που έχω στο μυαλό μου, τουλάχιστον να πάρω και την αντίδρασή του. Δεν είμαι υπέρ των επιτροπών που έχουν απλώς ονόματα ηχηρά, απλώς για να συμμετέχουν σε μια επιτροπή ως ονόματα, αλλά υπέρ ανθρώπων οι οποίοι μπορούν να συνεισφέρουν γιατί έχουν και πείρα από το αντικείμενο. Οι άνθρωποι που έχω στο μυαλό μου είναι ο Μανόλης Δρεττάκης, που ήταν βουλευτής και Αντιπρόεδρος της Βουλής και πρώην καθηγητής, ο Αλέξης Δημαράς που είναι ιστορικός της εκπαίδευσης και καθηγητής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο Γιώργος Μπαμπινιώτης, που είναι καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας και πρώην Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ο Αργύρης Φατούρος που είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και ο Παναγιώτης Τζωρτζόπουλος που είναι Γενικός Γραμματέας της Βουλής, καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστημίου και έχει κάνει

και Πρύτανης. Μπορώ να σας εξηγήσω γιατί λέω αυτά τα ονόματα. Γιατί όλοι έχουν πείρα από τα θέματα αυτά τα οποία συζητάμε και μπορούν να συνεισφέρουν ουσιαστικά. Δεν έχω μιλήσει με κανένα από αυτούς. Γι' αυτό πρόταση απλώς θα κάνουμε, αν συμφωνήσουμε. Δεν μπορούσα να πω εγώ "αν θέλετε, γιατί θα σας προτείνω", με τον μόνο που μίλησα ήταν με τον Κωνσταντίνο Δεσποτόπουλο. Ζήτησα την γνώμη του, πριν συνέλθουμε σήμερα και μου είπε ότι ο ίδιος είναι ιδιαίτερα ευχαριστημένος που συνεδριάζει το ΕΣΥΠ και ότι πάντοτε θέλει να βοηθάει, όπου μπορεί να βοηθήσει, αλλά στα συγκεκριμένα θέματα της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης δεν έχει άποψη. Και δεν έχει έννοια να είναι μέλος μιας επιτροπής, η οποία δεν είναι ουσιαστική. Μισό λεπτό, να ευχαριστήσουμε και πάλι τον κ. Σεβασμιώτατο. Ναι.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Αν κατάλαβα καλά, φτιάχνετε την επιτροπή Δευτεροβάθμιας, το Τμήμα Δευτεροβάθμιας, όπως προβλέπεται από το νόμο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι ακριβώς.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Περίπου. Θα κάνει τί, θα συζητήσει με τον Υπουργό;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι. Η πρόταση η δική μου είναι η εξής: Αυτή η επιτροπή να επεξεργαστεί μια σειρά από θέματα, όλα αυτά που λέμε εμείς τώρα, θα της δώσουμε αν θέλετε και ποιά θέματα προβληματίζουν το ΕΣΥΠ και θα κάνει μια εισήγηση εδώ στο ΕΣΥΠ. Αυτή τη στιγμή δεν έχει έννοια μια επιτροπή να κάνει μια πρόταση οποιαδήποτε αλλά αφού λείπει από εμάς η δυνατότητα επιστημονικής τεκμηρίωσης, χρειάζεται να διαμορφωθεί με βάση τις απόψεις και του προβληματισμούς. Αν θέλετε, δεν επιμένω, σας είπα, μια πρόταση έκανα. Η Επιτροπή θα κληθεί να εξετάσει τις απόψεις και τους προβληματισμούς που έχουν διατυπωθεί, τις λεπτομέρειες αυτών των θεμάτων που έχουν θιγεί. Ναι, κ. Βεζυράκη.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Να ξεκινήσω από το δεύτερο εγώ. Δεν έχω αντίρρηση έτσι όπως το θέτετε και να δοθεί ο χρόνος σε μια ομάδα εργασίας να εισηγηθεί στο ΕΣΥΠ οτιδήποτε πάνω σε αυτά τα θέματα. Δεν έχω καμία αντίρρηση. Όσον αφορά όμως το

κείμενο, να πω και να κλείσουμε με αυτό, εγώ θα συμφωνήσω αν τυχόν αυτή η απάντηση που μου δώσατε διατυπωθεί. Δηλαδή, ότι εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να λειτουργήσει, θα πρέπει να διατυπωθεί και θα συμφωνήσω με το κείμενο αυτό ακριβώς.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να σας ενημερώσω, ότι ο κ. Ράμμος από την ΟΛΜΕ μας πήρε τηλέφωνο και μας είπε ότι είναι απίθανο να ξανάρθουν απόψε εδώ λόγω εξελίξεων στη Βουλή. Δεν ξέρω ποιές είναι αυτές οι εξελίξεις αλλά προφανώς θα υπάρχουν θέματα, τα οποία δεν τα γνωρίζω. Λοιπόν εάν συμφωνείτε, εγώ δέχομαι, δεν έχω αντίρρηση να μπει αυτό που λέει ο κ. Βεζυράκης, με κάποιο τρόπο. Ο κ. Βεζυράκης λέει να είναι σαφές ότι οι εξετάσεις - το έχετε ακούσει κυρία Δασκαλάκη, δεν το έχετε ακούσει το κείμενο, να το επαναλάβω αυτή τη στιγμή. Ο κ. Βεζυράκης διατύπωσε την άποψη σε μια προηγούμενη ανταλλαγή απόψεων, ότι δεν ήταν σαφές για εκείνον ότι δεν θα ισχύει το εξεταστικό σύστημα όπως είναι σήμερα κι εγώ του είπα ότι αυτό προκύπτει από το κείμενο. Εκείνος λέει ότι δεν είναι σαφές ότι προκύπτει και ότι πρέπει να διατυπωθεί μέσα στο κείμενο. Ναι, κ. Πολίτη.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): Μπορείτε να προσθέσετε “που είναι άλλωστε ανεφάρμοστο στην πράξη”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, να το διαβάσω και να δούμε πού θα μπει αυτό το πράγμα. Το “ανεφάρμοστο” δεν ξέρω αν είναι η άποψη του κ. Βεζυράκη αλλά και πολλών άλλων η άποψη είναι ότι δεν είναι ότι δεν είναι και “κατάλληλο”, δεν είναι θέμα απλώς “ανεφάρμοστο”, εκεί είναι το θέμα, έτσι δεν είναι κ. Βεζυράκη; Λοιπόν, “*Στη σημερινή συνεδρίαση του ΕΣΥΠ έγινε ανταλλαγή απόψεων*” - τώρα να το ξαναδιαβάσω γιατί δεν το έχει ακούσει καθόλου η κυρία Δασκαλάκη, όχι θα το διαβάσω μια φορά ακόμα γιατί όλοι θέλουν να το ξανακούσουν, έτσι: “*Στη σημερινή συνεδρίαση του ΕΣΥΠ έγινε ανταλλαγή απόψεων για τα άμεσα προβλήματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή την εκπαίδευση και την κοινωνία. Επίσης διαπιστώθηκε η ανάγκη για ουσιαστική και συνεχή λειτουργία του ΕΣΥΠ ώστε να αποφεύγεται να καταλήγουν τα προβλήματα στην κατάσταση που έχουν οδηγηθεί σήμερα. Όλα τα μέλη συμφώνησαν ότι υπάρχει ανάγκη να ασχοληθεί το ΕΣΥΠ με όλα τα θέματα που απασχολούν την εκπαίδευση. Στη σημερινή*

συνεδρίαση όμως τονίστηκε από όλους η ανάγκη να τοποθετηθεί το ΕΣΥΠ στο κρίσιμο πρόβλημα που απασχολεί αυτή τη στιγμή την κοινωνία. Πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν για τις αδυναμίες των νόμων 2525 και 2640. Θεωρήθηκε ότι είναι ανάγκη να εξεταστούν τα προβλήματα που προκύπτουν από τους νόμους αυτούς. Για την άμεση όμως αντιμετώπιση της κρίσης υπήρξε ταύτιση απόψεων για την ανάγκη άμεσης επανεξέτασης”, εδώ να δούμε πώς θα το διορθώσουμε, “άμεσης επανεξέτασης του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου με έμφαση στις εξετάσεις της Β΄ τάξης. Επίσης, θεωρείται αναγκαία η επανεξέταση των θεμάτων της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με στόχο την αναβάθμισή της. Ταυτόχρονα τονίστηκε η ανάγκη να ανοίξουν τα σχολεία και να αποφευχθεί περαιτέρω όξυνση των προβλημάτων με άμεση δέσμευση της πολιτείας για έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με τους εμπλεκόμενους φορείς. Προκειμένου να εξεταστούν από το ΕΣΥΠ” κ. Αναγνωστάτο, “οι λοιπές πλευρές που αφορούν την Α/θμια και την Β/θμια εκπαίδευση καθώς και την πρόσβαση στην Γ/θμια εκπαίδευση αποφασίστηκε να συγκροτηθεί επιτροπή ειδικών για το σκοπό αυτό”. Τώρα η φράση που θέλει ο κύριος Βεζυράκης θα δούμε πού θα μπει αλλά αν αυτό σας ικανοποιεί, να δούμε που θα μπει η “επανεξέταση του εξεταστικού συστήματος της Β΄ Λυκείου με έμφαση στις εξετάσεις της Β΄ τάξης”. Εάν πούμε “που δεν είναι δυνατόν να διεξαχθούν με τα προβλεπόμενα από τον ισχύοντα νόμο”; Αλλά τότε ξαναγυρίζουμε στο νόμο πάλι, δεν μου πάει πολύ. Να το σκεφτώ λίγο και να το διατυπώσω.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Εμείς το λέμε με την έννοια την κοινωνική. Δεν το λέμε με νομικές εκφράσεις.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, μήπως θα έπρεπε να πούμε δύο λεξούλες, δηλαδή εκεί που λέει να “τοποθετηθεί το ΕΣΥΠ” να λέγαμε την λέξη “άμεσα”. Η λέξη “άμεσα” δείχνει για ποιό λόγο θα μπορούσαμε να έχουμε και εκφράσεις κάπως πιο οξείες, θα μπορούσαμε να πούμε - που δεν είναι οξείες καθεαυτό αλλά λόγω του άμεσου, του επείγοντος του θέματος μπορεί να ηχήσουν ως τέτοιες - και δεύτερο εκεί που λέει “επανεξέταση” να πούμε “δομική επανεξέταση”, να μη λέμε “αναστολή” αλλά να πούμε τη

λέξη “δομική”. Το “δομική” κατ’ ουσίαν το ίδιο πράγμα λέει δεν λέμε “αναστολή” αλλά λέμε “επανεξέταση δομική”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ξέρετε, το “δομική” θυμίζει και το “δομική αντιπολίτευση”. Έχουμε χρησιμοποιήσει μερικές λέξεις που δεν είναι τόσο δόκιμες στην διατύπωση. Σας επαναλαμβάνω τον κίνδυνο να μείνουμε εδώ μέχρι το πρωί να συζητάμε για αντικατάσταση λέξεων.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών): Είναι κρίσιμο όμως, είναι σημείο τριβής.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Είναι σημείο τριβής.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Ας κάνουμε “αναδιαμόρφωση”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, επιμένω κ. Αναγνωστάτο. Είναι άλλο πράγμα η πολιτική δέσμευση για μη εφαρμογή και άλλο πράγμα η διοικητική αναστολή. Έχετε παρακολουθήσει και το διάλογο που έχει γίνει και τις απόψεις που έχουν διατυπωθεί. Όσοι δε θέλουν να γίνει αυτό που λέμε τώρα, αυτό λένε, “τι σημαίνει αναστολή”. Είπατε προηγουμένως ότι είμαι πολύ διαλλακτικός. Σε αυτό εδώ επιμένω γιατί θα είναι άνευ ουσίας, ενώ θα έχει την ίδια κατεύθυνση με αυτό που όλοι λέμε, αδυνατίζει την ουσία του επιχειρήματος. Εγώ, αν θέλετε, αυτό που νομίζω ότι μπορούμε να κάνουμε και θα πρέπει να κάνουμε είναι να δοθεί απόψε, αν θέλετε, τόσο στον Υπουργό Παιδείας όσο και στον Πρωθυπουργό. Άλλωστε το ΕΣΥΠ δεν χρειάζεται καμία επισημότητα, ούτε επιτροπή, αν χρειάζονται διάλογο. Γιατί ξέρετε τί μπορεί να γίνει: Μπορούμε να πούμε ότι θέλουμε να σας επιδώσουμε ένα κείμενο, μπορεί να πάει στα χέρια τους, ας το δώσουμε στην δημοσιότητα δεν είναι ένα κείμενο που θέλουμε να κρατήσουμε μυστικό μεταξύ ημών και της διοίκησης ή της κυβέρνησης και από κει και πέρα, αν θέλουν οποιεσδήποτε διευκρινίσεις, μπορούν να μας αναζητήσουν και να τους πούμε. Ναι, κ. Ρήγα.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Επειδή βλέπω ότι ο χρόνος στενεύει, είμαι υποχρεωμένος να αποσαφηνίσω για τελευταία φορά τις συγκεκριμένες απόψεις μας πάνω στην πρόταση που κάνατε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ρήγα, να πω κάτι. Πιστεύω ότι αν επανέλθουμε ας δεχτούμε από τώρα, δεν το λέω με κακία, ότι δεν κάνουμε κάτι απόψε και το αφήνουμε για αύριο.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Όχι, με συγχωρείτε, θα πρέπει να αποσαφηνίσω τί ακριβώς λέμε: Πρώτον, εμείς δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε ότι αυτό που δημιουργήθηκε μπορεί να περιγραφεί μόνο με το χαρακτηρισμό και τον όρο “αδυναμίες”. Δεύτερον, δεν θεωρούμε ότι είναι επαρκές να αναφερθεί κανένας αυτή τη στιγμή σε δύο μόνο από τα προβλήματα που έχει δημιουργήσει ο νόμος. Τρίτον, δεν θεωρούμε ότι είναι σωστό να ζητήσουμε από τα παιδιά, γιατί περί αυτού πρόκειται στο ψήφισμα, να σταματήσουν τις καταλήψεις με την υπόσχεση ότι θα δεσμευθεί η κυβέρνηση εκ των υστέρων να μπει σε ένα διάλογο, δεν θεωρούμε ότι επιτρέπεται να κάνουμε μια τέτοια παρέμβαση. Διαφωνούμε λοιπόν σε αυτά τα τρία σημεία, επιμένουμε στην πρόταση που καταθέσαμε. Θα μπορούσαμε, αν θέλετε, να συζητήσουμε σε αυτή τη φάση - αν κάποιος αναφέρθηκε σε κάποιες γωνίες, εντάξει να συζητήσουμε για αυτές γωνίες, π.χ. τις παραγράφους 2, 3 και 4 της πρότασης να τις απαλείψουμε - αλλά να μείνει η πρόταση διεξόδου που κάνουμε, διαφορετικά και αυτό θέλω να αποσαφηνίσω, εμείς δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε με την πρότασή σας. Θα είμαστε υποχρεωμένοι να διαφωνήσουμε. Αυτό φυσικά δεν εμποδίζει σε τίποτα αυτό το όργανο, έχοντας την πλειοψηφία που πιθανόν θα διαμορφωθεί, να προχωρήσει στην απόφασή του η οποία είναι απολύτως σεβαστή.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ σας το είπα από προηγουμένως ότι είναι δύσκολο κάτω από αυτές τις συνθήκες να φτάσει κανείς κάπου, όπου όλοι να έχουν αυτό που θεωρούν όχι το μέγιστο δυνατότητας ικανοποίησης απόψεων. Δεν νομίζω ότι έχει κανείς τέτοια πρόθεση, όλοι είναι καλοπροαίρετοι, αλλά βλέπω ότι δεν είναι εύκολο να φτάσουμε κάπου και δεν είναι και παράξενο. Δηλαδή θα ήταν παράξενο με όλη αυτή την κρίση και την ένταση που υπάρχει εμείς ξαφνικά να βρίσκαμε σε μια μέρα την δυνατότητα να διατυπώσουμε μια άποψη. Ειλικρινά, δεν βλέπω τη δυνατότητα να οδηγηθούμε κάπου, που όλοι να συμφωνούν, δεν είναι κακό. Δεν είναι ευχάριστο, δεν είναι κακό όμως και γι’ αυτό ίσως θα πρέπει να αποφύγουμε να ικανοποιήσουμε την επιθυμία

μας να έχουμε ένα κείμενο που να απηχεί όλους μας. Το να κάνουμε αυτή τη στιγμή μια ψηφοφορία και να πούμε “από τους παρευρισκόμενους, τόσο συμφωνούν όσο διαφωνούν” δεν είναι το θέμα, δεν έχει κάποιο πρακτικό αποτέλεσμα. Εγώ σέβομαι τις επιφυλάξεις και την επιμονή σε ορισμένες απόψεις, δεν βλέπω όμως την δυνατότητα να κάνουμε όλες εκείνες τις αλλαγές που θα κάνουν όλους ικανοποιημένους. Γι’ αυτό πρέπει να πάμε στην επόμενη σκέψη, να δούμε αν θα συνεχίσουμε, και πρέπει κατά την γνώμη μου να συνεχίσουμε αύριο. Δεν ξέρω αν θα πρέπει, ορίστε.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Το αφήνουμε αυτό το κείμενο;

κ. Ι. Πανάρεος (Πρόεδρος): Ξέρετε κάτι, κ. Αναγνωστάτο, η επιφύλαξη του Συνασπισμού την οποία την σέβομαι, θα έχει και συνέπειες. Είναι ενδεχόμενο και η Πολιτική Ανοιξη να έχει τις επιφυλάξεις της και όταν αρχίσουν οι επιφυλάξεις, ο καθένας θα έχει επιφυλάξεις, είναι φυσικό, δεν είναι υπερβολικό. Ήδη βλέπω και την κυρία Δασκαλάκη που κουνάει κι εκείνη το κεφάλι της, που σημαίνει ότι και εκείνη έχει επιφυλάξεις, επομένως δεν βλέπω γιατί να το πιέσουμε, ναι κυρία Δασκαλάκη.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Ευχαριστώ πολύ. Κατ’ αρχάς, θέλω να ζητήσω συγγνώμη από όλους, γιατί έλειψα αλλά ήταν μια πάρα πολύ παράξενη ημέρα. Σήμερα είχε ορίσει ο Αρχιεπίσκοπος να κάνει γεύμα στους ευρωβουλευτές και όταν σηκώνεται και μιλάει δεν μπορεί κανένας να φύγει και δεν είχα υπολογίσει ότι θα κρατούσε τόσο πολύ. Σας ζητώ συγγνώμη αλλά υπάρχει και η αντικειμενική αδυναμία να είσαι σε δύο μέρη ταυτοχρόνως. Θα ήθελα να πω, ήταν και η άποψή μου το πρωί, ότι εφόσον υπάρχει μια εγγενής αδυναμία σε εμάς εδώ σήμερα - λείπουν τα δύο μεγάλα κόμματα, υπάρχουν όλα αυτά που είπαμε και δεν χρειάζεται να τα επαναλάβουμε - πιστεύω ότι μια βιασύνη να παραδώσουμε ένα κοινό ψήφισμα για να φτάσει στη Βουλή σήμερα, πρώτον, για να είμαστε λίγο ρεαλιστές, δεν πρόκειται να αλλάξει ούτε τα πνεύματα των βουλευτών ούτε το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, όποιο κι αν είναι αυτό. Εν πάση περιπτώσει, δεν θα αλλάξει τίποτα η δική μας παρέμβαση, θα αλλάξει όμως όσον αφορά την αξιοπιστία αυτού του οργάνου που ξεκινάει λίγο τραυματισμένο σήμερα - μεταξύ μας είμαστε δεν πειράζει να το

πούμε, λείπουν και οι κάμερες. Θα βγει ακόμα πιο τραυματισμένο. Εγώ σας λέω ότι έχει ο Συνασπισμός επιφυλάξεις, εγώ σας λέω ότι και εγώ έχω ορισμένες δυσκολίες. Αυτό θα τραυματίσει ακόμα περισσότερο αυτή την προσπάθεια, λοιπόν δεν χρειάζεται τέτοια βιασύνη. Ο σκοπός είναι να κάνουμε κάτι ουσιαστικό, στο μέτρο που μπορούμε να το κάνουμε. Η άποψή μου είναι, λοιπόν, ότι ίσως δεν θα έπρεπε να βιαστούμε, ότι δεν είναι λογικό πράγμα. Θα έρθω με μεγάλη χαρά, αύριο δεν έχω καμία υποχρέωση, στο μέτρο που θα αποφασίσουμε όλοι να είμαστε εδώ και αυτή νομίζω ότι είναι μια ήρεμη προσέγγιση του ζητήματος.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Νομίζω ότι είναι λογικό να καταλήξουμε στο ότι δεν φαίνεται πραγματοποιήσιμο να φτιάξουμε ένα κείμενο, σήμερα πρέπει όμως, με δεδομένο ότι θα φτιάξουμε ένα κείμενο, να συναντηθούμε αύριο γιατί διαφορετικά οι ίδιοι θα αποφασίσουμε ότι πράγματι δεν έχει έννοια να λειτουργήσει το ΕΣΥΠ, αφού κουραστήκαμε σε μια μέρα που δεν μπορούσαμε να βγάλουμε μια κοινή θέση. Όντως δεν είναι και η ευκολότερη διαδικασία, αλλά πριν το πούμε αυτό το πράγμα, να βεβαιωθούμε ότι θα είμαστε εδώ, γιατί αν δεν είναι έστω και αυτοί που συμμετέχουν αυτή τη στιγμή ή είμαστε δυο-τρεις εδώ, είμαστε εγώ, η κα Δασκαλάκη, ο κ. Χρήστου ή ο κ. Αναγνωστάτος, τότε δεν έχει και έννοια να κάνουμε αυτή την συνάντηση.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, κατ' αρχήν όλοι συμφωνήσαμε ότι πρέπει να γίνει κάτι απόψε και όλοι αυτό συζητούμε τόση ώρα και είμαι βέβαιος ότι θα πειθόταν και η κα Δασκαλάκη, αν ήταν εδώ. Πώς έτσι εύκολα υπαναχωρούμε; Κατ' αρχήν, από ένα τέτοιο πολυπληθές όργανο είναι ως ένα βαθμό ουτοπία να ζητάει κανείς ομοφωνία, ευχής έργο είναι αλλά δεν είναι αναγκαίο. Αν έχει μια επιφύλαξη λοιπόν ο Συνασπισμός για αυστηρότερη διατύπωση, να καταγραφεί ότι η αντίρρηση είναι ότι θέλει αυστηρότερη διατύπωση, που σημαίνει ότι ενισχύει το περιεχόμενο του κειμένου, το ενισχύει έτσι και αλλιώς, δεν πρέπει να υπαναχωρήσουμε, νομίζω. Και αν θέλει να κρατήσει και επιφύλαξη η κα Δασκαλάκη, ας την κρατήσει με την ίδια έννοια. Το ενισχύουν το κείμενο αυτές οι επιφυλάξεις, δεν το αποδυναμώνουν.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Λοιπόν, να λάβω υπόψη μου και τη δική σας την σκέψη, να πω το εξής, πάντα προσπαθώντας να συνθέσουμε τις απόψεις: Εγώ καταλαβαίνω την επιφύλαξη του κ. Ρήγα, την καταλαβαίνω πολιτικά την επιφύλαξή του. Εάν θέλουμε να αποτυπώσουμε και την άποψη αυτή, ότι συμφωνεί μεν σε αυτό το κείμενο ο Συνασπισμός αλλά δίνει έμφαση εκεί, εάν θέλουμε να αποτυπώσουμε και την άποψη της κας Δασκαλάκη, ότι η Πολιτική Άνοιξη δίνει έμφαση εκεί, θα πρέπει να αποτυπώσουμε και την άποψη της ΔΟΕ ότι ...

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Δεν είναι κόμμα η ΔΟΕ, θα υποχωρήσει.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, όχι, δεν το ξέρω αν θα υποχωρήσει. Θα είναι δύσκολο να σας πω και ...

Μέλη ΔΟΕ: Δεν έχουμε τέτοια εξουσιοδότηση εμείς.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Χρήστου, να σας πω κάτι για να είμαστε και ρεαλιστές. Δεν μπορεί οι εκπρόσωποι μιας ολόκληρης οργάνωσης με χιλιάδες μέλη όταν άλλοι διατυπώνουν, όχι επιφυλάξεις, αλλά εν πάση περιπτώσει πρόσθετες σκέψεις, οι ίδιοι να μην το κάνουν. Είναι προφανές - τους είδαμε τόση ώρα που συζητούν - ότι θα το έκαναν σε μια προσπάθεια να δοθεί ένα κοινό κείμενο.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Μαλακώνετε πάλι, κ. Πρόεδρε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ορίστε;

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Εκείνοι είναι πολιτικοί, οι άλλοι είναι δάσκαλοι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, δεν μαλακώνω.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Δεν υπαγορεύει τίποτα κανένας σε κανέναν.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Αναγνωστάτε και κ. Χρήστου, εγώ σας λέω το εξής: Γνωρίζω, καταλαβαίνω πόσο έντονες είναι οι απόψεις του κλάδου τους. Και δεν είναι εύκολο πράγμα, για ορισμένους από εμάς είναι πιο εύκολο είτε να μαλακώσουμε είτε να σκληρύνουμε. Εκείνοι έχουν οδηγηθεί μετά από βασανιστικές διαδικασίες στις απόψεις που έχουν καταλήξει και δεν είναι και εύκολη η θέση τους.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Είχαμε πει ότι θα ξεχάσουμε και τον συνδικαλισμό εδώ μέσα, όχι μόνο τον κομματισμό.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Την έδειξαν τη διάθεσή τους.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Πάντως, εγώ πιστεύω κ. Πρόεδρε - συγγνώμη, αυτό θα πω και τελιώνω - ότι αν δεν βγάλουμε τίποτα απόψε, να έλθουμε αύριο που θα έχει ψηφίσει και η Βουλή, τί θα κάνουμε; Τότε είναι ακριβώς που θα επιβεβαιώσουμε όλες τις Κασσάνδρες, φοβάμαι. Θα επιβεβαιώσουμε όλους αυτούς που λένε “τί θα κάνουν”; Θα κουβεντιάσουν. Θα βγάλει ο καθένας τον δεκάरिकό του. Θα ικανοποιηθεί με τον εαυτό του ο καθένας, θα πάει σπίτι του και τελείωσε η ιστορία”. Και αυτό θα γίνει, αν δεν βγάλουμε τίποτα απόψε και δεν έχει νόημα το αυριανό μιας και μεσολαβεί η ψηφοφορία στη Βουλή. Γι’ αυτό έλεγα να επιδοθεί στον Υπουργό και στον Πρωθυπουργό, ενδεχομένως και με κάποια συζήτηση, και να πούμε “κύριοι, αυτή είναι η προσπάθειά μας η σημερινή”. Δεν έχουμε άλλο λόγο υπάρξεως για σήμερα. Σήμερα δεν έχουμε άλλο σκοπό, διότι όταν υπάρχει αυτό το φλέγον θέμα σε εκκρεμότητα, τί νόημα έχει να κουβεντιάσουμε τα υπόλοιπα; Καίγεται το σπίτι μας και μιλάμε για φαγητό κουζίνας, ας πούμε; Δεν έχει νόημα. Κι έτσι, θα δείξουμε και τον δυναμισμό και τον λόγο υπάρξεώς μας αλλά και τον προορισμό μας και θα αποδείξουμε ότι καλώς συγκληθήκαμε και κατά συγκυρία, ήταν στην κατάλληλη στιγμή. Δηλαδή ήρθαμε και δεν χάσαμε την προθεσμία. Να λέμε τί; Τί θα πούμε αύριο; Για την αξιολόγηση; Ε, λοιπόν;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ξέρετε κάτι; Αυτό που είπε η κα Δασκαλάκη το πρωί ήταν καλή παρατήρηση, όταν αυτή τη στιγμή έρχεσαι και προσπαθείς να διαμορφώσεις μία συναντίληψη, μία σύγκλιση απόψεων, δεν είναι τόσο εύκολο. Εγώ, ως ακαδημαϊκός, λέω ότι πήγαμε αρκετά μακριά αλλά από πλευράς πολιτικής είναι σαν να μην έχουμε πάει πουθενά. Το καταλαβαίνω. Όμως τί μπορούμε να κάνουμε; Όταν ο κ. Ρήγας εκφράζει ένα κόμμα, δεν λέω ότι πρέπει να συμφωνήσει με τις απόψεις των υπολοίπων αλλά πως είναι δυνατόν να προχωρήσουμε.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Αν θέλετε να επισυνάψουμε τις επιμέρους απόψεις προς τον Υπουργό, ας τις επισυνάψουμε. Και ας σκεφτεί ότι η πλειοψηφία προς τα εκεί τείνει.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Θα σας πω και κάτι ακόμα.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Μου επιτρέπετε λίγο;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αμέσως, αμέσως, κ. Βεζυράκη.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Άλλα συμφωνούμε, σε άλλα καταλήγουμε. Τελικά έχουμε αυτοαναιρεθεί πάρα πολλές φορές σήμερα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ένα λεπτό.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Και ειλικρινά αυτό που είπα το μεσημέρι κάποια στιγμή για ψυχοθεραπεία, μάλλον αυτό κάνουμε αυτή τη στιγμή. Δηλαδή, αν θέλουμε να γίνει αξιόπιστο αυτό το όργανο, θα πρέπει να προχωρήσουμε και θα πρέπει να γίνουν αμοιβαίες υποχωρήσεις από όλους, εφόσον όλοι συμφωνούμε ότι η κοινωνία περιμένει κάτι, και όχι να λέμε “εγώ επιμένω σε αυτό, ο άλλος επιμένει σε εκείνο”. Κατ’ αρχήν, έχουν γίνει κάποιες συμφωνίες από το σύνολο όσων παρευρίσκονταν εδώ κατά το μεσημέρι, ότι πρέπει σήμερα να γίνει. Το ότι έφυγαν δεν σημαίνει τίποτα, εκτός αν έχουμε μία τακτική του τύπου “ας τους κουράσουμε όλους και να φύγουν”. Τότε δεν κάνουμε τίποτα. Επιτέλους, πρέπει να βγει κάτι. Έχουν γίνει αμοιβαίες υποχωρήσεις. Ειλικρινά, κι εσείς αν τυχόν αισθάνεστε κουρασμένος και δεν μπορείτε να δείτε το κείμενο, ας καθήσει ένας άλλος να διαμορφώσει κάτι διαφορετικό, εφόσον ήδη και η ΔΟΕ που βρίσκεται εδώ πέρα από ό,τι καταλαβαίνω, κάνει υποχωρήσεις αλλά σε καμία περίπτωση εγώ δεν θα δεχτώ ότι όλη η σημερινή μέρα πήγε στράφι. Τότε είναι που θα βγούμε έξω και δεν θα μπορούμε να σηκώσουμε τα μάτια μας από το έδαφος. Και όχι μόνο αυτό, αλλά θα γυρίσουμε στα σπίτια μας και θα λέμε “τί χάσαμε σήμερα”;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κοιτάξτε, κ. Βεζυράκη. Στράφι δεν πήγε.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Ε, πώς δεν πήγε;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Νομίζω ότι στράφι δεν πήγε, γιατί εάν ...

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Θα πάει.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αφήστε με να πω την άποψή μου. Και είναι εύκολο, όταν έχει φτάσει 17:10 και όλοι είμαστε κουρασμένοι, να έχουμε και μια ένταση. Στράφι δεν πήγε γιατί νομίζω ότι σε πολλά θέματα έγιναν ορισμένες διαπιστώσεις. Με διαφορετική έμφαση και ένταση, έγιναν όμως διαπιστώσεις. Δεν είναι τόσο εύκολο να φτιάξουμε ένα κείμενο, το οποίο να συνθέτει αυτές τις απόψεις. Δεν είναι τόσο εύκολο. Και επίσης, επιμένω, κ. Αναγνωστάτο, ότι δεν είναι εύκολο να κάνουμε αυτό που είπατε, να επισυνάψουμε τις άλλες απόψεις. Θα επισυνάψουμε το ένα κείμενο, θα επισυνάψουμε το άλλο, μετά θα πάμε στην ΟΛΜΕ γιατί η ΟΛΜΕ θα πει “εντάξει, εμείς είπαμε” ...

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Ας ήταν εδώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, όχι. Κοιτάζετε, να είστε πρακτικός και ρεαλιστής. Αν εμείς πάρουμε μία απόφαση με ό,τι επισυνάπτουμε και μετά έρθει η ΟΛΜΕ και πει “εμείς δεν συμφωνήσαμε σε αυτά γιατί λείπαμε”, όση εκτίμηση και αν έχω εγώ στον κ. Ιωακειμίδα, θα μας πουν “καλά το Τεχνικό Επιμελητήριο αποφάσισε για την ΟΛΜΕ”;

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Θα απαντήσετε ότι έφυγαν. Εγώ δεν καταλαβαίνω. Δηλαδή, αν θέλουμε το ΕΣΥΠ να έχει αξιοπιστία δεν μπορεί κανείς να μπαινοβγαίνει. Μόνοι μας, το ξαναλέω, έχουμε αυτοαναιρεθεί σήμερα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Βεζυράκη, εσείς εκφράζετε μία κοινωνική ομάδα.

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Όχι, επιτρέψτε μου, επειδή αυτή η κοινωνική ομάδα τυχαίνει λόγω του επαγγέλματος να πηγαίνει στα σπίτια και ξέρει πόσα προβλήματα δημιουργούνται, εκφράζουμε την αγωνία όλων, θα έλεγα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εκφράζετε την αγωνία, αλλά...

κ. Δ. Βεζυράκης (ΣΚΛΕ): Αλλά και τη γνώση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αφήστε να πω τη φράση ολόκληρη, αλλά και η ΟΛΜΕ, οι εκπρόσωποι που ήρθαν εδώ, δεν έφυγαν γιατί πήγαν να ξεκουραστούν, ούτε η κα Δασκαλάκη έφυγε γιατί πήγε να ξεκουραστεί, άλλοι δεν ήρθαν γιατί είχαν άλλες σκοπιμότητες. Λοιπόν, εκτιμούν αυτή τη στιγμή, και εγώ το σέβομαι, ότι οι διεργασίες που γίνονται και οι εξελίξεις τους επιβάλλουν να

συνεδριάζουν, να πάρουν κάποιες άλλες αποφάσεις. Δεν είναι εύκολο τώρα εμείς να πούμε “ξέρετε, ήρθατε, είπατε κάποια πράγματα, τώρα φύγατε, εντάξει σας αγνοούμε”. Αν γινόταν αυτό το πράγμα κάποια άλλη στιγμή, να το πούμε, αυτή τη στιγμή δεν μπορούμε να το πούμε.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, η ΟΛΜΕ άφησε ένα κείμενο, που και αυτό μπορεί να υπάρχει.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι η ΟΛΜΕ, ένας εκπρόσωπος.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Είπε ότι ξέρει το πνεύμα τους. Για να μιλήσω και λίγο πολιτικά, έχετε διαμορφώσει ένα κείμενο και επισυνάπτετε την διαφωνία του Συνασπισμού με ένα σκληρότερο κείμενο: Αυτό δείχνει πόσο καταφέρατε να μείνει μόνο ένας να διαφωνεί τόσο σκληρά και το κάνατε μαλακότερο εσείς, πολιτικά το λέω τώρα, αν θέλετε. Αλλά έτσι βγαίνει και κάτι από το ΕΣΥΠ, ότι κάνει μια προσπάθεια.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Η κα Δασκαλάκη. Αν θέλετε μόνο μιλήστε στο μικρόφωνο.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Δεν διατύπωσα τη φράση, αν θέλετε βάζω στην άκρη την αντίρρηση, αν θέλετε να πούμε ότι “παρόλα αυτά διατυπώθηκαν ορισμένες πιο σκληρές θέσεις” ή μια άλλη καλύτερη λέξη, ό,τι θέλετε, “και ορισμένες επιφυλάξεις αλλά καταλήξαμε το ότι σε αυτά όλοι συμφωνούμε”, εγώ δεν πρόκειται να προβάλλω άλλη αντίρρηση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ρήγα, εγώ τί θέλω να αποφύγω; Αν γράψουμε γι’ αυτό, επιμένω και διαφωνώ με τον κ. Αναγνωστάτο, αν γράψουμε ότι ο Συνασπισμός διαφώνησε και η άποψή του ήταν αυτή, είναι σαν να μην έχουμε κάνει κείμενο. Της κας Δασκαλάκη η πρόταση βοηθάει στο εξής: Ότι - άλλωστε, θα έχουμε και πρακτικά και θα έχουν καταγραφεί όλες αυτές οι απόψεις - εάν πούμε ότι ορισμένες πλευρές - με μια διατύπωση σαν αυτή της κας Δασκαλάκη που θέλει λίγο σκέψη - ότι “ορισμένα μέλη πιστεύουν” - θα δούμε πώς θα το πούμε αλλά η ουσία της σκέψης είναι αυτή - ότι “έχουν πιο έντονες απόψεις”, να το πω έτσι κομψά, “πιο ακραίες θέσεις” θα μπορούσε να το πει κάποιος άλλος, πιο “έντονες απόψεις”; Αυτό θα σας ικανοποιούσε εσάς; Γιατί

εσείς θα μπορούτε να πείτε, ή θα είναι και καταγεγραμμένο και στα πρακτικά και στις απόψεις που έχουμε συζητήσει, ότι “εμείς θέλαμε κάτι παραπάνω, η ΔΟΕ θέλει κάτι παραπάνω, ο κ. Βεζυράκης θέλει κάτι παραπάνω, εγώ θέλω κάτι παρακάτω”.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Εμείς δεν το θεωρούμε κατ’ αρχήν αναγκαίο να είναι ομόφωνη η απόφαση. Με κανένα τρόπο δεν θεωρούμε ότι δημιουργείται οποιοδήποτε πρόβλημα, εάν υπάρχουν και απόψεις οι οποίες με περισσότερο εμφαντικό τρόπο υποστηρίζουν ότι το πρόβλημα, το θεσμικό πλαίσιο το καινούργιο, είναι σοβαρότερο από όσο εκτιμούν άλλες προτάσεις. Εκεί δεν βλέπουμε κανένα πρόβλημα. Πάντως, θέλω να πω ότι, ανεξάρτητα από αυτό, εάν αναζητούμε μια σύγκλιση, ίσως να αποτελεί ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση το ότι με πρόταση της ΔΟΕ διαμορφώνεται ένα λίγο διαφορετικό κείμενο στο οποίο λείπει, κόβεται δηλαδή από αυτό που έχετε μπροστά σας, το κομμάτι που βρίσκεται ανάμεσα στις λέξεις “αντίθετα” στη δεύτερη παράγραφο μέχρι και “πολιτικών τακτικισμών”. Εγώ δέχομαι να φύγει αυτό σε συνεννόηση με τη ΔΟΕ και επίσης να φύγει η φράση από το σημείο 1 και “πάντως των επίμαχων διατάξεών του”, να φύγει και αυτή η φράση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ξέρετε, όμως, τί γίνεται;

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Ίσως έτσι είναι μια άλλη βάση σύγκλισης.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Μιλάμε για άλλα κείμενα, όπως είδατε και προηγουμένως.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Μήπως αποτελεί και για σας αυτό ένα κείμενο, το οποίο μπορείτε να προσεγγίσετε;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, το πρόβλημα είναι ότι είδατε - και δεν μπορώ να πω σήμερα ότι δεν πρέπει ο καθένας να έχει την άποψή του, αλλά είδατε ότι και του Μητροπολίτη η άποψη είτε συνέκλινε. Και γιατί συνέκλινε; Όχι επειδή έχουμε παρόμοιες απόψεις, γιατί εγώ προσπάθησα να ενσωματώσω και τις δικές του απόψεις, όπως και όλων. Επομένως, με το να συζητήσουμε πάνω σε άλλο κείμενο, αυτή τη στιγμή ουσιαστικά ξεκινάμε μια άλλη διαδικασία και θα μου επιτρέψετε και εμένα, για να ακολουθήσω την υπόδειξη του κ. Αναγνωστάτου, να πω ότι και ο Πρόεδρος

οποιοδήποτε οργάνου έχει και μια υποχρέωση: Να προσπαθήσει να συνθέσει. Αν ανεπιτυχώς το κάνει αυτό, τί να κάνουμε, δεν γίνεται διαφορετικά. Αυτό που είπα προηγουμένως δεν σας ικανοποιεί, δηλαδή η πρόταση της κας Δασκαλάκη δεν θα σας ικανοποιεί;

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): κ. Πρόεδρε, δεν μπορούμε εμείς, δεν μας επιτρέπεται, θα πρόκειται για μια σοβαρή πολιτική απόκλιση από όσα έχουμε διατυπώσει προς την ελληνική κοινωνία, εάν εμφανιστούμε η επιτρέψουμε να εμφανιστεί από μη καλοπροαίρετους, ότι συμφωνούμε στην εκτίμηση ότι πρόκειται για ένα νόμο, ο οποίος έχει κάποιες αδυναμίες, τα παιδιά να πάνε σχολείο, η κυβέρνηση να δεσμευθεί. Σας είπα ότι οι διατυπώσεις είναι τέτοιες που κάποιος μπορεί να τους δώσει αυτή την ερμηνεία και ίσως να μην είναι πολύ κακοπροαίρετος, αν το κάνει. Εμείς δεν μπορούμε να δεχθούμε αυτή την πολιτική, να μπούμε σε μια πολιτική ατραπό που θα ήταν πολύ ολισθηρή και δεν νομίζω ότι με τον τρόπο αυτό - είναι ένα θέμα ουσίας - δεν νομίζω, το επαναλαμβάνω αυτό, ότι με τον τρόπο αυτό βοηθάμε να εξομαλυνθεί η κατάσταση. Δεν έχουμε να κάνουμε αυτή τη στιγμή με μια κατάσταση όπου η κυβέρνηση θα ήθελε ένα γλυκό λόγο για να δώσει λύση. Έχουμε να κάνουμε με μια κατάσταση όπου η σύγκρουση είναι μετωπική. Εάν λοιπόν εμείς υιοθετήσουμε μια τέτοια θέση είναι σαν να ενθαρρύνουμε τις λογικές της μονομέρειας στην πραγματικότητα ενώ η πρόθεσή μας είναι αντίθετη. Δεν θα βοηθήσουμε με αυτό τον τρόπο, θα βλάψουμε την κατάσταση. Και επιπλέον, αυτό το όργανο το οποίο χρειάζεται δικαίωση, καταξίωση, κύρος στην ελληνική κοινωνία, θα εμφανιστεί κατά κάποιον τρόπο ότι πάει να κάνει “τα γλυκά μάτια” στον Υπουργό. Γι’ αυτό και επιμένω, δεν σημαίνει όμως ότι θίγεται με κανένα τρόπο το κύρος ή η αποτελεσματικότητα αυτού του οργάνου, εάν με πλειοψηφία αποφασίσει.

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Τελευταία απόπειρα να αξιοποιήσω και την προσπάθεια του κ. Ρήγα. Την τελική μου σκέψη, ως βάση της ανακοίνωσής μας, αποτελεί το κείμενο το οποίο εισηγείται ο Πρόεδρος για να καλυφθούν, εν μέρει μέχρι στιγμής, και η ΔΟΕ και η πλευρά του κ. Ρήγα. Θα πρότεινα το εξής: Ο μεν κ. Ρήγας να δεχτεί την αναφορά που κάνουμε στο κείμενό σας κ. Πρόεδρε, περί της ανάγκης ηρεμίας και επιστροφής των μαθητών στα σχολεία και

εσείς να δεχτείτε την πρώτη παράγραφο, όπως την επαναδιατύπωσε ο κ. Ρήγας στο σχέδιο ψηφίσματός του, δηλαδή την παράγραφο η οποία προτείνει η Κυβέρνηση να εγκαταλείψει την αδιαλλαξία και να ανακοινώσει την αναστολή του νέου θεσμικού πλαισίου αποσύροντας τη ρύθμιση περί πανελλαδικών εξετάσεων στη Β΄ Λυκείου. Είναι μια τελευταία απόπειρα εκ μέρους μου, παρακαλώ, αν μπορείτε να την αξιοποιήσετε, αν και ο κ. Ρήγας συμφωνεί και η ΔΟΕ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ποιά είπατε ότι είναι η φράση;

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Λέω, αν έχετε μπροστά σας το κείμενο το προτεινόμενο από τον κ. Ρήγα, ότι πηγαίνω στο “δια ταύτα”, στην παράγραφο που έχει τον αριθμό 1 και στην οποία αναφέρεται η διατύπωση της παραγράφου που είναι ανοικτή, φαντάζομαι. Εκείνο που έχει σημασία είναι η Κυβέρνηση να εγκαταλείψει αυτή την τακτικής της αδιαλλαξίας, όπως την χαρακτηρίζει ο κ. Ρήγας και έτσι είναι κατά την γνώμη μου, να ανακοινώσει την αναστολή του νέου θεσμικού πλαισίου και να αποσύρει την ρύθμιση περί πανελλαδικών εξετάσεων της Β΄ Λυκείου. Και ρωτώ αν ο κ. Ρήγας δέχεται την αναφορά που κάνουμε για την επάνοδο των μαθητών στο σχολείο και εφόσον δέχεται και η ΔΟΕ αυτή την προσπάθεια εκ μέρους μου, με τον όρο βέβαια ότι πρέπει να το δεχτείτε και εσείς.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Αντί για την λέξη “αδιαλλαξία” να λέει “να δείξει κατανόηση”.

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Δεν έχει σημασία η τελική διατύπωση, η ουσία είναι που μετράει αυτή την ώρα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να το δούμε, εγώ δεν είμαι μονολιθικός αλλά πέρα από τις φράσεις, εκ των πραγμάτων, η διατύπωση του κ. Ρήγα είναι επηρεασμένη και από τις απόψεις του κόμματος που εκφράζει και αυτό είναι φυσικό. Είναι η διατυπωμένη άποψη, εντάξει. Ναι, ξέρετε όμως κάτι, είναι δύσκολο να καταλήξουμε.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): κ. Πρόεδρε, εμείς δεν θα παίξουμε τόσο με τις λέξεις, εάν μπορούμε να διευκολύνουμε. Επιμένουμε στην αναστολή του θεσμικού πλαισίου αλλά δεν μας ενδιαφέρει αν θα είναι μέσα η λέξη “αδιαλλαξία” ή “κατανόηση”. Δεν εκφράζει την

ουσία. Η ουσία είναι: “Αναστολή του θεσμικού πλαισίου” και “ουσιαστικός διάλογος”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν θα σας αρέσει αυτό που θα πω. Θα έχετε αντιληφθεί ότι η δική μου, και όχι μόνο, εμμονή στη μη αναστολή του θεσμικού πλαισίου δεν αναφέρεται μόνο στην ουσία του θέματος, έχει σημασία στην πρακτική του εφαρμογή. Σας είπα ότι δεν μπορεί να γίνει αναστολή του θεσμικού πλαισίου. Αυτό που μπορεί να λεχθεί και είναι ουσιαστικά το ίδιο πράγμα - γιατί το θεσμικό πλαίσιο έχει πολλές παραγράφους, άρθρο 1 άρθρο 2, τα βιβλία, τί γίνεται από εδώ, τί γίνεται από εκεί - αν θέλετε, να πούμε την φράση την δική μου για “επανεξέταση του εξεταστικού”, να πούμε “αναστολή του εξεταστικού” ή “αναστολή της ρύθμισης περί εξετάσεων”. Αυτό μπορεί να γίνει, αναστολή της ρύθμισης των εξετάσεων μπορεί να γίνει, αναστολή όλου του θεσμικού πλαισίου δεν μπορεί να γίνει. Αυτό λέει ο κ. Ρήγας, “αναστολή του νέου συνολικού πλαισίου”.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): “Με αναστολή των επίμαχων διατάξεων του νέου θεσμικού πλαισίου και ειδικότερα εκείνου ...”...

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): κ. Πρόεδρε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κ. Ιωακειμίδη.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Κοιτάζτε, νομίζω ότι πρέπει να είμαστε σαφέστατοι σε αυτό που λέμε. Τόνισα από την αρχή ότι για να έχουμε στοιχειώδεις πιθανότητες κάτι να πετύχουμε αυτή τη στιγμή, για να προχωρήσουμε μετά σε όλα τα άλλα που θέλουμε, πρέπει να οριοθετήσουμε αυτό που ζητάμε και μιλήσαμε για το εξεταστικό σύστημα. Αν μιλήσουμε για όλο το θεσμικό πλαίσιο, μπαίνουν και πάρα πολλά άλλα θέματα. Π.χ., αν πει κανείς αναστέλλεται αυτό το θεσμικό πλαίσιο, τί παραμένει; Θα μπορούσε να πει κανείς, το παλιό. Ναι αλλά με το παλιό, το Λύκειο ήταν διαλυμένο, το έχουμε πει, ήταν διαλυμένο, ανύπαρκτο το Λύκειο σαν εκπαιδευτική βαθμίδα. Οπωσδήποτε τώρα και το γράφουμε και το είπαμε στην τοποθέτηση του Τεχνικού Επιμελητηρίου, γίνεται μια προσπάθεια να ανασυγκροτηθεί το Λύκειο. Υπάρχουν όμως μεγάλα θέματα για το εξεταστικό λόγω των οποίων έχουν αναστατωθεί οι μαθητές. Εκεί λοιπόν να τοποθετήσουμε την άποψή μας και οι εκφράσεις μας να είναι

απολύτως σαφείς. Εάν είναι η άποψη εδώ της πλειοψηφίας, όλο το θεσμικό πλαίσιο να ανασταλεί, θα είναι αυτή η άποψη της πλειοψηφίας, αλλά αν δεν είναι αυτή θα πρέπει να ξεκαθαρίσουμε, μη λέμε δηλαδή κάποιες εκφράσεις του τύπου “αυτό αλλά πάντως και μήπως” κ.λ.π. Πρέπει να υπάρχει μια σαφήνεια, εδώ που έχουν φτάσει τα πράγματα δεν γίνεται αλλιώς, χρειάζεται μια τετράγωνη λογική και απόλυτη σαφήνεια. Εμείς είπαμε και νομίζω ότι είχαμε συμφωνήσει - έτσι όπως είχε εκφράσει τις απόψεις της η Ομοσπονδία Γονέων κ.λ.π., είχαμε μια μικρή διαφορά - αλλά εν πάση περιπτώσει, μιλούσαμε για το εξεταστικό και αυτό έθεσε και η ΟΛΜΕ ως θέμα. Έχει γενικότερη άποψη η ΟΛΜΕ γι’ αυτό το θέμα, αλλά εδώ έθεσε το εξεταστικό. Νομίζω ότι θα πρέπει να οριοθετήσουμε για τί μιλάμε, αν νομίζουμε, έτσι όπως έχουν τα πράγματα, ότι θέλουμε να έχουμε κάποια επιτυχία.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αυτή τη στιγμή δεν τίθεται θέμα μιας απόφασης κατά πλειοψηφία γιατί θα είναι μια αδύναμη απόφαση. Ήδη, όπως είπε η κα Δασκαλάκη, είμαστε αδύναμο σώμα, όπως ξεκινήσαμε. Αν λοιπόν αυτή η απόφαση είναι κατά πλειοψηφία, είναι σαν να μην την έχουμε πάρει.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, όλοι όσοι έφυγαν συμφώνησαν και η ΟΛΜΕ έχει συμφωνήσει σε αυτά τα σημεία. Η διατύπωση μιας έκφρασης είναι άλλο θέμα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, αφήστε με να τελειώσω. Απόφαση κατά πλειοψηφία σημαίνει ότι υπάρχει μειοψηφία και αυτή η πλειοψηφία, η όποια, είναι πλειοψηφία των ανθρώπων που βρίσκονται αυτή τη στιγμή εδώ πέρα. Εάν λοιπόν δεν μπορούμε και μόνο έτσι μπορούμε, αν δεν μπορούμε να βρούμε έναν ελάχιστο κοινό παρονομαστή, τί κάνουμε; Εγώ καταλαβαίνω τα επιχειρήματα του κ. Ρήγα. Εγώ δεν λέω στον κ. Ρήγα “γιατί επιμένεις”, τον καταλαβαίνω απόλυτα, καταλαβαίνω τις θέσεις του. Εγώ δέχομαι την άποψη που είπατε προηγουμένως αλλά με την προϋπόθεση να πούμε “αναστολή των διατάξεων για το εξεταστικό”. Αυτό το δέχομαι. Το Υπουργείο δεν έχει εξαγγείλει κάτι τέτοιο, έχει πει απλώς μόνο για φέτος και μόνο για την Β΄ Λυκείου. Όταν λέμε “αναστολή των διατάξεων του εξεταστικού” σημαίνει ότι όλο το εξεταστικό δεν μπορεί να λειτουργήσει.

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Όχι, είπε ότι θα γίνουν οι εξετάσεις φέτος και θα κρίνει τους βαθμούς.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): κ. Πρόεδρε, λέτε ότι καταλαβαίνετε ότι ο κ. Ρήγας επιμένει αλλά εγώ δεν επιμένω, εγώ έχω προχωρήσει πολύ περισσότερο από εσάς, εσάς βλέπω να επιμένετε. Λέω λοιπόν ότι στην πρόταση που κάνει ο κύριος Μπούτος, η Κυβέρνηση εγκαταλείπει την αδιαλλαξία, να φύγει η λέξη “αδιαλλαξία”. Δέχομαι να φύγει όλη η φράση, όχι επειδή την θεωρώ περιττή αλλά προκειμένου να κάνουμε βήμα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν έχω αντίρρηση ότι υπάρχει αδιαλλαξία.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Τη θεωρώ απαραίτητη την τελευταία εκτίμηση αλλά εν πάση περιπτώσει, αν πρόκειται να διαφωνήσουμε σε αυτό να την απαλείψουμε και αυτή παρόλο που εγώ θεωρώ ότι κάτι θα έλεγε, όπως θεωρώ ότι και τα προηγούμενα στα οποία συμφωνήσαμε με την ΟΛΜΕ είχαν κάποιο πολιτικό περιεχόμενο αλλά, εν πάση περιπτώσει, χρειάζεται να βρούμε κοινό παρονομαστή. Στην πρόταση την δεύτερη να κάνουμε μια μνεία στην ανάγκη να ανοίξουν τα σχολεία, δεκτό. Όμως, προσέξτε, η ουσιαστική διαφορά βρίσκεται κάπου αλλού: Όχι να κάνουμε εμείς υπόδειξη στα παιδιά “ανοίξτε τα σχολεία”, εμείς μπορούμε να πούμε μόνο το εξής: “Επιβάλλεται να δοθεί διέξοδος με τον πιο υπεύθυνο τρόπο, ώστε να ανοίξουν τα σχολεία” και παρακάτω να πούμε τί πρέπει να γίνει για να γίνει αυτό, όχι να κάνουμε έκκληση στα παιδιά να ανοίξουν τα σχολεία. Αυτό δεν μπορούμε να το κάνουμε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι μόνο το δέχομαι αλλά συμφωνώ μαζί σας, ότι το να κάνουμε εμείς έκκληση στα παιδιά να ανοίξουν τα σχολεία είναι και μη ρεαλιστικό και άχρηστο. Εκεί που επιμένω όμως γιατί σε όλα τα άλλα μπορούμε να βρούμε κοινή διατύπωση.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Μα δεν είδαμε και κάπου να προχωράτε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, πώς! Δέχομαι - και την δέχομαι όχι για προσωπικούς λόγους - την διατύπωση που κάνατε ή μάλλον να βρούμε τρόπο να αποτυπωθεί αυτό που λέτε εσείς. Εγώ δεν δέχομαι με κανένα τρόπο την άποψη να κάνουμε έκκληση στους μαθητές να γυρίσουν ή να ανοίξουν τα σχολεία, δεν θέλω καν

και ούτε και στις προθέσεις μου είναι, γιατί είναι και ανεδαφικό, έκκληση μπορεί να κάνει ο καθένας. Επίσης, για την άποψη που είπατε να βρούμε διατύπωση, ότι θα ανασταλεί το εξεταστικό σύστημα, σας λέω ότι επιμένω, και δεν επιμένω μόνο εγώ, ήταν και άλλες απόψεις που ακούστηκαν. Η αναφορά σε αναστολή του νόμου, πέρα από μια πολιτική θέση, εκφράζει και μια άποψη η οποία, αν θέλετε και στην κοινωνία, μπορεί να εκφράζει μια πλειοψηφία. Δεν λέω ότι είναι πλειοψηφία, μα “αναστολή του νόμου ή άρθρου” το έχουν πει όλα, νομίζω, τα κόμματα της αντιπολίτευσης, το έχουν πει και οι μαθητές, επομένως ως θέση της κοινωνίας δεν αμφιβάλω ότι εκφράζεται. Δηλαδή δεν σας λέω ότι εσείς λέτε κάτι υπερβολικό ή κάτι παράξενο ή κάτι έξω από μια λογική αλλά πρακτικά δεν είναι δυνατόν να περιληφθεί σε ένα κείμενο που θέλουμε να είναι αποτελεσματικό. Τώρα, ως προς το πώς μπορούμε να το κάνουμε και αποτελεσματικό, είπα ότι και της κας Δασκαλάκη η άποψη είναι μια καλή άποψη, ότι “υπάρχουν”, δεν έχω σκεφθεί την φρασεολογία, “θέσεις πιο ακραίες”. Να βρούμε τον τρόπο της διατύπωσης, να βρούμε και να αλλάξουμε την διατύπωση. Δεν είναι αυτή η πρόθεσή μου αλλά εσείς φοβάσθε ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι κάνουμε έκκληση στους μαθητές να γυρίσουν στα σχολεία. Να την αλλάξουμε αυτή την διατύπωση και να γράψουμε όχι απλώς “επανεξέταση του εξεταστικού” αλλά “αναστολή”, “κατάργηση”, ό,τι θέλετε. Εκεί δεν έχω πρόβλημα, να το πούμε όπως θέλετε και “πιο ακραίες θέσεις”, αλλά να πούμε αυτό που μπορεί να γίνει. Εγώ δεν υποστηρίζω να πούμε ότι κάποια σημεία του νόμου δεν είναι καλά, παρότι είναι κάποια σημεία. Τώρα να μην σας πω το χ το ψ αλλά υπάρχουν κάποια σημεία. Αλλά να αρχίσουμε να διαφωνούμε για το ποιά είναι καλά και ποιά είναι κακά δεν έχει καμία έννοια. Να αλλάξουμε και την διατύπωση για το ότι “διατυπώθηκαν επιμέρους απόψεις για τις αδυναμίες” να βρούμε μια πιο έντονη έκφραση, να το κάνουμε, γιατί φάνηκε αυτό, εγώ δεν θέλω να μην φανεί αυτό που είπαμε εδώ πέρα. Να το πούμε αυτό, να χρησιμοποιήσουμε μια πιο έντονη φράση αλλά να μην γράψουμε “αναστολή του νόμου”.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Υπενθυμίζω ότι πήραμε απόφαση, ή μάλλον συζητήσαμε και δεν είδα διαφωνία σε αυτό το στάδιο να βγάλουμε

τις ακραίες θέσεις, να μην έχουμε ακραίες θέσεις έτσι κι αλλιώς, το “αναστολή όλου του νόμου” είναι ακραία θέση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν είναι μόνο θέμα ακραίας θέσης, δεν είναι και πρακτικό. Με όλα αυτά που σας είπα, όχι μόνο σέβομαι την άποψη σας, όπως σέβομαι όλων τις απόψεις, σέβομαι και το ενδεχόμενο - και καταλαβαίνω αυτό που είπατε - να εμφανιστείτε ότι αποδέχεστε μια θέση η οποία είναι έξω από αυτήν που πιστεύετε ότι είναι η σωστή θέση για την κοινωνία. Δεν το θέλω εγώ αυτό το πράγμα, για όνομα του Θεού, δεν πάω να σας παγιδέψω, ούτε ικανός είμαι, για να πω την αλήθεια. Λοιπόν, επειδή βλέπω ότι υπάρχει μια επιθυμία να επιμείνουμε περισσότερο, να δούμε αυτά τα τρία, τα τέσσερα θέματα: Πρώτον, πώς δεν θα εμφανιστεί ότι κάνουμε έκκληση, ότι ζητάμε από τους μαθητές ή τους υποδεικνύουμε να γυρίσουν στα σχολεία. Δηλαδή, μου άρεσε η φράση που είπατε εσείς προηγουμένως, μπορούμε να τη δούμε αυτή τη φράση, να είναι πιο έντονη η έκφραση για το εξεταστικό. Δεύτερο ή τρίτο να βρούμε μια διατύπωση που να εκφράσει το γεγονός ότι κάποιος έχουν πιο έντονες απόψεις από αυτές που διατυπώνονται και τέταρτον να είναι σαφής η άποψη ότι το εξεταστικό, όπως είναι, δεν μπορεί, δεν πρέπει να λειτουργήσει. Είναι αυτά σημεία για τα οποία μπορούμε να προσπαθήσουμε. Τί λέτε, ορίστε.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Από εμένα περιμένετε; Συγγνώμη, δεν θέλω να γίνομαι κουραστικός αλλά νομίζω ότι έγιναν σαφείς οι θέσεις μου και έχουν φτάσει στο ακρότατο όριό τους.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Για να μην κουράζουμε το σώμα και για να μην ακούγονται φωνές ότι συμφωνήσαμε όλοι, πιστεύω ότι είμαστε πολύ σαφείς εμείς ότι, εάν δεν αναγραφεί η φράση “αναστολή του θεσμικού πλαισίου” δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε. Σαφείς, κ. Αναγνωστάτο, είμαστε σαφείς.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Υποτίθεται ότι θα γίνει μετά, ότι θα γίνει συζήτηση ουσιαστική, ότι θα είναι για όλο το θεσμικό πλαίσιο.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Δεν μπορούμε, δεν θέλω να κουράσω το σώμα, είμαι σαφής.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Αναγνωστάτο, μην κάνετε προσπάθεια, καλό είναι να ...

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Θα την κάνω γιατί κατ' αρχήν έχουμε συμφωνήσει όλοι να μην έχουμε ακραίες θέσεις. Τώρα επανερχόμαστε σε ακραίες θέσεις.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Κατ' αρχάς, ο στιγματισμός της λέξης "ακραία" πρέπει να αποφεύγεται κ. Αναγνωστάτο, διότι αμέσως θέτεις μια άποψη ως αρνητική - τη χαρακτηρίζεις. Δεν υπάρχουν ακραίες, υπάρχουν απόψεις, κατατίθενται απόψεις, η τάδε, η τάδε, η τάδε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Λοιπόν, ναι.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Πάντως, κ. Πρόεδρε, έχουμε παρεξηγήσει τη λέξη "αναστολή". Είναι η πιο ήπια λέξη που χρησιμοποιήθηκε σήμερα. Σημαίνει "προσωρινό σταμάτημα για να συζητήσω", τί πιο ωραίο από όλα, αν θέλετε αυτό που ζητάει η συντριπτική πλειοψηφία του κόσμου, τα κόμματα, οι φορείς, οι πάντες, "σταματήστε, βρε παιδιά να κουβεντιάσουμε" τί άλλο καλύτερο θα μπορούσε να πει κανείς; Πώς να το πει με λέξεις δηλαδή; "Να σταματήσουμε για λίγο να συζητήσουμε", δεν λέει τίποτα κακό, ούτε ακραία θέση είναι, σε καμία περίπτωση ακραία. Αν θέλουμε να λύσουμε το πρόβλημα, πρέπει να δούμε σοβαρά τα πράγματα που πρέπει να γίνουν. Και ούτε θέλω να γίνω αρεστός, ωφέλιμος, όμως, δεν το επιδιώκω με κάθε τρόπο - και νομίζω ότι αυτό πρέπει να κάνουμε. Αν γίνουμε αρεστοί στον Υπουργό ή σε οποιονδήποτε άλλο, τότε αποτύχαμε πλήρως και δεν έχουμε και λόγο να συζητάμε.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Ωφέλιμος γίνεσαι όταν δεν γίνεσαι οξύς για τον άλλον.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Αναγνωστάτο, αν θέλετε και αν μου δώσετε τέσσερα ή πέντε λεπτά, θα ανοίξω το νόμο και θα σας πω τί σημαίνει "αναστολή του νόμου". Θα σας πω τί σημαίνει, και ενδεχομένως θα σας πείσω, "αναστολή του νόμου", για συγκεκριμένα πράγματα δεν θα σας πω γενικά. Αν έχετε την υπομονή να περιμένετε πέντε, επτά, οκτώ λεπτά, να κοιτάξω και να αρχίσω να σας λέω τί σημαίνει "αναστολή του νόμου" γιατί εσείς

μένετε σε μια θέση την οποία πιστεύετε γιατί είναι μια πολιτική θέση. Πρακτικά, η αναστολή του νόμου έχει άλλα προβλήματα και δεν μπορώ να μην τα επισημάνω. Δεν είναι θέμα ότι εγώ θέλω να στηρίξω το νόμο ή θέλω να πω “όχι, να μην ανασταλεί ο νόμος”, μην σας δίνεται η εντύπωση ότι εγώ θέλω να υποστηρίξω το νόμο. Πρακτικά, θέλετε να καθίσω πέντε λεπτά και να σας πω τί σημαίνει “αναστολή του νόμου”, να σας πω τέσσερα - πέντε πράγματα; Να το κάνω. Ένα λεπτό, να δούμε ποιός θα μιλήσει τώρα, ο κ. Ρήγας.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Κοιτάζτε, αν συμφωνείτε επί της πολιτικής σύλληψης ότι χρειάζεται αυτό το κατασκεύασμα να παραμεριστεί αλλά υπάρχουν ορισμένες τεχνικές πλευρές στο τί θα συμβεί εκείνη τη στιγμή που θα αποσύρεται - αυτό μας λέτε τώρα - αυτό είναι διαφορετικό θέμα. Πράγματι, όποιος λέει να αποσυρθεί ένα θεσμικό πλαίσιο δεν εννοεί φυσικά - ούτε εγώ πάντως εννοώ - ότι δεν θα υπάρξουν προβλήματα τεχνικής φύσης που πρέπει να αντιμετωπιστούν για να μην υπάρχει κενό. Δεν έχει αυτή την έννοια καμιά πρόταση κανενός, ο οποίος προτείνει αναστολή του νόμου, αυτό όμως είναι σε άλλο επίπεδο. Εδώ τώρα μιλάμε σαν συνολική αντίληψη, αυτό που εκφράζεται στο θεσμικό πλαίσιο: Αυτό μας βρίσκει σύμφωνους ή θεωρούμε ότι πρέπει να αντικατασταθεί με κάτι άλλο, με μια επανατοποθέτηση του προβλήματος της μεταρρύθμισης; Αυτό συζητάμε, όχι τις τεχνικές δυσκολίες που ενδεχόμενα θα παρουσιασθούν. Εγώ συμφωνώ, αν θέλετε να συζητήσουμε και να βάλουμε και μια φράση για τις τεχνικές δυσκολίες. Αυτό είναι δευτερεύον όμως και, πράγματι, αν το βάλετε με αυτή την έννοια, ναι, να δεχτώ μια διατύπωσή σας που να το λύνει αυτό.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ένα λεπτό, να σας πω κ. Ρήγα και κάτι ακόμα. Το ξέρετε ότι έχουν εκφραστεί αυτά τα επιχειρήματα και είναι πειστικά επιχειρήματα: Λέει ο Υπουργός, και όχι μόνο ο Υπουργός - όσοι θα έχετε παρακολουθήσει, είμαι βέβαιος, και τη συζήτηση στη Βουλή θα το ξέρετε - “ποιός διαφωνεί με το ολόημερο σχολείο, ποιός διαφωνεί με την ενισχυτική διδασκαλία”. Άραγε - και άλλο αν αυτό χρησιμοποιείται ως πολιτικό επιχείρημα - η αναστολή του νόμου σημαίνει ότι όλα αυτά παραμερίζονται ανεξάρτητα αν αυτή είναι η πρόθεση, όπως λέτε εσείς αντίστοιχα για μένα ότι “ναι, αλλά είναι τεχνικά θέματα αυτά, να τα δούμε”.

Υπάρχει ένα θέμα όταν μιλάει κανείς για αναστολή ενός νόμου ολόκληρου, δεν είναι γιατί πολλοί λένε κάτι τέτοιο και στη βουλή, τώρα μπαίνουμε και σε πιο τεχνικά θέματα. Λένε πολλοί στη βουλή πως ανεστάλη ο ν. 815. Ο ν. 815 είχε ένα περιορισμένο εύρος, αναφερόταν σε συγκεκριμένα θέματα, τα ξέρετε και εσείς πολύ καλά τα θέματα στα οποία αναφερόταν. Αυτή είναι η ανησυχία μου, μην πιστεύετε ότι θέλω να μη συζητήσω ή να μην περιλάβουμε κάτι το οποίο, π.χ. λέει η ΔΟΕ: “Δεν έχουμε αντίρρηση για την αξιολόγηση, διαφωνούμε όμως στον τρόπο της αξιολόγησης”. Αυτό δεν μπορεί να το αγνοήσει κανείς.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, βρείτε τη διατύπωση που να καλύπτει το πνεύμα που λέει ο κ. Ρήγας.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να σας πω αμέσως, έτσι τώρα κοιτάζοντας τον νόμο...

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Πρόοδου): Μια άλλη διατύπωση: “Της μεταρρύθμισης μέσα σε τακτό χρονικό και εύλογο διάστημα, ώστε να ρυθμιστούν έγκαιρα όσα πρέπει να ρυθμιστούν για την επόμενη σχολική χρονιά και σε κάθε περίπτωση να αποφευχθεί οποιοδήποτε νομικό κενό”.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): Μια διατύπωση που δεν απέχει πολύ: “Το ΕΣΥΠ εκφράζοντας την αγωνία του για τη συνεχιζόμενη έκρυθμη κατάσταση στην εκπαίδευση ζητεί από το Υπουργείο Παιδείας να αποσύρει τη ρύθμιση περί πανελλαδικών εξετάσεων της Β΄ Λυκείου και να προβεί στην εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος συνολική επανεξέταση του νέου θεσμικού πλαισίου της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης”.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Ο νόμος αναφέρεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, όχι μόνο στην Δευτεροβάθμια. Αν περιοριστούμε στην Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, χάνουμε την ουσία.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): Εκφράζουμε την αγωνία για την έκρυθμη κατάσταση στην εκπαίδευση.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Αναφέρεστε στην εκτόνωση της κατάστασης.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): “Επανεξέταση”, λέμε και “επανεξέταση συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου”. Όχι “εκτόνωση”, κατ’ αρχήν εκτόνωση, “και εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, επανεξέταση και κατάργηση του νέου θεσμικού πλαισίου”. Κοιτάζτε, “το ΕΣΥΠ εκφράζοντας την αγωνία του για τη συνεχιζόμενη έκρυθμη κατάσταση στην εκπαίδευση ζητεί από το Υπουργείο Παιδείας να αποσύρει τη ρύθμιση περί πανελλαδικών εξετάσεων της Β΄ Λυκείου και να προβεί στην εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος συνολική επανεξέταση του νόμου και κατάργηση του νέου θεσμικού πλαισίου”. Αν εξετάσεις το νόμο, θα τον αλλάξεις, βέβαια, τί θα τον κάνεις;

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Και μετά τί γίνεται;

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Αν πούμε, “για νόμο που δημιουργεί τα συγκεκριμένα νομικά θεσμικά προβλήματα και με την συνολική επανεξέταση του πλαισίου της μεταρρύθμισης”; Το ίδιο είναι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αυτή, κα Δασκαλάκη - και τώρα παίρνω μια πιο ουσιαστική θέση - αυτή είναι μια πολιτική θέση. Δεν λέω ότι όλες οι θέσεις που παίρνουμε δεν μπορούν να έχουν και τον χαρακτήρα της πολιτικής αλλά είναι μια πολιτική θέση πλήρους αντίθεσης με τα δεδομένα που υπάρχουν αυτή τη στιγμή, που δεν θα είναι αποτελεσματική. Εγώ τί προσπάθησα να κάνω με την πρόταση που έλεγα - και ίσως να μην το έκανα με επιτυχία, προφανώς; Προσπάθησα ώστε και ορισμένα πράγματα να είναι άμεσα εφαρμόσιμα και να δίνεται η δυνατότητα, όλα αυτά τα πράγματα που έχουν συζητηθεί και έχουν εκφραστεί αντιρρήσεις να υπάρχουν έμμεσα μέσα σε αυτό το κείμενο. Αυτό προσπάθησα αλλά δεν είναι εύκολο, προφανώς. Καταλαβαίνω και όλων τις αντιρρήσεις που θέλουν μια πιο έντονη θέση αλλά βλέπετε ότι υπάρχει δυσκολία: Δεν είναι να πάρουμε - σας το είπα και προηγουμένως - μια απόφαση εδώ και να συμφωνήσουμε όσοι είμαστε εδώ και να πούμε κάτι και να μειοψηφήσουμε - και εγώ να μειοψηφήσω δεν έχω πρόβλημα. Μια απόφαση όμως κατά πλειοψηφία είναι άνευ σημασίας. Δεν μπορούμε να την διατυπώσουμε έτσι που να - πώς το είπατε κ. Αναγνωστάτο - στρογγυλέψουμε τις γωνίες, δεν μπορεί να γίνει, δεν

στρογγυλεύονται οι γωνίες. Εγώ είπα ότι καταλαβαίνω, δεν λέω ότι ο κ. Ρήγας είναι απόλυτος στις απόψεις του.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Αν εσείς καταλαβαίνετε τον κ. Ρήγα - δεν μπορώ, κρατιόμουν τόση ώρα - πόσο μάλλον το Υπουργείο θα το καταλάβει και θα το λάβει υπόψη του και η μειοψηφία του κ. Ρήγα δεν θα έχει καμία αξία ή θα έχει την αξία του ότι “πολιτικά σας καταλαβαίνω και εσάς”. Όπως τον καταλαβαίνετε εσείς, ίσως τον καταλάβει και ο Υπουργός, δεν υπάρχει πρόβλημα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Η μειοψηφία;

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Η μειοψηφία του κ. Ρήγα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, εγώ για το πρόβλημα της μειοψηφίας σας είπα ότι δεν έχω αντίρρηση.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Όχι, η μειοψηφία είναι διαφορετικό πράγμα από το να μειοψηφήσει μόνος ένας, είναι λίγο διαφορετικό, δεν είναι το 51%.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Αναγνωστάτο, να μην ξαναγυρνάμε στα ίδια. Ακούστε με λιγάκι, θα με προσέξετε κι ως είμαστε κουρασμένοι: Το πρόβλημα δεν είναι η διατύπωση του κ. Ρήγα. Η διατύπωση του κ. Ρήγα, ή η επιφύλαξη ή οτιδήποτε θα πρέπει να συνοδευτεί και με την επιφύλαξη της κας Δασκαλάκη, με επιφύλαξη της ΔΟΕ και θα έπρεπε να συνοδευτεί και με την επιφύλαξη των άλλων οι οποίοι έχουν δώσει μια γενική κατεύθυνση αλλά δεν έχουν την δυνατότητα να διατυπώσουν αυτή την επιφύλαξη. Ενδεχομένως να υπάρχουν επιφυλάξεις, δεν μπορούμε να το κάνουμε αυτό το πράγμα, να πούμε στην κα Δασκαλάκη “μην βάλεις την επιφύλαξη σου, θα την βάλει ο κ. Ρήγας”, πώς να το κάνουμε;

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): κ. Πρόεδρε, μια ερώτηση, αν μου επιτρέπετε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι.

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Από την απάντηση θα κριθεί αν υπάρχουν άλλα περιθώρια σύνθεσης. Έκανε μια πρόταση ο κ. εκπρόσωπος του Δικηγορικού Συλλόγου και χρησιμοποίησε αντί

της λέξεως “αναστολή” τη λέξη “επανεξέταση του όλου θεσμικού πλαισίου”. Το δέχεσθε;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν συμφωνώ.

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Επομένως, να μην καταπονούμεθα άλλο, δεν υπάρχουν περιθώρια σύνθεσης αφού δεν δέχεσθε ούτε την λέξη “επανεξέταση”.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): “Επανεξέταση μέσα από διάλογο που θα ακολουθήσει με τους αρμόδιους φορείς”.

κ. Ι. Π. (Πρόεδρος): Όχι δεν την δέχομαι, όχι. Εμφανίζομαι εγώ τώρα σαν να είμαι ο υποστηρικτής μιας άποψης που δεν είναι η άποψή μου, που δεν είναι και η πρόθεσή μου. Σας είπα και προηγουμένως, δεν με καταλάβατε, “επανεξέταση του όλου θεσμικού πλαισίου” σας είπα και πρακτικά τί σημαίνει, τώρα ξεφύλλισα τον νόμο. Δεν με καταλάβατε.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Μα ούτε τη λέξη “αναστολή” δεν λέμε.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Όταν λέμε να ανοίξουμε διάλογο, τί εννοείτε κύριε; Δεν εννοούμε να τα εξετάσουμε όλα έτσι κι αλλιώς.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ωραία. Το επίθετό σας, ο κύριος...

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Ηλιόπουλος.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ηλιόπουλε, το “επανεξέταση των σημείων που έχουν προκαλέσει αντιθέσεις” σε τί σας πειράζει; Να το βάλουμε έτσι άμα θέλετε. Γιατί “του όλου θεσμικού πλαισίου” και όχι “επανεξέταση των σημείων που έχουν προκαλέσει αντιθέσεις”;

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Δεν έχουν προσδιοριστεί, κατ’ αρχήν, από όλους τους φορείς τα σημεία στα οποία υπάρχουν αντιθέσεις. Συζητάμε τα πάντα και μπορεί να συμφωνήσουμε να μείνει το ίδιο. Διάλογος θα γίνει για να εκφρασθούν τα επιχειρήματα και η πειστικότητα όλων και να καταλήξουμε κάπου.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ηλιόπουλε, το “επανεξέταση των σημείων που υπάρχουν αντιθέσεις” δεν σημαίνει αντιθέσεις από το σύνολο αυτών που διαφωνούν. Εσείς έχετε αντίθεση στο άρθρο 5, ο άλλος έχει αντίθεση στο άρθρο 6, να είμαστε και ρεαλιστές. Αναφέρω, π.χ. το άρθρο 7, “ρυθμίσεις για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο”. Δεν ξέρω αν σας αφορά ιδιαίτερα, εσάς σας αφορά το άρθρο 8, λέω ένα παράδειγμα.

κ. Η. Ηλιοπούλος (ΔΟΕ): Εκτός από αυτά που αναφέρει ο νόμος, εμείς έχουμε να προτείνουμε και άλλα, που δεν συμπεριλαμβάνονται. Εμείς έχουμε χαρακτηρίσει την μεταρρύθμιση για τα κενά που έχει.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Εγώ είμαι υποχρεωμένος να φανώ αυστηρός έναντι των δασκάλων.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να πάρω λίγο αυστηρή θέση, ο κ. Ιωακειμίδης, όχι, εγώ δίνω τον λόγο, σας παρακαλώ, ο κ. Ιωακειμίδης.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Σε εμένα θα γίνετε αυστηρός τώρα;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Σε εσάς τώρα, αφού εσείς το ζητάτε.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): κ. Πρόεδρε, το πρωί είχαμε κατ' αρχήν μια συζήτηση για τους αναγκαστικούς συμβιβασμούς και ακούσαμε και την κα Δασκαλάκη που πολύ εύστοχα μας είπε τί γίνεται στο Ευρωκοινοβούλιο και στις επιτροπές συμβιβασμών κ.λ.π.. Τώρα φτάνουμε σε ένα αδιέξοδο και βλέπω ότι τις πιο διαλλακτικές προτάσεις τις έχει κάνει η ΟΛΜΕ τελικά. Μου κάνει εντύπωση δηλαδή ότι είναι η ΟΛΜΕ που έχει βάλει τα δύο θέματα, το εξεταστικό και των ΤΕΕ, η οποία είναι πιο κοντά στο πρόβλημα και είναι αυτή που αγωνίζεται και είναι στην αιχμή του προβλήματος αυτή την εποχή. Εγώ δεν μπορώ να καταλάβω: Αν δηλαδή φτάσουμε τελικά, όσο περνάει η ώρα, ίσως και υπό το βάρος κάποιας κούρασης, να καταλήγουμε σε προτάσεις του τύπου “γενική μεταρρύθμιση”, “νέο θεσμικό πλαίσιο”, “εδώ και τώρα να ξεκινήσουμε”, η μόνη λογική είναι τότε μια συνέχιση του αγώνα και θα υπάρχει ένας νικητής από τους δύο. Καταλαβαίνουμε δηλαδή τώρα πού πηγαίνουν και πώς διαμορφώνονται όσο περνάει η ώρα οι προτάσεις. Η ΟΛΜΕ φεύγοντας μας είπε αυτά τα δύο σημεία. Εγώ καταλαβαίνω ότι αυτό είναι μία προσωρινή λύση, κάνουμε κάποιες υποχωρήσεις στα πλαίσια της συζήτησής μας για συμβιβασμό και μίλησε γι' αυτά τα δύο θέματα εδώ, που τα ακούσαμε όλοι. Εμείς τώρα δηλαδή πού πηγαίνουμε, δεν καταλαβαίνω.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν θέλω να σας πω να υποχωρήσετε ούτε θέλω να σας πω να αλλάξετε θέση, το έχετε καταλάβει ήδη

αυτό το πράγμα. Λέω το εξής, και στο πνεύμα της παρατήρησης του κ. Ιωακειμίδη: Είναι φυσικό εσείς να επιμένετε σε κάποια πράγματα, για τα οποία έχετε έντονες απόψεις όμως δεν αφαιρεί τίποτα από τις θέσεις σας και τα επιχειρήματά σας μια διατύπωση - εγώ βλέπετε ότι κάθε φορά προχωρώ και για να έρθω εγγύτερα σε αυτά που λέτε αλλά και για να μην ξεφύγουμε από ένα συμβιβαστικό πλαίσιο - όπως “επανεξέταση των σημείων που υπάρχουν διαφωνίες”. Αυτά τα σημεία, στα οποία υπάρχει διαφωνία δεν τα ονομάζουμε ώστε να πούμε ότι ο ένας λέει την αξιολόγηση, ο άλλος λέει το εξεταστικό, ο άλλος λέει το γ. Το εξεταστικό το θέτουμε έτσι κι αλλιώς γενικά. Επομένως, αφού λέμε “επανεξέταση των σημείων που υπάρχει διαφωνία” αναγνωρίζουμε - και πολιτικά το λέω τώρα - ότι δεν φτάνει να πούμε “θεσμοθέτησε η Κυβέρνηση, έφτιαξε ένα νόμο, μπορεί εσείς μόνο να διαφωνείτε γι’ αυτό”, εκεί που διαφωνούν όλοι, στο εξεταστικό, το λέμε με σαφήνεια. Λέμε στη συνέχεια, “επανεξέταση των σημείων που υπάρχει διαφωνία” - υπάρχει διαφωνία από εσάς εκεί, από τον Συνασπισμό εκεί, από τη ΔΟΕ εκεί - αλλά εμείς αυτό το αφήνουμε ως ενδεχόμενο να συζητηθεί, αυτό λέω.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Να συμπληρώσω κάτι κ. Πρόεδρε. Αποφασίσαμε και είπαμε ότι ο ρόλος ο ουσιαστικός ο δικός μας σήμερα είναι να βοηθήσουμε να λήξει η κρίση, η αναταραχή στην παιδεία, έτσι δεν είναι; Στην αναταραχή αυτή δεν έχει θέση η ΔΟΕ, έτσι κι αλλιώς. Δεν μπορεί να βάλει λοιπόν δικά της ξεχωριστά αιτήματα στη μέση, είναι ανορθόδοξο και αντιδεολογικό στην προσπάθεια που κάνουμε. Δεν είναι μέρος του προβλήματος σήμερα η ΔΟΕ για να έχει τέτοιες απαιτήσεις, να τα τινάζει όλα στο αέρα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ρήγα, αυτό που είπα σας ικανοποιεί εσάς; Και κάνω έκκληση, είπε και ο κ. Κουναλάκης το πρωί, αν δεν κάνω λάθος, ότι εμείς έχουμε διάθεση να κάνουμε υποχωρήσεις και συμβιβασμούς για να καταλήξουμε σε μια κοινή θέση.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): κ. Πρόεδρε, επιτρέπετε χωρίς να εκπροσωπώ την ΟΛΜΕ αυτή τη στιγμή που απουσιάζει αλλά για να διευκολύνω τα πράγματα, ο κλάδος των καθηγητών, η ΟΛΜΕ

έχει θέση για κατάργηση του νόμου 2525. Είμαι σίγουρος γι' αυτό το πράγμα; Έχει θέση δηλαδή. Δεν είναι σωστό αυτό που είπε ο κύριος ότι υποχωρεί κ.λ.π..

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κ. Χρήστου. Είναι βέβαιο ότι το είπαν και οι εκπρόσωποι της ΟΛΜΕ. Είπαν όμως ότι “εμείς προκειμένου να υπάρξει μία κοινή απόφαση βάζουμε αυτά τα δύο θέματα”. Αυτά τα δύο θέματα έχω καταγράψει κι εγώ εδώ πέρα. Δεν μας σταματάει σε τίποτα να βάλουμε οποιαδήποτε άλλα θέματα θέλουμε. Ούτε εμείς θα τους πούμε ότι “εσείς υποχωρήσατε και δεν βάζετε άλλα θέματα”. Εγώ πάω παραπέρα. Η πρόταση που έκανα εγώ, η τροποποίηση, πάει πέρα από την αρχή της ΟΛΜΕ. Η ΟΛΜΕ βάζει τα δύο θέματα. Εγώ λέω “επανεξέταση όλων των θεμάτων στα οποία υπάρχει διαφωνία”, αντιρρήσεις. Πάω παραπέρα. Ο κ. Πολίτης.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): κ. Πρόεδρε, θα μπορούσαμε να διατυπώσουμε το κείμενο και οι εκπρόσωποι να διατηρήσουν τις θέσεις τους. Να διατυπώσουν γραπτά ότι διατηρούν τις επιφυλάξεις τους και τις θέσεις τους ακέραιες για την διεκδίκηση των αιτημάτων έτσι κι αλλιώς και να φύγει ένα κείμενο. Είναι πολύ πιο σημαντικό να φύγει ένα κείμενο, που να λέει κάποια πράγματα, παρά να μην φύγει κανένα κείμενο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αυτό που λέτε εσείς κ. Πολίτη είναι στο πνεύμα της σκέψης της κας Δασκαλάκη. Και μάλιστα μορφοποιεί και την σκέψη της κας Δασκαλάκη. Ότι ορισμένοι φορείς δέχονται αυτές τις θέσεις και επιμένουν στις απόψεις τους όσον αφορά τα γενικότερα θέματα. Είναι μέσα σε αυτήν την κατεύθυνση. Ναι, κα Δασκαλάκη.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Δεν ξέρω κατά πόσο είναι σωστή η σκέψη αυτή. Φοβάμαι ότι η λέξη “ψηφισμα” είναι μια φορτισμένη λέξη. Το ψηφισμα προϋποθέτει μία συναίνεση. Καταλήγουμε σε ένα ψηφισμα όταν έχουν συμφωνήσει όλες οι γραμμές. Αν δεν το βαπτίσουμε έτσι και το βαπτίσουμε κάπως αλλιώς; Να το πούμε “ανακοίνωση”, να το πούμε δεν ξέρω τί, όπου εκεί είναι πιο εύκολο να πεις ότι υπήρξαν και συγκεκριμένες επιφυλάξεις, μήπως διευκολύνει την κατάσταση;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ συμφωνώ. Και στο δικό μου το κείμενο δεν είχα χρησιμοποιήσει τη λέξη “ψηφισμα”, είχα γράψει

“σχέδιο απόφασης” δηλαδή απόφαση ουσιαστικά, αλλά και το “απόφαση” μπορεί να είναι βαρύ. Μπορεί να βρούμε έναν άλλο όρο.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Και τί θα κάνουμε τελικά;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Μπορεί να είναι “ανακοίνωση”, κ. Αναγνωστάτο.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Είπαμε να κάνουμε παρέμβαση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν με καταλάβατε. Η επικεφαλίδα μπορεί να είναι “ανακοίνωση” και παρακάτω να γράφουμε τί λέμε και τί πιστεύουμε. Αλλά κοιτάξτε, ξέρετε τί γίνεται; Περιλαμβανομένου και εμού, δυσκολευόμαστε να κάνουμε αυτό που είπαμε προηγουμένως.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Ξεκινήσαμε μια συζήτηση με προϋποθέσεις, ποιές; Πώς λύνουμε το πρόβλημα σήμερα. Ξεφεύγουμε τώρα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Η κα Δασκαλάκη έχοντας πείρα από τα ευρωπαϊκά ξέρει ότι αυτό στο οποίο καταλήγουν στο τέλος είναι να τραβούν οι συζητήσεις πολλές ώρες οπότε στο τέλος κάποιος κουράζονται και ...

Όνομα: Αν υπάρχει αυτή η πρόθεση...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, όχι, δεν το είπα για κανένα λόγο ως πρόθεση. Αλλά εγώ πραγματικά πιστεύω ότι είναι αυτό ένα σημείο πέρα από αυτά που είπε και η ΟΛΜΕ. Δηλαδή φτάνουμε σε σημείο να υιοθετούμε πιο ακραίες θέσεις από αυτές τις ΟΛΜΕ. Να πούμε τα σημεία στα οποία υπάρχει διαφωνία. Να βάλουμε και αυτό που είπε ο κ. Πολίτης ...

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Για διαβάστε το, κ. Πρόεδρε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αλλά πρέπει να μου δώσετε λίγο χρόνο. Να μία διατύπωση, να μου πείτε ως φράση αν συμφωνείτε, αλλάζοντας το δικό μου κείμενο κάπως: “Κοινή διαπίστωση” (κοινή διαπίστωση πια, “ότι υπάρχουν αδυναμίες συγκεκριμένων διατάξεων των νόμων, οι οποίες κατά κοινή ομολογία προκάλεσαν τη σημερινή κοινωνική κρίση”. Αυτό είναι πιο έντονο από αυτό που είπα προηγουμένως εγώ. Αυτό σας ικανοποιεί ή όχι;

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): κ. Πρόεδρε, η λέξη “αδυναμία” δεν δημιουργεί ποτέ κοινωνικές κρίσεις, κάποιους θορύβους μόνο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εντάξει, σωστό, σωστό. Μη με αντιμετωπίζετε σαν να είμαι αμετακίνητος σε κάποιες λέξεις και δεν έχω διάθεση να τις αλλάξω. Είναι και ανεπιτυχής ο όρος, αν θέλετε. Για παράδειγμα, προσπαθώντας να το αναδιατυπώσω, είχα πει προηγουμένως “πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν”, είπα για τις “αδυναμίες” πρέπει να αλλάξω τη λέξη, “των νόμων 2525 και 2640. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται και απόψεις για την αναστολή του νόμου”. Αν θέλετε, να γράψουμε κάτι τέτοιο. Αν αυτό, κ. Ρήγα, σας ικανοποιεί. Να φτιάξω όμως εγώ ένα κείμενο, θα με αφήσετε, γιατί αν δουλεύουμε σε δύο παράλληλα κείμενα είναι δυο φορές πιο δύσκολο. Να μου δώσετε λίγη ώρα να σκεφτώ και άλλο.

Ορίστε μια πρώτη αλλαγή που σκέφτηκα: Έγραφα προηγουμένως “πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν για τις αδυναμίες των νόμων και κ.λπ.”, τώρα λέω “πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν για τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν από την εφαρμογή των νόμων 2525 και 2640”, αυτό είναι μια έντονη θέση. Δεν είναι; Δεν τέλειωσα ακόμα.

Λοιπόν να σας διαβάσω την καινούργια διατύπωση, τις πρώτες δύο παραγράφους τις αναφέρω γρήγορα γιατί δεν είχαμε αντίρρηση. *“Στη σημερινή συνεδρίαση έγινε ανταλλαγή απόψεων για τα άμεσα προβλήματα που απασχολούν αυτή την στιγμή την εκπαίδευση και την κοινωνία. Επίσης διαπιστώθηκε η ανάγκη για ουσιαστική και συνεχή λειτουργία του ΕΣΥΠ ώστε να αποφεύγονται στο μέλλον παρόμοιες καταστάσεις. Όλα τα μέλη συμφώνησαν ότι υπάρχει ανάγκη να ασχοληθεί το ΕΣΥΠ με το σύνολο των θεμάτων που απασχολούν την εκπαίδευση. Στη σημερινή συνεδρίαση όμως τονίστηκε από όλους η ανάγκη να τοποθετηθεί το ΕΣΥΠ στο κρίσιμο κοινωνικό πρόβλημα που έχει προκληθεί. Πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν για τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την εφαρμογή των νόμων 2525 και 2640. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται και απόψεις για την επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου προς απόλεια εκείνων των σημείων που συνιστούν αιτίες τριβής. Για την αντιμετώπιση όμως της παρούσας κρίσης”,* αυτό το πράγμα είναι αυτό που λέτε εσείς ουσιαστικά αλλά λέμε

“απάλειψη”, ούτε “αναστολή” ούτε τίποτα, “για την αντιμετώπιση όμως της παρούσας κρίσης υπήρξε ταύτιση απόψεων για την άμεση επανεξέταση του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου με έμφαση στις εξετάσεις της Β΄ τάξης. Επίσης θεωρείται αναγκαία η επανεξέταση των θεμάτων της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με στόχο την αναβάθμισή της”, αυτά είναι της ΟΛΜΕ. “Επιβάλλεται να δοθεί διέξοδος στην κρίση με υπεύθυνο τρόπο ώστε να ανοίξουν τα σχολεία με άμεση δέσμευση της Πολιτείας για έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς φορείς και τα θεσμοθετημένα για θέματα παιδείας όργανα. Προκειμένου να εξεταστούν από το ΕΣΥΠ τα λοιπά θέματα” κ.λπ. για την επιτροπή, που είπαμε. Να μην μπει σε αυτό το κείμενο λέτε;

κ. Π. Μπούτος (ΑΔΕΔΥ): Να φύγει αυτό για την επιτροπή.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ας το αφήσουμε αυτό σε ένα επόμενο βήμα, να μην τα βάλουμε όλα μαζί, μέχρι εδώ ικανοποιούνται όλες οι απόψεις;

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): “Εντός συγκεκριμένου χρόνου”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): “Εντός συγκεκριμένου χρόνου, επιβάλλεται να δοθεί” κ.λπ. “με την έναρξη ουσιαστικού διαλόγου”, να δοθεί διέξοδος στην κρίση...

Να ξαναδιαβάσω τις δυο-τρεις αυτές επίμαχες φράσεις; “Πολλές επιμέρους απόψεις διατυπώθηκαν για τα προβλήματα που έχουν προκύψει”, είναι πια “προβλήματα” ούτε “αδυναμίες” ούτε τίποτα, “για τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την εφαρμογή των νόμων 2525 και 2640. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται απόψεις για την επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου προς απάλειψη εκείνων των σημείων που συνιστούν αιτίες τριβής”. Αυτό είναι το ένα σημείο διαφοροποίησης και το άλλο σημείο είναι, “επιβάλλεται να δοθεί διέξοδος στη κρίση με υπεύθυνο τρόπο ώστε να ανοίξουν τα σχολεία με άμεση δέσμευση της πολιτείας για έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς φορείς και τα θεσμοθετημένα όργανα, εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου”.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Να πούμε “διατυπώθηκαν απόψεις για το τάδε ή το τάδε θέμα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν σας τα λέω αυτά, δεν είναι μέσα οι θέσεις σας, όταν λέμε ότι “μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται

και απόψεις για την επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου προς απόλειψη εκείνων των σημείων που συνιστούν αιτίες τριβής”, δεν είναι αυτό αρκετό;

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Δεν καταλαβαίνω.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): Μεταξύ αυτών μπορεί να είναι και οι ελάχιστες.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Να πούμε “διατυπώθηκαν απόψεις στο θέμα αυτό και αυτό”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κατάλαβα. Ορίστε, νομίζω ότι το φτιάξαμε πιο ωραία ακόμα, λοιπόν, “διατυπώθηκαν απόψεις για τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την εφαρμογή των νόμων 2525 και 2640 και ειδικότερα για την επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου προς απόλειψη εκείνων των σημείων συνιστούν αιτίες τριβής.”

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): κ. Πρόεδρε, αν πρόκειται να είναι μια ανακοίνωση νομίζω ότι δικαιούται καθένας να ζητήσει να ανακοινωθεί, σύντομα βέβαια, η θέση του ως έχει. Δεν τίθεται θέμα να υποδείξουμε εμείς πώς θα ανακοινωθεί η θέση της ΔΟΕ, της Πολιτικής Άνοιξης και ούτω καθεξής. Εάν λοιπόν πρόκειται να ανακοινώσετε κάποια θέση που εμείς διατυπώσαμε θα έλεγα σύντομα, με μια φράση, αυτό θα μπορούσε να ήταν “διατυπώθηκε και θέση για την αναστολή του νέου θεσμικού πλαισίου και την επανατοποθέτηση του προβλήματος της μεταρρύθμισης μέσα από οργανωμένο διάλογο.”

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Όχι ως ανακοίνωση πάντως, εδώ δεν είμαστε για να βγάζουμε ανακοινώσεις, εδώ είμαστε για να πάρουμε αποφάσεις και να εισηγούμαστε.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Όχι, νομίζω ότι έγινε δεκτή μια λογική ότι θα ανακοινωθεί ένα φάσμα απόψεων. Η γνώμη μου είναι σε αυτή την περίπτωση να ανακοινωθεί ότι διατυπώθηκαν...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ρήγα, βοηθήστε με. Αφήστε με, προσπαθώ.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Συγγνώμη, προσπαθώ να βοηθήσω.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Όχι ως ανακοίνωση πάντως.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Προσπαθώ να πω, δώστε μου τουλάχιστον εσείς, κ. Αναγνωστάτο, που μου προσάπτετε την κατηγορία ότι είμαι πολύ αναποφάσιστος την ευκαιρία να συνθέσω απόψεις. Λοιπόν, ως απόφαση, “διατυπώθηκαν απόψεις για τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την εφαρμογή των νόμων 2525 και 2640” και, τί είπατε κ. Ρήγα εσείς;

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Ναι, “και υποβλήθηκαν προτάσεις για την αναστολή του νέου θεσμικού πλαισίου και την επανατοποθέτηση του προβλήματος της μεταρρύθμισης μέσα από οργανωμένο διάλογο”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ένα λεπτό, κ. Ρήγα, ποιός θα σας καλύψει εσάς; Να το γράψω εγώ “και υποβλήθηκαν προτάσεις για την αναστολή του νέου θεσμικού πλαισίου”

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): “και την συνολική επανατοποθέτηση του θέματος της μεταρρύθμισης”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Γιατί του θέματος, “συνολική επανατοποθέτηση της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης”.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Όχι, του θέματος της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εντάξει.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Μέσα από οργανωμένο διάλογο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Το “μέσα από” δεν μου αρέσει.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Μέσω οργάνου.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Πάω να σας αφαιρέσω ακόμα και την κομματική διατύπωση, ας πούμε. “Μέσω”, το έγγραφο, θα το ξανακούσετε; Λοιπόν, η επαναδιατύπωση: “*Διατυπώθηκαν απόψεις για τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την εφαρμογή των νόμων 2525 και 2640 και υποβλήθηκαν προτάσεις για την αναστολή του συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου και την συνολική επανατοποθέτηση του θέματος της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, με διάλογο*”. Δεν σας αρέσει το “με διάλογο”;

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Δεν μου άρεσε. “Μέσω δομημένου διαλόγου”.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Είναι επιστημονικό όργανο το ΕΣΥΠ, ας προσέξουμε λίγο τη σύνταξη και να σεβαστούμε την ολομέλεια.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αυτό είπαμε.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Πιστεύω ότι η ουσία μας καλύπτει όλους.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Θα το ξαναδιαβάσω.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Μα θα είναι διάλογος με τους αρμόδιους φορείς, θα είναι διάλογος ανάμεσα στο Υπουργείο Παιδείας και στους εμπλεκόμενους φορείς, κάτι τέτοιο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Λοιπόν, να το διαβάσω μια φορά όλο. Εμείς, όπως είπε και ο Πρόεδρος από εδώ, καταλαβαίνουμε τι λέμε. Λοιπόν, *“στη σημερινή συνεδρίαση του ΕΣΥΠ έγινε ανταλλαγή απόψεων για τα άμεσα προβλήματα που απασχολούν αυτή τη στιγμή την εκπαίδευση και την κοινωνία. Επίσης διαπιστώθηκε η ανάγκη για ουσιαστική και συνεχή λειτουργία του ΕΣΥΠ ώστε να αποφεύγονται στο μέλλον παρόμοιες καταστάσεις. Όλα τα μέλη συμφώνησαν ότι υπάρχει ανάγκη να ασχοληθεί το ΕΣΥΠ με το σύνολο των θεμάτων που απασχολούν την εκπαίδευση. Στη σημερινή συνεδρίαση όμως τονίστηκε από όλους η ανάγκη να τοποθετηθεί το ΕΣΥΠ στο κρίσιμο κοινωνικό πρόβλημα που έχει προκληθεί. Διατυπώθηκαν απόψεις για τα προβλήματα που έχουν προκύψει από την εφαρμογή των νόμων 2525 και 2640 και υποβλήθηκαν προτάσεις για την αναστολή του συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου και την συνολική επανατοποθέτηση του θέματος της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης με το διάλογο. Για την αντιμετώπιση όμως της παρούσας κρίσης υπήρξε ταύτιση απόψεων για την άμεση επανεξέταση του εξεταστικού πλέγματος του Λυκείου με έμφαση στις εξετάσεις της Β΄ τάξης. Επίσης θεωρείται αναγκαία η επανεξέταση των θεμάτων της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με στόχο την αναβάθμισή της. Επιβάλλεται να δοθεί διέξοδος στην κρίση με υπεύθυνο τρόπο ώστε να ανοίξουν τα σχολεία με άμεση δέσμευση της πολιτείας για έναρξη ουσιαστικού διαλόγου με τους εμπλεκόμενους κοινωνικούς φορείς και τα θεσμοθετημένα για θέματα παιδείας όργανα, εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου. Προκειμένου να εξεταστούν από το ΕΣΥΠ τα λοιπά θέματα που αφορούν την Α/θμια και την Β/θμια εκπαίδευση”, αυτό είναι τώρα,*

που θα βάλουμε την τελευταία φράση. Κατ'αρχήν, στο υπόλοιπο κείμενο συμφωνούμε τώρα πια που το διαβάσαμε; Ωραία. Λοιπόν, τώρα πάμε στην τελευταία πρόταση που μιλάω για την επιτροπή. “Προκειμένου να εξεταστούν από το ΕΣΥΠ τα λοιπά που αφορούν την Α/θμια και την Β/θμια εκπαίδευση καθώς και την πρόσβαση στην Γ/θμια εκπαίδευση, αποφασίστηκε να συγκροτηθεί επιτροπή ειδικών για το σκοπό αυτό”, και αν θέλετε θα βάλουμε και μια φράση, θα προταθεί στους παρακάτω να συμμετέχουν σε αυτή την επιτροπή, αν συμφωνείτε με τα ονόματα που πρότεινα.

(Μιλούν πολλοί μαζί, εκτός μικροφώνου)

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ωραία, ας μην βάλουμε. Να βάλουμε αυτή την τελευταία φράση για την επιτροπή ή δεν θέλετε;

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Δεν είναι της στιγμής, είναι προωθύτερο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να σας πω γιατί, να σας πω τη σκέψη μου. Ταυτόχρονα με την ανάγκη που άλλοι λίγο, άλλοι πολύ διατύπωσαν, να υπάρξει μια απόφαση απόψε, χρειάζεται να γίνει σαφές ότι θέλουμε όχι μόνο να πάρουμε μια απόφαση σε κάποια συγκεκριμένα σημεία επειδή υπάρχει μια κρίση αλλά θέλουμε να προχωρήσουμε και σε πιο ουσιαστική αντιμετώπιση προβλημάτων και θεμάτων. Αν, λοιπόν, δεν πούμε αυτό το πράγμα, και δεν θα είχαμε λόγο να το πούμε αν υπήρχαν τα τμήματα και οι τομείς...

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Θα τους αρέσουν και τα ονόματα;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Αν δεν θέλετε, δεν τα βάζουμε. Απλώς είπα ότι με τα ονόματα που πρότεινα δημιουργείται μια εντύπωση του τί εννοούμε εμείς όταν μιλούμε για “επιτροπή”. Αν δεν θέλετε, δεν τα βάζουμε. Δεν ξέρω και αν θα δεχθούν.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Συγγνώμη, να πούμε την άποψή μας και εμείς.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Βεβαίως.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Εκτιμώ ότι η αναφορά στα ονόματα θα προσδώσει κύρος.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Έτσι πιστεύω κι εγώ.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Είναι προσωπικότητες κύρους και δεν έχουμε λόγο να τους απορρίψουμε.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Μα αν, κ. Πρόεδρε, βγει κάποιος από αυτούς και πει “εμένα δεν με ρώτησαν”;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, κα Δασκαλάκη, δεν θα πούμε ότι θα κάνουμε επιτροπή, θα πούμε ότι θα προτείνουμε, ότι αποφασίσαμε να προτείνουμε σε αυτούς να συμμετέχουν σε επιτροπή. Διαφωνείτε με τα ονόματα, ουσιαστικά έτσι; Εντάξει.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Δεν διαφωνώ με τα ονόματα αλλά με την αναγραφή των ονομάτων.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): Να πω κάτι, υπάρχει κίνδυνος κάποιο άτομο να πει ότι δεν θέλω να συμμετάσχω στην επιτροπή και να υπάρξει μια ηθελημένη παρανόηση ότι διαφωνεί και προς το κείμενο το παραπάνω.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κοιτάξτε, να επαναλάβω ποιός είναι ο δικός μου στόχος. Φυσικά δεν μπορούμε να πούμε ότι αποφασίσαμε να φτιάξουμε επιτροπή γιατί δεν μπορούμε χωρίς να συμφωνούν οι άνθρωποι. Εγώ τα βασάνισα πολύ αυτά τα ονόματα, δεν τα είπα έτσι τυχαία, μπορώ να σας πω για τον καθένα γιατί το σκέφτομαι και τί μπορεί να συνεισφέρει. Ας πούμε ο κ. Δρεττάκης είναι ο μόνος άνθρωπος που έχει κάνει προτάσεις οι οποίες λίγο - πολύ έχουν γίνει όχι δεκτές αλλά πολλοί τις συζητούν ως προτάσεις σε σχέση με το θέμα αυτό. Αν πούμε λοιπόν ότι σκεφτόμαστε σε αυτούς να προτείνουμε, δείχνουμε και τί ανθρώπους έχουμε στο μυαλό μας. Δεν είναι απλώς ότι θέλουμε να κάνουμε μια επιτροπή - και ξέρετε, θα μπορούσαμε να πούμε ονόματα και να φέρουμε και τον Νεγραπόντε και να φέρουμε και δεν ξέρω ποιόν άλλο, ας πούμε. Δείχνουμε ότι ξέρουμε ανθρώπους που μπορούν να συμβάλουν. Τώρα, αν κάποιος από αυτούς πει ότι εγώ δεν δέχομαι, δικαίωμά του να το πει, δεν λέμε ότι το δέχτηκε ούτε ότι τον βάλαμε εμείς.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): Μήπως συνδεθεί με το προηγούμενο κείμενο;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Να σας δώσω και μια άλλη διάσταση, αν θέλετε. Εγώ θέλω να συνδεθεί, γιατί πιστεύω ότι είναι σημαντικό.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδας): Μήπως συνδεθεί η άρνηση.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Θα τους κάνουμε πρώτα πρόταση. Κα Δασκαλάκη.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Επειδή η φράση που διατύπωσα προηγουμένως μπορεί να ήταν ατυχής και δεν ήταν αυτό που είχα στο μυαλό μου καθόλου, θέλω να επαναλάβω ότι έχω βαθύτατη εκτίμηση και σεβασμό για τα ονόματα που αναφέρθηκαν, δεν έχω αντίρρηση επί των προσώπων καθόλου. Μπορεί να υπάρξουν όμως και από τους φορείς τους δικούς σας και από τα κόμματα αντιδράσεις του τύπου, “γιατί δεν θυμηθήκατε και εκείνον και τον άλλο και τον παραπέρα”. Αυτός είναι ο μικρότερος κίνδυνος, ο μεγαλύτερος κίνδυνος είναι αύριο ένας, δύο, τρεις από τους κυρίους αυτούς - δεν ξέρω αν έχετε έλθει σε επαφή μαζί τους προηγουμένως...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Μα δεν θα μπορούσα, σας το λέω.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Να πουν ότι δεν θέλουν. Το “δεν θέλω” δημιουργεί ένα πρόβλημα. Και πιστεύω επίσης, ότι με το να αναγραφεί στο συγκεκριμένο ψήφισμα, τη συγκεκριμένη στιγμή, που η έννοια μας είναι περισσότερο για το όλον, δεν είναι για το μέρος, αποδυναμώνεται η ένταση του κειμένου που προηγείται. Εξακολουθώ να επιμένω στη μη αναγραφή των ονομάτων.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Συμμερίζομαι τις επιφυλάξεις της κας Δασκαλάκη για τους ίδιους ακριβώς λόγους. Αν δεν πρόκειται να επιμείνουμε πολύ ακόμα σε αυτό, θα ήθελα να πω το εξής.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, ας τελειώσουμε με αυτό το θέμα.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Επ’ αυτού τίποτα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι. Να προσθέσω κάτι εγώ: Αν δεχτούμε την επιφύλαξη της κας Δασκαλάκη και του κ. Ρήγα για τους λόγους που διατυπώθηκαν και αν δεν διαφωνούμε για τα άτομα, αν θέλετε, να μου επιτρέψετε, να επικοινωνήσω με αυτούς τους ανθρώπους, ώστε αν δεχτούν, να συνεργαστούμε. Συμφωνούμε; Εντάξει. Λοιπόν, έκλεισε και αυτό το θέμα, βάζουμε όμως την φράση “της επιτροπής για το σκοπό αυτό” έτσι; Ωραία.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Θα ήθελα, κ. Πρόεδρε, να πω δυο λόγια επί των τροποποιήσεων που κάνατε στο κείμενό σας. Οι διατυπώσεις που έχετε τώρα καθιστούν το κείμενο αυτό όχι μια απόφαση αλλά μια ανακοίνωση. Η παρουσίαση των απόψεων που κατατέθηκαν εδώ μετατρέπει το κείμενο αυτό στην πραγματικότητα σε ένα δελτίο τύπου ή καλύτερα μια ανακοίνωση για το περιεχόμενο της σημερινής μας συνεδρίασης, και εγώ έτσι θα ήθελα να το δω. Παρόλα αυτά, νομίζω, και για να βοηθηθεί κατά την άποψή μου η καλύτερη παρουσίαση και απόψεων με τις οποίες δεν συμφώνησα αλλά και δεν θέλω να αδικηθούν με την παρουσίαση, ότι δεν θα έπρεπε το θέμα του διαλόγου να τεθεί στην κυβέρνηση όπως τίθεται σε αυτό το κείμενο, ως ένα αίτημα για δέσμευση αλλά ως ένα αίτημα για υλοποίηση αυτή τη στιγμή. Εγώ έτσι κι αλλιώς έκανα άλλη πρόταση και επιμένω ότι αυτό το βλέπω σαν ανακοίνωση. Από εκεί και πέρα, αν θέλετε να το παρουσιάσετε έτσι, εντάξει.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος): Πάντως, κ. Πρόεδρε, οποιαδήποτε ανακοίνωση αν θέλουμε να λειτουργήσει σήμερα, πρέπει να προλάβουμε το δελτίο των 20.00.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ένα λεπτό, συμφωνείτε με την αντίρρηση του κ. Ρήγα, να εμφανιστεί ως ανακοίνωση και όχι ως απόφαση;

Μιλούν εκτός μικροφώνου.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδος): Εάν κατορθώσετε έχοντας την ανακοίνωση στα χέρια σας να πάτε να την παρουσιάσετε και να πείτε “εδώ τούτα τα πράγματα, κάντε κάτι να τελειώνει”, καλώς. Εάν όχι, εγώ δεν βλέπω τον λόγο να καθόμαστε όλη μέρα εδώ για να βγάλουμε μια ανακοίνωση. Αλλά εν πάση περιπτώσει, για να επιτευχθεί ο αντικειμενικός σκοπός να υπάρξει ένα κείμενο κοινό, τουλάχιστον ως θεωρηθεί ως ανακοίνωση.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): Μπορούμε να πούμε ότι αποφασίστηκε να εκδοθεί η ακόλουθη ανακοίνωση.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Μπορώ να πω κάτι δημοσιογραφικό;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κα Δασκαλάκη.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Δεν είναι ανάγκη να το βαφτίσουμε. Υπάρχει το χαρτί, γράφει επάνω Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας κ.λ.π. Στείλτε το αβάφτιστο, ούτε ανακοίνωση ούτε τίποτα, ένα κείμενο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Βλέπετε, οι πολλοί κοινωνικοί φορείς που συγκροτούν το ΕΣΥΠ συμβάλλουν και με διαφορετικές προσεγγίσεις. Επομένως, γράφουμε “Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας, πρώτη συνεδρίαση της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ”, τίποτα από κάτω “στη σημερινή συνεδρίαση” κ.λ.π. Ωραία, συμφωνούμε λοιπόν σε αυτό, κάτι πετύχαμε. Ένα λεπτό, εγώ θέλω πριν δούμε πού θα πάει το κείμενο να σας δεσμεύσω σε κάτι: Θα συναντηθούμε αύριο; Έχουμε πολλά να πούμε αλλά έχει σημασία να ξέρουμε αν θα συναντηθούμε γιατί, αν εμείς τουλάχιστον δεν δεσμευθούμε ότι θα έλθουμε τότε είναι ένα θέμα. Αν είναι να έρθουμε τρεις και να ανταλλάξουμε απόψεις, δεν έχει νόημα. Ορίστε, κα Δασκαλάκη.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Παρεμβαίνω γιατί αισθάνομαι ότι κάποιοι θέλουν και ότι κάποιοι δεν θέλουν. Εγώ σας είπα και από την αρχή ότι δεν έχω αντίρρηση να έρθω. Θα μπορούσαμε αν συμφωνήσουμε ότι θα έρθουμε, να ορίσουμε και ένα χρονικό πλαίσιο. Να πούμε ότι θα τελειώσουμε μια λογική ώρα, το μεσημέρι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Σωστό, εγώ συμφωνώ. Να σας πω γιατί πρέπει να συναντηθούμε αύριο; Γιατί θα δώσουμε την εντύπωση ότι “ωραία, μαζευτήκαμε, φτιάξαμε μια ανακοίνωση, είπαμε αυτά που θέλαμε και φύγαμε από εδώ”. Εμείς, και από την συζήτηση που κάναμε το πρωί, φάνηκε ότι έχουμε ένα μεγαλύτερο προβληματισμό και θέλουμε να τον αναπτύξουμε και να τον αναλύσουμε. Είναι όμως σωστή και η άποψη της κας Δασκαλάκη. Δεν μπορούμε να έρθουμε πάλι και να κάτσουμε από το πρωί μέχρι το βράδυ. Γι’ αυτό το λόγο να λέγαμε ότι ξεκινάμε κάποια στιγμή αύριο, είπαμε στις δέκα αλλά αυτή τη φορά να είναι δέκα όχι έντεκα και ότι τελειώνουμε στις 13:00 ή στις 14:00, αν είναι αυτό αποδεκτό από όλους.

κ. Ν. Αναγνωστάτος (Ανώτατη Συνομοσπονδία Γονέων, Μαθητών Ελλάδας): κ. Πρόεδρε, θέλω να πω κάτι άλλο: Είπαμε σήμερα δύο πράγματα: Πρώτον, ότι θα κοιτάξουμε τί επείγει αυτή τη στιγμή διότι τα υπόλοιπα δεν έχουν θέση να συζητηθούν όταν

αυτό εκκρεμεί. Άρα δεν έχουμε τί να πούμε που να έχει ουσία αφού εκκρεμεί ακόμα το κύριο θέμα και θα εκκρεμεί μέχρι αύριο, εκτός και αν λήξει το πρωί. Δεύτερον, από την στιγμή που συστήνουμε επιτροπή για να το κοιτάξει και να μας προτείνει τί να πούμε εμείς, να προλάβουμε την επιτροπή;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, αλλά μπορούμε στο πλαίσιο του προβληματισμού που δημιουργήθηκε ήδη σήμερα - και πιστεύω ότι είναι σημαντικό - να οριοθετήσουμε ή τουλάχιστον να υποδείξουμε σημεία από τους προβληματισμούς που διατυπώθηκαν, που χρειάζεται η επιτροπή αυτή, όταν γίνει και όπως γίνει, να αντιμετωπίσει. Δε νομίζω ότι είναι υπερβολικό αυτό. Καταλαβαίνω τί θέλετε να πείτε, σας λέω όμως μην παραγνωρίζετε το ότι είναι εύκολο να θεωρηθεί ότι “εντάξει κουραστήκαμε σήμερα, κάτι είπαμε, καταλάβαμε και ότι δεν μπορούμε να αντέξουμε να καθίσουμε δύο μέρες, τα μαζέψαμε, τελειώσαμε και φύγαμε”. Το δεχόμαστε όλοι, δεσμευόμαστε όλοι;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Σήμερα εγώ ήμουν έτοιμος να πω “σταματάμε”, είδατε δεν πίεσα κανέναν. Δέκα με δύο, το δεχόμαστε όλοι;

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, υπάρχουν αντικειμενικοί λόγοι που δεν θα μου επιτρέψουν να έρθω αύριο, ζητώ την κατανόησή σας.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κα Δασκαλάκη.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): κ. Πρόεδρε, αν αποφασίσουμε να έλθουμε αύριο 10.00 -14.00, θα έλθω. Μπορούμε, όμως, πιστεύω, χωρίς να πλατιάζουμε, το 10.00 με 14.00 να γίνει 10.00 με 13.00 και να είμαστε σφιχτοί και σωστοί.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Και αυτό το δέχομαι αλλά να είμαστε 10.00 με 13.00 γιατί αν είναι να έλθουμε στις 11.00 και να καθήσουμε μέχρι τις 14.00, τότε αλλάζουμε όλο το σχέδιό μας.

Μιλούν εκτός μικροφώνου.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, αλλά ξέρετε, κ. Αναγνωστάτο, εσείς φεύγετε τώρα και με αφήσατε εμένα με δύο κείμενα. Εγώ λοιπόν θα τα δώσω στα γραφεία της Βουλής, στα κόμματα, δεν θα πάω προσωπικά. Θα τα δώσω και στα ραδιόφωνα - τώρα εφημερίδες δεν υπάρχουν, όπως καταλαβαίνετε - και θα τα δώσω

πάλι στα ραδιόφωνα και στις εφημερίδες τη Δευτέρα, εντάξει; Σας ευχαριστώ πολύ.

Κυριακή 17 Ιανουαρίου 1999

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Καλή σας μέρα και επισήμως, μικροφωνικά. Νομίζω ότι αρκετοί από εμάς κράτησαν τη χθεσινή τους υπόσχεση, μερικοί μάλλον την άφησαν εδώ χωρίς να είναι οι ίδιοι παρόντες. Πρώτα απ' όλα, εγώ θα ήθελα να διατυπώσω μια αξιολόγηση, αν μπορώ, για τη χθεσινή μας συζήτηση. Νομίζω ότι παρά την ένταση και τα προβλήματα που υπάρχουν και τις απόψεις που είναι για πολλούς φορείς σαφείς και έντονες, έγινε μεγάλη προσπάθεια να βρούμε σημεία στα οποία μπορούμε να έχουμε μια κοινή άποψη αλλά και να αντιληφθούμε τις απόψεις των άλλων. Νομίζω ότι αυτό είναι ένα σημείο που είναι χρήσιμο σε ένα τέτοιο όργανο. Εγώ θα ξαναπώ ότι θεωρώ τέτοια όργανα χρήσιμα παρά τις όποιες επιφυλάξεις που μπορεί να διατυπώνει κανείς, αν είναι πολυπληθή ή πόσο περισσότερο ή λιγότερο μπορεί να είναι, όπως γνωρίζω ότι συμβαίνει όχι μόνο εδώ αλλά και στις Ευρωπαϊκές χώρες.

Εχθές είχα ένα κείμενο για το οποίο ήθελα να σας ενημερώσω αλλά μπήκαμε σε πιο έντονα θέματα, σχετικά με τους προβληματισμούς που υπάρχουν και στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με τα Εθνικά Συμβούλια Παιδείας. Σας έκανα μια ανοφορά σε έναν χαιρετισμό κατά κάποιο τρόπο από άλλα Εθνικά Συμβούλια αλλά πέραν αυτού η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αποφασίσει να δημιουργήσει ένα δίκτυο Εθνικών Συμβουλίων Παιδείας. Και γιατί, κατά τη γνώμη μου; Γιατί έχει γίνει αντιληπτό ότι δεν επαρκεί η επικοινωνία μεταξύ των Ευρωπαϊκών χωρών σε επίπεδο Υπουργών Παιδείας, σε επίπεδο μόνο θεσμικής εκπροσώπησης των κυβερνήσεων και των κρατών. Οι αγωνίες των κοινωνιών είναι πολύπλευρες, έχουν διάφορες εκφάνσεις και είναι χρήσιμο να λαμβάνεται υπόψη η άποψη αυτή σε όσο το δυνατόν μεγαλύτερη έκταση. Μετά την πρωτοβουλία αυτή έχουν γίνει δύο συναντήσεις μέχρι σήμερα: Η πρώτη έγινε στην Πορτογαλία τον Μάιο του 1997 και η δεύτερη έγινε στο Βέλγιο τον περασμένο Οκτώβριο. Και θα γίνει μία τρίτη, στην οποία πια θα διαμορφωθεί επίσημα ένα

καταστατικό των Εθνικών Συμβουλίων Παιδείας. Θέλω να σας ενημερώσω περιληπτικά για τους προβληματισμούς αλλά και τη στρατηγική που αναπτύχθηκε. Τέθηκαν κάποια θέματα, για παράδειγμα, ποιοί μπορούν να εκπροσωπούνται σε ένα τέτοιο δίκτυο Εθνικών Συμβουλίων Παιδείας. Γιατί υπάρχουν ορισμένα κράτη, στα οποία υπάρχουν όργανα τα οποία μπορεί να λέγονται ακόμα και Συμβούλια Παιδείας αλλά έχουν άλλη μορφή, είναι καθαρά τεχνοκρατικά-συμβουλευτικά όργανα του Υπουργού. Έχει δηλαδή ο Υπουργός ορίσει ένα Συμβούλιο από επτά-οκτώ, δέκα-δεκαπέντε, όσους θέλει, “τεχνοκράτες”- ειδικούς, οι οποίοι τον συμβουλεύουν για διάφορα θέματα. Τους απευθύνει ερωτήματα και ο Υπουργός δέχεται τις εισηγήσεις τους. Αυτό που όμως αποφασίστηκε είναι ότι δεν θα είναι τέτοιες μονάδες που θα συμμετέχουν σε αυτό το δίκτυο των Εθνικών Συμβουλίων Παιδείας, ότι πρέπει να είναι όργανα κοινωνικής συμμετοχής, γιατί πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ακριβώς η συμμετοχή της κοινωνίας σε θέματα που έχουν να κάνουν με την εκπαίδευση. Η εκπαίδευση δεν μπορεί να λειτουργεί αποκομμένα από τους κοινωνικούς φορείς και τις απόψεις που έχουν. Αυτό εξηγεί και αυτό διαφοροποιεί, κατά κάποιο τρόπο, και το ρόλο που έχει - αν έλθουμε στα δικά μας δεδομένα ένα όργανο όπως είναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο σε σχέση με ένα θεσμό όπως είναι το ΕΣΥΠ. Το Π.Ι. είναι ένας υπάλληλος φορέας του ΥΠΕΠΘ, στον οποίο ο Υπουργός απευθύνει ερωτήματα και το Π.Ι. διατυπώνει απόψεις. Και ο Υπουργός φυσικά, του απευθύνει όσα ερωτήματα θέλει και για όποια θέματα θέλει. Ένα Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας έχει ένα άλλο χαρακτήρα και γι’ αυτό ακριβώς πιστεύω ότι η διαμόρφωσή του ως ανεξάρτητης αρχής είναι χρήσιμη. Γιατί δεν εξαρτάται - αν μείνει βέβαια, γιατί εγώ βλέπω τις δυσκολίες με τα ελληνικά πολιτικά πράγματα να διατηρηθεί αυτή η λογική - από το αν ο Υπουργός επιθυμεί ένα τέτοιο Συμβούλιο να συζητήσει ένα θέμα ή όχι. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι πέρα από την ένταση που υπάρχει αυτές τις ημέρες, αν προσέξουμε τη μη συμμετοχή φορέων, με δεδομένη την άρνηση του Υπουργού, θα διαπιστώσουμε ότι ακολούθησαν και όλοι οι φορείς οι οποίοι σχετίζονται με την Κυβέρνηση. Γιατί είναι φυσικό, όταν ο Υπουργός διαφωνεί να μην μπορεί η Κυβέρνηση να πάρει μια άλλη θέση, ή οι φορείς της Κυβέρνησης να πάρουν μια

άλλη θέση. Οι άλλες ομάδες δε οι οποίες δεν ήρθαν ποιές είναι; Είναι οι Πρυτάνεις και οι Πρόεδροι των ΤΕΙ, οι οποίοι επίσης έχουν άμεση εξάρτηση από το ΥΠΕΠΘ. Αυτοί που ήρθαν είναι οι μη εξαρτημένοι φορείς. Μάλιστα, σε κάποια στιγμή νομίζω, ελέχθη και από τον Υπουργό, ότι έχουν μία συζήτηση γόνιμη για τη δημιουργία νέων τμημάτων. Όταν υπάρχουν αυτή τη στιγμή 70 τμήματα υπό ίδρυση, είναι φυσικό να υπάρχει και κάποια εξάρτηση. Αυτό είναι ένα θέμα που έχει σημασία και νομίζω ότι αυτή είναι και η χρησιμότητα ενός τέτοιου Συμβουλίου.

Θα ήθελα να συνεννοηθούμε για το πού θα επικεντρώσουμε σήμερα την προσοχή μας. Από τη χθεσινή συζήτηση αντιλαμβάνομαι, και το θέτω υπόψη σας για να δούμε αν συμφωνούμε, ότι δύο ήταν τα θέματα αιχμής, για τα οποία συμφωνήσαμε: Το ένα ήταν το εξεταστικό και αφορά το Λύκειο γενικά και το δεύτερο ήταν τα θέματα της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Υπάρχουν βέβαια και άλλα θέματα που τέθηκαν έντονα επίσης. Τέθηκαν από τη ΔΟΕ, νομίζω, αλλά και από την ΟΛΜΕ το θέμα της αξιολόγησης - τί σημαίνει αξιολόγηση- και το θέμα της επιμόρφωσης. Αυτά είναι θέματα που εγώ συγκράτησα στο μυαλό μου.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Τουλάχιστον από την ΟΛΜΕ δεν μπαίνει θέμα αξιολόγησης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, όχι γιατί θεωρούμε συντεχνιακό - το θεωρούμε πάρα πολύ σπουδαίο αλλά στη δεδομένη στιγμή, μια στιγμή κοινωνικής, εκπαιδευτικής αναταραχής, ας μη μπούμε και εμείς στην λογική του ΥΠΕΠΘ, που ενώ τα πάντα γίνονται γιατί κάτι δεν πάει καλά στην εκπαίδευση μας καλεί να συζητήσουμε με αντικείμενο αποκλειστικά και μόνο συντεχνιακά ή κλαδικά αιτήματα. Αυτό το έχουμε ξεκαθαρίσει, ότι σε τέτοιο επίπεδο δεν μπαίνουν κλαδικά αιτήματα γιατί τα κλαδικά αιτήματα δεν λύνουν τα προβλήματα αυτής της στιγμής.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κα Δασκαλάκη, έχετε ζητήσει εσείς το λόγο.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Πρόεδρε, έχω την εντύπωση ότι πριν προχωρήσουμε στα επιμέρους θέματα της παιδείας, θα έπρεπε να αποφασίσουμε, τώρα είμαστε και πάρα πολύ λίγοι, πώς θα δώσουμε υπόσταση σε αυτό το Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας. Δηλαδή, να ξεκινήσουμε πρώτα από το πώς θα

οργανωθούμε και θα συγκεντρωθούμε. Δεν θα ξανακάνω τις γκρίνιες που έκανα εχθές αλλά ήδη υπάρχει ένα πρόβλημα, το ότι συνήλθαμε έτσι όπως συνήλθαμε, στη δεδομένη στιγμή κ.λ.π.. Σωστά κάνατε μία ανασκόπηση της χθεσινής ημέρας και πολύ σωστά επισημάνατε αυτό που ξέρουμε όλοι: Ότι υπήρξε ένα πρόβλημα, ο Υπουργός δεν θέλει το ΕΣΥΠ ή τουλάχιστον δεν το θέλει τη συγκεκριμένη στιγμή. Υπήρξε ένα σαφές πρόβλημα απουσίας των φορέων που εξαρτώνται από το ΥΠΕΠΘ. Εγώ δεν είμαι τόσο σκληρή όσο ο κ. Ιωακειμίδης, ο οποίος έχει πάρα πολύ δίκιο όταν λέει “που είναι η ανεξαρτησία των ΑΕΙ”. Είναι εκεί που είναι όλες οι ανεξαρτησίες σε αυτό τον κόσμο και υπό ορισμένες συνθήκες. Υπάρχει και ένα άλλο θέμα, που δεν είναι θέμα ανεξαρτησίας: Η απουσία της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης. Δεν φοβάται τον Υπουργό, ελπίζω τουλάχιστον. Πιστεύω ότι το πρώτο πράγμα που πρέπει να αποφασίσουμε είναι τί θα κάνουμε ώστε οι επόμενες συνεδριάσεις να έχουν κύρος, γιατί αν μαζευόμαστε εδώ πέρα τα πρωινά της Κυριακής τα ηλιόλουστα, εγώ να είμαι μαζί μας. Αλλά το θέμα είναι να έχει και ένα αντίκρουσμα αυτό το πράγμα. Ποιές είναι οι καθαρά τυπικές διαδικασίες; Πρέπει να συντάξουμε ένα γράμμα στον Υπουργό ευγενέστατο, αλλά και αποφασιστικό; Να του πούμε “ξέρετε κάτι, έτσι κι έτσι”; Πρέπει να επικαλεστούμε κάποιο νόμο; Πρέπει, πάντως, να δώσουμε μια τυπική και θεσμική υπόσταση, επιτρέψτε μου τη βαρύγδουπη λέξη. Γιατί, για να έχει αποτέλεσμα αυτό που κάνουμε και να έλθουν και οι υπόλοιποι που πρέπει να έλθουν, πρέπει να προχωρήσουμε πρώτα σε σκέψεις για το τί θα κάνουμε, προκειμένου να δώσουμε στο ΕΣΥΠ το κύρος που πρέπει να έχει. Αλλιώς δεν έχει λόγο ύπαρξης. Προτού προχωρήσουμε σε άλλες συζητήσεις, να σας εξουσιοδοτήσουμε ώστε να υπάρξει μια συνεργασία ή τυπική έγκριση. Μπορεί να μην μας αρέσουν αυτά που λέει ο Υπουργός - δεν μιλώ για τον συγκεκριμένο Υπουργό - αλλά δεν νοείται το ΕΣΥΠ να μην έχει καμία επαφή με το Υπουργείο. Και να έλθουν και η Αξιωματική Αντιπολίτευση και το ΚΚΕ - δεν είναι ιδεολογικό το θέμα αλλά το ΚΚΕ αντιπροσωπεύει μια σημαντική μερίδα των εκπαιδευτικών. Αυτό πιστεύω.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Χρήστου.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Συγγνώμη, κ. Πρόεδρε, αλλά νομίζω ότι παρερμηνεύθηκε η αναφορά μου στην αξιολόγηση. Η αξιολόγηση δεν είναι συντεχνιακό θέμα αλλά αφορά την ποιότητα της εκπαίδευσης. Όταν λέμε “αξιολόγηση”, εννοούμε αξιολόγηση των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ασφαλώς και των εκπαιδευτικών. Η αναφορά μου στο σώμα των μονίμων αξιολογητών έχει να κάνει με τη δημοκρατία και την ελευθερία στο σχολείο. Και η επαναφορά του αυταρχισμού και του συντηρητισμού αντιλαμβανόμαστε όλοι τί επιπτώσεις έχει στο μαθητή, στον καθηγητή, στον αυριανό πολίτη γενικά. Την αξιολόγηση εμείς την εννοούμε ως εξής: Να γίνει π.χ. αξιολόγηση της Γ΄ τάξης ενός δημοτικού σχολείου, όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αν, π.χ., η τάξη υστερεί στα Μαθηματικά, πρέπει να ερευνηθούν τα αίτια: Αν φταίει ο εκπαιδευτικός, η απογευματινή βάρδια, το πρόγραμμα διδασκαλίας, η μέθοδος που χρησιμοποιείται κ.λ.π. και να γίνουν διορθωτικές παρεμβάσεις. Δεν είναι συντεχνιακό θέμα η αξιολόγηση, έχει να κάνει με την ποιότητα της εκπαίδευσης. Ασφαλώς και θέλουμε τον έλεγχο των εκπαιδευτικών - να το διευκρινίσουμε, δεν λέμε “όχι”, το ευχόμαστε - αλλά θέλουμε μια αξιολόγηση που θα βοηθήσει τον εκπαιδευτικό, θα βοηθήσει την ποιοτική αναβάθμιση της εκπαίδευσης. Κλείνω: Δεν είναι συντεχνιακή υπόθεση η αξιολόγηση αλλ’αφορά την ποιότητα της εκπαίδευσης.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Παπαχαραλάμπους. Να σας θυμίσω ότι είναι από τη ΔΟΕ και είναι ο πρώην Πρόεδρος της ΔΟΕ.

κ. Τ. Παπαχαραλάμπους (ΔΟΕ): Φυσικά εδώ βρίσκομαι ως εκπρόσωπος της ΔΟΕ χωρίς να συμμετέχω στο τωρινό Διοικητικό Συμβούλιο, προς ενημέρωσή σας.

κ. Χ. Χρήστου (ΔΟΕ): Εμείς αξιοποιούμε τα στελέχη μας.

κ. Τ. Παπαχαραλάμπους (ΔΟΕ): Πριν τοποθετηθώ, θα ήθελα να δώσω συνέχεια σε αυτό που είπε η κυρία Δασκαλάκη, γιατί πιστεύω ότι όλοι μας θα φύγουμε σε τρεις ώρες προβληματιζόμενοι ως προς το σε τί βοηθήσαμε: Υπήρξε κάτι θετικό, έστω και υπό τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες συγκλήθηκε αυτό το όργανο; Εγώ πιστεύω ότι θα έπρεπε να δώσουμε προτεραιότητα σε αυτό που είπε η κυρία Δασκαλάκη: Πέρα από αυτά τα γενικόλογα που είμαστε υποχρεωμένοι να συζητήσουμε - γιατί, πράγματι, όπως συγκλήθηκε

το ΕΣΥΠ, δεν μπορούμε να πούμε ότι θα τοποθετηθούμε για ένα συγκεκριμένο θέμα - τί γίνεται; Δεν θα πρέπει από την πλευρά του Προέδρου να αναληφθεί μία σταυροφορία, θα έλεγα, ενημέρωσης όλων των φορέων που συμμετέχουν στο ΕΣΥΠ; Και με επιστολή αλλά πιστεύω και με άμεση επικοινωνία. Θα πρέπει να τονιστεί σε όλους τους φορείς που απουσιάζουν σήμερα ότι επιβάλλεται να συμμετέχουν σε αυτό το όργανο, που πιστεύουμε ότι μπορεί να προσφέρει τα μέγιστα στο θέμα “παιδεία”. Και δεν έχει σημασία ποιός θα είναι στην κυβέρνηση, γιατί αύριο θα είναι κάποιος άλλος κυβέρνηση, κάποιο άλλο κόμμα. Κι επειδή κάθε κυβερνών κόμμα, διαχρονικά μιλώντας, καλεί σε διάλογο και δεν υπάρχει ανταπόκριση, θα πρέπει κάθε κοινωνικός φορέας να συνειδητοποιήσει ότι είναι προς το συμφέρον της κοινωνίας, των παιδιών μας να συμμετέχει, άσχετα από το αν συμφωνεί με τη συγκεκριμένη συγκρότηση του ΕΣΥΠ. Θα πρέπει, πιστεύω, κ. Πρόεδρε, εμείς να σας εξουσιοδοτήσουμε γι’ αυτό να επισκεφθείτε όλους τους φορείς και να επικοινωνήσετε άμεσα μετά το τέλος της συνεδρίασης με τον Υπουργό Παιδείας, ώστε να σταματήσει και αυτή η “αντιπαράθεση” που προκλήθηκε με τη γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, να αλλάξει η περιρρέουσα ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε όσον αφορά τις σκοπιμότητες που μπορεί να έχει η σύγκληση αυτή κ.λ.π. Αυτά τα ακούμε και τα διαβάζουμε. Θα πρέπει να σταματήσουν αυτά, ώστε η επόμενη συνεδρίαση του Συμβουλίου να είναι τέτοια που να μπορεί ουσιαστικά να καταπιαστεί με τα φλέγοντα, τα χρόνια, τα πιεστικά προβλήματα που αφορούν την εκπαίδευση και την παιδεία γενικότερα. Διαφορετικά, δεν θα έχουμε κάνει τίποτα. Την άλλη φορά πάλι θα συναντηθούμε, θα έρθουμε εμείς οι ίδιοι πάλι χωρίς να έχουμε κάποιο θετικό αποτέλεσμα. Αυτά σε ό,τι αφορά το παραπέρα. Τώρα για τα άλλα θα τοποθετηθώ στη συνέχεια.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Έχουν ζητήσει το λόγο ο κ. Ρήγας και μετά ο κ. Ιωακειμίδης και μετά ο κ. Πολίτης. Να μου επιτρέψετε να διορθώσω μία παράλειψη. Σήμερα είναι μαζί μας και ο κ. Φουντουκάκος, που είναι εκπρόσωπος της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ελληνικού Εμπορίου. κ. Ρήγα.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Στο πολύ σοβαρό θέμα που άνοιξε τώρα, θα ήθελα να πω ότι

ασφαλώς είναι χρήσιμο ο Πρόεδρος να κάνει όλες τις ενέργειες που θα μπορούσε να κάνει ώστε να ελπίζει ότι θα μεταπείσει κάποιους από εκείνους που είχαν το δικαίωμα και θα έπρεπε να συμμετέχουν στη συνεδρίαση αυτή. Προσωπικά όμως δε βλέπω πολλές ελπίδες να πετύχει μία τέτοια προσπάθεια. Κατά τη γνώμη μου και κατά συνέπεια αυτής της πρόβλεψης ότι δεν πρόκειται, αυτή την περίοδο τουλάχιστον, να πειστούν να συμμετέχουν τα κόμματα που αποφάσισαν να μη συμμετέχουν ή οι φορείς που αποφάσισαν να μη συμμετέχουν, νομίζω ότι το μέγιστο που μπορεί να επιτευχθεί, για να συνεχίσει να λειτουργεί αυτό το όργανο, θα εξαρτηθεί από το με πόση σοβαρότητα αυτοί που θέλουν να συμμετέχουν, θα συμμετέχουν. Και με πόση σοβαρότητα το ίδιο αυτό το συλλογικό όργανο θα προσπαθήσει να φέρει σε πέρας το ρόλο του και την αποστολή του, πόσο καλά θα πιάσει το σφυγμό της ελληνικής κοινωνίας και τα προβλήματα για τα οποία πρέπει να έχει άποψη, πόση συνέχεια θα δώσει στη λειτουργία. Εάν αυτοί που ενδιαφέρονται να συμμετέχουν ξανασυγκεντρωθούν στην επόμενη κρίση στην παιδεία, ασφαλώς θα έχει ακυρώσει το ρόλο του το ίδιο το ΕΣΥΠ. Εγώ θα έλεγα ότι η προσπάθειά σας, κ. Πρόεδρε, θα πρέπει να κατευθυνθεί κυρίως αυτή τη στιγμή, χωρίς να αποκλείω κανέναν άλλον σε αυτούς που δήλωσαν πρόθεση συμμετοχής και να επιδιωχθεί η ένταση αυτής της προσπάθειας. Θα έλεγα μάλιστα ότι το ΕΣΥΠ, εάν εκείνοι που προτίθενται να συμμετέχουν, εκδηλώσουν την διάθεσή τους να συνεχίσουν να συμμετέχουν, να βρίσκεται σε μία ετοιμότητα ώστε και άμεσα, εάν συνεχίζεται η κρίση, να συνέλθει για να τοποθετηθεί επί θεμάτων που θα προκύπτουν και προκύπτουν κάθε μέρα. Σε αυτή την κατεύθυνση βλέπω μία ανάγκη, διαφορετικά, πράγματι, δεν ελπίζω ότι είναι δυνατόν ή λογικά πιθανόν, ο Πρόεδρος να μεταπείσει τον Υπουργό ή τη ΝΔ ή το ΚΚΕ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ και μακάρι να είχα και τη δυνατότητα αυτή. Να καλημερίσω τον κ. Βλάχο και τον κ. Αντωνάκο, που είναι και οι δύο εκπαιδευτικοί. Ο κ. Βλάχος είναι στο Συνασπισμό, ο κ. Αντωνάκος είναι επίσης γνωστό ότι είναι Αντιπρόεδρος της ΟΛΜΕ. Ο κ. Ιωακειμίδης έχει τον λόγο.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος): κ. Πρόεδρε, το θέμα που έθεσε η κυρία Δασκαλάκη, πραγματικά είναι

το κύριο και προηγείται όλων των άλλων. Καταλαβαίνουμε όλοι ότι υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα, εάν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση. Τί πρέπει να κάνουμε; Κατ' αρχήν, νομίζω ότι η απουσία όλων των φορέων της ανώτατης εκπαίδευσης, δηλαδή όλων των Πανεπιστημίων, Πολυτεχνείων και στη συνέχεια των φορέων της ανώτερης εκπαίδευσης, όλων των ΤΕΙ, είναι ένα φαινόμενο εξαιρετικά αρνητικό. Δηλαδή, αν εγώ ονόμαζα φαινόμενο υγείας, και την εξέγερση, όπως ειπώθηκε, των μαθητών να επιλύσουν προβλήματα, να ασχοληθούν με τα κοινά, με τα θέματα που τους ενδιαφέρουν, το άλλο θα το ονόμαζα φαινόμενο νοσηρό και είναι πάρα πολύ προβληματικό για την κατάσταση της ελληνικής εκπαίδευσης και της ελληνικής κοινωνίας αυτό που σημαίνει αυτό το γεγονός και όσα ακούστηκαν και υπονοήθηκαν γύρω από αυτό το τραπέζι. Εν πάση περιπτώσει, εμείς πρέπει να κάνουμε μία προσπάθεια, εφόσον πιστεύουμε στην αξία αυτού του θεσμού, να τους φέρουμε όλους σε αυτό εδώ το τραπέζι. Νομίζω ότι μετά το πέρας της σημερινής συνεδρίασης θα πρέπει να επισκεφθείτε κατ' αρχήν τα πολιτικά κόμματα, τα οποία λείπουν και είναι τα τρία μεγαλύτερα της Βουλής σήμερα, τα οποία βέβαια όλοι σεβόμαστε και καταλαβαίνουμε ότι τα πολιτικά κόμματα που εκφράζουν τον ελληνικό λαό έχουν έναν πρωτεύοντα ρόλο σε αυτό εδώ το Συμβούλιο. Πρέπει λοιπόν να τους παρουσιάσουμε τί έγινε αυτό εδώ το διήμερο, ποιές απόψεις αναπτύχθηκαν και να διερευνήσουμε τις προθέσεις τους καλώντας τους να συμμετέχουν στις επόμενες φάσεις. Βέβαια, δεν μπορούμε να ελπίζουμε πέρα από κάποιο όριο αλλά είναι μία ενέργεια που πρέπει να κάνουμε πρώτα. Και μετά, πρέπει να δούμε τί θα γίνει με το θέμα των άλλων φορέων που λείπουν. Λείπει και η ΓΣΕΕ, αν δεν κάνω λάθος. Έτσι δεν είναι; Δεν συμμετέχει η ΓΣΕΕ;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Η ΓΣΕΕ και συμμετέχει και έχει ορίσει εκπρόσωπο. Ενδεχομένως δεν ήρθε αλλά ξέρετε είναι ένα πράγμα να πεις “διαφωνώ”...

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Επειδή δεν ακούστηκε ότι συμμετέχει και δεν είδα τον εκπρόσωπο, θεωρώ πάρα πολύ ...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Και συμμετέχει και έχει ορίσει εκπρόσωπο. Από μία πρόχειρη ματιά, βλέπω ότι όλοι οι κοινωνικοί

φορείς έχουν ορίσει εκπρόσωπο. Τώρα, κάποιος από τους φορείς, νομίζω το Γεωτεχνικό Επιμελητήριο, για παράδειγμα, μου είπαν ότι αυτό το τριήμερο είχαν κάποιο συνέδριο και ήταν εκεί ο εκπρόσωπος. Και ο Ιατρικός Σύλλογος έχει ορίσει εκπρόσωπο.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Επειδή δεν αναφέρθηκαν αυτά εχθές ...

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ξέρετε, με συγχωρείτε για τη διακοπή, απλώς θέλω να σας πω ότι όλοι οι φορείς, αν θυμάμαι καλά, έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον. Το πρόβλημα δημιουργήθηκε κυρίως από την άρνηση του Υπουργού και των φορέων που είναι υπάλληλοι ή παράλληλοι με τον Υπουργό.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Εν πάση περιπτώσει, να γίνουν αυτές οι ενέργειες και προς τα πολιτικά κόμματα, να τονιστεί ότι όλοι οι κοινωνικοί φορείς είναι παρόντες και εκφράζουν και την άποψή τους ότι θεωρείται λίγο παράξενη η μη παρουσία των πολιτικών κομμάτων. Δηλαδή, τα πολιτικά κόμματα πώς θα ήθελαν, χωρίς τους κοινωνικούς φορείς, να συζητήσουν; Δηλαδή τί, να γίνει ένα διακομματικό όργανο; Αυτό υπάρχει και στη Βουλή, δεν υπάρχει; Εδώ είναι ο διάλογος ο κοινωνικός. Πώς το φαντάζονται, να καταλάβουμε. Είναι ένα σημείο σοβαρό αυτό. Σας ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Πολίτης και μετά ο κ. Φουντουκάκος.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι σίγουρα το βασικό ζήτημα ο χαρακτήρας του Συμβουλίου, ο οποίος δεν μπορεί να είναι αυτός του Π.Ι. Υπάρχει σύμβουλος της πολιτείας για τα θέματα εκπαίδευσης, μόνο που εδώ ασκείται, όπως είπε ο κ. Ιωακειμίδης, ο κοινωνικός διάλογος για τα θέματα που συνδέονται με την εκπαίδευση, με την παιδεία γενικότερα. Άρα, στην πρώτη μας συνεδρίαση είναι σημαντικό, πέρα από τον προσδιορισμό του ρόλου και τη συγκρότηση και τις μορφές λειτουργίας του, πρέπει να χαραχτεί μία στρατηγική η οποία θα πρέπει να μας οδηγήσει σήμερα ή μετά από την επικοινωνία όλων μας με τον Πρόεδρο, στο να δώσει μια εισήγηση στα θέματα με τα οποία θέλουμε να ασχοληθούμε ώστε να προκύψει αντικείμενο της λειτουργίας του Συμβουλίου. Από εκεί και πέρα, αυτή η δραστηριότητα, που θα

πρέπει να ξεκινήσει με ό,τι εμείς αποφασίσουμε, θα πρέπει να προβληθεί προς τα έξω με διάφορους τρόπους και παράλληλα να οριστούν επιτροπές εργασίας για να δουλέψουν τα θέματα αυτά μέχρι την επόμενη συνάντηση, η οποία θα πρέπει να οριστεί σύντομα έτσι ώστε να φανεί και η συνέχεια του Συμβουλίου ως προς τη λειτουργία του. Μια σύγκληση επόμενη θα μπορούσε να είναι το φθινόπωρο, πιστεύω. Είχα αναφέρει εχθές δέκα σημεία που αφορούν όλη την εκπαίδευση, το σύνολό της, με τα οποία θα μπορούσαμε να ασχοληθούμε - αυτό μπορώ να το καταθέσω και γραπτά αργότερα - αλλά είναι πολύ σημαντικό να επικοινωνήσουμε και με τα μέλη του ΕΣΥΠ και να υπάρχει μία συνεχής δραστηριότητα και παρουσία, όπως αυτή που υπήρξε τις προηγούμενες ημέρες και στον Τύπο και στους υπόλοιπους φορείς. Παράλληλα, το ίδιο το ΕΣΥΠ θα μπορεί να εκδόσει ίσως ενημερωτικό δελτίο, έντυπο για την προβολή του έργου και την παρουσία του. Επίσης, τα νέα μέσα μας δίνουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουμε μία ιστοσελίδα και από εκεί να μπορούμε να εκφραστούμε και με αυτόν το νέο τρόπο. Είναι σκέψεις για τη συγκροτημένη και σωστή λειτουργία του οργάνου αυτού στο μέλλον γιατί από εδώ και πέρα δεν εξαρτάται από την κρίση, όπως πολύ σωστά ανέφεραν οι συνάδελφοι. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Φουντουκάκος.

κ. Δ. Φουντουκάκος (Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου): κ. Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, λυπάμαι για τη χθεσινή απουσία μου. Ήταν ανεξάρτητη από την πρόθεσή μου. Ήθελα να έλθω, είχαμε δηλώσει ότι θα παριστάμεθα σε αυτό το Συμβούλιο που θεωρούμε ότι πραγματικά μπορεί να διαδραματίσει έναν επιτελικό ρόλο. Προετοιμάστηκα δύο-τρεις μέρες πριν για να έρθω σε αυτό το Συμβούλιο και το πρώτο που έκανα ήταν να ανατρέξω πάλι στο νόμο, να δω τί λέει ο νόμος. Φοβάμαι λοιπόν ότι αν δεν ξεπεραστούν μερικές δυσκολίες, το Συμβούλιο δεν θα βρει τον προσανατολισμό του ούτε θα μπορέσει να κάνει τον κατάλληλο σχεδιασμό, ανεξάρτητα από το αν καθένας από εμάς το επιθυμεί ή όχι. Και το λέω αυτό γιατί; Να μου επιτρέψετε να αναφερθώ στο νόμο και ειδικότερα στο άρθρο 1 της παραγράφου 3: Ποιά είναι τα όργανα του ΕΣΥΠ; Είναι η Ολομέλεια, ο Πρόεδρος, η Διοικούσα Επιτροπή, τα τμήματα και οι τομείς των τμημάτων, οι μονάδες και

οι τομείς των μονάδων. Αυτά θα έπρεπε να είχαν συγκροτηθεί πριν από τρία χρόνια. Υπάρχει άραγε Διοικούσα Επιτροπή; Η Διοικούσα Επιτροπή είναι πενταμελής και συγκροτείται από τον Πρόεδρο του ΕΣΥΠ, από δύο Πρυτάνεις ΑΕΙ, έναν Πρόεδρο ΤΕΙ και από έναν εκπαιδευτικό Δευτεροβάθμιας και Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η Διοικούσα Επιτροπή είναι για την καθ' ημέρα πράξη και λειτουργία του ΕΣΥΠ. Πέραν αυτού, στην παράγραφο 9 ορίζεται ο ακριβής αριθμός των μελών κάθε τμήματος, των μονάδων καθώς και ότι και κάθε άλλη λειτουργία λεπτομερούς συγκρότησης και λειτουργίας καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία δημοσιεύεται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Είναι όργανο πολυπληθές, και βεβαίως κανένας από εμάς, όσο και να έχει ασχοληθεί με τα θέματα παιδείας δεν είναι γνώστης επί παντός επιστητού ή γνώστης των λεπτομερειών των θεμάτων ή των δομών της παιδείας. Επομένως, θεωρώ δεδομένο ότι θα πρέπει να γίνει ο σχεδιασμός των τομέων, των μονάδων, της Διοικούσας Επιτροπής, για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε από εκεί και πέρα και πραγματικά η δουλειά μας να είναι αποτελεσματική. Να συζητήσουμε τώρα σκόρπια - είχατε στην ατζέντα αυτής της διημερίδας, να συζητήσουμε τί θα γίνει με τα καινούργια μέτρα και πώς θα εφαρμοστούν - θεωρώ ότι δεν θα είναι αποτελεσματικό αλλά θα πρέπει να καθορίσουμε πρώτα τα βήματα, όπως ορίζονται από το νόμο και από εκεί και πέρα να προχωρήσουμε, και να προχωρήσουμε αποτελεσματικά. Όσον αφορά την Ολομέλεια, η Ολομέλεια συγκροτείται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, πράγμα που σημαίνει ότι εκεί μπορούμε να ανταλλάσουμε γενικές απόψεις αλλά η παραγωγική δουλειά θα γίνεται στα τμήματα ή στους τομείς. Ευχαριστώ.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος): Ναι, κ. Πρόεδρε, κύριοι συνάδελφοι, επειδή τέθηκε το θέμα σκοπιμότητας, θεσμικής ύπαρξης, θα έλεγα πως, όσον αφορά τη νομιμότητα, προσωπικά δεν θα το συζητούσα, γιατί είναι κοινός τόπος ότι οι γνωμοδοτήσεις απηχούν και τις σκέψεις της πολιτικής ηγεσίας, γι' αυτό και επικυρούνται ή δεν επικυρούνται κάθε φορά και κάθε εποχή. Τώρα, όσον αφορά τη σκοπιμότητα: Το ΕΣΥΠ δεν είναι ένας πρωτότυπος θεσμός μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής

Κοινότητας. Αυτό μας το κατέθεσε η κυρία Δασκαλάκη και εσείς. Υπάρχει μάλιστα και συλλογικό όργανο, και μάλιστα δεν ξέρω αν έχει συσταθεί ένα όργανο, το οποίο θα φέρει σε επαφή όλα τα ανάλογα προς το ΕΣΥΠ όργανα. Άρα, όσον αφορά τη σκοπιμότητα, καλώς υπάρχει. Τώρα, όσον αφορά τη συμμετοχή των άλλων εταίρων: Οπωσδήποτε πρέπει να υπάρξει μία επαφή μαζί τους, και έγγραφη, και να τους ζητηθεί να λάβουν θέση συγκεκριμένη και τεκμηριωμένη, όσον αφορά εάν σκοπεύουν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, να διεκδικήσουν το ρόλο τους, ο οποίος νομίζω ότι είναι επιβεβλημένος να ασκηθεί. Δεν θα απευθυνθούμε σε άτομα, στον Πρύτανη ως άτομο αλλά στον εκπρόσωπο του Πανεπιστημίου ή στον Πρόεδρο του ΤΕΙ ως άτομο αλλά στον εκπρόσωπο του ΤΕΙ. Είναι επιβεβλημένος ο ρόλος τους και η συμμετοχή τους στο πλαίσιο του ΕΣΥΠ. Τώρα, όσον αφορά τα θέματα που έθεσε ο κ. Φουντουκάκος, καλό θα ήταν, αυτό βέβαια θα κριθεί περισσότερο από εσάς, πριν να γίνει αυτή η επαφή, και με τα κόμματα φυσικά, να υπάρχουν κάποια όργανα. Δηλαδή, να φαίνεται ότι υπάρχει μία διάρθρωση, να μην μπορούν να επικαλεστούν κάποια δυσλειτουργία, κάποια έλλειψη τυπικών προϋποθέσεων, έτσι; Και αφού υπάρχει διάρθρωση, να είναι έτοιμο, να είναι από κάθε άποψη λειτουργικό. Από εκεί και ύστερα, εξαρτάται από το μέτρο της υπευθυνότητας του καθενός, αν και θα πρέπει να διατυπωθεί κατά τρόπο σαφή ότι δεν απευθύνεται σε άτομα. Υπάρχει λόγος. Δυστυχώς στην Ελλάδα πάρα πολλούς επιτυχημένους θεσμούς του εξωτερικού δεν ξέρω πώς κατορθώνουμε και τους εκφυλίζουμε. Οπότε, θα μπορεί να γίνει η σχετική επαφή με τους υπόλοιπους φορείς, αρχής γενομένης από τα κόμματα και να ζητούμε να τοποθετηθούν συγκεκριμένα όσον αφορά το εάν δέχονται ή όχι να συμμετέχουν σε έναν τέτοιο θεσμό, ο οποίος επιτελεί συγκεκριμένη λειτουργία και είναι προς το κοινωνικό όφελος. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Αντωνάκος.

κ. Α. Αντωνάκος (ΟΛΜΕ): Κι εγώ να ζητήσω συγγνώμη, γιατί λόγω των διαδικασιών εχθές στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΛΜΕ λόγω της γνωστής πρόσκλησης του κ. Υπουργού Παιδείας για συνάντηση, δεν μπόρεσα να είμαι στη χθεσινή συνεδρίαση. Εμείς στην ΟΛΜΕ είδαμε το ΕΣΥΠ ως ευκαιρία και ως βήμα διαλόγου

αυτή τη σύγκληση και έτσι αποφασίσαμε να συμμετάσχουμε, ανεξάρτητα από τις επιμέρους διαφωνίες ή όχι στον τρόπο με τον οποίο συντίθεται και στον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί. Και δεν μιλώ γι' αυτή τη σύνθεση, μιλώ για τη σύνθεση όπως έχει καθοριστεί από το νόμο και τις αρμοδιότητες που έχει. Εμείς πάντοτε βλέπουμε ότι, όπου δίνεται δυνατότητα να αναπτυχθεί ένας διάλογος για την εκπαίδευση, πρέπει τουλάχιστον οι άνθρωποι της εκπαίδευσης να μαζεύονται και να καταθέτουν την άποψή τους. Και με αυτή την έννοια και αρχικά είχαμε δηλώσει συμμετοχή αλλά και σε αυτή τη σύγκληση που πραγματοποιείται σε ένα επιβαρυνμένο σκηνικό, δεν υπήρχε πιθανότητα να μην συμμετάσχουμε.

Από όσα άκουσα, θα ήθελα να σχολιάσω ότι βεβαίως κανένας δεν αντιλέγει ότι έχει αναδειχθεί σήμερα στην ελληνική κοινωνία η αναγκαιότητα της διαμόρφωσης μιας πολιτικής με πιο μακροχρόνιο ορίζοντα και βεβαίως είναι κατανοητό ότι για να υπάρξει αυτή η πολιτική πρέπει να υπάρχουν αξιόπιστες διαδικασίες διαλόγου. Δεν θα έλεγα ότι, όπως καθορίζεται από τον ιδρυτικό νόμο, το ΕΣΥΠ αποτελεί την πλέον αξιόπιστη μορφή μέσα στην οποία θα μπορούσε να αναπτυχθεί ο διάλογος, δεδομένου ότι στην πλήρη σύνθεσή του οδηγεί σε έναν απόλυτο κυβερνητικό έλεγχο. Ωστόσο, η αναγκαιότητα για διάλογο παραμένει και συνεχώς αναδεικνύεται όλο και πιο έντονα. Θα ήθελα να σχολιάσω ότι η απουσία κάποιων πολιτικών φορέων βεβαίως θα μπορούσε να είναι δικαιολογημένη μέχρι κάποιο βαθμό λόγω της παρατήρησης που έκανα προηγουμένως, που αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο από τον ιδρυτικό νόμο προβλέπεται η συγκρότηση του ΕΣΥΠ. Αυτές οι απουσίες που θεωρώ τελείως αδικαιολόγητες είναι οι απουσίες των πανεπιστημιακών. Και θα έλεγα ότι είναι αδικαιολόγητες και απαράδεκτες γιατί δεν είναι μόνο απουσίες από το ΕΣΥΠ, δυστυχώς υπάρχει μια πλήρης απουσία και από τα τεκταινόμενα στην εκπαίδευση. Ολόκληρος ο εκπαιδευτικός χώρος είναι ανάστατος για μήνες, για χρόνια θα έλεγα, και πραγματικά παρακολουθώντας και τον Τύπο, εκτός από κάποια δημοσιεύματα, τα οποία θα έλεγα ότι είναι περισσότερο εξυπηρετήσεις προς την εξουσία παρά δημοσιεύματα, ο διάλογος από πλευράς πανεπιστημιακής κοινότητας είναι σχεδόν ανύπαρκτος. Ίσως είναι

η δυσπεψία από τα ευρωπαϊκά προγράμματα και από τις οικονομικές και μισθολογικές ρυθμίσεις του περσινού Σεπτεμβρίου. Εν πάση περιπτώσει, εγώ θεωρώ αδικαιολόγητη και απαράδεκτη την απουσία των πανεπιστημιακών και από τη σημερινή σύγκληση του ΕΣΥΠ και από τον γενικότερο διάλογο και προς τα εκεί κυρίως θα πρέπει να ζητηθούν “εξηγήσεις”. Υπάρχει βέβαια και μια δεύτερη σημαντικότερη παραδοξότητα. Και αυτή είναι η απουσία η κυβερνητική, με δεδομένο ότι αυτό το όργανο είναι δικό της δημιουργήμα πάνω από όλα. Όσον αφορά την πορεία τώρα του ΕΣΥΠ, είπα από την αρχή ότι εγώ δεν θεωρώ ότι η σύνθεσή του είναι η ιδανικότερη. Αλλά είπα επίσης ότι όποιο βήμα διαλόγου υπάρχει, πρέπει να το αξιοποιούμε. Και με αυτή την έννοια και αυτό το βήμα διαλόγου, από την πλευρά τη δική μας, προτείνεται να αξιοποιηθεί με παρεμβάσεις και στην πανεπιστημιακή κοινότητα και στην υπόλοιπη πνευματική ηγεσία αλλά και στους υπόλοιπους πολιτικούς φορείς.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Μία επισήμανση, για να αποδίδουμε τα του Καίσαρος τω Καίσαρι. Θα ήταν καλό από εσάς να λεχθεί ότι οι πανεπιστημιακοί δεν συμμετέχουν στο ΕΣΥΠ. Ότι αυτοί που θεσμοθετημένα συμμετέχουν είναι οι Πρυτάνεις και ότι είναι αίτημα των πανεπιστημιακών η συμμετοχή τους στο ΕΣΥΠ. Να μην καταδικάζουμε, δηλαδή, όλους τους πανεπιστημιακούς, αν και τους Πρυτάνεις εννοούσε ο συνάδελφος.

κ. Α. Αντωνάκος (ΟΛΜΕ): Τους Πρυτάνεις εννοούσα αλλά και την απουσία γενικότερα των πανεπιστημιακών από τον υπόλοιπο διάλογο.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Εκεί έχεις απόλυτο δίκιο αλλά στο ΕΣΥΠ δεν προβλέπεται η συμμετοχή των πανεπιστημιακών, παραδόξως, και είναι μάλιστα αίτημά τους.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ευχαριστώ όλους για τις μέχρι τώρα επισημάνσεις και παρατηρήσεις, που ήταν νομίζω πολύ εποικοδομητικές. Θα μου επιτρέψετε να κάνω ορισμένα σχόλια ή να δώσω ορισμένες διευκρινίσεις για τα θέματα που τέθηκαν και στη συνέχεια να οδηγηθούμε σε κάποιο συμπέρασμα σε σχέση με τα προβλήματα που υπάρχουν για την λειτουργία του ΕΣΥΠ.

Να ξεκινήσω από τα καθαρά τυπικά θέματα που έθιξε ο κ. Φουντουκάκος. Εχθές έκανα μία αναφορά σε ορισμένα προβλήματα. Όμως, σήμερα που μιλάμε με λιγότερη ένταση, εν πάση περιπτώσει, και με μεγαλύτερη ηρεμία, θέλω να σας ενημερώσω περισσότερο για το εξής: Πρώτα απ' όλα, να ξεκινήσω από κάποιες παρατηρήσεις. Φυσικά, δεν είναι ωραίο ούτε χρήσιμο να υπάρχει αντιπαλότητα ενός Συμβουλίου που υφίσταται - ξεκινάω από την κυρία Δασκαλάκη - για να συμβουλευεί την Κυβέρνηση, με τον Υπουργό. Εγώ ουδέποτε αισθάνθηκα αντιπαλότητα και ουδέποτε έκανα οποιαδήποτε ενέργεια που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δημιουργεί προβλήματα στον Υπουργό. Δεν θα το έκανα ούτε για τον Υπουργό αυτόν ούτε για οποιονδήποτε Υπουργό, ανεξάρτητα από το εάν συμφωνούσα ή διαφωνούσα με τις επιλογές του. Θέλοντας να σας ενημερώσω εκτενέστερα από όσο εχθές, πρώτα απ' όλα τον κ. Φουντουκάκο, υπάρχουν μια σειρά από προϋποθέσεις πέρα από το νόμο, οι οποίες αναφέρονταν στην έκδοση ενός Προεδρικού Διατάγματος, που κανόνιζε τα της Ολομέλειας και στην έκδοση μιας Υπουργικής Απόφασης, που καθόρισε τα των τμημάτων και των τομέων. Έχω επανειλημμένα και δημόσια πει - γι' αυτό ίσως είναι λάθος να λέγεται ότι τρία χρόνια δεν λειτούργησε το ΕΣΥΠ - ότι αυτές οι νομικές - ή κανονιστικές πράξεις, θα έλεγε ο συνάδελφός μας ο νομικός - χρειάστηκαν κάποιο χρόνο, έγιναν και έχουν εκδοθεί. Έχει εκδοθεί το Προεδρικό Διάταγμα που προβλέπει τα της λειτουργίας της Ολομέλειας και βάσει αυτού του Προεδρικού Διατάγματος έγινε και η σύγκληση και η συζήτηση. Έχει εκδοθεί η Υπουργική Απόφαση, η οποία προβλέπει τα της συγκρότησης των τομέων και των τμημάτων. Αυτά τα δύο νομικά κείμενα, η Υπουργική Απόφαση και το Προεδρικό Διάταγμα, εκδόθηκαν τον Ιούνιο του 1996 και το Σεπτέμβριο του 1996. Γι' αυτό εγώ λέω ότι είναι δύο χρόνια που δεν λειτουργεί το ΕΣΥΠ και όχι τρία. Υπάρχει το θέμα της εκλογής των μελών της Διοικούσας Επιτροπής, που ανέφερε ο κ. Φουντουκάκος και έχει να κάνει με την παρατήρηση της κας Δασκαλάκη. Αυτό για το οποίο θέλω να σας ενημερώσω είναι ότι το πρώτο πράγμα που έκανα τον Οκτώβρη του '96 - σας είπα ότι Σεπτέμβρη εκδόθηκε το Προεδρικό Διάταγμα - ήταν να ενημερώσω τον Υπουργό. Έχω πει δημόσια ορισμένα πράγματα,

δεν έχω πει όμως λεπτομέρειες, ενημέρωσα τον Υπουργό για την ανάγκη - όχι την ανάγκη σύγκλησης του ΕΣΥΠ, γιατί η ανάγκη είναι κάτι που κανείς το καταλαβαίνει με τον τρόπο που το καταλαβαίνει - την υποχρέωση λειτουργίας του ΕΣΥΠ και την ανάγκη να συνέλθει η Ολομέλεια ώστε να εκλέξει τη Διοικούσα Επιτροπή - γιατί η Διοικούσα Επιτροπή εκλέγεται από την Ολομέλεια, τα υπόλοιπα μέλη εκτός από τον Πρόεδρο εκλέγονται από την Ολομέλεια. Μάλιστα είχα εξηγήσει ότι αυτό είναι το πρώτο θέμα του οποίου θα πρέπει πέρα από οτιδήποτε άλλο να επιληφθεί η Ολομέλεια. Υπήρξε η άρνηση του Υπουργού για τη σύγκληση της Ολομέλειας, όπως είπα εχθές, με το αιτιολογικό ότι θεωρεί ότι είναι το όργανο αυτό πολυπρόσωπο. Εγώ δεν θα επανέλθω στη συζήτηση που έθεσε ο κ. Αντωνάκος για το πολυπρόσωπο, απλώς θέλω να επισημάνω, το είπα και χθές, ότι οι φορείς οι πολιτικοί οι οποίοι κάνουν κριτική για το πολυπρόσωπο ήταν εκείνοι οι οποίοι στη Βουλή πρότειναν και πρόσθετα μέλη. Είπαν “είναι που είναι πολυπρόσωπο, γιατί να μην είναι και αυτοί ή εκείνοι”, δεν έχει σημασία ποιά είναι τα πρόσθετα μέλη. Και είναι φυσικό, διότι και τα κόμματα αντιδρούν και μάλιστα υπάρξαν και άλλοι που ήθελαν να συμμετέχουν και κάπου σταμάτησαν. Δεν είναι κακό, κατά τη γνώμη μου, στην Ολομέλεια να συμμετέχουν πολλοί, γιατί αυτή άλλωστε είναι και η λογική της κοινωνικής συμμετοχής. Εάν λειτουργεί κανονικά το ΕΣΥΠ και υπάρχουν οι εισηγήσεις κ.λ.π., δεν είναι τόσο δύσκολο να συνεδριάζει. Εδώ το έχω πει και δημόσια αυτό, η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης έχει 150 μέλη, συνεδριάζει, δεν έχει πάψει να λειτουργεί το Πανεπιστήμιο της Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Αθηνών θα έχει γύρω στα 100, φαντάζομαι, και επίσης συνεδριάζει και λειτουργεί και μάλιστα με θέματα που προκαλούν πολύ περισσότερες αντιθέσεις, γιατί έχουν να κάνουν και με διαχείριση χρημάτων. Εδώ εμείς ούτε χρήματα διαχειριζόμαστε ούτε τίποτα, απόψεις εκφράζουμε. Υπήρξε λοιπόν αυτή η αδυναμία και συμφωνώ ότι πρέπει να αντιμετωπισθεί. Στη συγκεκριμένη όμως περίπτωση, φανταστείτε να κάναμε συνεδρίαση και το θέμα που θα μας απασχολούσε να ήταν η εκλογή Διοικούσας Επιτροπής. Όταν ο κόσμος καίγεται εμείς θα φαινόμαστε - ή τουλάχιστον εγώ θα φαινόμουν - ότι δεν ζούμε σε κάποια πραγματικότητα.

Να σχολιάσω επίσης τις παρατηρήσεις που έγιναν για τις απουσίες των Πρυτάνεων. Είχε δίκιο ο κ. Νικολόπουλος, στο ότι οι Πρυτάνεις συμμετέχουν *ex officio*. Επομένως, είναι διαφορετικό ένας φορέας να αποφασίσει ότι δεν συμμετέχει διότι παίρνει μια απόφαση ως φορέας, το να λέει ο Πρύνατος όμως ή ο Πρόεδρος ενός ΤΕΙ ότι δεν συμμετέχει, έχει έναν άλλο χαρακτήρα. Και σας είπα χθες ότι δεν ήθελα να κάνω περισσότερα σχόλια, όμως σήμερα, μια και τέθηκε ξανά το θέμα, δεν θέλω να θεωρηθεί ότι εγώ θέλω να αποφύγω να σχολιάσω αποφάσεις ή επιλογές συναδέλφων μου. Και θέλω να πω το εξής, το οποίο θεωρώ παράδοξο, που δεν είναι όμως το μόνο παράδοξο που παρατηρούμε αυτές τις ημέρες στην κοινωνία μας: Τα περισσότερα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ, όπως ενδεχομένως πολλοί από εσάς ξέρουν, ήταν σε κατάληψη τον Δεκέμβρη, δεν συνήλθε όμως κάποια σύνοδος για να ασχοληθεί με το θέμα των καταλήψεων. Συνεδρίασαν όμως και τα δύο όργανα στα τέλη Δεκεμβρίου για να ασχοληθούν με το αν θα έλθουν στο ΕΣΥΠ ή όχι και η απόφαση που πήραν, η γενικότερη απόφαση, ήταν ότι διαφωνούν γενικά με τις καταλήψεις και ότι είναι καλό να υπάρχει ένας διάλογος όταν λαμβάνονται μέτρα, όχι όμως στα συγκεκριμένα θέματα. Και εγώ συμμερίζομαι την άποψη του κ. Αντωνάκου, ότι το Πανεπιστήμιο δεν υπάρχει μόνο για να αντιμετωπίζει τα προβλήματά του εσωτερικά, και τις σπουδές και τα προγράμματα και τα τμήματά του και τις χρηματοδοτήσεις κ.λ.π. Υπάρχει και έχει υποχρέωση να συμμετέχει και στα ευρύτερα προβλήματα της κοινωνίας, και πόσο μάλλον όταν μιλάμε για εκπαίδευση. Εγώ θα τολμήσω να πω ότι αναρωτιέμαι εάν υπάρχει άποψη για το θέμα της Β/θμιας εκπαίδευσης. Θα τολμήσω να το πω αυτό το πράγμα και με αυτή την έννοια καταλαβαίνω την απουσία κάποιου, εάν δεν έχει άποψη, γιατί, ξέρετε, φοβάμαι ότι πολλές φορές υπάρχει και μια σκοπιμότητα, με την καλή έννοια. Όταν έρχεται κανείς σε ένα τέτοιο όργανο, θα πρέπει να πάρει θέση, δεν μπορεί να μείνει σε γενικότητες και να πει “δεν συμφωνούμε με τις καταλήψεις” ή “ότι θα πρέπει να αντιμετωπίζονται τα θέματα με διάλογο”, ουσιαστικά πρέπει να πει ποιά είναι η άποψη του για το Α ή Β θέμα. Λοιπόν, η διατύπωση άποψης ταυτόχρονα δημιουργεί και την αντίθεση, διότι δεν μπορείς - ίσως λίγοι να έχουν την ικανότητα να τα έχουν με

όλους καλά και να μην λένε τίποτα ώστε να τα έχουν με όλους καλά - κάπου πρέπει να παίρνεις θέση.

Θέλω επίσης να διαφωνήσω με την παρατήρηση του κ. Αντωνάκου, ότι σε πλήρη σύνθεση υπάρχει απόλυτος κυβερνητικός έλεγχος στο ΕΣΥΠ. Δεν είναι έτσι, εκτός και αν θεωρείτε, που μάλλον δεν το πιστεύω, ότι η Κυβέρνηση ελέγχει πλήρως τα Πανεπιστήμια και τα ΤΕΙ. Ίσως αυτή τη φορά κάπως έτσι να φαίνεται, τουλάχιστον όσον αφορά τους Πρυτάνεις, αλλά νομίζω ότι οι εκπρόσωποι Υπουργείων και Φορέων που έχουν να κάνουν με την κυβέρνηση και που συμμετέχουν πρέπει να είναι δέκα-δεκαπέντε, δεν νομίζω να είναι παραπάνω. Η μεγάλη πλειοψηφία είναι οι κοινωνικοί φορείς, άρα δεν νομίζω ότι αυτή η ανησυχία έχει βάση.

Για τις απουσίες των κομμάτων, επειδή σας είπα ότι σήμερα έχω και μεγαλύτερη ευχέρεια, μπορώ να σας πω την άποψή μου: Τα κόμματα εκ των πραγμάτων καθορίζουν τις στρατηγικές τους βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα - εγώ δεν κρίνω αν η στρατηγική κάποιου κόμματος είναι σωστή ή όχι - αλλά θέλω να μιλήσουμε και για τα τρία κόμματα ουσιαστικά. Η απάντηση του Κομμουνιστικού Κόμματος που έλαβα ήταν ότι υπάρχει μια συνολική διαφωνία με την κυβερνητική πολιτική, επομένως δεν έχει έννοια αυτή τη στιγμή οποιοσδήποτε διάλογος οπουδήποτε. Αυτή ήταν η άποψη που διατυπώθηκε στην επιστολή της Γενικής Γραμματέως του Κομμουνιστικού Κόμματος. Η Ν.Δ. έστειλε εκπρόσωπο, αργότερα όμως, την Πέμπτη, δηλαδή ταυτόχρονα με την κατάθεση της πρότασης μομφής προς τον Υπουργό, μου έστειλε ένα fax ότι δεν θα συμμετάσχει τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή διότι διαφωνεί γενικότερα με το ΕΣΥΠ αλλά και διότι δεν θεωρεί ότι αυτή τη στιγμή θα μπορούσε να συνεισφέρει στη συζήτηση, με δεδομένη και την απουσία της κυβέρνησης από το ΕΣΥΠ. Θα κάνω μια ακόμα παρατήρηση. Με δεδομένη την άποψη του Υπουργού ότι διαφωνεί με τη σύγκληση του ΕΣΥΠ, θεωρώ ότι είναι φυσικό και οι Υπουργοί, οι οποίοι υποδεικνύουν εκπρόσωπο στο ΕΣΥΠ και το ΠΑΣΟΚ από τη στιγμή που έχουν πάρει μια θέση, ότι στηρίζει τον Υπουργό και τις επιλογές του, ως ήταν φυσικό να ακολουθήσουν την ίδια λογική.

Θέλω να επανέλθω γιατί έχω μια ευαισθησία σε αυτό το θέμα, στο ότι εγώ δεν αισθάνομαι καμία αντιπαλότητα με τον Υπουργό. Επί δύο χρόνια, αφενός μεν εγώ περίμενα να συμφωνήσει ο Υπουργός, κακώς ενδεχομένως, ότι χρειάζεται να προχωρήσουμε στη συνεδρίαση του ΕΣΥΠ, αφετέρου, και εκεί ήταν το κύριο πρόβλημα, όταν ο Υπουργός λέει ότι προτίθεται να κάνει κάποιες ρυθμίσεις νομοθετικές, θεώρησα ότι θα ήταν σωστό να δεχτώ αυτή την άποψη. Εγώ ουδέποτε χρησιμοποίησα ούτε τον τίτλο του Προέδρου του ΕΣΥΠ ούτε έκανα αναφορά στο ΕΣΥΠ κι αυτό γιατί δεν θα ήθελα να θεωρηθεί αυτή μου η ιδιότητα ως αντιπαρατιθέμενη με τις επιλογές του Υπουργού. Απόψεις έχω για τα θέματα και τις έχω διατυπώσει πολλές φορές. Έχω απόψεις και είναι επίσης γνωστό ότι είμαι από τους λίγους πανεπιστημιακούς που διαφωνούν και με τα νέα τμήματα. Δεν έχω κανένα λόγο να το κρύψω αυτό το πράγμα. Και πιστεύω ότι τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν από τη δημιουργία των νέων τμημάτων είναι τόσα πολλά που κανείς δεν μπορεί να τα αντιληφθεί ακόμα. Μπορεί να εξυπηρετούν κάποιες εσωτερικές ισορροπίες ή σκοπιμότητες στα πανεπιστήμια αλλά τα προβλήματα που θα δημιουργηθούν είναι περισσότερα. Είναι άλλο όμως αυτό το πράγμα και άλλο ο ρόλος που έχει κανείς ως Πρόεδρος του ΕΣΥΠ. Για τις δραστηριότητες, όπως για το Internet που είπε ο κ. Πολίτης, ήδη έχουμε φτιάξει μία σελίδα, απλώς δεν είχαμε την ευκαιρία αυτή την εβδομάδα να την ανεβάσουμε. Κι εκεί μπορούμε να προσθέσουμε ή να βάλουμε και τα πρακτικά αυτής της συζήτησης και όποιες αποφάσεις έχουμε πάρει.

Τέλος, να επανέλθω στο θέμα, γιατί αυτό είναι το ουσιαστικό, της δυνατότητας λειτουργίας και του μέλλοντος του ΕΣΥΠ. Εγώ δεν πιστεύω, όπως σας είπα και στην αρχή, ότι το πρόβλημα του ΕΣΥΠ είναι αν είναι πολυπληθές ή όχι. Αυτό είναι το μικρότερο δυνατό πρόβλημα. Και θα έκανα τον εξής σχολιασμό: Όταν πάρα πολλοί λένε ότι είναι απαραίτητο να γίνει ένας εθνικός διάλογος με συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, δεν αντιλαμβάνομαι πού βρίσκεται το πρόβλημα. Το πρόβλημα είναι αν το Τεχνικό Επιμελητήριο συμμετέχει ή όχι; Δηλαδή, θα μπορούσε να πει κανείς, το Τεχνικό Επιμελητήριο τί σχέση έχει ή η

Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου γιατί χρειάζεται να συμμετέχει;

κ. Δ. Φουντουκάκος (Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου): Να κάνω μία παρέμβαση, κ. Πρόεδρε;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Δεν έχω αντίρρηση.

κ. Δ. Φουντουκάκος (Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου): Διαρθρωτικά το ΕΣΥΠ νομίζω ότι είναι σωστό. Διότι δεν είναι το θέμα αυτό που λέμε το “πολυπρόσωπο” του ΕΣΥΠ, από την ώρα που σας δίνεται η δυνατότητα να ορίσετε τμήματα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας, Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή εξειδικευμένα, που το καθένα από αυτά απαρτίζεται από επτά μέλη και τα οποία θα συνεδριάζουν σε πιο τακτά διαστήματα από ό,τι η Ολομέλεια, που υποχρεούται να συγκαλείται μία φορά το χρόνο. Σημασία έχει, αν θα προχωρήσετε στη συγκρότηση τέτοιων τμημάτων. Το πρώτο λοιπόν, το Προεδρικό Διάταγμα το έχω υπόψη μου, την Υπουργική Απόφαση όχι. Το Προεδρικό Διάταγμα, λοιπόν, σας δίνει τη δυνατότητα να λειτουργήσετε και να αποφασίσετε να εκλέξετε τη Διοικούσα Επιτροπή και να κάνετε το σχεδιασμό των τμημάτων. Όταν λοιπόν θα συζητούμε με συναδέλφους που έχουν γνώση για την Δευτεροβάθμια ή την τεχνική εκπαίδευση ή για την Τριτοβάθμια εκπαίδευση, θα είμαστε επτά άνθρωποι. Τότε, μπορούμε πραγματικά να εκφράσουμε θέσεις σαφείς. Επομένως, πιστεύω ότι το επόμενο βήμα το δικό σας, και να μου επιτρέψετε να κάνω αυτή την πρόταση, είναι να συγκροτήσετε τη Διοικούσα Επιτροπή του ΕΣΥΠ, την πενταμελή Διοικούσα Επιτροπή και τα τμήματα. Κάνετε λοιπόν την επόμενη συνεδρίαση και συγκροτήστε αυτό το σώμα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Φουντουκάκο, σας απάντησα και στα δύο αυτά θέματα, ότι η πρώτη μου προσπάθεια για τη σύγκληση του ΕΣΥΠ ήταν η εκλογή της Διοικούσας Επιτροπής. Το θεωρούσα ως το απαραίτητο πρώτο βήμα. Όταν όμως αυτή τη στιγμή φθάνουμε σε αυτή την κατάσταση, θα ήταν, νομίζω, λίγο εξωπραγματικό να θέσω θέμα εκλογής. Θα σας πω και κάτι άλλο. Θα σας εξομολογηθώ και έναν άλλο προσωπικό προβληματισμό, ο οποίος ενδεχομένως από τη σκέψη κάποιων από εσάς να περνάει: Εγώ σκέφτηκα να παραιτηθώ. Και δεν το σκέφτηκα τώρα, το έχω σκεφτεί πολλές φορές. Δεν έχω κανένα προσωπικό συμφέρον ούτε

με ενδιαφέρει ιδιαίτερα να έχω μία διοικητική θέση οπουδήποτε ούτε θέση Προέδρου του ΕΣΥΠ. Ούτε έχω και καμία αμοιβή ούτε κανένα προσωπικό συμφέρον από αυτή την ιστορία. Δύο είναι οι λόγοι που με οδήγησαν να μην το κάνω μέχρι στιγμής. Γιατί θα μπορούσε να πει κανείς “ωραία, αφού εσύ θες να λειτουργήσεις, ο Υπουργός σου λέει όχι, εσύ τί κάνεις”; Ο ένας και σημαντικότερος είναι αυτός που σας είπα προηγουμένως: Θα λειτουργήσει αυτό το όργανο ως ανεξάρτητη αρχή ή θα γίνει ένα υπάλληλο όργανο του Υπουργού; Εγώ θεώρησα ότι δεν είχα το δικαίωμα να το καταστήσω ένα υπάλληλο όργανο του Υπουργού. Δηλαδή, η διαφωνία, η όποια διαφωνία, δεν είναι δικό μου θέμα, δεν έφτιαξα εγώ το ΕΣΥΠ, ιδρύθηκε με κάποιο νόμο της βουλής.. Εγώ δεν θα φέρω καμία αντίρρηση, αν η Βουλή αποφασίσει να καταργήσει εμένα, να καταργήσει το ΕΣΥΠ, να κάνει οτιδήποτε άλλο θέλει. Αλλά από τη στιγμή που τοποθετήθηκα και μάλιστα μετά από έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής, θεώρησα ότι η δική μου παραίτηση απλώς θα καταργούσε στην ουσία τη λογική ενός θεσμού που ακόμα δεν είχε λειτουργήσει. Και με αυτή την έννοια, και γι’ αυτό το λόγο δεν το έκανα. Δεν έχω καμία διάθεση και κανέναν λόγο να είμαι σε αντιπαράθεση ούτε με τον Υπουργό ούτε με οποιονδήποτε άλλο. Δεν είναι αυτός ο ρόλος του Συμβουλίου. Και αν θέλετε, κλείνοντας όλες αυτές τις παρατηρήσεις που έκανα, μένω σε αυτό το σημείο γιατί ήταν και το πρόβλημα - χθες επισημάνθηκε από κάποιον - του ΣΑΠ και του ΣΤΕ και του παλιού ΕΣΥΠ, που δεν λειτούργησε ποτέ. Εθεωρείτο ως μία βοήθεια αν θέλετε - όχι βοήθεια, γιατί βοήθεια είναι καλό να υπάρχει - ως κάτι απόλυτα εξαρτώμενο από τον Υπουργό. Είχα χρηματίσει κι εγώ Γενικός Γραμματέας και το συγκάλεσα ως Πρόεδρος του ΣΑΠ τότε. Αλλά εθεωρείτο τότε ότι ο Υπουργός το συγκαλούσε όποτε ήθελε και έφερνε τα θέματα που εκείνος ήθελε.

κ. Δ. Φουντουκάκος (Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου): κ. Πρόεδρε, εκεί γινόταν και ουσιαστική συζήτηση, το θυμάστε.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι. Θέλω να τονίσω τη διαφορά της μιας προσέγγισης από την άλλη. Από τη στιγμή λοιπόν που υπάρχει με αυτή τη μορφή ένας θεσμός, είναι ένα κρίσιμο ερώτημα

αν θα λειτουργήσει. Και είναι δύσκολο. Εγώ το βλέπω ότι είναι δύσκολο. Ιδιαίτερα στη χώρα μας είναι δύσκολο. Θα σας πω και μια ακόμα εμπειρία: Ο πλησιέστερος θεσμός ΕΣΥΠ στο δικό μας είναι αυτός της Πορτογαλίας, ο οποίος είναι επίσης άκρως αντιπροσωπευτικός. Δεν έχει βέβαια τη λογική των τμημάτων και των τομέων που έχουμε εμείς αλλά λειτουργεί εδώ και δέκα χρόνια περίπου. Πρέπει να σας πω ότι από την τελευταία επικοινωνία που είχα με την Πρόεδρο του ΕΣΥΠ της Πορτογαλίας, που σημειωτέον, την επιλέγει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, δεν επιλέγεται καν από την Κυβέρνηση, η εμπειρία της ήταν αντίστοιχη με την εμπειρία που ζήσαμε αυτές τις ημέρες εμείς: Έχει μια μεταρρύθμιση το Υπουργείο Παιδείας της Πορτογαλίας και βρίσκεται, ας μην πω αντιπαράθεση, σε μια διαφορετική εκτίμηση πραγμάτων από αυτήν του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας. Δεν του αρέσει πολύ. Γι' αυτό λέω ότι υπάρχει ένα ουσιαστικό πρόβλημα και εάν είναι δυνατό να λειτουργήσει ένα Εθνικό Συμβούλιο με αυτή την λογική και να γίνει αποδεκτό είναι ένα άλλο ερώτημα. Εάν εμείς νομίζουμε ότι είναι χρήσιμο, τότε πρέπει να κάνουμε τις όποιες προσπάθειες κάνουμε, εάν νομίζουμε ότι είναι μη ρεαλιστικό, τότε μπορούμε κάλλιστα να πούμε κι εσείς κι εγώ ότι σταματάμε τις προσπάθειες, βλέπουμε ότι αυτό το πράγμα δε λειτουργεί, καθόμαστε στην άκρη και είμαστε και πιο ήσυχοι στη ζωή μας. Ευχαριστώ.

κ. Α. Αντωνάκος (ΟΛΜΕ): Θα ήθελα να πω κατ' αρχήν ότι εγώ δεν μίλησα για το μεγάλο πλήθος και για δυσλειτουργία της Ολομέλειας του ΕΣΥΠ. Όταν αναφερόμουν στον έλεγχο, αναφερόμουν στον ορισμό των τμημάτων, όπου εκεί σαφώς θα γίνεται η ουσιαστική δουλειά και, σύμφωνα με το νόμο, ο ορισμός των τμημάτων είναι αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργού Παιδείας. Έτσι δεν είναι;

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, να το διεκρινίσω κι αυτό. Η συγκρότηση των τμημάτων και των τομέων γίνεται με το εξής τρόπο: Γίνεται μια δημόσια πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για επιστημόνες που θέλουν να στελεχώσουν αυτούς τους τομείς και τα τμήματα, η οποία και είχε γίνει. Υποβάλλονται υποψηφιότητες και στη συνέχεια η Διοικούσα Επιτροπή, η οποία προφανώς δεν είναι ελεγχόμενη από τον Υπουργό, υποδεικνύει στον Υπουργό τους υποψηφίους που είναι κατάλληλοι και ο

Υπουργός εκδίδει μια Υπουργική Απόφαση. Επομένως, δεν μπορεί ο Υπουργός να έρθει να πει, π.χ., “εγώ ορίζω τον κ. Αντωνάκο στο τάδε τμήμα ή στον τάδε τομέα”. Ο Υπουργός μπορεί να πει, αν θέλετε ενδεχομένως, αν η Διοικούσα Επιτροπή πει “τον κ. Αντωνάκο, τον κ. Ρήγα και τον κ. Βλάχο” ότι εγώ βάζω “τον κ. Βλάχο και τον κ. Ρήγα και δεν βάζω τον κ. Αντωνάκο”. Επομένως, δεν έχει αυτή την δυνατότητα, κ. Αντωνάκο.

κ. Α. Αντωνάκος (ΟΛΜΕ): Δεν είμαι νομικός αλλά εγώ κάνω διαφορετική ανάγνωση του νόμου, εκτός αν υπάρχει κάτι άλλο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, ίσως δεν έχετε υπόψη σας και την Υπουργική Απόφαση που σας είπα γιατί μπορεί να διαβάσατε μόνο το νόμο. Ο νόμος έχει μέσα διάταξη που λέει ότι με Υπουργική Απόφαση καθορίζονται οι λεπτομέρειες της στελέχωσης των τμημάτων και των τομέων, αυτή μπορεί να την αλλάξει ο Υπουργός βέβαια, αυτό είναι άλλο θέμα. Η παρούσα, το κανονιστικό πλαίσιο που αυτή τη στιγμή ισχύει, λέει ότι γίνεται αυτή η διαδικασία, δεν ελέγχεται επομένως. Ο κ. Βλάχος.

κ. Θ. Βλάχος (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Να πω κάτι, επειδή έχω κάνει εφτά χρόνια εκπρόσωπος στο ΣΑΠ και άλλα εφτά στο ΣτΕ, στο Συμβούλιο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, από την εμπειρία μου: Αν υπάρχει πολιτική βούληση από το Υπουργείο να λειτουργήσουν αυτά τα όργανα, με την έννοια του διαλόγου, της υιοθέτησης και, ας το πούμε έτσι, υποχώρησης από θέσεις που μπορεί να θεωρεί ότι έχει δίκιο, τότε γίνεται. Αν δεν υπάρχει, δε νομίζω να είναι αυτό που είπατε πριν. Δηλαδή, το ΣΑΠ, στο οποίο σας είπα ότι εφτά χρόνια συμμετείχα, κατέληξε από τακτικά χρονικά διαστήματα να συγκαλείται δύο και μετά μία φορά το χρόνο μόνο για θέματα τα οποία ήταν υποχρεωτικά από το νόμο, δηλαδή τον καθορισμό του αριθμού εισακτέων στο Πανεπιστήμιο, όπου πάνω-κάτω επικυρώναμε περίπου τα ίδια και κάποιες κατανομές ενός 10% των δαπανών, για τις οποίες υπήρχε ένας αλγόριθμος και γινόταν αυτόματα. Δηλαδή σταμάτησε η ουσιαστική συζήτηση. Γιατί; Σε ένα τέτοιο Συμβούλιο, στο ΣΑΠ, όπως αυτό, όπου συμμετέχουν οι Πρυτάνεις και οι Πρόεδροι των ΤΕΙ και κοινωνικοί φορείς, έρχονταν τα προβλήματα μιά, δύο, τρεις, τέσσερις φορές, την πέμπτη τι θα απαντούσες; Ότι έπρεπε να λυθούν ή έπρεπε κάτι να γίνει. Αυτό το πρόβλημα λοιπόν άρχισε

να δημιουργεί προβλήματα στο Υπουργείο, στο εκάστοτε Υπουργείο. Ή έπρεπε να υπάρξει κάποια βούληση, να βρούμε μια φόρμουλα επίλυσης με αμοιβαίες υποχωρήσεις, με κάποια κοινή προσπάθεια ή δεν είχε λόγο ύπαρξης και γι' αυτό νομίζω ότι σταμάτησε. Δηλαδή, και εδώ υπάρχει το θέμα που υπάρχει στον γενικότερο διάλογο: Να πάμε σε έναν διάλογο με ανοικτά τα προβλήματα, δηλαδή να μην θεωρούμε ότι είναι τελειωμένα για μας, ότι έτσι είναι και δεν υπάρχει καμία άλλη πρόταση, καμία άλλη λύση έστω και αν δεν έχουμε πειστεί ακόμα ή να μην συγκαλέσουμε το συμβούλιο. Πιστεύω, λοιπόν, ότι πρωταρχικό στοιχείο από όσα είπα είναι να το αποδεχθεί το Υπουργείο και να κάνει αυτή τη σύνθεση ή άλλη ή, εν πάση περιπτώσει, πρέπει ταυτόχρονα να δημιουργηθούν τα τμήματα με επιτροπές κάποιων ειδικών ανθρώπων στο κάθε ζήτημα. Να αποδεχθεί το Υπουργείο ότι συμμετέχει όχι για να επικυρώσει την πολιτική του αλλά για να δεχθεί αυτό που θα βγει ως κοινή συνισταμένη, το οποίο έχει άλλο χρονικό ορίζοντα. Μπορεί να εμφανιστεί μια πολύ μακροπρόθεσμη πολιτική πλέον. Και ένα άλλο ζήτημα - υπάρχει φυσικά ως πρόβλημα στη λειτουργία και το έθεσαν πάρα πολλοί προηγούμενοι ομιλητές - είναι, οι εκπρόσωποι που έρχονται, πόσο καλά προετοιμασμένοι είναι ή πόσο ξέρουν τα θέματα και δεν είναι απλώς εκπρόσωποι του φορέα χωρίς να μπορούν επί της ουσίας να τοποθετηθούν. Αυτό μπορεί να λυθεί αφού υπάρχει ευκαιρία, οι εκπρόσωποι ακόμα και των φορέων που δεν είναι ειδικοί σε αυτά τα θέματα είτε να προετοιμάζονται αντίστοιχα με τους δικούς τους συμβούλους είτε να στέλνουν απ' ευθείας τον καλύτερο δυνατό σύμβουλο που έχουν και όχι κάποιον, ο οποίος απλώς είναι εκλεγμένος. Αλλά το πρωταρχικό νομίζω ότι είναι η πολιτική βούληση του Υπουργείου να αποδεχθεί ότι πάει σε αυτό τον διάλογο για να φτιάξει μια συνισταμένη τέτοια που να αποτελεί μακροχρόνια πολιτική. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Θα μου επιτρέψετε να κάνω ένα σχόλιο σε αυτά που είπε ο κ. Βλάχος. Εγώ θα ήμουν ακόμα λιγότερο απαιτητικός και από εσάς και θα έμενα σε αυτό που λέει ο νόμος: Να ακούσει απλώς, όχι υποχρεωτικά να αποδεχθεί. Να ακούσει ποιά είναι η άποψη, πώς διαμορφώνονται οι απόψεις και φυσικά να κάνει την επιλογή. Κανείς δε νομίζω ότι έχει

αμφισβητήσει ποτέ τη δυνατότητα ή την ευθύνη του Υπουργού να πάρει αποφάσεις. Αν όμως ακούσει, και ο ίδιος έχει μία καλύτερη εικόνα του πού μπορούν να οδηγήσουν οι επιλογές που έχει κάνει και να αποφύγει πράγματα τα οποία είναι δυσάρεστα για την κοινωνία κυρίως και για τον ίδιο δευτερευόντως. Όσον αφορά το ΣΑΠ και το ΣΤΕ, ο κ. Βλάχος είναι από τους λίγους που έχει τη μεγάλη αυτή πείρα και αν δεν κάνω λάθος, κ. Βλάχο, ίσως να είστε από τους λίγους ανθρώπους που συμμετείχαν και στα δύο αυτά όργανα. Ένα από τα προβλήματα που πιστεύω ότι υπήρχαν, πέρα από την πολιτική βούληση του να συνέλθει το όργανο αυτό, ήταν ότι γινόταν μια συζήτηση στο ΣΑΠ που ήταν το Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας και αναφερόταν στα Πανεπιστήμια και κυρίως πολλές φορές στη δημιουργία τμημάτων και γινόταν το ίδιο με το ΣΤΕ, δημιουργούνταν τμήματα, τα οποία μπορεί να ήταν παρόμοια σε τίτλο, τμήμα Μάρκετινγκ, ας πούμε από εδώ, τμήμα Μάρκετινγκ από εκεί, πολλές φορές και οι ίδιοι δεν ήξεραν τι γίνεται και αυτό δημιουργούσε άλλα προβλήματα. Θυμάμαι ότι το τμήμα Νοσηλευτικής που έγινε από εδώ, έγινε και από εκεί και τελικά χρόνια ταλανιζόταν μετά η εκπαιδευτική διαδικασία με αυτά τα προβλήματα. Γι' αυτό ακριβώς ήταν χρήσιμο να υπάρχει ένα όργανο που θα μπορούσαν να συμμετέχουν όλοι και να εκφράζουν άποψη. Το άλλο που επίσης γινόταν ήταν κάτι για το οποίο κάποιος διαμαρτυρήθηκε, νομίζω ήταν ο κ. Μπιράκος. Όταν γινόταν το ΣΑΠ, έπαιρναν το λόγο οι Πρυτάνεις, κυρίως αφορούσε το πώς θα βρουν τις ισορροπίες τους και οι υπόλοιποι φορείς δεν είχαν και μεγάλο λόγο. Και το τελευταίο, για τη δυνατότητα των εκπροσώπων να έχουν μία άποψη ουσιαστική: Αυτό πιστεύω ότι προβλέπεται από το νομοθετικό πλαίσιο του ΕΣΥΠ, γιατί λέει ότι υπάρχουν εισηγήσεις. Οπότε, έχοντας την εισήγηση ο φορέας, ο κ. Ιωακειμίδης ας πούμε, παίρνει την εισήγηση και συνεργάζεται πια εσωτερικά και λέει ότι “εμείς τοποθετούμαστε έτσι ή αλλιώς”. Είναι δύσκολο λοιπόν να πεις στον κ. Ιωακειμίδα, όσο και αν είναι καλός ο ίδιος ή στον οποιοδήποτε άλλο κύριο, ότι έχει φτιάξει μία εισήγηση για το πώς πρέπει να γίνονται οι εξετάσεις, ας πούμε, στη Β΄ Λυκείου ή πώς πρέπει να γίνουν τα τμήματα στα ΑΕΙ και στα ΤΕΙ αποκλειστικά ο ίδιος. Παρακαλώ.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Κυρίες και κύριοι, πάρα πολύ φοβάμαι ότι με το να καταπιανόμαστε με πραγματικά, ουσιαστικά προβλήματα, όπως το πρόβλημα της λειτουργίας του ΕΣΥΠ, θα ακυρώσουμε τους λόγους σύγκλησης του ΕΣΥΠ. Το ΕΣΥΠ δεν συγκροτήθηκε εχθές και σήμερα δεν συγκλήθηκε για να κανονίσει τα της λειτουργίας του. Αυτά τα βλέπω ως αντικείμενο μιας καινούργιας συνεδρίασης, αν είναι δυνατόν. Ήδη λειτούργησε μία φορά τυπικά και άσχημα. Αναφέρομαι, γιατί είμαι μέλος του ΕΣΥΠ από τότε που ιδρύθηκε στη Ν. Ερυθραία, στις ανακοινώσεις του ΑΣΑΠ. Σήμερα, συγκληθήκαμε και ήρθαμε για ένα συγκεκριμένο λόγο, όσοι και όποιοι ήρθαμε. Στο κάτω-κάτω της γραφής, επαφίεται και στην ευαισθησία του καθενός, πώς μπορούμε να συμβάλουμε στο ξεπέραςμα, στο να βρεθεί λύση στην εκπαιδευτική κρίση που υπάρχει. Μη δώσουμε κι εμείς σήμερα την εντύπωση στην κοινωνία, εάν θέλουμε να συνεχίσει αυτό το πράγμα, ότι ομφαλοσκοπήσαμε, όχι αδίκως, στα της λειτουργίας του ΕΣΥΠ. Συμφωνώ απολύτως με τα όσα είπε η κα Δασκαλάκη, ότι έπρεπε να έχει λύσει αυτά τα προβλήματα, πρέπει να τα λύσει. Ίσως, κα Δασκαλάκη, όμως όχι σήμερα.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Είπα απλώς να το έχουμε υπόψη μας.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): κα Δασκαλάκη, έχουμε έλθει όλοι εδώ με αρκετούς ενδοιασμούς, πιστέψτε με. Δεν ήρθαμε, χωρίς να υποτιμώ την αξία της πρόσκλησής σας, ανοιχτοί ως προς όλα και περιχαρείς και ίσως χωρίς, κάποια δικαιολογημένη καχυποψία. Κύριε Πανάρετε, φαντάζομαι ότι το καταλαβαίνετε. Μετά από δύο χρόνια συγκαλείται για πρώτη φορά το ΕΣΥΠ. Δέχομαι τους λόγους για τους οποίους δεν το συγκαλέσατε. Θα μου επιτρέψετε να μην τους θεωρήσω επαρκείς. Είναι προσωπική μου εκτίμηση. Σήμερα όμως πρέπει να δείξουμε, όποιοι είμαστε εδώ, ότι πιστεύουμε ότι είναι δυνατό να συμβάλουμε. Εάν δεν το πιστεύουμε αυτό το πράγμα, δεν υπάρχει λόγος παραμονής μας. Σας παρακαλώ πάρα πολύ, εάν το δέχονται και οι υπόλοιποι σύνεδροι, ας προχωρήσουμε σε όποια ερμηνεία και πρόταση μπορούμε για τα προβλήματα της Πρωτοβάθμιας, της Δευτεροβάθμιας και της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ήδη κάναμε μία παραχώρηση: Δεν συζητούμε για την Τριτοβάθμια. Αισθάνομαι ένοχος εγώ, γιατί όλοι μας ξέρουμε ότι

αυτή τη στιγμή στην Τριτοβάθμια με τα ΠΣΕ και όχι μόνο, με τα ιδιωτικά, επιτρέψτε μου να τα χαρακτηρίσω, στο μέλλον μεταπτυχιακά προγράμματα, με όλα αυτά τα πράγματα, συγκροτείται ένα άλλο, διαφορετικό σώμα από το ήδη υπάρχον των φοιτητών των πανεπιστημίων. Παρόλα αυτά, επειδή ζούμε και την πραγματικότητα, είπαμε να επικεντρωθούμε στα όσα γίνονται σήμερα στην ελληνική κοινωνία. Αν είναι δυνατόν, ας επιστρέψουμε σε αυτό το θέμα. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Εγώ νομίζω ότι διατυπώθηκαν οι απόψεις σε σχέση με τη λειτουργία του ΕΣΥΠ που, όπως κι εσείς κ. Νικολόπουλε παραδεχτήκατε, ήταν ένα θέμα. Η κα Δασκαλάκη δεν έθιξε κάτι που ήταν δευτερεύον. Ήταν φυσικό να τεθεί αυτό το θέμα και επομένως λογικό ήταν που συζητήθηκε. Έγινε ανταλλαγή απόψεων και ίσως είναι καιρός να επανέλθουμε στα ουσιαστικά θέματα που είπατε. Εγώ διατύπωσα μία σκέψη, να επικεντρωθούμε στην υπόλοιπη συνεδρίασή μας στην τεχνική εκπαίδευση, γιατί από την χθεσινή συζήτηση διαπίστωσα ότι ήταν το δεύτερο σημείο αιχμής, μετά το εξεταστικό, για την Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο λόγος που δεν έκανα αναφορά στα θέματα της Τριτοβάθμιας ήταν γιατί θα ήταν λίγο παράδοξο να κάνουμε συζήτηση για τα θέματα της Τριτοβάθμιας και να μην είναι εδώ αυτοί που διοικούν τα ιδρύματα, έστω και αν δεν είναι δική μας ευθύνη που δεν είναι εδώ. Υπάρχουν πράγματι προβλήματα. Δεν είναι τυχαίο - έκανα εγώ αναφορά πάντως - ότι αυτή τη στιγμή δεν περιορίζεται αποκλειστικά στους μαθητές η αντίθεση, η οξύτητα. Υπάρχουν και οι φοιτητές που έχουν απόψεις για πολλά πράγματα και στα πανεπιστήμια γενικά, όχι μόνο οι φοιτητές. Λοιπόν, εγώ κάνω αυτή την πρόταση, να συζητήσουμε για την τεχνική εκπαίδευση. Εάν υπάρχει κάποια άλλη σκέψη, εγώ είμαι ανοιχτός. Ναι, παρακαλώ.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Η δική μου η σκέψη δεν είναι αυτή τη στιγμή η τεχνική εκπαίδευση, που αν θέλετε είναι και ένα πιο μακροπρόθεσμο πρόβλημα, αν θα λειτουργήσει ως εναλλακτική λύση στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ο δικός μου προβληματισμός είναι, μετά ειδικά την τροπή της συζήτησης εχθές στη Βουλή, με ποιό τρόπο μπορούμε εμείς να βοηθήσουμε στην επαναλειτουργία του σχολείου. Και όταν λέω “επαναλειτουργία του σχολείου”, ξεκαθαρίζω: Όχι να μπάσουμε, επιτρέψτε μου την

φράση, τους μαθητές μέσα αλλά να επιτρέψουμε, να δώσουμε δυνατότητες να ανοίξουν τα σχολεία. Δική μου άποψη είναι ότι υπάρχουν σαφείς ευθύνες για το γεγονός ότι τα σχολεία είναι κλειστά, ότι σαφώς υπάρχει διαφοροποίηση ευθυνών. Δεν ζητώ την ίδια ευθύνη από ένα δεκαεξάχρονο και από έναν καθ' ύλην υπεύθυνο Υπουργό. Άρα, θα πρέπει εμείς να ζητήσουμε πλέον από την πολιτεία, από το Υπουργείο, με όποιο τρόπο εδώ κρίνουμε, την επαναλειτουργία των σχολείων, με σαφή όμως αποδέκτη: Το ΥΠΕΠΘ, την Κυβέρνηση ξεκάθαρα.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος): Το δελτίο τύπου το οποίο εκδόθηκε εχθές, και όχι σήμερα, ακριβώς για να μην επόμεθα των γεγονότων που τρέχουν, έχω την γνώμη ότι εξάνλησε τη δυνατότητα αυτή τη στιγμή, αυτή τη στιγμή το τονίζω, συμβολής μας στην αντιμετώπιση της κρίσης με την έκφραση κάποιας άποψης, γνώμης, εισήγησης, απόφασης, όπως θέλουμε το βαπτίζουμε. Ήδη υπάρχει ένα δελτίο τύπου. Για σήμερα πάλι είχε τεθεί κάποιο πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθούμε και χρονικά, το να επεκταθούμε και σε άλλα θέματα - θέματα τα οποία ίσως έχουν απασχολήσει την ΟΛΜΕ, τη ΔΟΕ και την ΟΙΕΛΕ, που είναι κατ' εξοχήν συνδικαλιστικές οργανώσεις, επί εκατοντάδες ώρες και έχουν γίνει ειδικά συνέδρια, έχουν γίνει σεμινάρια, ημερίδες, διημερίδες, πάμπολλα έχουν γραφτεί και υπάρχουν στη βιβλιοθήκη της ΟΛΜΕ και της ΔΟΕ - σε τόσο μεγάλο εύρος των εκπαιδευτικών προβλημάτων νομίζω ότι είναι ανεδαφικό. Αυτή τη στιγμή τουλάχιστον. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Ρήγας.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Ζήτησα το λόγο για ένα γενικότερο σημείο, κ. Πρόεδρε, αλλά είμαι υποχρεωμένος να τοποθετηθώ και με βάση την πραγματικότητα, όπως προέκυψε εχθές και να θυμίσω στον κ. Νοτάκη ότι δεν αποφασίσαμε, ότι διαφωνήσαμε, ότι υπήρξαν δύο προτάσεις, ότι δεν προέκυψε απόφαση, προέκυψε η αποτύπωση αυτής της διαφωνίας σε ένα δελτίο τύπου. Αυτό είπαμε ότι θα κάνουμε.

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος): Αν επιτρέπετε, γι' αυτό και ανέφερα πέντε χαρακτηριστικά, να διαλέξουμε ...

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Όχι. Να είμαστε σαφείς, ότι αυτό είναι η ανακοίνωση που διατυπώνει την διαφορά απόψεων που υφίσταται. Αυτό το συμφωνήσαμε και κανένας δεν μπορεί να αρνηθεί το ότι θα αποτυπωνόταν ό,τι υπήρξε. Εμείς τουλάχιστον το υπογραμμίσαμε αυτό και το επαναφέρουμε. Το επιβεβαιώνουμε και το επισημαίνουμε. Πήρα όμως το λόγο για να πω ότι νομίζω ότι αδικεί τη χθεσινή συζήτηση, αν πει κανένας ότι τα θέματα τα οποία προέκυψαν ήταν, πρώτον το εξεταστικό πλέγμα, δεύτερον η τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση. Νομίζω ότι από το σύνολο των τοποθετήσεων προέκυψε ότι υπάρχει ένα γενικότερο πρόβλημα. Και το γενικότερο πρόβλημα μπορεί κανένας να το περιγράψει ως εξής: Χρειάζεται μεταρρύθμιση; Ποιοί πρέπει να είναι οι άξονες αυτής της μεταρρύθμισης; Με ποιό τρόπο θα προχωρήσουμε στη συζήτηση και στην υιοθέτηση των αξόνων και των επιμέρους μέτρων; Τί είναι εκείνο που βρίσκεται σε πρώτη προτεραιότητα σήμερα; Ποιά πρέπει να είναι η φιλοσοφία μιας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης; Χρειαζόμαστε ένα σύστημα σύμφωνα με το οποίο περισσότερα παιδιά να πηγαίνουν στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση ή περισσότερη βαρύτητα, μεγαλύτερη διεύρυνση της Δευτεροβάθμιας, του Γενικού Λυκείου; Δηλαδή, θέλω να πω, ότι το σύνολο των τοποθετήσεων νομίζω ότι μας έφερε μπροστά στην ανάγκη να περιγράψουμε στους γενικούς της άξονες μία αντίληψη, μία διαφορετική αντίληψη - αν είναι διαφορετική - στο θέμα της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Αν από αυτό το γενικότερο πρόβλημα εστιαστούμε τώρα σε επιμέρους σημεία, νομίζω ότι θα το αδικήσουμε. Για σκεφτείτε, εάν σήμερα ως ΕΣΥΠ, μέσα στην κατάσταση, το γενικότερο πρόβλημα που δημιουργείται - τί είδους μεταρρύθμιση χρειαζόμαστε, είναι καλή ή δεν είναι καλή αυτή - βγούμε με μία θέση για την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευσης, νομίζω ότι θα είμαστε αναντίστοιχοι στα μάτια της ελληνικής κοινωνίας και μάλλον έξω από τα πράγματα.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κ. Παπαχαλαράμπους.

κ. Τ. Παπαχαλαράμπους (ΔΟΕ): Θα συμφωνήσω με τον κ. Ρήγα γιατί όπως είπα και στην αρχή, είναι επόμενο κάτω από αυτές τις συνθήκες και τις προϋποθέσεις που συγκλήθηκε το ΕΣΥΠ να ασχοληθούμε γενικά με τη συγκεκριμένη, αν θέλετε, εκπαιδευτική

μεταρρύθμιση αλλά και με την ανάγκη μιας άλλης πραγματικής, ουσιαστικής μεταρρύθμισης που έχει σήμερα ανάγκη ο τόπος. Δεν θα ήθελα να πω, και θα συμφωνήσω με τον κ. Νικολόπουλο, ότι σε αυτή τη φάση έτσι όπως έχουμε έρθει όλοι μας προετοιμασμένοι να συζητήσουμε ένα εξειδικευμένο θέμα, όπως είναι η τεχνολογική εκπαίδευση, θα βγει κάτι ουσιαστικό από αυτή τη συζήτηση, όπως είπε επιγραμματικά ο κ. Ρήγας προηγουμένως. Θα πρέπει επιτέλους να αρχίσει κάτω από αυτές τις συνθήκες που όλοι μας ζούμε μια συζήτηση, σε αυτό το Συμβούλιο Παιδείας και να δούμε σε γενικές γραμμές ποιά παιδεία, ποιά δημόσια εκπαίδευση θέλουμε σήμερα για τα παιδιά μας. Ένα το ζητούμενο. Δεύτερον: Μέσα από ποιά πολιτική χρηματοδότησης της ίδιας της δημόσιας παιδείας; Σε ποιό ύψος θα γίνει αυτή η χρηματοδότηση; Μέσα από ποιούς μηχανισμούς θα προωθηθεί η χρηματοδότηση για να μην ενταθεί, θα έλεγα, ο ταξικός χαρακτήρας της εκπαίδευσης; Το θέμα δεν είναι μόνο να αυξήσουμε το ποσοστό δαπανών για την παιδεία αλλά θα πρέπει να προωθήσουμε αυτές τις δαπάνες προς την κατεύθυνση εκείνη, ώστε να έχουμε μια ισόρροπη ανάπτυξη εκπαιδευτική και κατά προέκταση κοινωνική και οικονομική του τόπου μας. Θα πρέπει να δούμε, και προσεχώς μέσα από το Συμβούλιό μας, ποιούς εκπαιδευτικούς θέλουμε. Με ποιές δυνατότητες; Με τί προσόντα; Με ποιά προγράμματα; Με ποιά βιβλία; Με ποιά εκπαιδευτική πολιτική, που να μην εκφράζει προσωπικές θέσεις και αντιλήψεις; Μια εκπαιδευτική πολιτική που θα βοηθήσει ώστε το εκπαιδευτικό μας σύστημα να μπορέσει να ανταποκριθεί σήμερα στις προκλήσεις και απαιτήσεις των καιρών - το είπε και η κα Δασκαλάκη εχθές - αν θέλουμε πραγματικά να προσφέρουμε ουσιαστικά μέσα από αυτό το όργανο. Πιστεύω ότι σήμερα δεν μπορούμε να συνεχίσουμε και να μιλήσουμε για το συγκεκριμένο θέμα γιατί, πράγματι, θέλουμε-δεν θέλουμε, το είπατε κι εχθές οι περισσότεροι, τα θέματα της επικαιρότητας είναι αυτά τα οποία προκαλούν το φορτισμένο κλίμα που ζούμε όλοι στην εκπαίδευση σήμερα και αν θέλετε, στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση περισσότερο. Όμως πιστεύω ότι το Συμβούλιο θα πρέπει να συνεχίσει στη βάση που ετέθη εχθές, να δούμε πώς τελικά θα προωθηθούν αυτά που είπατε.

Ανακεφαλαιώνοντας τις τοποθετήσεις σε ό,τι αφορά την από εδώ και πέρα πορεία του Συμβουλίου, για το πώς θα πρέπει να γίνει

αυτή η επικοινωνία με τα κόμματα, με την Κυβέρνηση, προτείνω να πούμε ξεκάθαρα τις θέσεις που αναπτύχθηκαν κι εσείς έχετε τη δυνατότητα να τα προωθήσετε όλα αυτά και να ζητήσετε τη συμβολή τους στη σωστή λειτουργία αυτού του οργάνου, πέρα από τις όποιες αντιθέσεις έχουμε και έχουν για το συγκεκριμένο Συμβούλιο Παιδείας. Δεν θα είμαι από αυτούς που θα δικαιολογήσουν ούτε θα καυτηριάσουν, θα έλεγα, την απουσία ορισμένων φορέων ή κομμάτων σε αυτή εδώ την αίθουσα. Όχι. Καθένας είναι υπεύθυνος γι' αυτό που κάνει. Δεν μπορώ όμως να δικαιολογήσω φορείς, κόμματα που έχουν στην προμετωπίδα της πολιτικής τους σήμερα, εχθές άλλοι, το διάλογο, να απουσιάζουν. Αυτό θα πρέπει εσείς να το προωθήσετε, όπως είπαμε. Δεύτερον, θα πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια από την πλευρά του Προέδρου με τους τρόπους και τις διαδικασίες που γνωρίζει πολύ καλά, ώστε να υπάρχει σύνθεση ή συγκρότηση ή διάρθρωση αυτών των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία οργάνων, για να μπορέσουμε, όπως είπε και ο συνάδελφος εδώ, να προχωρήσουμε ουσιαστικά στη λειτουργία με αυτούς που θέλουν να παρακολουθήσουν και να συμμετάσχουν ενεργά στη λειτουργία αυτού του οργάνου. Συγχρόνως όμως θα πρέπει το ΕΣΥΠ να μην “αναπαυτεί” στην τωρινή συνεδρίασή του και να πει ότι “από εδώ και πέρα θα δούμε πότε θα συνεδριάσουμε”, αλλά, απεναντίας, θα πρέπει να βρίσκεται σε επαγρύπνηση - χρησιμοποίησε αυτή τη λέξη ο κ. Ρήγας, σε εγρήγορση θα πρόσθετα εγώ - ώστε να συνεχίσουμε αυτή την πορεία μέσα από τα όργανα που είπατε προηγουμένως και να μην ερχόμαστε πυροσβεστικά να αντιμετωπίσουμε το όποιο πρόβλημα προκύπτει στο χώρο της εκπαίδευσης.

Σε ό,τι αφορά την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση, είπαμε ότι θα μπορούσαμε να συζητήσουμε για πολλά θέματα, τα οποία ταλανίζουν την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση και γενικότερα τη δημόσια εκπαίδευση. Δεν θα ήθελα να πω τίποτε περισσότερο και σταματώ γιατί θα μπορούσα να πω πολλά και για την μεταρρύθμιση αλλά και για το πώς βλέπω τη μεταρρύθμιση, μια νέα μεταρρύθμιση που πραγματικά να αντιμετωπίζει τα υπαρκτά, τα χρόνια, τα συσσωρευμένα προβλήματα της δημόσιας εκπαίδευσης.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Και πολλά και με ωραίο τρόπο, όπως τα λέτε. Δεν ήθελα με κανένα τρόπο να υπαινιχτώ ότι τα

προβλήματα ή τα θέματα είναι μόνο το εξεταστικό και η τεχνική εκπαίδευση. Ούτε επίσης ήθελα με κανένα τρόπο να περιοριστούμε σε ένα θέμα που μπορεί να είναι αυτό καθεαυτό ουσιαστικό ή σημαντικό αλλά αγνοεί τη γενικότερη κατάσταση που υπάρχει αυτή τη στιγμή. Αναφέρθηκα, όμως, στο ότι εχθές και με τη συμβολή των μελών του ΕΣΥΠ, επικεντρώσαμε την προσοχή μας σε μια κρίση. Είπαμε ότι υπάρχει μια κρίση αυτή τη στιγμή και ότι πέρα από όλα τα άλλα, όλες τις τοποθετήσεις εκ των πραγμάτων δεν μπορούμε να τις βάλουμε σε ένα κείμενο, γιατί δεν είναι εύκολο να συμφωνήσουμε σε κάτι. Αλλά οι τοποθετήσεις έχουν γίνει, υπάρχουν, θα καταγραφούν στα πρακτικά αυτής της συνεδρίασης και θα είναι σαφές ποιές είναι οι θέσεις και οι προβληματισμοί. Είπαμε, όμως, αν μπορούμε να συμβάλουμε καθόλου στην εκτόνωση αυτής της κρίσης. Γι' αυτό κάναμε μία αναφορά στο εξεταστικό εχθές κι εκεί συμφωνήσαμε όλοι ότι υπάρχει ένα πρόβλημα, στο όλο εξεταστικό σύστημα. Όμως νομίζω επίσης, ή τουλάχιστον έτσι κατάλαβα εγώ, ότι διαπιστώσαμε ότι υπάρχει ένα άλλο πρόβλημα ουσιαστικό, στην τεχνική εκπαίδευση. Όχι πώς θα είναι η τεχνική εκπαίδευση, γιατί δεν είπαμε εδώ ούτε πώς θα γίνονται οι εξετάσεις, να μην υπάρχουν οι εξετάσεις όπως είναι σήμερα και να γίνουν κάπως αλλιώς. Αλλά είπαμε ότι υπάρχει ένα θέμα, ότι υπάρχει μία κατάσταση. Εχθές ελέχθη από πολλούς εδώ ότι έχει διαμορφωθεί ένα σύστημα ή μια κατάσταση στη Δευτεροβάθμια τεχνική εκπαίδευση που χωρίς να είναι οργανωμένη αυτή τη στιγμή πλήρως αποκλείει ή οδηγεί - το είπε κάποιος αν θυμάμαι καλά εχθές εκπρόσωπος της ΟΛΜΕ, τουλάχιστον ένας - πολλούς μαθητές να κάνουν μία επιλογή νωρίς και στη συνέχεια δεν τους δίνει τη δυνατότητα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, αν αυτό επιθυμούν να κάνουν. Και είναι ένα από τα στοιχεία αυτή τη στιγμή της έντασης και της κρίσης. Με αυτή την έννοια το είπα. Δεν έχω όμως κανένα λόγο να θέλω να το συζητήσουμε, αν το θεωρείτε εξειδικευμένο ή αν δεν είναι εύκολο να κάνουμε μία τοποθέτηση στο θέμα αυτό. Να προσθέσω και κάτι. Με δεδομένη τη συμφωνία στην οποία είχαμε καταλήξει εχθές, ότι θα σταματήσουμε το μεσημέρι, εκ των πραγμάτων εδώ που έχουμε φθάσει δεν μπορούμε να ανοίξουμε ένα θέμα, να τοποθετηθούμε και να προσπαθήσουμε, εν πάση περιπτώσει, να το συνθέσουμε.

Επομένως, το μόνο που μπορούμε να κάνουμε, βλέπω και φοβάμαι πια, είναι ίσως κάποιες γενικές τοποθετήσεις. Ναι, έχουν ζητήσει το λόγο ο κ. Ρήγας και ο κ. Φουντουκάκος. Παρακαλώ, κ. Ρήγα.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Νομίζω ότι επιβάλλεται να προχωρήσουμε σε έστω γενικές τοποθετήσεις, πάνω στο συνολικό πρόβλημα όμως. Δηλαδή να αρχίσει μια επεξεργασία και ένας διάλογος σε αυτό εδώ το σημαντικό όργανο για το πώς βλέπουμε τα προβλήματα της εκπαίδευσης και τους άξονες μιας μεταρρύθμισης. Νομίζω ότι αυτό είναι περισσότερο ουσιαστικό και να μην καθυστερήσουμε περισσότερο σε αυτό. Να αρχίσουν οι τοποθετήσεις. Όμως, σε ένα σημείο της τοποθέτησής σας οφείλω να κάνω μία επισήμανση: Πράγματι, όλοι υπογραμμίσαμε τη σοβαρότητα του προβλήματος του εξεταστικού πλέγματος και τη σοβαρότητα της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης. Όμως, άλλοι από εμάς τοποθέτησαν τα προβλήματα αυτά μέσα σε ένα ευρύτερο και συνολικότερο πρόβλημα, ως στοιχεία ενός πολύ γενικότερου προβλήματος και άλλοι τα τοποθέτησαν ως μεμονωμένα προβλήματα του νέου θεσμικού πλαισίου. Εκεί ήταν και μια από τις ουσιαστικές διαφορές και δεν χρειάζεται αυτή να επανέλθει.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Φουντουκάκος.

κ. Δ. Φουντουκάκος (Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου): Συμφωνώ με την τοποθέτηση, ότι δεν θα πρέπει να πάρουμε κομμάτια μεμονωμένα του εκπαιδευτικού συστήματος και αυτά να αναλύσουμε. Είναι γενικότερο το θέμα. Νομίζω ότι θα ήταν παραγωγική αυτή η συνάντηση, αν έβγαζε συμπεράσματα για τη θέληση όλων μας, τουλάχιστον όσων βρισκόμαστε εδώ, το ΕΣΥΠ να διαδραματίσει έναν επιτελικό συμβουλευτικό ρόλο και μακάρι να μπορούσε να είναι επιτελικός αυτός ρόλος ανεξάρτητος από την εκάστοτε Κυβέρνηση. Θα ήταν τότε ιδιαίτερα θετικός για την παιδεία. Επίσης, θα ήθελα να πω ότι δεν πρέπει να προσπαθούμε να ανακαλύψουμε πλέον την Αμερική. Είναι δεδομένο ότι η χώρα μας ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι δεδομένο επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δώσει κατευθύνση να κρατήσουν οι λαοί τη γλώσσα τους, τη θρησκεία, την ταυτότητά τους αλλά όσον αφορά την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση ή την κατάρτιση ανεξαρτήτως βαθμίδας εκπαίδευσης, εκεί θα πρέπει

να υπάρχουν κοινές παράμετροι και, όπως ξέρετε, οι οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η 8948 και η 9251 και παλαιότερα η 368 του '85 ήταν σαφείς. Δεν θα μπορεί να γίνει ελεύθερη διακίνηση προσώπων και υπηρεσιών μέσα στην εσωτερική αγορά, αν δεν έχουμε κοινές παραμέτρους. Κατά συνέπεια - δεν ξέρω διαδικαστικά τα θέματα της παιδείας από πλευράς εξετάσεων, ελέγχου κ.λ.π. - εκείνο που θα ήθελα να πω είναι εμείς να μη βλέπουμε την Ελλάδα μεμονωμένη αλλά ως μια χώρα που είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι θα μπορέσουμε να δώσουμε μεγαλύτερες προοπτικές στην παιδεία μας και έτσι θα μπορέσουμε να φτιάξουμε τον αυριανό, όχι Έλληνα πολίτη μόνο αλλά Ευρωπαϊκό πολίτη. Εκεί πρέπει να κατατείνει η προσπάθεια για την παιδεία. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Η κα Δασκαλάκη και μετά ο κ. Ιωακειμίδης.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Πάρα πολύ σύντομα εις επίρρωσιν όσων είπε ο κ. Φουντουκάτος, συμφωνώ ότι πρέπει να εισέλθουν γενικότερα ερωτήματα. Για το πώς πρέπει να είναι η παρουσία μας στον αυριανό κόσμο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, θα ήθελα να σας πω δυό-τρία πράγματα: Είναι αλήθεια ότι η μεγάλη συζήτηση που γίνεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση αυτή τη στιγμή είναι το πώς θα περάσουμε, και με την προοπτική της διεύρυνσης που δίνει άλλες δυνατότητες, στον επόμενο αιώνα, σε μια Ευρώπη πολυπολιτισμική και πολυγλωσσική. Επιμένουμε πάρα πολύ σε αυτό και επιμένουν κυρίως, καταλαβαίνετε, εκείνοι που έχουν - όχι "μικρότερες" γλώσσες, γιατί τον βρίσκω πολύ ατυχή αυτό τον χαρακτηρισμό - γλώσσες που μιλιούνται από μικρότερα σύνολα Ευρωπαίων πολιτών. Η μεγάλη συζήτηση που έγινε στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν να δοθεί έμφαση στην τεχνική παιδεία και να δοθεί έμφαση σε όλες εκείνες τις καινούργιες τάσεις ή επιστήμες που απαντούν και στο τεράστιο πρόβλημα της ανεργίας. Ξέρετε ότι η ανεργία είναι ένα πρόβλημα που καίει αυτή τη στιγμή και ότι σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης η πρώτη πληττόμενη ομάδα αλλά με συντριπτική διαφορά από τη δεύτερη, που δυστυχώς είναι οι γυναίκες, είναι οι νέοι που βγαίνουν για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας. Εμείς κάποτε σε μια ad hoc επιτροπή που είχε γίνει την πρώτη χρονιά αυτής της θητείας, που σκοπός της μόνο

ήταν να εκπονήσει μια έκθεση για το πρόβλημα της ανεργίας και στην οποία είχα πάρει μέρος, δεχθήκαμε μια σειρά από εμπειρογνώμονες, ειδικούς κ.λ.π. - και παρεμπιπτόντως, θα ήθελα να σας πω ότι ήρθε κάποιος που είπε ότι σύμφωνα με ορισμένους υπολογισμούς βεβαίως θα μειωθεί το πρόβλημα της ανεργίας αλλά ότι θα υπάρξουν στο μέλλον, το είπε πολύ συγκεκριμένα, δεν έχω τα χαρτιά μπροστά μου ένα x ποσοστό νέων που πότε στη ζωή τους, ποτέ, ούτε μια μέρα δεν θα μπορέσουν να δουλέψουν. Αυτό λοιπόν είναι ένα τρομακτικό στοιχείο και εκεί πέρα νομίζω ότι μπερδεύτηκε λίγο το πράγμα και επισημάνθηκε στην Επιτροπή Πολιτισμού αργότερα το πρόβλημα, ότι με αυτή την κάπως ζοφερή προοπτική και διαπίστωση που έχει σχέση όχι μόνο με τις πολιτικές αλλά και την τεχνική εξέλιξη αυτή καθεαυτή, η Ευρώπη που ο χαρακτήρας της ήταν βαθύτατα ουμανιστικός, που τέλος πάντων θέλει να είναι εκείνη από την οποία ξεκινούν τα φώτα με την ευρύτατη έννοια, ας μην πέσουμε σε ειδικότερες έννοιες, όπως στον διαφωτισμό και τέτοια, για τον υπόλοιπο τουλάχιστον δυτικίζοντα κόσμο, κάπως χάνει το νήμα και μπερδεύει πάρα πολύ την έννοια “παιδεία” με την έννοια “επαγγελματική κατάρτιση” και “επαγγελματική επιμόρφωση”, με όλους τους κινδύνους που μπορεί αυτό να συνεπάγεται για τη φυσιογνωμία της, την εκπαιδευτική ή την πολιτισμική στον επόμενο αιώνα που θέλουμε να διατηρείται έτσι όπως είπαμε πριν ότι είναι η ψυχή της Ευρώπης, πολύγλωσση, πολυπολιτισμική κ.λ.π. Είναι λίγο ρομαντικό αλλά κάνουμε μεγάλες συζητήσεις πάνω σε αυτό το ζήτημα. Και επίσης, πολύ μεγάλη συζήτηση γίνεται για την περίφημη σύνδεση πανεπιστημίων ή ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με την επιχείρηση. Ήθελα να σας πω τα σημεία μόνο, δεν θα μπω σε άλλες λεπτομέρειες.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Ιωακειμίδης.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος): Εγώ, κ. Πρόεδρε, θα ήθελα να τονίσω το ζήτημα της τεχνικής εκπαίδευσης, επειδή μου φάνηκε από ορισμένες απόψεις ότι κατά ποιο τρόπο και ίσως σε ένα κάποιο βαθμό υποβαθμίζεται η αξία της. Η τεχνική εκπαίδευση στο σύνολο της εκπαιδευτικής διαδικασίας δεν είναι ένα μικρό κομμάτι, είναι ένα παρά πολύ μεγάλο κομμάτι, γιατί έχει σχέση με την ανάπτυξη της χώρας, με την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων και με όλες τις συνέπειες που υπάρχουν

μετά στην οικονομία αυτής της χώρας. Πάρτε ως παράδειγμα τη Γερμανία. Η Γερμανία από ισοπεδωμένη έγινε πρώτη δύναμη, όχι κυρίως λόγω της εισροής των αμερικανικών κεφαλαίων αλλά κυρίως χάρη στο τεχνικό της δυναμικό. Η Γερμανία έχει τεχνική εκπαίδευση ζηλευτή ακόμα και σήμερα σε όλο τον κόσμο και το σύστημα της δυαδικής εκπαίδευσης που έχει είναι ζηλευτό από την εποχή του Βίσμαρκ. Και λάβετε υπόψη επίσης ότι και η Ανατολική Γερμανία κατάφερε να είναι πρώτη στον τότε ανατολικό συνασπισμό γιατί διατήρησε και αυτή το ίδιο σύστημα τεχνικής εκπαίδευσης. Επομένως, η τεχνική εκπαίδευση στο σύνολό της, η οποία ξεκινάει στην κορυφή από την έρευνα - έρευνα θεωρητική, εφαρμοσμένη, πάμε μετά στις μελέτες, πάμε στις εφαρμογές, πάμε στα συστήματα διοίκησης - είναι ένα πολύπλοκο θέμα, το οποίο πρέπει να το αντιμετωπίσουμε με τη σοβαρότητα που έχει. Και θέλω να σας πω σήμερα, και έρχομαι σε αυτό που λέει η κα Δασκαλάκη, ότι στην εποχή της νέας τεχνολογικής επανάστασης που γίνεται με τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, η τάση στην τεχνική εκπαίδευση είναι η επανεισαγωγή των ανθρωπιστικών επιστημών στα πιο προωθημένα σήμερα συστήματα εκπαίδευσης επιστημόνων. Καταλαβαίνουν ότι θα πρέπει, ας πούμε, να έχουν μια δυνατή βάση και στις ανθρωπιστικές επιστήμες, γιατί αυτή η νέα τεχνολογική επανάσταση χρειάζεται ολοκληρωμένους επιστήμονες για να αποδώσει ακόμα περισσότερο και επομένως παντού στις μεταρρυθμίσεις που γίνονται μπαίνουν τα ανθρωπιστικά μαθήματα ξανά σε αυτές εδώ τις κατευθύνσεις.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, σε μας νομίζω ότι τώρα έχουν φύγει τα μαθήματα αυτά. Διαδικαστικά θέλετε να πείτε κάτι, ή θέλετε να τοποθετηθείτε;

κ. Μ. Νοτάκης (Συντονιστική Επιτροπή Δικηγορικών Συλλόγων Ελλάδος): Απλώς, από την εισηγήσή μου χωρίζω ένα κομμάτι που έρχεται σε συμφωνία, μπορώ να πω, με αυτό που είπε και η κα Δασκαλάκη, ο κ. Φουντουκάκος και ο κ. Ιωακειμίδης, εκείνο που λέει ότι πρέπει η προσοχή μας να εστιαστεί σε δύο σημεία: Πρώτον, χρειάζεται θεωρητική τεκμηρίωση των δεδομένων τρόπων και μεθόδων ριζικής αντιμετώπισης του εκπαιδευτικού προβλήματος της χώρας και δεύτερον, θεωρούμε ότι δεν χρειάζεται η επισφαλής ενίοτε αναζήτηση και προσφυγή σε πρωτότυπες

λύσεις, με δεδομένο ότι δραστηριοποιούμεθα στο πολιτισμικό και πολιτικοοικονομικό περιβάλλον της Ευρώπης που μας παρέχει άφθονα παραδείγματα εκπαιδευτικών προτύπων και συμπεριφορών, αρκεί μόνο να μην υποκύπτουμε στον πειρασμό της προσφυγής στην εύκολη λύση που λέγεται πιστή αντιγραφή αλλά αντίθετα να γίνεται επιλεκτική μεταφορά στο δικό μας εκπαιδευτικό σύστημα εκείνων των στοιχείων που συνάδουν με την κουλτούρα μας, τις δεδομένες υλικότεχνικές δυνατότητες και τη δομή της οικονομίας χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι επιτρέπεται η επανάπαυση στη μετριότητα. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Νικολόπουλος.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): κ. Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, αισθάνομαι πραγματικά ότι αρκετές φορές παρανοήθηκα και ήταν δικαιολογημένο, γιατί αποσπασματική τοποθέτηση εύκολα παρανοείται. Θα ξεκινήσω με μια διαπίστωση, ότι όποιος αυτή τη στιγμή δεν βλέπει τη δυσλειτουργία των σχολείων, δεν θέλει να δει μια δυσλειτουργία που είναι λάθος να την εντωπίσουμε στα κλειστά σχολεία. Είναι μια δυσλειτουργία που υπάρχει εντονότατη και στα ανοικτά σχολεία, γιατί σε αυτή την εκπαίδευση, με τις παρούσες συνθήκες, δεν υπάρχουν ανοικτά σχολεία. Ανοικτά σχολεία υπάρχουν απλώς και μόνο για λόγους προπαγάνδας. Για μένα όμως, πέρα από αυτό, υπάρχει ένα γενικότερο κοινωνικό πρόβλημα. Δεν κουράστηκα να επαναλαμβάνω, ότι εκτός από τον κοινωνικό ιστό που απειλείται - και απειλείται με μια γενικευμένη εξέγερση νέων ανθρώπων ο κοινωνικός ιστός και, αν θέλετε, απειλείται ακόμα περισσότερο από μια κοινωνία που περιμένει να κουραστούν τα παιδιά και να γυρίσουν στο εκπαιδευτικό σύστημα, θα μου επιτρέψετε να θεωρώ απαράδεκτη τη στάση μιας κοινωνίας που λέει “πού θα πάει, θα κουραστούν και θα γυρίσουν” και η οποία δεν κάνει τίποτα - απειλείται, το ξαναλέω, και ο οικογενειακός ιστός. Διαπιστώνουμε μια βούληση να τεθούν αντίθετοι με τους μαθητές οι γονείς. Είμαι εκπαιδευτικός μαχόμενος - είναι κακή έκφραση, είμαι εκπαιδευτικός που υπηρετεί αυτή τη στιγμή και είναι τραγική εμπειρία για μένα να βλέπω γονείς έξω από τις αίθουσες να κάνουν τον παιδονόμο και να επιπλήττουν παιδιά: Σημαίνει ότι η ίδια η εκπαίδευση είναι αρνητική.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Ήταν τραγικό να ακούω μια μητέρα να φωνάζει “θέλεις - δε θέλεις, θα πας στο σχολείο”, το ζήσατε, το είδατε όλοι σας, φαντάζομαι στις τηλεοράσεις. Ανοίγονται μέτωπα αυτή τη στιγμή και δεν θεωρούμε λύση το άνοιγμα αυτό των μετώπων. Θα μου επιτρέψετε να πω μιλώντας στο όνομα όλων των εκπαιδευτικών, ότι ούτε οι ελαφρώς μεθυσμένοι εκπαιδευτικοί που πηγαίνουν στο σχολείο είμαστε, ούτε οι συναλασσόμενοι όπως είπαν και εχθές αλλά είμαστε άνθρωποι με τις αδυναμίες μας που είναι απόρροιες αυτού του εκπαιδευτικού συστήματος, σίγουρα όμως ταγμένοι στο χώρο της εκπαίδευσης. Όπως ξέρετε, άλλα θελκτικά στοιχεία εκτός από την αγάπη αυτό το επάγγελμα ελάχιστα έχει. Αδικούμε τους μαθητές και είναι φυσιολογικό, γιατί όσο πολυπρόσωπο και αν είναι αυτό το όργανο θα λείπει πάντα ο μαθητής. Αποφασίζουμε ως μεγάλοι στο όνομα των μαθητών. Δεν ακούσαμε εδώ μέσα το λόγο του μαθητή και ίσως θα κάνω προσωπικά το συνήγορο του διαβόλου. Αδικούμε τους μαθητές, όταν τους θεωρούμε ανώριμους. Προφανώς και δεν ξέρουν το νόμο, αφού κι εμείς δεν τον ξέρουμε στις λεπτομέρειες του, έχουν καταλάβει όμως ένα: Ότι δεν πάει άλλο.

Κάναμε μια επιπόλαιη, ίσως, χωροταξική ανάλυση ως προς το από πού ξεκίνησαν οι καταλήψεις, μια και οι καταλήψεις είναι το επιφανόμενο, που δείχνει το βάθος και το εύρος της κρίσης. Οι καταλήψεις, κυρίες και κύριοι, ξεκίνησαν σε περιοχές ανεβασμένες οικονομικά, στη Βούλα, τη Βουλιαγμένη και άλλα, βόρεια προάστια, γιατί εκεί είχαν καταλάβει από νωρίς το τί πρόκειται να γίνει και είχαν πάει από πολύ νωρίς στα φροντιστήρια, είχαν κάνει είκοσι μέρες διακοπές. Η έκφρασή τους ήταν “δεν μπορώ άλλο, έχω κουραστεί”, αυτό καταλάβαν, οι μαθητές ότι δεν αντέχουν άλλο. Και έδω θα κάνω μια ιδιαίτερη έκκληση σε όσους μεταφέρουν τις προκλήσεις της Ευρώπης: Δεν διαφωνώ, συμφωνώ ότι υπάρχουν προκλήσεις της Ευρώπης. Στο όνομα όμως αυτών των προκλήσεων δεν πρέπει να θυσιάσουμε και τα παιδιά μας. Κυρία Δασκαλάκη, ξέρω ότι δεν το εννοούσατε, έχει γίνει όμως κατάχρηση πλέον του πράγματος, ειδικά όταν μιλάμε για εκπαιδευτικά συστήματα που ήδη και στην Ευρώπη αναθεωρούνται. Ξέρω πολύ καλά, και γι’ αυτό μιλώ, το γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα μια και υπηρέτησα 5 χρόνια στη Γερμανία.

Ναι μεν, όπως είπε ο κύριος του Τεχνικού Επιμελητηρίου - θα μου επιτρέψει, δεν συγκρατώ το όνομά του - εκεί υπάρχει από την εποχή του Βίσμαρκ μια τεράστια ανάπτυξη αλλά να μην ξεχνάμε ότι εκεί ξαφνικά διαπίστωσαν ότι το Hauptschule και το Realschule, το αντίστοιχο τεχνικό δημοτικό και επαγγελματικό δημοτικό, δημιούργησαν καινούργιες τάξεις, καινούργιες διακρίσεις, ότι οι Gymnasiasten δεν έχουν πλέον κοινή γλώσσα με τους υπολοίπους. Έφτασαν να θεωρούν παράλογη την απαίτηση των Ελλήνων γονιών, να θέλουν τα παιδιά τους να ακολουθήσουν ανώτατες σπουδές. Υπήρχε επίσης νωρίτερα αντίδραση από το Υπουργείο Παιδείας της Βαυαρίας, που έλεγε “δεν κατανοούμε γιατί θέλετε τα παιδιά σας να πάνε στο γυμνάσιο”. Δυσπιστώ και δυσπιστώ βάσιμα, στο κατά πόσον στην Ευρώπη υπήρχε η ανθρωπιστική διάσταση της παιδείας, κατά πόσον ήταν ουμανιστική η ευρωπαϊκή εκπαίδευση, όταν θυμάμαι ότι η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στο Βέλγιο, η αντιαυταρχική, που υπήρχε πριν από δεκατέσσερα περίπου χρόνια καταργήθηκε ύστερα από παρέμβαση του αντίστοιχου ΣΕΒ του Βελγίου, ο οποίος διαπίστωσε ότι δεν είναι αποδοτικοί οι μαθητές και ο οποίος, μετά από κάποιο διάστημα, είπε “ξαναγυρίστε στην αντιαυταρχική εκπαίδευση, γιατί αυτή η εντατικοποίηση που θέλετε τους κούρασε περισσότερο και αντιδρούν ακόμα περισσότερο. Θα πρέπει λοιπόν να δούμε ότι όλα αυτά που έρχονται με καθυστέρηση πολλών χρόνων στην χώρα μας - ήδη εντοπίστηκαν σε άλλες παρεμβάσεις - υπονομεύουν τόσο το παρόν όσο και το μέλλον των παιδιών μας. Και όταν λέμε εκπαίδευση, μην ξεγελιόμαστε, εννοούμε παιδιά και τίποτα άλλο.

Σε αυτά τα πλαίσια και με αυτή τη λογική έγινε μία μεταρρύθμιση κακή, κάκιστη κατά την άποψή μου, χωρίς να σημαίνει ότι δεν ήταν κακή και η προηγούμενη εκπαιδευτική κατάσταση. Δεν έρχεται όμως να αντικαταστήσει ένα κακό με κάτι κακό επίσης, το οποίο όμως υπονομεύει και τις όποιες προσπάθειες βελτίωσης στο μέλλον, γιατί έχεις ήδη μία μεταρρύθμιση. Και είναι οξύμωρο, μιλώ ως καθηγητής, εμείς που κατεξοχήν θέλαμε μεταρρύθμιση, να πολεμάμε τη συγκεκριμένη μεταρρύθμιση. Είναι επικίνδυνη η αντίληψη που θέλει την εκπαίδευση εξυπηρετική, υπηρετική της κοινωνίας. Προφανώς και το παιδί θα ενταχθεί σε μια κοινωνία. Προφανώς και πρέπει να έχει

τις δυνατότητες να ανταποκριθεί σε αυτή την κοινωνία. Αλλοίμονο όμως, εάν δεν έχει και τις δυνατότητες να μετατρέψει, να παρέμβει ενεργητικά σε αυτή την κοινωνία. Αλλοίμονο, εάν η εκπαίδευση αποκτήσει μόνο μία διάσταση κοινωνικής εξυπηρέτησης και χάσει και τον άλλο μεγάλο πόλο της, που λέγεται “ικανοποίηση των αναγκών του παιδιού”. Και οι ανάγκες του παιδιού δεν είναι, κύριοι, μόνο οι μελλοντικές. Είναι φυσιολογικό να δίνουμε σε αυτές μεγαλύτερη βαρύτητα ως γονείς, ως εκπαιδευτικοί, εάν θέλετε, ως ενήλικες. Οι ανάγκες του παιδιού όμως είναι και οι σημερινές και αυτές τις έχουμε χάσει. Μη θεωρήσετε σύμπτωμα το παράδειγμα που θα αναφέρω: Επτά ώρες σχολείο, τρεις ώρες φροντιστήριο, μία με δύο ώρες ξένη γλώσσα, δεν υπάρχει πια παρόν, παιχνίδι, δεν υπάρχει φλερτ, δεν υπάρχει ικανότητα να δεχτεί το παιδί τα υπόλοιπα κοινωνικά ερεθίσματα. Έχει μείνει μόνο σε ένα στεγνό μαθησιακό πεδίο, για να ικανοποιήσει τις όποιες μελλοντικές του ανάγκες. Και οι σημερινές του ανάγκες πού είναι; Δεν υπάρχουν; Είναι ένα τεράστιο σφάλμα. Χάνεται από την εκπαίδευση η κάθε μαθητοκεντρική διάσταση.

Με ακούσατε, ίσως απλουστευτικά και γενικευμένα, να πολεμάω τις εξετάσεις και να το επαναφέρω και να το επαναφέρω. Είναι όμως αυτό που καθορίζει σήμερα την εκπαίδευση και πρέπει να το δούμε. Πρώτα απ’ όλα δεν είναι εξετάσεις, κυρίες και κύριοι, είναι διαγωνισμοί, από τη στιγμή που λέει “τόσοι θα περάσουν, τόσοι θα μείνουν απ’ έξω”. Και φριχτοί διαγωνισμοί, γιατί αυτό το “τόσοι θα περάσουν, τόσοι θα μείνουν απ’ έξω” το λέει μέσα στο ίδιο το Λύκειο. Δε νομίζω ότι υπάρχουν πιο επίσημα χείλη από αυτά του Υπουργού, ο οποίος στο Ζάππειο είπε ότι “το 2000 θα έχουμε 40.000 μαθητές λιγότερους υποψηφίους”. Πού θα πάνε αυτές οι 40.000; Εδώ μπαίνει και το άλλο πρόβλημα, της τεχνικής εκπαίδευσης. Θα πάνε σε μια θελκτική τεχνική εκπαίδευση με ελεύθερη επιλογή τους, γιατί επιτέλους θα αποκτήσει το ελληνικό κράτος μία εκπαίδευση που στα 18 χρόνια θα δίνει στο άτομο, στο μαθητή τη δυνατότητα να μπει στην κοινωνία ή θα τον έχουμε διώξει; Γιατί αν τον έχουμε διώξει, δε λύνουμε σε τίποτα το πρόβλημα. Μπαίνουμε στη λογική της ελεύθερης πρόσβασης των Πανεπιστημίων και όντως θα είναι ίσως οι θέσεις στις σχολές στην αναλογία “μία προς μία”. Αλλά αυτή η ελεύθερη πρόσβαση θα έχει

εξυπηρετηθεί από μία απόρριψη μέσα στο Λύκειο. Γι' αυτό με ακούτε να καταφέρομαι συνεχώς εναντίον των εξετάσεων. Είναι το κομβικό σημείο οι εξετάσεις στη Β' Λυκείου, αυτό που, εάν θέλετε, εξυπηρετεί το όλο εκπαιδευτικό σύστημα. Είναι σαφές ότι αναφέρομαι στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, όχι στην Πρωτοβάθμια, η οποία έχει εξίσου μεγάλα προβλήματα και από την οποία θα έπρεπε να είχε αρχίσει η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και είναι σαφές ότι, γι' αυτό το λόγο, δεν αναφέρομαι αντίστοιχα και στα προβλήματα της Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Θα πρέπει, λοιπόν, να γίνει σαφές ότι δεν θέλουμε μια τέτοια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση, ότι θέλουμε μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που δεν θα έχει μετατρέψει το σχολείο σε εξεταστικό κέντρο, ότι, επιτέλους, θέλουμε μια εκπαίδευση που δεν ασχολείται μόνο με το ποιοί θα μπουκ αλλά με το ποιοί φοιτούν σε αυτή. Μέχρι τώρα ακουγόταν περίεργο, όταν λέγαμε ότι θέλουμε απελευθέρωση του Λυκείου από την εισαγωγή στο Πανεπιστήμιο, ότι θέλουμε την αυτονομία και την αυτοτέλεια του Λυκείου, ότι θέλουμε έναν μαθητή, ο οποίος μπορεί να σταθεί ως ανεξάρτητη προσωπικότητα που δέχεται αλλά και παίρνει. Αυτό το "παίρνει", κύριοι, μέχρι τώρα δεν υπήρχε. Τώρα πλέον δεν θα υπάρχει και το "δέχεται". Θα έχουμε έναν μαθητή που μόνο θα διαβάζει αυτά που θα του καθορίζουμε εμείς.

Πάλι, πολύ συνοπτικά ήταν αυτά που είπα. Πάλι, φαντάζομαι ότι σας έγινε σαφές ότι εάν δεν σταθούμε και από την μεριά του μαθητή να δούμε τα όσα γίνονται, δεν θα τα δούμε σωστά, θα έχουμε μια πολύ μερική θεώρηση. Και εξακολουθώ να πιστεύω ότι ρόλος και του ΕΣΥΠ είναι σήμερα να συμβάλει, εάν θέλετε, και σε αυτήν τη συνειδητοποίηση του ελληνικού λαού, της ελληνικής κοινωνίας. Δεν θα λύσει τα προβλήματα η "ταπεινωμένη", σε πολύ μεγάλα εισαγωγικά, αν θέλετε, επιστροφή του μαθητή στο σχολείο. Τα προβλήματα θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν. Εκεί πραγματικά πιστεύω ότι εμείς μπορούμε να συμβάλουμε: Να δώσουμε προς τα έξω, προς τους "υπευθύνους και μη", πάλι σε εισαγωγικά, γιατί όλοι είμαστε υπεύθυνοι, να καταλάβουν ότι αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί. Δεν είναι ρόλος μας να κάνουμε το νομοκατασκευαστή, να προτείνουμε τεχνικά πώς θα λυθεί το πρόβλημα αλλά, τουλάχιστον, αυτή την αγωνία πρέπει να την εκφράσουμε. Ευχαριστώ.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Χθες ομόφωνα κάναμε διαπιστώσεις για το εξεταστικό.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Αν δείτε το δελτίο τύπου, λέει απλώς “ακούστηκαν απόψεις”.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, ένα λεπτό. Δεν θυμάμαι αν ήσαστε εδώ πέρα την ώρα που βγήκε το κείμενο.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Όχι.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Γι’ αυτό λοιπόν, μην κάνετε σχόλια. Εγώ ήμουν πολύ προσεκτικός, δεν έμεινα μόνος μου να γράφω κάτι. Έγραφα ακριβώς ό,τι αποφασίσαμε. Συζητήσαμε και την τελευταία λέξη που υπάρχει εκεί μέσα.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Δεν σας καταλόγισα καμία ευθύνη. Απλώς, διαβάζοντας το δελτίο τύπου - φαντάζομαι να καταλαβαίνετε γιατί δεν ήμουν εχθές εδώ, έπρεπε να ήμουν στην ΟΛΜΕ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Καλά. Μόνο να κάνω ένα σχόλιο σε κάτι που είπατε όταν ήμουν έξω. Αναμφίβολα, είναι χρήσιμο να υπάρχουν μαθητές αλλά το θέμα είναι πώς βρίσκεις την εκπροσώπησή τους.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Ο νομοθέτης δεν προέβλεψε να υπάρχουν μαθητές.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Όχι, όχι.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Εγώ θα προτιμούσα χίλιες φορές να υπήρχαν μαθητές και φοιτητές εδώ. Να σας πω κάτι για τη Βουλή των Εφήβων; Την έχω παρακολουθήσει αρκετές φορές και είχα την ίδια αίσθηση που είχα όταν με είχαν βάλει μία φορά σε μία επιτροπή στο Κολέγιο για μαθητικούς διαγωνισμούς. (Μιλάει στη συνέχεια εκτός μικροφώνου).

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Δεν υπάρχει ούτε ένας εκπαιδευτικός, κα Δασκαλάκη, που να μην πιστεύει ότι η θέση του είναι μέσα στο σχολείο και η θέση του μαθητή είναι μέσα στο σχολείο. Τα υπόλοιπα είναι παραμύθια. Γι’ αυτό διαλέξαμε αυτή τη δουλειά. Δάσκαλοι, καθηγητές, όλοι θέλουμε το σχολείο ανοιχτό και εμάς εκεί μέσα για να κάνουμε τη δουλειά μας. Όταν όμως διακυβεύονται και άλλες αξίες, λέμε μήπως δεν πρέπει να θυσιάσουμε και τις άλλες αξίες στο όνομα των δύο ωρών μαθήματος.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Εγώ είμαι μαζί σας, θυμάστε ότι εχθές υποστήριξα την άποψη να αποσυρθεί το νομοσχέδιο και επισήμως και εκπροσωπούσα το κόμμα. Η Δασκαλάκη όμως αυτή τη στιγμή έχει μια τεράστια απορία: Πώς θα μπορούμε να βοηθήσουμε σε αυτό που είπατε πριν, γιατί εσείς θέσατε το ερώτημα.

κ. Α. Νικολόπουλος (ΟΛΜΕ): Ασκώντας πιέσεις.

κα Κ. Δασκαλάκη(Πολιτική Ανοιξη): Μπράβο, να το αποφασίσουμε, γιατί αυτό θέλω.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Κατά τη διάρκεια της απουσίας μου, κάποια πράγματα ελέγχθησαν στο μικρόφωνο και κάποια εκτός μικροφώνου. Αν θέλετε να χρησιμοποιήσετε το μικρόφωνο, να το χρησιμοποιήσετε για να καταγραφεί η άποψή σας και στα πρακτικά. Ο κ. Αντωνάκος.

κ. Α. Αντωνάκος (ΟΛΜΕ): (μιλάει εκτός μικροφώνου) ήθελα να πω ότι συμφωνώ σε πολλά σημεία με αυτά που άκουσα από τον Αντώνη το Νικολόπουλο, όσον αφορά το ανοικτό και το κλειστό σχολείο. Δυστυχώς, η πλειοψηφία της κοινωνίας κατανοεί ότι το σχολείο είναι ανοικτό όταν το κτίριο είναι ανοικτό, όταν τυπικά λειτουργεί το σχολείο και δεν κατανοεί ότι το σχολείο μπορεί στην πραγματικότητα να είναι πιο κλειστό από ό,τι όταν είναι τυπικά κλειστό: Παραδοξολογία αλλά και πραγματικότητα. Εγώ ισχυρίζομαι πολλές φορές, και από μικροφώνου και δημοσίως, ότι αυτό το καινούργιο σύστημα, έτσι όπως εφαρμόζεται, θέτει εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας, όσο και αν σας φανεί εξωφρενικό, ένα ποσοστό μαθητών γύρω στο 50%. Η ύλη η οποία έχει καθοριστεί, όσο και αν σας φαίνεται εξωφρενικό, η οποία έχει καθοριστεί σε σχέση με το γνωστικό επίπεδο των μαθητών που έχουν εν τω μεταξύ φτάσει στη Β΄ Λυκείου είναι σε τέτοια δυσαρμονία με την πραγματικότητα, που είναι βέβαιο ότι τρομακτικοί αριθμοί μαθητών δεν μπορούν να παρακολουθήσουν. Δηλαδή θα πάνε σχολείο και θα κάθονται και θα κοιτάζουν, δεν μπορούν. Αναφέρομαι στις απαιτήσεις στο γνωστικό περιεχόμενο του νέου σχολείου όπως καθορίστηκε. Δηλαδή, εμείς έχουμε στο εκπαιδευτικό σύστημα το εξής: Είχαμε και πριν ένα εκπαιδευτικό σύστημα υψηλών απαιτήσεων όσον αφορά τον σχεδιασμό του, με κακή, κάκιστη εκτέλεση, όσον αφορά την αλληλουχία, τη λογική των αναλυτικών

προγραμμάτων, όσον αφορά την υποστηρικτική υποδομή, κτίρια, καθηγητές κ.λ.π. και ελαστικό όσον αφορά την διαπιστωτική πράξη. Δηλαδή, το σχολείο ήταν υψηλών απαιτήσεων στο σχεδιασμό, τα μαθήματα ήδη ήταν πολλά για τα παιδιά, κάναμε τα στραβά μάτια σε σημαντικό βαθμό - το γιατί και πώς είναι μεγάλη ιστορία καθώς και το ποιό ευθύνονται γι' αυτό το πράγμα - με αποτέλεσμα να έχουμε αυτά τα φαινόμενα για τα οποία επιπόλαια η κοινωνία λέει "τα παιδιά βγαίνουν αγράμματα". Δεν βγαίνουν τα παιδιά αγγράμματα, βγαίνει ένα 30%, 40%, 50% που είναι αετοί, πολύ καλύτεροι από τους καλύτερους από εμάς στα δικά μας χρόνια και βγαίνει βέβαια και ένα μεγάλος αριθμός που έχει ακολουθήσει αυτή την διαδρομή, δεν ανταποκρίθηκε για διάφορους λόγους στις απαιτήσεις του σχολείου, λόγω της ελαστικότητας του συστήματος όμως κατάφερε να πάρει ένα χαρτί, τελείωσε και λέμε ότι το σχολείο έχει πέσει. Δεν έχει πέσει το σχολείο, αυτή είναι μεγάλη συζήτηση, οι προσεγγίσεις που γίνονται είναι επιπόλαιες.

Τί έχουμε λοιπόν τώρα ξαφνικά; Έχουμε έναν άνθρωπο ο οποίος ήρθε από το εκπαιδευτικό πουθενά, ο οποίος πήρε κάποιους συμβούλους - και ξέρουμε πώς λειτουργούν οι σύμβουλοι - και έρχεται να εφαρμόσει σε παιδιά που έχουν ήδη διανύσει μια δεκαετία ένα πολύ πιο σκληρό σύστημα και όσον αφορά το περιεχόμενο αλλά και όσον αφορά την διαπιστωτική διαδικασία - και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αλλά δεν σημαίνει ότι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο έχει απόλυτη επαφή. Εγώ δεν θα έλεγα ότι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο καθορίζει απολύτως το πρόγραμμα και εδώ έχουμε και άλλες παραδοξότητες, για παράδειγμα ξέρουμε πώς μπαίνουν τα μαθήματα: Πολλά μαθήματα μπαίνουν για να εξυπηρετηθούν Πρυτάνεις. Έχουμε δηλαδή παραδοξότητες. Αν μπορούμε σε λεπτομέρειες τώρα ως προς το τί είναι τα αναλυτικά προγράμματα και τί είναι τα μαθήματα και τα νέα αντικείμενα που μπήκανε στο σχολείο, βλέπουμε να διδάσκονται ως υποχρεωτικά μαθήματα που αναρωτιόμαστε όλοι τί είναι και δεν έχουν ουσία και να βγαίνουν στα μαθήματα επιλογής σημαντικότερα μαθήματα: παράδειγμα, το μάθημα της Κοινωνιολογίας και το μάθημα του Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών, η "Ιστορία των Επιστημών". Λοιπόν, η "Ιστορία των Επιστημών" είναι υποχρεωτικό μάθημα, το άλλο, η Κοινωνιολογία είναι μάθημα επιλογής. Εδώ είχαμε το εξής

πρωτοφανές που ελέχθη σε ένα δημόσιο διάλογο που είχα με τον Πρόεδρο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στην τηλεόραση - έμεινε στη μέση η συζήτηση και λογικό είναι, δεν είχαμε χρόνο να τα συζητήσουμε όλα. Ξέρετε, οι μαθητές που πήγαιναν πέρυσι στην Α΄ Λυκείου θα έπρεπε να είχαν μπροστά τους δύο δρόμους: Το δρόμο του Ενιαίου Λυκείου και το δρόμο του Τεχνικού Εκπαιδευτηρίου. Οι δρόμοι αυτοί έπρεπε να είναι σαφείς για να ξέρουν τί να διαλέξουν. Δεν ήταν κανένας από τους δύο σαφείς. Ο δρόμος του Ενιαίου Λυκείου μισοξεκαθάρισε, προχωρώντας ο χρόνος, τα ΤΕΕ παρέμεναν σκοτεινή ιστορία. Φέτος τον Αύγουστο βγήκε ο νόμος πλαίσιο 2640 για τα ΤΕΕ, είχε πέντε-έξι άρθρα, η γενικότητά των οποίων ήταν η εξής, και δικαιολογημένα: Ας πούμε, έλεγε ότι θα γίνουν 60% μαθήματα τεχνολογικά και 40% μαθήματα γενικής παιδείας. Όμως για να σταθεί ένα οικοδόμημα, με βάση το νόμο πλαίσιο πρέπει να γίνουν μια σειρά από δουλειές, για να σχηματιστεί το σχολείο. Δηλαδή, πρέπει να καθοριστούν οι κατευθύνσεις, αν θα κάνουμε ωρολογιοποιούς ή μηχανικούς αυτοκινήτων, να καθορισθεί για κάθε κατεύθυνση το ωρολόγιο πρόγραμμα, να καθορισθεί με βάση κάθε ωρολόγιο πρόγραμμα το αναλυτικό πρόγραμμα και με βάση το αναλυτικό πρόγραμμα να γραφούν τα βιβλία. Έκανα αυτή τη μακρά παρέκβαση για να έρθω σε αυτή την παρατήρηση που έγινε για τα βιβλία από τον Πρόεδρο. Λοιπόν, ο νόμος βγήκε τέλος Αυγούστου, τα υπόλοιπα δεν υπήρξαν ποτέ. Βγήκανε στην αγορά και έψαχναν για βιβλία έτοιμα, τα οποία υλοποιούν ανύπαρκτα προγράμματα. Δεν υπάρχουν ούτε αναλυτικά ούτε ωρολόγια προγράμματα. Και έχουμε και το πιο παράδοξο, φέτος στη Β΄ ΤΕΕ να μην διδάσκονται καθόλου μαθήματα γενικής παιδείας και να διδάσκονται σε ένα έτος τα μαθήματα δύο ετών τεχνικής κατεύθυνσης. Είναι κάτι αντίστοιχο με το παράδοξο που είχαμε πέρυσι στην Α΄ τάξη πολλών Λυκείων, τα αρχαία να διδάσκονται από τον Ιανουάριο και μετά γιατί δεν υπήρχαν βιβλία. Δηλαδή, όλα τα Τεχνικά Λύκεια που έγιναν ξαφνικά Ενιαία λύκεια, έγιναν λύκεια ίδιου τύπου με τα άλλα διδάχθηκαν αρχαία από τον Ιανουάριο ενώ τα άλλα λύκεια διδάσκονταν τα αρχαία από τον Σεπτέμβριο, δηλαδή “συμπυκνωμένα” - έχει κάποιους ωραίους χαρακτηρισμούς ο κ.

Ανθόπουλος, είναι ευρυματικός, “συμπυκνωμένα μαθήματα”, “συμπιεσμένα” κ.λ.π.

Έκανα πολύ μεγάλες και αλληπάλληλες παρενθέσεις και νομίζω ότι χάσαμε τον κεντρικό στόχο. Έχουμε, λοιπόν, ένα εκπαιδευτικό σύστημα που λειτουργούσε με αυτό τον τρόπο, έχουν φτάσει στη Β΄ λυκείου μαθητές με ένα δεδομένο γνωστικό επίπεδο και ξαφνικά έρχεται και εφαρμόζεται ένα πολύ βαρύτερο εκπαιδευτικό πρόγραμμα με ύλη πολλαπλάσια. Δηλαδή, οι μαθητές της Β΄ Λυκείου, όπως ακούσατε και χθές, καλούνται να κάνουν και τα μαθήματα των δεσμών της Γ΄ Λυκείου σε σημαντικό βαθμό και στο τέλος έχουμε και ένα σκληρό διαπιστωτικό σύστημα. Εκ των πραγμάτων δεκάδες χιλιάδες μαθητών μένουν εκτός σχολείου, δηλαδή γι’ αυτούς το σχολείο είναι κλειστό, όχι γιατί θα πάνε τον Ιούνιο στις εξετάσεις και θα μείνουν έξω - γιατί μια εξέταση αυτός που την καθορίζει μπορεί να την κάνει όσο γελοία θέλει και να κανονίσει να περάσουν όλοι - αλλά γιατί εκ των πραγμάτων και τώρα, εκεί που είναι ανοικτά τα σχολεία υπάρχει ένα πολύ μεγάλο, ένα απαράδεκτα μεγάλο ποσοστό μαθητών που δεν μπορεί να παρακολουθήσει, όση προσπάθεια και αν καταβάλλει. Έχουμε, λοιπόν, πράγματι ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα που προέκυψε εξαιτίας του ότι η εκπαιδευτική πολιτική αυτή τη φορά προωθήθηκε με τον συνηθισμένο ελληνικό τρόπο αλλά με πιο απαράδεκτη μορφή από κάθε άλλη φορά. Και νομίζω ότι εκείνο που πρέπει να απαντήσουμε δεν είναι το “νικητές και νικημένοι”. Ξέρετε, λέγεται συχνά τώρα, και στα ραδιόφωνα και στις εφημερίδες, ότι υπήρχε κάποτε ένας νόμος, ο 815, νομίζω, για το πανεπιστήμιο και αποσύρθηκε. Και ήταν, νόμος τον οποίο είχε βγάλει ο Καραμανλής. Μπροστά στην αντίδραση που υπήρχε και από την πανεπιστημιακή κοινότητα και την κοινωνική δεν μέτρησε τόσο το κόστος της Κυβέρνησης. Και το κόστος της Κυβέρνησης στην περίπτωσή μας έχετε υπόψη σας ότι θα μεγεθύνεται όσο επιμένουμε στην εφαρμογή του νόμου. Δηλαδή, ακόμα και αν τώρα γίνει κατορθωτό, με οποιαδήποτε μέθοδο, να γυρίσουν οι μαθητές στο σχολείο, είτε αν τους παρακαλέσουμε όλοι εμείς είτε η ΟΛΜΕ - και να τους παρακαλέσουμε όλοι και να γυρίσουν όλοι στα σχολεία, πέρα από τις όποιες άλλες συνέπειες, έστω και αν δεν υπάρχουν συνέπειες στον ψυχισμό των παιδιών, το φαινόμενο της φετινής εξέγερσης θα

είναι ασήμαντη λεπτομέρεια μπροστά σε αυτό που θα συμβεί σε πέντε-έξι μήνες, γιατί τα προβλήματα που δημιουργήσε ο νόμος είναι πραγματικά τεράστια. Εγώ θεωρώ λοιπόν, - δεν ξέρω πού έμεινε το νήμα της συζήτησης - ότι η τοποθέτηση και του ΕΣΥΠ δεν μπορεί παρά να είναι στον άξονα που ήταν και το χθεσινό δελτίο τύπου. Δηλαδή, πρώτον - και να επεκταθεί λίγο πιο πέρα - ότι η πολιτική δεν μπορεί να ασκείται ερήμην της κοινωνίας. Εδώ έχουμε μια προσπάθεια να εφαρμοσθεί μια πολιτική ερήμην της κοινωνίας. Μην ξεχνάμε ότι αν βγάλουμε μερικά πράγματα που προσπαθούν να δημιουργήσουν σύγχυση το τελευταίο διάστημα στην κοινή γνώμη και αν έρθουμε στο σκηνικό το πρώτο, προ των διακοπών, θα δούμε ότι πέρα από τους εκπαιδευτικούς φορείς, πέρα από τους πολιτικούς φορείς, υπήρχαν και ισχυρές φωνές, και όλοι το ξέρουμε, και μέσα από το ίδιο το κυβερνών κόμμα, που ήταν εναντίον σημαντικών πλευρών αυτής της προσπάθειας επιβολής αυτού του νόμου. Θεωρώ λοιπόν - δεν ξέρω αν θα απαιτήσετε και δεν ξέρω αν μπορεί κανείς να απαιτήσει από εδώ και εγώ δεν λέω, αν δεν είναι δυνατόν και αν η Κυβέρνηση δεν μπορεί να αντέξει την συνολική απόσυρση του νόμου, να απαιτηθεί συνολική απόσυρση - ότι αυτά που μπορούν να καταγραφούν είναι: Πρώτον, ότι η πολιτική δεν μπορεί να ασκείται ερήμην της κοινωνίας και εδώ έχουμε μια καταγεγραμμένη, σχεδόν καθολική αντίδραση της κοινωνίας. Δεύτερον, ότι δεν μπορούν να επικρατούν λογικές του τύπου “δεν υποχωρούμε διότι θα θιγεί το κύρος της Κυβέρνησης”, ότι αυτές οι λογικές αυτό που δείχνουν είναι αδυναμία και όχι δύναμη στην πραγματικότητα. Τρίτον, ότι δεν μπορεί να μην προχωρεί η Κυβέρνηση σε ρυθμίσεις που θα εκτονώσουν την κατάσταση και αυτές οι ρυθμίσεις είναι αυτές, τουλάχιστον αυτή τη στιγμή που καταγράφηκαν και στο χθεσινό δελτίο τύπου: Διαστολή της εφαρμογής των εξετάσεων φέτος, σημαντική εξέταση των θεμάτων της τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και ουσιαστικός διάλογος.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Ηλιόπουλος.

κ. Η. Ηλιόπουλος (ΔΟΕ): κ. Πρόεδρε, παρακολουθώντας όλη τη σημερινή συζήτηση έχω την άποψη ότι το Συμβούλιό μας δεν είναι το Συμβούλιο εκείνο που θα χρησιμοποιηθεί κάθε φορά για να αντισταθεί ούτε μπορεί να γίνει μηχανισμός αντίδρασης στις όποιες,

αν θέλετε, αποφάσεις ή ενέργειες των διαφόρων Κυβερνήσεων ή των διαφόρων Υπουργών. Εχθές κάναμε μια σημαντική συζήτηση, εκφράσαμε απόψεις πάνω στην κορύφωση που υπάρχει πράγματι στην παιδεία, δώσαμε ένα μήνυμα προς τα έξω, ανεξάρτητα από το αν συμφωνήσαμε όλοι ή αν εκφραστήκαμε κατά το ήμισυ από το δελτίο που βγήκε, με το οποίο συμβάλαμε, νομίζω, σημαντικά στο πώς μπορεί να γίνει αυτή η εκτόνωση και τί άλλο στη συνέχεια μπορεί να ακολουθήσει, που είπα χθές ότι είναι και το πιο σημαντικό, με το διάλογο, τις θέσεις, τις παρατηρήσεις, τις προτάσεις, την συνεργασία όλων των φορέων κ.λ.π. Σήμερα επανερχόμαστε και μάλιστα μπήκε το θέμα του πώς θα πούμε στους μαθητές “ελάτε”. Ακούστε, έτσι και πείσουμε τους μαθητές σήμερα να έλθουν, και μας ακούσουν και έρθουν, εάν παραμείνει ως έχει το πρόβλημα, αύριο θα ξαναβγούν πάλι και θα είμαστε εμείς σε χειρότερη θέση, πέρα από το ότι αποκλείεται να μας ξανακούσουν. Η απάντηση του Συμβουλίου, και πολύ καλά διαπιστώθηκε ως πρώτο θέμα σήμερα, είναι η παρέμβασή του με θέσεις και προτάσεις που θα χαράζουν μπροστά, θα δίνουν την κατεύθυνση και εκείνες θα είναι το αμυντικό σημείο που θα αποτρέπει και τις όποιες λαθεμένες επιλογές των Υπουργείων αλλά και τις όποιες πειστικές θέσεις και προτάσεις για το πώς θα λειτουργήσουν οι μαθητές. Και πολύ καλά εκφράστηκε, ομόφωνα θα έλεγα, η διάθεση των φορέων που υπάρχουν εδώ ότι για την αναγκαιότητα και την ύπαρξη του Συμβουλίου αυτού, για να λειτουργήσει αντιμετωπίζοντας και δίνοντας την προοπτική για το αύριο κάθε μέρα. Θέλω να σας πω το εξής: Είχα την ευκαιρία τα δύο τελευταία χρόνια, ως εκπρόσωπος της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης να συμμετάσχω σε δύο παγκόσμια συνέδρια, των αναπτυσσόμενων και των αναπτυγμένων χωρών στον κόσμο, το Δεκέμβρη του '96 στην Αμερική και το Φεβρουάριο του '97 στη Μαδρίτη. Μάλιστα, στα δύο τελευταία συμμετείχε και ο Πρόεδρος. Τα δύο βασικότερα, κορυφαία ζητήματα τα οποία απασχόλησαν τα συνέδρια αυτά - γιατί δεν είναι το ζήτημα μόνο οι αλλαγές στην εκπαίδευση της Ελλάδας, είναι θέμα παγκόσμιο και έχει σχέση με αυτό που είπατε και το θεώρησα πολύ σημαντικό, ότι τα συμβούλια αυτά έχουν σε πανευρωπαϊκό τουλάχιστον επίπεδο, αν κατάλαβα καλά, αναλάβει την προσπάθεια μιας συνάντησης και έκφρασης των απόψεων τους

για να δούν την παιδεία συνολικά, ως ένα κορυφαίο ζήτημα που απασχολεί την Ευρώπη και ευρύτερα τον κόσμο - ήταν οι αλλαγές στην εκπαίδευση, η μεταρρύθμιση στην εκπαίδευση και η παρέμβαση και η συμμετοχή στις όποιες αλλαγές των εκπαιδευτικών αλλά και όλων των φορέων εκείνων που έχουν σχέση με την παραγωγική διαδικασία και την επαγγελματική σταδιοδρομία του νέου ανθρώπινου δυναμικού. Διαπιστώθηκε ομόφωνα η αναγκαιότητα των αλλαγών και των παρεμβάσεων στην ποιότητα και στο είδος της μόρφωσης των νέων, όπως επίσης διαπιστώθηκε η αναγκαιότητα να μην εκτραπεί ποτέ η εκπαίδευση από τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της και ιδιαίτερα ότι η γενική εκπαίδευση δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να εγκαταλείψει τη γενική παιδεία, τη γενική μόρφωση και πρέπει να προσπαθήσει με κάθε τρόπο να κρατήσει το νέο άνθρωπο μακριά από το να το μετραπεί σε ένα είδος μηχανής, σε ένα είδος ρομπότ, εξειδικευμένο, και συγκεκριμένα σε ένα και μοναδικό ζήτημα, σε ένα και μοναδικό πράγμα. Επίσης, επισημάνθηκε η αναγκαιότητα να μην αποκλειστεί ή μάλλον να ληφθεί υπόψη ποιές είναι οι ραγδαίες εξελίξεις, ποιές είναι οι αναγκαιότητες που διαμορφώνονται κάθε μέρα έξω από τα σχολεία στην κοινωνία και ποιές είναι οι ανάγκες του μέλλοντος ώστε να μπορέσει ο νέος να ανταποκριθεί. Το σημαντικότερο απ' όλα είναι η σχέση των Κυβερνήσεων και ιδιαίτερα των Υπουργείων Παιδείας με τους εκπαιδευτικούς φορείς και πολύ περισσότερο με τους εκπαιδευτικούς. Και σας πληροφορώ, όπως όλες οι αντιπροσωπείες των εκπαιδευτικών όλων των χωρών επεσήμαναν, ότι καμία αλλαγή, καμία παρέμβαση, καμία μεταρρύθμιση δεν πέτυχε όταν οι εκπαιδευτικοί, όχι όπως γίνεται εδώ στην Ελλάδα υβρίζονται ή δεν ξέρω τί άλλο, όπως εχθές το βράδυ έγινε στη Βουλή δεν λαμβάνονται υπόψη αλλά θεωρούνται ως απαραίτητη προϋπόθεση συνεργασίας και ακόμα πιο σημαντικό είναι ότι οι πετυχημένες μεταρρυθμίσεις των πιο προηγμένων χωρών, όπως της Σουηδίας, της Δανίας ακόμα και της Αγγλίας, έλαβαν υπόψη τους, όπως είπαν οι ίδιες οι αντιπροσωπείες πάνω, από το 70% των θέσεων, των εκτιμήσεων και των προτάσεων των εκπαιδευτικών που βρίσκονται στα σχολεία. Άρα, το μήνυμα αυτό πρέπει να βγει προς τα έξω και είναι σημαντικό να βγει από το Συμβούλιο αυτό που εκφράζει και

στηρίζει και λειτουργεί με τις απόψεις και των φορέων της εκπαίδευσης αλλά και των άλλων κοινωνικών φορέων, που είναι πολύ σημαντικές, θα έλεγα, και να δρομολογήσει με τα όργανα τα οποία προβλέπονται πώς θα δει όλα τα ζητήματα εκείνα που είναι κορυφαία και πολύ σημαντικά και έχουν σχέση, αν θέλετε, με τα προγράμματα, πρώτο και κύριο, με τα βιβλία, με τους εκπαιδευτικούς και με την επιμόρφωσή τους κυρίαρχα, με την αξιολόγηση - που ενδεχομένως παρεξηγήθηκε και πολύ καλά έκανε ο Πρόεδρος και το εξήγησε τί σημαίνει για μας αξιολόγηση - ακόμα και με αυτή την παρέμβαση που πάει να γίνει στην πρόσληψη του προσωπικού και άλλα ζητήματα που ήδη έχουν αναφερθεί, όπως η χρηματοδότηση για την παιδεία, η απορρόφηση των προγραμμάτων και ένα σωρό άλλα ζητήματα, που θα πρέπει εμείς να τους δώσουμε την γενική κατεύθυνση στο πώς τα βλέπουμε και στο πώς θα πρέπει να μπούν στην διαδικασία εξέλιξης και της αντιμετώπισης των προβλημάτων της εκπαίδευσης και κυρίως πώς θα είναι πράγματι η εκπαίδευση ικανή και κατάλληλη να είναι μέσα στις εξελίξεις, όπως παρουσιάζονται σήμερα. Έτσι, θα αποφύγουμε να παρουσιασθούμε και ως διαμαρτυρόμενοι μόνο για τα προβλήματα που υπάρχουν αλλά και θα δώσουμε και την προοπτική που θα δώσει απαντήσεις, θα δώσει την κατεύθυνση ώστε να είμαστε σύγχρονοι, κοντά στα νέα δεδομένα, κοντά στις εξελίξεις - αν και θα έλεγα ότι η εκπαίδευση θα πρέπει όχι μόνο να συμμετέχει αλλά να πρωτοπορεί στις εξελίξεις, να ανοίγει δρόμους να είναι πιο μπροστά από τις όποιες άλλες επιλογές των Υπουργών Παιδείας. Σε αυτή την κατεύθυνση λοιπόν, θα πρέπει να δρομολογήσουμε σήμερα το Συμβούλιό μας, του οποίου, όπως είπα και προηγουμένως είναι ομόφωνη, νομίζω, η άποψη ότι θα λειτουργήσει για να έχει και την αξιοπιστία και για να ανταποκριθεί στις ανάγκες.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): κ. Ρήγας.

κ. Κ. Ρήγας (Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου): Κυρίες και κύριοι, διαπιστώνουμε από τις σύντομες αυτές τοποθετήσεις, αυτό που άλλωστε ήταν εύλογο και αναμενόμενο, ότι υπάρχουν απόψεις, ότι υπάρχουν προτάσεις και ότι είναι πάρα πολύ χρήσιμες και σοβαρές. Και αν υπάρχουν διαφωνίες πάνω σε αυτές, πάντως είναι πολύ κρίσιμα ερωτήματα που πρέπει να

απασχολήσουν οποιονδήποτε ενδιαφέρεται σοβαρά να κάνει όχι μεταρρύθμιση αλλά και τις παραμικρές αλλαγές στον πάρα πολύ ευαίσθητο τομέα της παιδείας. Και εγώ θα ήθελα από την πλευρά μας πολύ σύντομα να παρουσιάσω σε πολύ αδρές γραμμές τις δικές μας απόψεις.

Εμείς, κυρίες και κύριοι, υποστηρίζουμε από πολλά χρόνια, από την ίδρυση του Συνασπισμού πρέπει να πω ορθότερα, την ανάγκη της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης για δύο κατά βάση λόγους: Πρώτον, γιατί το εκπαιδευτικό μας σύστημα και η παιδεία στη χώρα μας παρουσιάζουν μεγάλες καθυστερήσεις, γιατί η εκπαίδευσή μας πάσχει από στρεβλώσεις που προκλήθηκαν και εξαιτίας των θεσμικών καθυστερήσεων και εξαιτίας της χρόνιας υποχρηματοδότησης. Αυτός είναι ο πρώτος λόγος. Και ο δεύτερος λόγος είναι, γιατί θεωρούμε ότι δεν μπορεί να γίνει η κοινωνική, πολιτική και οικονομική ανασυγκρότηση στη χώρα μας χωρίς μια τολμηρή, βαθιά εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι προϋπόθεση για την ανόρθωση και της κοινωνίας και της οικονομίας μας. Φυσικά δεν είμαστε οι μόνοι που υποστηρίζουμε την ανάγκη αλλαγών, τομών και μεταρρυθμίσεων στην εκπαίδευση. Αν εξετάσει κανένας λίγο πιο προσεκτικά τα πράγματα, θα δει ότι το περιεχόμενο που δίνει κανένας στις απόψεις για την μεταρρύθμιση δεν είναι πάντα το ίδιο. Και νομίζω ότι υπάρχουν δύο κατά βάση απόψεις, τις οποίες θα παρουσιάσω και θα παρουσιάσω ειδικότερα την δική μας θέση έναντι αυτών:

Το πρώτο ερώτημα κάθε πρότασης ή κάθε αντίληψης για εκπαιδευτική μεταρρύθμιση είναι, ποιός θα είναι ο σκοπός. Αυτό φαίνεται πολύ γενικό αλλά καθορίζει πολλές σημαντικές επιλογές όταν απαντηθεί. Εδώ υπάρχουν δύο κατά βάση σχολές, ας το πούμε έτσι, ή πολιτικές καλύτερα, η πρώτη εκ των οποίων βρίσκεται στην εξής περίπτωση γραμμή: Ας το εκλαϊκεύσουμε, έχουμε πολλούς δικηγόρους, να μην κάνουμε άλλους δικηγόρους, έχουμε πολλούς μηχανικούς, να μην κάνουμε άλλους μηχανικούς, έχουμε λίγους υδραυλικούς, που δεν ξέρω και αν αυτό είναι σωστό, να κάνουμε περισσότερους υδραυλικούς. Σε σχέση με την Ευρώπη, έχουμε πολλούς πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, να κάνουμε λιγότερους και αυτό δεν ανταποκρίνεται πάντα στα συγκεκριμένα δεδομένα αλλά εν πάση περιπτώσει, με άλλα λόγια αυτή η απόψη

λέει να προσαρμόσουμε την παιδεία μας στις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς. Η άλλη άποψη υποστηρίζει ότι η παιδεία πρέπει να έχει μια σχετική αυτονομία, ότι η παιδεία δεν μπορεί να υπηρετεί τις τρέχουσες ανάγκες της αγοράς, η παιδεία σπρώχνει τη κοινωνία μπροστά, ωθεί την κοινωνία και τις εξελίξεις και δεν μπορεί να παρακολουθεί απλά τις εξελίξεις στην παραγωγή και στην αγορά ειδικότερα. Η μια άποψη έχει στο επίκεντρό της τις ανάγκες της αγοράς, η άλλη άποψη έχει στο επίκεντρό της τις ανάγκες του ανθρώπου μέσα στο περιβάλλον του. Από την πρώτη άποψη απορρέουν σοβαρές επιλογές, όπως πρόωρη εξειδίκευση, λιγότερα χρόνια γενικής εκπαίδευσης και προτίμηση της αποστήθισης έναντι της κριτικής σκέψης. Με την δεύτερη λογική, την οποία εμείς υποστηρίζουμε, οδηγείται κανένας σε πολιτικές όπως, όχι στην πρόωγη εξειδίκευση, αλλά σε επαρκή γενική εκπαίδευση. Εμείς λοιπόν υποστηρίζουμε 12 χρόνια υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Από την επόμενη χρονιά θα μπορούσε να γίνει 10 χρόνια και βαθμιαία μέσα στη επόμενη τριετία να φτάσει τα 12. Η άποψη αυτή συνεπάγεται ιδιαίτερη σημασία στις χαμηλές βαθμίδες της εκπαίδευσης, συνεπάγεται ότι το αναλυτικό πρόγραμμα της εκπαίδευσης θα περιλαμβάνει μεγάλο μέρος ανθρωπιστικών σπουδών και συνεπάγεται επίσης πρόταξη της κριτικής σκέψης έναντι της αποστήθισης.

Το δεύτερο μεγάλο κεφάλαιο κάθε σκέψης για μεταρρύθμιση είναι, ποιά είναι τα σημεία στα οποία πρέπει να στραφεί η προσοχή, ποιοί είναι οι στόχοι τους οποίους κανένας πρέπει να επιδιώξει για να επιτύχει τους σκοπούς του, όπως τους περιγράψαμε πριν. Μια αντίληψη στρέφεται περισσότερο στις τεχνικές, οργανωτικές πλευρές του συστήματος και είναι αυτή που βλέπουμε σήμερα. Νομίζει ότι αν βελτιώσουμε ή αν αλλάξουμε τον τρόπο πρόσληψης των εκπαιδευτικών, αν αλλάξουμε τον τρόπο που αξιολογούμε τους μαθητές ή τους εκπαιδευτικούς, αν βάλουμε μια τάξη στο σύστημα, αν αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο αξιολογούνται και βάλουμε εξετάσεις περισσότερες, μπορούμε να πετύχουμε να βρούμε ένα δρόμο για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Εμείς αυτή την αντίληψη την θεωρούμε βαθιά λαθεμένη και πιστεύουμε ότι εκπαιδευτική μεταρρύθμιση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο αν έχει ως στόχο την ποιότητα, το περιεχόμενο, τις κατευθύνσεις, τους

προσανατολισμούς: ποιότητα και περιεχόμενο. Αυτό σημαίνει πολλά πράγματα, σημαίνει ποιότητα δασκάλων, σημαίνει ποιότητα σχολείων, σημαίνει ποιότητα βιβλίων, σημαίνει ποιότητα αναλυτικών προγραμμάτων, σημαίνει ποιότητα μεθόδων, σημαίνει τεχνικές, σημαίνει, θα το έλεγα με μια λέξη, το όλο σχολικό κλίμα και κατά πόσο αυτό είναι ελκυστικό για τους μαθητές, κατά πόσο οι μαθητές έχουν ελεύθερο χρόνο, κατά πόσο μπορούν να ζήσουν σήμερα τη ζωή τους σαν παιδιά και παρά πολύ σωστά και όμορφα ο Αντώνης περιέγραψε αυτό το μεγάλο πρόβλημα και την θέση που κανένας πρέπει να υιοθετήσει πάνω σε αυτό.

Υπάρχει και ένα δεύτερο μεγάλο πρόβλημα, αυτό της λειτουργίας. Τρομάζει κανένας αν δει την γραφειοκρατία που υπάρχει. (Για να δώσει εξετάσεις το παιδί πρέπει να το δηλώσει με υπεύθυνη δήλωση. Και μόνο που θα πάει να το κάνει δεν είναι δυνατόν να γράψει καλά. Δηλαδή, είναι κάποια πράγματα μέσα στο σχολείο που είναι έξω από κάθε σύλληψη). Αυτή είναι η δεύτερη εικόνα, το δεύτερο μεγάλο θέμα στο οποίο πρέπει να απαντήσουμε, ποιότητα και περιεχόμενο ή οι τεχνικές οργανωτικές πλευρές και το τρίτο μεγάλο ερώτημα είναι ποιό σχολείο το δημόσιο ή το ιδιωτικό. Σε αυτό πρέπει να υπάρχει μια ρητή απάντηση και αυτό δεν είναι ένα σχήμα λόγου ούτε θέμα διακήρυξης, συνεπάγεται μια πολιτική. Αν πει η κυβέρνηση το δημόσιο, πρέπει να αναπτύξει το δημόσιο σχολείο, έτσι που να μπορεί το δημόσιο να ανταποκρίνεται σε όλες τις ανάγκες, σε όλες τις απαιτήσεις που έχουν σήμερα τα παιδιά. Διότι αν λέμε διακηρυκτικά “το δημόσιο”, το δημόσιο δεν εξασφαλίζει με την ποιότητά του το κύρος, το όλο πνεύμα που αποπνέει μια ελκυστικότητα για τα παιδιά και τους γονείς. Επομένως αυτή είναι μια διακήρυξη χωρίς περιεχόμενο και για να κάνει κανένας το δημόσιο σχολείο το σχολείο της προτίμησης, της πολιτικής προτίμησης πρέπει να το στηρίζει, να το στηρίζει με εκείνα που είπαμε παραπάνω και με όλα εκείνα που εξασφαλίζουν την ποιότητα και με τις αντίστοιχες χρηματοδοτήσεις, πολύ περισσότερο στην Ελλάδα που έχουμε το δεδομένο ότι οι ιδιωτικές δαπάνες για την παιδεία είναι οι υψηλότερες μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ ενώ οι δημόσιες είναι οι χαμηλότερες. Αυτή η σχέση πρέπει να ανατραπεί. Αν δεν ανατραπεί αυτή η σχέση, δεν είναι δυνατόν να υποστηρίξει κανένας ότι προκρίνει το δημόσιο εκπαιδευτικό

σύστημα έναντι του ιδιωτικού ή αν το κάνει αυτό είναι χωρίς κανένα απολύτως αντίκρισμα. Αν έχουμε χρόνο, θα μπορέσουμε με βάση αυτό το πλαίσιο να παρουσιάσουμε τις απόψεις που έχουμε συγκεκριμένα για το Λύκειο, για την τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση, για το άνοιγμα των πυλών των Πανεπιστημίων, για το σύστημα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, για τα θέματα των εκπαιδευτικών, τα οποία-μόνο μια παρένθεση θα κάνω-πρέπει να τα δούμε σαν ένα ενιαίο πακέτο, δηλαδή, κατάρτιση, επιμόρφωση, σύστημα πρόσληψης, αξιολόγηση και θέση των εκπαιδευτικών στην κοινωνία, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών τους, πρέπει να αντιμετωπισθούν σε ένα ενιαίο πακέτο, δεν υπάρχει λύση διαφορετικά. Κλείνοντας θα ήθελα να πω, κ. Πρόεδρε, ότι αξίζει σήμερα αυτές τις διαπιστώσεις που έγιναν ως τώρα, ότι υπάρχουν θέσεις και προτάσεις στο ΕΣΥΠ, να τις διατυπώσουμε σε ένα σημερινό μας δελτίο τύπου και να καλέσουμε την κυβέρνηση να έρθει να ακούσει αυτές τις προτάσεις και τις ιδέες.

κα Κ. Δασκαλάκη (Πολιτική Ανοιξη): Μήπως μπορούμε να αποφασίσουμε κάπως, γενικά όχι με συγκεκριμένη ημερομηνία, τότε θα ξανασυναντηθούμε, όχι του χρόνου, για να θέσουμε πιο συγκεκριμένα ζητήματα; Και θα παρακαλούσα να με ειδοποιήσετε λίγο νωρίς, γιατί βρίσκομαι λίγο στους αιθέρες, με την κυριολεκτική σημασία του όρου.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ένα μήνα πριν στείλαμε την πρόσκληση και την ημερήσια διάταξη, στα γραφεία του κόμματός σας. Να μιλήσετε, αν θέλετε, και όσοι άλλοι θέλετε να μιλήσετε. Απλώς χθές συμφωνήσαμε όλοι - πέρα από οτιδήποτε άλλο - ότι θα είμαστε αυστηροί στην ώρα και θα τελειώσουμε στις 13:00, είχαμε πει νομίζω 13:30 ή 13:30. Με αυτή την έννοια καλό είναι να το κάνουμε για να είμαστε και μεταξύ μας αξιόπιστοι. Εγώ δεν έχω αντίρρηση να καθίσουμε όσο θέλετε, αλλά επειδή το είπαμε, κάποιος έχουν κανονίσει άλλες δραστηριότητες κ.λ.π.. Να συμπληρώσετε κι εσείς ό,τι θέλετε και να συζητήσουμε ίσως για το πώς και πότε θα ξανασυναντηθούμε.

Όσον αφορά τις απόψεις που εξέφρασε προηγουμένως ο κ. Ρήγας, για το τί μπορούμε να πούμε σήμερα, εγώ δεν νομίζω ότι μπορούμε να επανέλθουμε, θα είναι δύσκολο να επανέλθουμε σε

κάποια άλλη θέση, την οποία να υιοθετήσουμε και να την εκφράσουμε ως απόφαση. Έχουμε όμως την δυνατότητα του προβληματισμού και είναι χρήσιμο αυτό. Οι απόψεις που διατύπωσε ο κ. Ρήγας και όλες οι απόψεις που έχουν διατυπωθεί είναι καταγεγραμμένες και θα εκδοθούν - και το εννοώ. Ένας άνθρωπος που θέλει να ακούσει, που θέλει να καταλάβει τί ελέγχθη εδώ πέρα, πέρα από μία απόφαση που δεν είναι πάντοτε εύκολο να ληφθεί, διότι εξαρτάται από τις συνθήκες, μπορεί να μελετήσει τα πρακτικά και να ωφεληθεί, εγώ το πιστεύω ότι μπορεί να ωφεληθεί. Μπορεί να διαφωνώ με κάποια άποψη που διατύπωσατε, μπορεί κάποιος άλλος να διαφωνεί με την άποψη που διατύπωσα εγώ, μπορείς όμως να ωφεληθείς αν προσπαθήσεις να καταλάβεις ότι οι απόψεις αυτές υπάρχουν και με ποιά λογική υπάρχουν. Επίσης, αν θέλετε, επειδή είπατε ότι υπάρχουν και συγκεκριμένες θέσεις για επιμέρους θέματα, εγώ δεν έχω καμία αντίρρηση-το είχα πει και στην αρχή-όποιος θέλει, είτε φορέας όπως ένα πολιτικό κόμμα, μπορούμε να επισυνάψουμε και θέσεις που υπάρχουν. Άλλωστε αυτός είναι και ο ρόλος μας, δεν είναι να θέσουμε φραγμό σε κάποια άποψη. Το λόγο έχει ο κ. Ιωακειμίδης.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Με συγχωρείτε. Εγώ δεν προτείνω να παρουσιάσουμε στο Υπουργείο τις θέσεις τις δικές μας ή κάποιες από τις θέσεις που ακούστηκαν. Εγώ προτείνω να διαπιστώσουμε ότι υπάρχουν απόψεις και θέσεις στο ΕΣΥΠ και να καλέσουμε την κυβέρνηση να καθήσει να τις συζητήσει. Δεν προτείνω, αλοίμονο!

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Παπαχαραλάμπους νομίζω έχει σειρά και μετά ο κ. Πολίτης.

κ. Τ. Παπαχαραλάμπους (ΔΟΕ): Ναι. Στην συνέχεια αυτών που είπε ο κ. Ρήγας, είχα τονίσει την πρώτη φορά ότι ο κ. Πρόεδρος, μετά το τέλος των εργασιών αυτής της συνεδρίασης, θα πρέπει να μεταφέρει τους προβληματισμούς, την αγωνία αλλά και τις θέσεις που αναπτύχθηκαν, αυτές που ανέφερε ο κ. Ρήγας, προς τα κόμματα, προς την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΠΘ και γενικά προς όλους εκείνους που σχετίζονται με το μεγάλο θέμα που λέγεται Παιδεία-Εκπαίδευση. Ευτυχώς καλύφθηκα στα περισσότερα από τους προλαλήσαντες και δεν θα σας κουράσω. Θα είμαι

μονολεκτικός, επιγραμματικός θα έλεγα γιατί εμείς οι εκπαιδευτικοί φημιζόμαστε σίγουρα ότι μιλούμε πάρα πολύ.

Είναι αλήθεια ότι τα τρέχοντα προβλήματα, τα οποία έχουν προκαλέσει αυτή την όξυνση στο χώρο της εκπαίδευσης δεν μας επέτρεψαν να αναφερθούμε στο βαθμό που έπρεπε σε αυτό που είπε ο κ. Ρήγας: Στο Δημόσιο Σχολείο. Εγώ θα έλεγα ότι θα πρέπει να βγει από εδώ, από το ΕΣΥΠ, ότι βασική κατεύθυνση της οποιασδήποτε εκπαιδευτικής πολιτικής θα πρέπει να είναι η διατήρηση, η ενίσχυση του ενιαίου, δημόσιου και δωρεάν χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Είναι βασικό. Είναι η αφετηρία, θα έλεγα, για τους λόγους που όλοι μας ξέρουμε και όλοι μας κατέχουμε στο βαθμό που πρέπει. Ένα αυτό. Δεύτερον: Ακούστηκε εδώ, κι εγώ συμφώνησα, ότι το εκπαιδευτικό μας σύστημα πάσχει και χρειάζεται μια συνολική, ουσιαστική, αποτελεσματική, σύγχρονη, γνήσια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Τρίτον: Ακούστηκε ότι θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η Ευρωπαϊκή και η διεθνής, θα έλεγα, εμπειρία σε ό,τι αφορά τα εκπαιδευτικά μας πράγματα. Και όλοι μας συμφωνούμε. Και ακούστηκε και από άλλους φορείς και επισημάνθηκε ότι συγχρόνως όμως θα πρέπει να συμφωνήσουμε ότι δεν θα πρέπει να γίνει μία άκριτη αποδοχή όλων αυτών των ξένων προτύπων, αλλά θα πρέπει να γίνει προσαρμογή αυτών των δεδομένων στην ελληνική πραγματικότητα, με τις ιδιαιτερότητες που έχουμε ως Έλληνες και ως σύγχρονοι πολίτες της Ευρώπης. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ιδιαιτερότητες, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το κοινωνικό, το μορφωτικό, το πολιτιστικό υπόβαθρο του Έλληνα. Και μάλιστα δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση και από τον συνάδελφο Ηλία Ηλιόπουλο στο τί επικρατεί, στο ποιά τάση επικρατεί και στον έξω κόσμο και ναι, θα πρέπει να ανταποκριθεί το εκπαιδευτικό μας σύστημα στις προκλήσεις και τις απαιτήσεις των καιρών με την, αν θέλετε, αναβάθμιση της τεχνολογικής εκπαίδευσης - 67% μας είπε προηγουμένως ο συνάδελφος - αλλά αυτή τη στιγμή εμφανίζεται στον ορίζοντα σε πολύ προηγμένα τεχνολογικά κράτη και τα ξέρετε ποιά είναι αυτά, η ανάγκη επιστροφής στον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης, στο μορφωτικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης. Άρα θα πρέπει να τα συνδυάσουμε και τα δύο. Τέταρτον: Είναι αλήθεια ότι μέχρι σήμερα έχουν γίνει πολλές εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις ή

απόπειρες, αν θέλετε, εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων. Και γνωρίζετε πάρα πολλοί πολύ καλύτερα από εμένα ότι αποτελεί ένα μόνιμο σύνδρομο το να θεωρούμε κάθε μία αλλαγή, έστω και ασήμαντη, ως εκπαιδευτική μεταρρύθμιση. Αν εξαιρέσουμε ελάχιστες περιπτώσεις που γνωρίζετε πολύ καλά, όλες οι άλλες ήταν μερικές προσπάθειες, μερικές ρυθμίσεις ή αλλαγές, αν θέλετε, που απηχούσαν προσωπικές απόψεις του εκάστοτε Υπουργού Παιδείας. Και μάλιστα γίνονταν και γίνονται κάτω από την πίεση κάποιων γεγονότων, αν θέλετε των εκπαιδευτικών οργανώσεων, της κοινωνίας. Και μάλιστα απέβλεπαν στην αντιμετώπιση των συμπτωμάτων της όποιας κρίσης και όχι των πραγματικών αιτίων που προκαλούν αυτά τα προβλήματα.

Ένα άλλο θέμα που θα ήθελα να επισημάνω είναι ότι σε κάθε πρόγραμμα οποιουδήποτε κόμματος υπάρχουν θέσεις για τα θέματα της παιδείας και όλα ή τουλάχιστον αυτά τα κόμματα τα οποία εναλλάσσονται στην διακυβέρνηση της χώρας - γελάει ο κ. Ρήγας - λένε ότι αυτό το πρόγραμμα ψηφίστηκε από τον ελληνικό λαό. Αυτό επικαλούνται και θεωρούν ότι άρα είναι υποχρεωμένοι, έχουν κάθε δικαίωμα να εφαρμόσουν μια εκπαιδευτική πολιτική και κάπως γενικόλογα. Είναι γεγονός ότι σε όλα τα κόμματα υπάρχουν αυτές οι γενικόλογες θέσεις, να μην πω για τις θέσεις ακόμα και των δικών μας συνδικαλιστικών οργάνων, που γίνεται κάποια προσπάθεια, αξιόπαινη προσπάθεια, τόσο από την ΟΛΜΕ όσο και από την ΔΟΕ ώστε αυτές οι θέσεις που θα βγάλουν προς τα έξω να προκύψουν, θα έλεγα, μέσα από έρευνες, διαδικασίες που προωθούνται από τις εκπαιδευτικές ομοσπονδίες και έχουν και κάποιο θετικό αποτέλεσμα. Λέμε λοιπόν ότι θα πρέπει να εφαρμόσουμε αυτά τα προγράμματα και όλοι μας βλέπουμε ότι μια κυβέρνηση, η οποία έχει την πλειοψηφία έχει το δικαίωμα να νομοθετεί στο όνομα της πλειοψηφίας αλλά όμως είναι αρκετό αυτό; Μπορεί κάθε κόμμα στηριζόμενο στο κάποιο ασαφές περιεχόμενο του όποιου εκπαιδευτικού προγράμματος να προωθήσει ρυθμίσεις και μάλιστα σημαντικές, όπως είναι και οι πρόσφατες, στηριζόμενο στις δικές του μόνο θέσεις και απόψεις χωρίς να λαμβάνει υπόψη θέσεις συγκεκριμένες, εξειδικευμένες και των άλλων παραγόντων της εκπαιδευτικής κοινότητας και δη των εκπαιδευτικών ομοσπονδιών, των άλλων κομμάτων, των

κοινωνικών φορέων, των οποίων οι τοποθετήσεις που παρακολούθησα χθες μου έκαναν πραγματικά εντύπωση, και εμπλέκονταν τόσο άμεσα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Πράγματι, παρεξενεύτηκα, υπάρχουν σημαντικές αξιόλογες θέσεις που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη χάραξη οποιασδήποτε εκπαιδευτικής πολιτικής. Είναι δυνατόν να υπάρχει εκπαιδευτική πολιτική χωρίς προοπτική, χωρίς να υπάρχει όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συναίνεση; Αν είναι δυνατόν! Είναι σίγουρο ότι δεν θα συμφωνήσουμε σε όλα, θα πρέπει να συγκλίνουμε, θα πρέπει να αποδεχθούμε στο μεγαλύτερο μέρος όλοι σχεδόν ένα *minimum*, θα έλεγα, ρυθμίσεων που θα βαίνουν προς την θετική κατεύθυνση. Θα υπάρξουν άλλες, ενδιάμεσες, θα έλεγα, αντιθέσεις που δεν μπορούν να εκλείψουν τελείως, αλλά θα πρέπει όλοι να συμβάλουν προς την κατεύθυνση αυτή και ιδιαίτερα εκείνοι που έχουν άμεση ευθύνη για την προώθηση οποιασδήποτε εκπαιδευτικής πολιτικής. Τελειώνω, κ. Πρόεδρε και κατανοώ την ανησυχία σας, όχι μόνο τη δική σας αλλά και των υπόλοιπων μελών.

Σε ό,τι αφορά το σχολείο, αναφέρθηκε ο κ. Ρήγας, στο ποιο σχολείο θέλουμε. Έκανε μερικά ερωτήματα προηγουμένως έτσι ρητορικά, στο τί θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε και να επεξεργαστούμε και δεν αναφέρθηκε στο σχολείο. Πράγματι, είναι το ζητούμενο σήμερα, στη σύγχρονη κοινωνία ποιο σχολείο θέλουμε. Ακούμε Ανοικτό Πανεπιστήμιο και είπε και ο Αντώνης προηγουμένως τί θεωρούν μερικοί ανοικτό σχολείο, δημοκρατικό, δημιουργικό, αποτελεσματικό, ένα σχολείο που θα δώσει την δυνατότητα στο παιδί πρώτα-πρώτα να εργάζεται, να συνεργάζεται, να ενεργεί, να αυτενεργεί, να αμφισβητεί, να αντιδρά, ένα σχολείο όμως σύγχρονο που θα το οδηγήσει χωρίς ανασφάλεια, χωρίς αβεβαιότητα στο μέλλον. Θα συνδυάζεται η οποιαδήποτε εξέλιξη του σχολείου και της εκπαιδευτικής διαδικασίας με το δικό του μέλλον. Και θα πω αυτό που τονίστηκε, νομίζω χθες, από κάποιον συνάδελφο και το ακούμε και έξω στην κοινωνία: Οτι δεν είναι δυνατόν σήμερα να θεωρούμε ότι αυτό το ξέσπασμα της νεολαίας μας ταυτίζεται αποκλειστικά και μόνο με το εξεταστικό σύστημα. Έχουμε όλοι παιδιά, ζούμε σε μια κοινωνία που γνωρίζουν τα παιδιά ότι αυτή τη στιγμή, μέσα από το σχολείο, μέσα από την κοινωνία δεν καλύπτονται οι ανάγκες που έχουν, προβληματίζονται,

αγχώνονται, ανησυχούν. Υπάρχει αυτή η δυσπιστία απέναντι σε εμάς τους εκπαιδευτικούς, απέναντι στην κοινωνία, απέναντι στην οικογένεια, απέναντι στην πολιτεία, η οποία δεν μπορεί να τους παράσχει τις δυνατότητες εκείνες για να καλυφθούν οι όποιες ανάγκες έχουν ώστε να αντιμετωπίζουν το μέλλον της ζωής τους με αισιοδοξία. Γνωρίζουν επίσης ότι δεν υπάρχουν αυτές οι δυνατότητες της ισοπολιτείας, δηλαδή ένα σύστημα ισοπολιτείας, ισονομίας και αξιοκρατίας και πώς λοιπόν να μην αμφισβητούν και πώς να μην ξεγείρονται; Άρα θα πρέπει όλοι μας να συμβάλουμε στη δημιουργία εκείνων των συνθηκών που θα καταστήσουν το σχολείο ένα περιβάλλον ικανό να καλύψει τις ανάγκες και να απαντήσει ουσιαστικά σε αυτές τις ανησυχίες, στους προβληματισμούς της νεολαίας μας. Τίποτα άλλο.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ο κ. Πολίτης και ο κ. Ιωακειμίδης και το ρολόϊ.

κ. Α. Πολίτης (Εκπρόσωπος ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών): Θα είμαι πολύ σύντομος. κ. Πρόεδρε, και αγαπητοί συνάδελφοί. Υπάρχει σίγουρα πολύ περιεχόμενο για δουλειά στο πλαίσιο του ΕΣΥΠ. Διαπιστώθηκε ότι είναι αναγκαίο να κάνουμε συνολική θεώρηση της παιδείας και της εκπαίδευσης με βάση όλα όσα είπαν οι συνάδελφοι. Θα πρέπει, κατά την γνώμη μου, να υπάρχει συγκερασμός του ανθρωποκεντρικού χαρακτήρα της εκπαίδευσης, της γενικής παιδείας με την κάλυψη των αναγκών των νέων για διέξοδο σε μία αγορά εργασίας. Και εδώ μπαίνουν και προβληματιζόμαστε για τα ζητήματα: Σε ποιά ηλικία θα μπουν οι νέοι στην εργασία, πράγμα που θα οδηγήσει στην επιλογή του εννιάχρονου ή του δωδεκάχρονου υποχρεωτικού σχολείου. Πότε οι νέοι πρέπει να γίνονται παραγωγικοί, σε ποιά ηλικία, στα 18 ή στα 24 και βέβαια αυτό θα πρέπει επίσης να συνδυαστεί με τις νέες μορφές τεχνικής εκπαίδευσης που αναπτύσσονται και την δια βίου εκπαίδευση. Πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι το ένα πτυχίο έχει απαξιωθεί ως το προσόν που οδηγεί σε ένα επάγγελμα για μια ζωή και εδώ έρχεται επιπρόσθετα ο ρόλος της συνεχούς κατάρτισης και επιμόρφωσης με ό,τι αυτό συνεπάγεται! Άρα, με βάση αυτό το πλαίσιο, έχουμε παρά πολλή δουλειά. Πιστεύω ότι για όσους ενδιαφέρονται - και καλά κάνουμε και ενδιαφερόμαστε όσοι είμαστε εδώ και χάνουμε το Σαββατοκύριακό μας και δεν πάμε

στον ήλιο - έχω καταθέσει ήδη 14 θέματα που μπορεί να είναι 24 ή 8 και θα μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για να δημιουργηθούν οι επιτροπές και να δουλέψουμε. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Ναι, κ. Ιωακειμίδα.

κ. Σ. Ιωακειμίδης (Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας): Εγώ, κ. Πρόεδρε, συμφωνώ σχεδόν με όλα αυτά που ακούστηκαν εδώ την τελευταία ώρα. Άλλωστε και εγώ στις παρεμβάσεις αυτά είχα πει για το θέμα της συναίνεσης που πρέπει να διακρίνει τις ενέργειες σε αυτά εδώ τα θέματα και όλα τα άλλα ζητήματα. Με μια παρατήρηση: Ότι είναι αναγκαία όλα αυτά εδώ τα ωραία πράγματα που λέμε να μπουν σε τεχνικά, οργανωτικά καλούπια. Είναι αδύνατον να γίνει οτιδήποτε αν δεν υπάρχει αυτή η προϋπόθεση, με την εξής έννοια: Ο άνθρωπος έχει τα νεύρα, έχει το μυαλό, έχει όλα τα όργανα χρειάζεται όμως και ο σκελετός για να σταθεί όρθιος, δεν γίνεται αλλιώς. Τα τεχνικά, οργανωτικά λοιπόν καλούπια είναι ένα ενιαίο σύνολο με όλα τα άλλα τα πράγματα και με το περιεχόμενο και δεν νομίζω ότι μπορεί να το αμφισβητήσει κάποιος αυτό. Αυτά τα μέτρα που συνιστούν το τεχνικό οργανωτικό πλαίσιο δεν ακούστηκαν εδώ πέρα, να εξηγούν, δηλαδή, πώς είναι η δομή στα σχολεία, πώς προχωρούν, πώς γίνονται οι επιλογές, πώς γίνονται οι αξιολογήσεις - για τις αξιολογήσεις προφανώς η ΔΟΕ και η ΟΛΜΕ έχουν απόψεις που δεν ακούστηκαν εδώ πέρα - πώς πηγαίνουμε στα πανεπιστήμια, με ποιές διαδικασίες, δηλαδή, σήμερα γίνονταν αυτές, χθες γίνονταν αυτές, εμείς προτείνουμε αυτές. Λοιπόν πρέπει να είναι συγκεκριμένα εδώ τα πράγματα για μια σοβαρή παρέμβαση και εδώ θέλω να πω ότι εμείς, όχι μόνο επειδή είμαστε κοινωνικός φορέας, θα κάνουμε παρέμβαση σε όλα αυτά τα ζητήματα, γιατί στο χώρο μας, στους 80 χιλ. μηχανικούς, υπάρχουν 2 χιλ. μηχανικοί που δουλεύουν στην Β/θμια εκπαίδευση έχουν τώρα και παράταξη με την οποία παρεμβαίνουν και στις εκλογές του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος. Είναι πάρα πολλοί, είναι μια πολύ μεγάλη και αξιόλογη ομάδα. Και βέβαια έχουμε όλους τους άλλους, που είναι στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τους καθηγητές, είναι και αυτοί μέλη μας! Έχω πει ότι συζητούμε όλα αυτά εδώ στις επιστημονικές επιτροπές που έχουμε από δεκαετίες και προφανώς όταν μας καλούν για εισηγήσεις, αυτές οι θέσεις θα συζητούνται σε αυτές τις επιτροπές, δεν είναι δυνατόν ο

εκπρόσωπος να τοποθετείται σε όλα τα θέματα, πρέπει να γίνει συζήτηση και στους κόλπους τους δικούς μας. Εγώ νομίζω με όλα αυτά, μια και φτάνουμε στο τέλος της σημερινής διαδικασίας, ότι πρέπει να σταθούμε στη χθεσινή ανακοίνωση που έχουμε, όπου κάναμε μια προσπάθεια παρέμβασης και στη συγκυρία που υπάρχει. Μπορούμε να πούμε ότι την δεύτερη ημέρα συνεχίστηκε γόνιμη ανταλλαγή απόψεων και είπατε ότι θα περιλάβετε όλες τις απόψεις όπως ακούστηκαν και αν κατατεθούν και βέβαια και τα απλά κείμενα και αυτά θα τα συμπεριλάβετε στα πρακτικά τα σημερινά. Και πρέπει από κει και πέρα να δράσουμε στο θέμα που έθεσε και η κα Δασκαλάκη από την αρχή και για το οποίο όλοι μετά συμφωνήσαμε: Της περαιτέρω οργάνωσης του ΕΣΥΠ και βέβαια των σχέσεων μας με όλους αυτούς που λείπουν. Γιατί βέβαια έχει σημασία και το βάρος της παρέμβασης που κάνεις όταν λείπουν τόσοι πολλοί, αυτό είναι σαφές, το ξέρουμε όλοι δεν το συζητούμε περαιτέρω αλλά έχει μια πολύ μεγάλη σημασία και νομίζω ότι μπορούμε πολύ περισσότερα πράγματα να κάνουμε σήμερα. Ευχαριστώ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Και εγώ ευχαριστώ. Θα μου επιτρέψετε μια παρέμβαση πριν κλείσουμε. Είχαμε έναν ακροατή, ο οποίος παρακολούθησε και τις δύο μέρες με μεγάλο ενδιαφέρον και με προσοχή το τί συζητήσαμε και θα ήθελε να κάνει κάποιο σχόλιο. Είναι ο κ. Δημητρίεφ ο οποίος είναι μαθηματικός, τέως Γυμνασιάρχης και ήταν προϊστάμενος για μαθητικά θέματα στην Δ/ση Σπουδών Β/θμιας εκπαίδευσης στο ΥΠΕΠΘ. Ελπίζω να συμφωνείτε να τον ακούσουμε.

κ. Δημητρίεφ: Σας ευχαριστώ πολύ κ. Πρόεδρε και εσάς κ. σύμβουλοι που μου δίνετε το λόγο. Δεν θέλω να κάνω σχόλια σε αυτά που ακούσαμε, θέλω να πω το εξής: Θέλω να αναφερθώ σε μια διάσταση του συνυπολογισμού του βαθμού της Β' λυκείου με της Γ'. Να πω ότι πρέπει να προσεχθεί ότι αυτός ο συνυπολογισμός αλλάζει τον χαρακτήρα του Λυκείου, δηλαδή ο ανταγωνιστικός βαθμός της Γ' Λυκείου για την επιλογή της σχολής επιθυμίας, εμπλέκεται με τον διαγνωστικό της Β' Λυκείου. Αυτή η εμπλοκή είναι πάρα πολύ σοβαρή και αλλάζει τον χαρακτήρα, μεταβάλλει το χαρακτήρα του Λυκείου, πρώτον. Δεύτερον, οι διατάξεις του ν. 1566 στο ανάλογο άρθρο λένε ότι το Λύκειο είναι τριετές με Α, Β

και Γ τάξεις και αναφέρει για τη φοίτηση, ότι χορηγείται απολυτήριο Λυκείου εφόσον περατωθεί η φοίτηση. Θα μου πείτε “μα ο νέος νόμος λέει ότι πάσα διαφορετική ρύθμιση παύει να ισχύει”, λέω τούτο: Δεν αναφέρει ότι καταργεί τα άρθρα, άρθρα δεν καταργούνται περιφραστικά, άρθρα καταργούνται ονομαστικά. Τούτο τί σημαίνει; Ότι η κάθε μία τάξη είναι αυτοδύναμη και αυτοπρόσωπη. Δεν λέει κανένας νόμος ότι το Λύκειο αποτελείται από δύο περιόδους: την περίοδο της Α΄ Λυκείου και την περίοδο Β΄ και Γ΄ Λυκείου, ώστε να συναθροίζονται οι βαθμοί. Τίθεται λοιπόν το ζήτημα του κατά πόσον είναι νομικά σωστή αυτή η διαδικασία. Τρίτον, με τον τρόπο αυτό αφαιρούμε το δικαίωμα της αυτόνομης τάξης του Λυκείου να χορηγεί απολυτήριο με δικές της διαπραγματευτικές διαδικασίες, δηλαδή με δικούς της λογαριασμούς, με δική της βαθμολογία. Το ένα λοιπόν χαλάει τον χαρακτήρα του Λυκείου και είναι πάρα πολύ σοβαρό, το δεύτερο είναι ένα μεγάλο νομικό ερώτημα, εάν στέκει και ευσταθεί αυτή η διαδικασία. Και ένα τρίτο που θέλω να πω είναι τούτο: Πολλά παιδιά φεύγουν από την υποχρεωτική κατεύθυνση γύρω στο 10-15% από το δυναμικό κάθε έτους. Ίσως θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη η ίδρυση Τεχνικών Επαγγελματικών Γυμνασίων. Στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, στις 8 από τις 15, στη Σουηδία, στην Ολλανδία, στο Ηνωμένο Βασίλειο, στη Γερμανία, στη Γαλλία, στην Αυστρία και στο Βέλγιο λειτουργούν Τεχνικά Επαγγελματικά Γυμνάσια, Τεχνικά Γυμνάσια και Πολυκλαδικά. Θα μου πείτε γιατί να γίνει αυτό; Γιατί το ενδιαφέρον πολλών μαθητών Γυμνασίου και τεχνικού επαγγελματικού Λυκείου υπάρχει. Δεν αμφισβητώ την ανθρωπιστική ελληνική παιδεία, προς Θεού, αλλά χρειάζεται μία έλξη για να μην φύγουν οι μαθητές από τα σχολεία και μετά να μπορούν να επανέλθουν με οποιοδήποτε τρόπο. Είναι αναγκαία η απορρόφηση και αξιοποίηση μεγάλου και αξιόλογου μαθητικού δυναμικού, των μαθητών που εγκαταλείπουν την υποχρεωτική εκπαίδευση, η δημιουργία εκπαιδευτικών δεξιοτήτων πέρα από τα στεγανά της υποχρεωτικής μας εκπαίδευσης, η παραγωγή και η αξιοποίηση του μη τεχνικού επαγγελματικού δυναμικού. Γι’ αυτό το λόγο ίσως θα πρέπει να αντιμετωπισθεί και η ίδρυση Τεχνικών Επαγγελματικών Γυμνασίων. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

κ. Ι. Πανάρετος (Πρόεδρος): Σας ευχαριστώ κι εγώ κ. Δημητρίεφ. Νομίζω ότι μπορούμε να θεωρήσουμε ότι ολοκληρώσαμε τις εργασίες αλλά και τις δυνατότητες που είχαμε αυτή τη στιγμή να ανταποκριθούμε στο ρόλο που έχει ανατεθεί στο ΕΣΥΠ κάτω από τις συγκεκριμένες συγκυρίες και κάτω από τα δεδομένα προβλήματα που υφίστανται. Χθες αποτυπώσαμε σε ένα κείμενο, όπως είπε ο κ. Ιωακειμίδης προηγουμένως, με κάποιο τρόπο, τις απόψεις που διατυπώθηκαν. Νομίζω ότι μπορούμε να λάβουμε υπόψη μας, πέρα από την καταγραφή που είπα στα πρακτικά, και το γεγονός - και εγώ θα το χρησιμοποιήσω όπως ελέχθη - ότι υπάρχουν απόψεις. Όχι μόνο αυτό αλλά υπάρχει και διάθεση για συζήτηση των απόψεων αυτών, γιατί εγώ δεν νομίζω ότι φτάνει να πούμε ότι υπάρχουν απόψεις. Ξέρετε, τελικά πέρα από τις κατηγορίες “δεν έχετε απόψεις και δεν παρουσιάζετε κάτι” είναι ανάγκη να μπορούμε να συζητάμε και τις απόψεις αυτές για να δούμε αν μπορούμε να αποδεχθούμε να οδηγηθούμε κάπου. Κι εγώ επανέρχομαι όχι στον όρο “συναίνεση” αλλά “συναντίληψη”. Γιατί “συναντίληψη” μπορεί να σημαίνει ότι διαφωνούμε αλλά δεχόμαστε. Δεν σημαίνει ότι συμφωνούμε υποχρεωτικά. Με αυτή την έννοια θέλω να σας ευχαριστήσω για την συμμετοχή σας και εχθές και σήμερα. Να καταγράψω, όπως από όλους ελέγχθη, την ανάγκη να λειτουργήσουμε πιο συστηματικά, εφόσον μας επιτραπεί φυσικά, και πιο αποτελεσματικά.

Να διαπιστώσω και κάτι ακόμα που έχει να κάνει και με τους ανθρώπους και με τις απόψεις που παρουσιάστηκαν, που δείχνει ότι είναι χρήσιμο να υπάρχει ένα τέτοιο όργανο, όπως είπαμε, κοινωνικής συμμετοχής. Δεν είναι μόνο αυτό που είπε ο κ. Παπαχαραλάμπους προηγουμένως, ότι εντυπωσιάστηκε, γιατί κι εγώ εντυπωσιάστηκα από απόψεις που κατατέθηκαν, όχι μόνο από συνδικαλιστικούς φορείς, από την ΟΛΜΕ, από την ΔΟΕ, από τα κόμματα ή από τους εκπροσώπους των κομμάτων καλύτερα, αλλά και από τις επιστημονικές οργανώσεις, από τα επιμελητήρια. Φάνηκε ο προβληματισμός, φάνηκε ότι είναι ανάγκη να συμμετέχουν κι εκείνοι και να ακούγονται. Και ήταν ιδιαίτερα ευχάριστο να δούμε ή να ζήσουμε και τον τρόπο της διατύπωσης των θέσεων: Τη φλόγα του δασκάλου, ας πούμε, που την εξέφρασαν και οι τρεις δάσκαλοι με τον δικό τους τρόπο, και του

καθηγητή της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αντίστοιχα, τη σύνθεση πολιτικής σκέψης και επιστημονικής προσέγγισης από τον κ. Βλάχο και τον κ. Ρήγα, τη σύνθεση αγωνίας, πολιτικής σκέψης και δημοσιογραφίας από την κα Δασκαλάκη, τη σύνθεση τεχνικών επιστημονικών αλλά και νομικών θέσεων από τον κ. Νοτάκη. Και θα μου επιτρέψετε να κλείσω και την έκπληξη για μένα - αν ακούσει κανείς την άποψη “καλά ΤΕΙ Γραφικών Τεχνών τί σχέση έχουν με το ΕΣΥΠ” - της ουσιαστικής συνεισφοράς του κ. Πολίτη, όχι μόνο με την τοποθέτηση απόψεων και θέσεων αλλά και με την προσπάθεια σύνθεσης αυτών των απόψεων. Αυτό πιστεύω ότι είναι ίσως ένα στοιχείο που αποδεικνύει και ενδυναμώνει την άποψη της ανάγκης λειτουργίας ενός οργάνου με την μορφή αυτή. Θα ήθελα, τέλος, αν μου επιτρέψετε, να ευχαριστήσω και όλους τους συνεργάτες, οι οποίοι βοήθησαν να γίνει αυτή εδώ η συνεδρίαση. Πιστεύω ότι πέρα από όλες τις άλλες αδυναμίες που διαπιστώσατε, στον οργανωτικό τομέα δεν τα πήγαμε κι άσχημα και το λέω αυτό γιατί κανείς από τους ανθρώπους αυτούς που δούλεψαν για να κάνουν αυτό που κάναμε σήμερα δεν το έκανε γιατί θα πάρει μια δραχμή ή γιατί έχει να ωφεληθεί κάτι. Το έκαναν από μεράκι γι’ αυτό που προσπαθούμε να κάνουμε. Γι’ αυτό θέλω να ευχαριστήσω κι αυτούς, να ευχαριστήσω κι εσάς και να ελπίσω, να ελπίσω ότι θα μας δοθεί η δυνατότητα να λειτουργήσουμε πιο αποτελεσματικά στη συνέχεια. Πιστεύω ότι το διήμερο αυτό έγινε μια ουσιαστική και σε βάθος συζήτηση για πολλά θέματα. Αποδείχθηκε ότι ξέρουμε να συζητάμε και να συνθέτουμε. Εστω και αν η πρώτη αυτή συνεδρίαση του ΕΣΥΠ έγινε κάτω από αντίξοες συνθήκες, τα αποτελέσματά της είναι ικανοποιητικά. Σας ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας και την συνεισφορά σας στη συζήτηση.